A 6

BERNARD

3

XII LANDVCII Ven. 1500 PERGVLENSIS
6
3

INC
Biblio
Centr

Ex. Bibl. Olivar. Arcetri
22. aug. 1787

XII
BERNARD

Amor ch' ad nullo amato amar perdona
Amor ch' al cor gentil ratto s'apprende
Faro come colui che piange et dice

Hic liber e[st] panthaleonis Clancianensis quem sibi donauit quidam lucha senensis

Postea venditus fuit [illegible]
[illegible] Francisci

De Sensu compo-
sito ⁊ diuiso.

Cum priuilegio.

Per lei assai di lieve si cōprēde
Quanto in femina foco damor dura
Se locchio o'l tatto spesso no laccende
[illegible]

Ad Reuerēdissimū .P. Magistrū Bernardinū ordi. Carme. Suum præceptorē Vale. Agri. Epig.

Da perdocte Pater: Da Bernardine Magister:
Nunc profecturis aurea scripta tuis.
Dogmata nec Flacci nobis bona tanta retardent
Vtilibus cedant: sint mala sera bonis
Hesberus obscuro iacuit: Porphirius: Occham:
Hac & Aristotelis posteriora tenus.
His super extricant tua commentaria cunctos
Nam logices nodos: scommata acuta manent:
Quæ dabis: egregium sed nunc præmitte rogatus
Diuisi sensus compositiqꝫ tamen
Hoc discectandi diuinum mente teneto
Qui cupis: Ingeniis arma ministrat opus.

¶ Opusculuz de sensu cō posito τ diuiso per .R. P. magistrum Bernardinuz ordi. Carmelitaꝝ editum feliciter incipit.

¶ Primus modus sēsus compositi τ diuisi.

¶ Arguēdo a sensu composito ad diuisum .non vꝫ argumentuz. τc.

Circa expositionem libelli de sensu cōposito τ diuiso Hentisberi: tria ꝓemialiter declarāda occurrūt. Primo nāqꝫ q̄ fuerit itētio auctoris. Scdo qs ordo isti⁹ libri ad alios libros logicales. 3° qdā ꝓ itroductōe text⁹ ꝑmittem⁹.

ꝑ^{m} no^{m} Circa ꝑmū dico ꝙ itētio Hentisberi fuit declarare in isto suo libello fallaciaꝝ ꝯpōnis τ diuisiōis ex eo qa ꝓpositiōes de sensu ꝯpo^{to} τ di° fiunt ex eisdez terminis ideo apparet ꝙ cōuertāt τ ꝙ si vna sit vera: ꝙ ēt altera sit vera τ ecōtra: ꝙ tn̄ vt plurimū ē falsuz: ideo ne qs circa eas decipiat voluit eaꝝ differētias: τ q̄ sint in sensu cōpo° vel di° declarare. (τ merito qdē) Nā cuz in li° elēchoꝝ tractet de sillogismo sophistico τ iste libellus sit ps eius: vt videbit iferi⁹: ideo in isto li° aliq̄lit tractat de sillogismo sophi°: τ cum

Syllo⁹ sophi⁹ 2° mōis text. co. 22. sillo⁹ dicat sophisticus duob⁹ mōis: aut qa peccat in materia aut qa peccat in forma: vt pꝫ p Arist. ꝑ° phisicoꝝ: textu comēti. 22. tūc .n. dr̄ peccare in mā qn̄ ꝓcedit ex altera ꝑmissarū falsa vel ex ābab⁹ in mō τ in figura: vt sic arguēdo: oīs homo ē lapis: equus ē hō: g̃ equus ē lapis: tūc eniꝫ peccat in forma qn̄ nō ē in mō vl' in figura: τ qa huiusmōi ꝓpōnes de sēsu ꝯp° τ di° apparētes vere τ existētes false pn̄t igredi sillog^{m} τ ꝯstituē sillog^{m} sophisticū: iō neqꝫ i eis decipiat voluit declarare eaꝝ vitatē vel falsitatē τ sic apparet que fuerit intētio auctoris.

Circa scdm dicit qdā doctor ꝙ iste libell⁹ est ps libri ꝑorū: τ ꝙ ē imediate postponēd⁹ ad illū librū ꝙ qdē saluo meliori iuditio nō puto eē veꝝ qm̄ si sic eēt seq̄retur ꝙ Arist. eēt i dicto libro diminutus qa in textu illi⁹ libri nullā de huiusmodi fallacia fecit mētionē nec rōes sue cōcludūt qa si cōcluderēt sequeret ꝙ tota sophistaria eēt pars libri ꝑoꝝ: τ p ꝯn̄s liber elēchoꝝ eēt ps libri ꝑorū ꝯn̄s ē falsū qa lib elēchoꝝ ē liber per se totalr̄ distictus a libro prioꝝ: sicut pꝫ p Arist. τ ꝯ^{a} ꝓbat per rōnes suas. nā liber ꝑoꝝ tractat de bona formatiōe sillogismi τ tota sophistaria de mala ac ēt de deceptiōibus que pn̄t fieri in sillogismis τ cōseqn̄tijs: g̃ librū prioꝝ ꝓsupponit τ p ꝯn̄s erit ps eius tenet ꝯn̄a qa oppositoꝝ eadē ē disciplina p rōez suā. 2^{m} no^{m} Opio alioꝝ

Ideo puto aliter eē dicēdū videlicet ꝙ iste libellus sit pars libri elēchoꝝ ꝙ pꝫ. nā Aristo. in tali li° fecit mētionē de oīb⁹ fallacijs que pn̄t fieri circa ꝓpōnes cōsequētias τ sillogismos: τ liber iste tractat de aliqb⁹ fallacijs q̄ pn̄t fieri circa ꝑdicta: g̃ merito dꝫ eē ps libri elēchoꝝ. ¶ Et ad rōes suas R. τ prio ad ꝑmā que fūdat sup talib⁹ auctoritatib⁹. vꝫ. ꝙ rectū ē iudex sui τ obliqui τ ꝙ in nō facere itelligit facere. ¶ Dico ꝙ iste auctoritates nihil Opio propria

alind concludūt nisi ꝙ iste liber pre
supponit librū prioꝝ ꝙ cōceditur ⁊
nō vꝫ.ꝑsupponit illū:ergo ē ps ei⁹:
sicut nō sequit̄ tota dictio ꝯposita ex
syllabis ꝑsupponit syllabas:ergo to
ta dictio ē ps syllabaꝝ:⁊ cū vlterius
arg' ex auctoritate ꝑmi posterioꝝ ⁊
q̄rti Metha^c. vꝫ ꝙ oppositoꝝ ea
disciplina 3r. dem est disciplina.¶Rn̄.ꝙ discipli
na pōt capi tripl'r.Uno mō pro vno
solo habitu vnius cōclusiōis tātuꝫ:
⁊ ista appellat̄ disciplina singl'aris:
⁊ de tali nō loquit̄ Arist.qa talis di
sciplina ē vnius cōclusiōis tātum:⁊
nulla cōclusio ē ꝯcl'o oppositoꝝ er
go ⁊c̄. Scđo mō capit̄ disciplina ꝓ
disciplina ptiꝫ totali ⁊ ptim partiali
⁊ ē q̄dā agregatuꝫ ex plurib⁹ habiti
bus pluriū cōclusionū qđ q̄dē agre
gatū ē ps cōponēs aliud agg^m quē
admodū dicerem⁹ ꝙ agg^m ex oībus
habitib⁹ ꝑmi libri posterioꝝ ē pars
agregati ex oīb⁹ hitib⁹ toti⁹ libri po
sterioꝝ:⁊ tale ꝑ^m agg^m ē ptim totale
qa est q̄ddā totū respectu primi libri
posterioꝝ ⁊ ē ptim partiale ex quo ē
pars totius libri posterioꝝ:⁊ tūc di
co ꝙ etiā nō ē necesse nec ē vniuersa
liter verū ꝙ talis doctrina sit oppo
sitoꝝ:qꝛ disciplina libri Porphirij
vl' libri p̄dicamētoꝝ nō ē oppositoꝝ
cū i talib⁹ libris nō tractet̄ de oppo
sitis. Tertio modo accipit̄ disciplīa
seu doctrina ꝓ agregato ex oīb⁹ha
bitibus illius sciētie ⁊ appellat̄ do
ctrina seu disciplina totalit̄ totalis
ex quo ē ita totū ꝙ nō ē pars alteri⁹
⁊ tunc dico ꝙ illa auctoritas verifi
cat̄ de huiusmōi disciplina: qm̄ tota
logica tractat de oppositis:nā postq̄ꝫ
i li° ꝑoꝝ tractauit Arist.de bona for
matiōe sillogismi simpl'r ⁊ in li° po
sterioꝝ de bona formatiōe sillogis
mi demonstratiui consequens erat
vt in vltimo lib° qui est liber elen
chorum tractaret de mala:⁊ sic ap
paret solutio ad rationes suas.

Circa tertiū pro itroductōe lit 3m nom
tere ac ei⁹ diuisiōe ꝑmit
tendū ē:ꝙ hec dictio sensus compo
situs seu diuisus est dictio equoca qa
sig' plura scđm diuersas rōnes ꝙ ꝓ
bat̄:nā hec dictio sensus cōpositus
sig' oēs ꝓpōnes de sensu ꝯp°.videlꝫ
ꝓpōnes de sensu cōpo° in ꝑ° mō ⁊ i
2° ⁊ in 3° ⁊ sic de singl'is:⁊ hoc scđm
diuersas rōnes:nā scđm aliā rōnem
sūt in ꝑ° mō:⁊ scđm aliā in scđo ⁊ sic
de singl'is:qꝛ ꝓpōnes sūt de sēsu cō
po° in ꝑ° mō scđm istam rōnē:vꝫ:qa
in eis dictū seu oīo infinitiua vel cō
iūctiua determinat̄ a termio moda
li:vt patebit iferi⁹:⁊ in scđo mō scđꝫ
istā aliā:vꝫ:qa terminus ꝯfundibilis
ꝯfundit̄ cōfuse tātū ⁊ sic de singl'is:
⁊ eodē mō dicat̄ de ista dictione sen
sus diuisus:⁊ ideo hic in principio
Hētisber nō diffiniuit hāc dictiōem
sensus ꝯposit⁹ vel diuisus:qa dictio
equoca nō pōt diffiniri nisi vniuoce
tur: sed ipsa vniuocata ad ꝑmū mo
dum describetur hic inferius.

His ꝑnotatis accedo ad diui diolib
sionez libri ⁊ dico ꝙ liber
iste diuidit̄ in octo ptes principales
iuxta numeꝝ octo modoꝝ qb⁹ cau
satur sensus cōposit⁹ ⁊ diuisus:⁊ hec
diuisio colligit̄ ab Hētisbero ibi in
pricipio q ponit fere viginti sex exē
pla i quibus nō valet ꝯn̄a:arguēdo
a sensu cōposito ad diuisū ⁊ ecōtra.
ꝑ que ex^a colligi pn̄t octo modi cō
positiōis ⁊ diuisiōis:ꝑma pars inci
pit ibi.¶Fit autem sensus composi
tus in primo modo ⁊c̄.scđa ibi.
¶Secundus modus ⁊c̄.⁊ sic de sin
gulis:ptes iste patebūt in locis suis.
¶Prima pars diuidit̄ in tres parti
culas:nā in pria declarabit̄ qđ sit sē
sus ꝯposit⁹ i prio mō ⁊ q̄liter fiat ac

etiam ponet differētia īter sensū cō-positū et diuisum in p° mō: in 2ª po-nemus quasdā regulas gñales qb° arguēdo ab vno ad alterū pña nō vz in tertia ptra pdcā obijciā et soluā.

p^m n^o^m Sē. cō. descri. i p° mō.

Circa pmā pticulā ē notādum cū sēsus pposit° i p° mō sic describit: vz. ¶ Sēsus cōposit° in pmo mō ē ppositio in qua totum dictū toti° ppōnis in qua ponit determinat: ad termino modali: vt verbi gratia: hec ppositio poste est hoiem currere ē in sensu cōposito: nā in ea hoc dictum: hoiem currē: determinatur a termino modali: vz a li; possibile: vnde dictuz appellat ab Hentisbero in tractatu de scire et dubitare oīo infinitiua vel piūctiua. ¶ Sēsus diuisus ē ppositio in qua terminus modalis mediat inter ptes propinquas dicti: vt dicēdo hoiez possibile est currere p q̄ nota q termin° modalis sic describitur. ¶ Termin° modalis ē terminus determinatiu° alicuius dicti: et pnotatiu° alicuius passionis ppositiōis non hñs vim faciendi tale dictum appellare formā sicut sunt isti termini cōiter vsitati scilicet verum falsum: possibile impossibile necessariū et contingens: ac etiā hec vba pōt et ptingit et opz psonaliter vel ipersonaliter sūpta: nā tales termini pñt determiare dictū ppositionis et pnotāt aliquā passionez ppositionis: qz pz: nā li possibile significat omnes ppositiōes possibiles: vz istas: tu curris tu es papa et vltra significare istas: pnotat illas eē possibiles: et sic pnotat passionez ppositiōis et non hz viz faciēdi appellare formā tale dictū: qz dico ad differētiā istoꝝ terminoꝝ scitū dubiū itellectū et cognitū: qa licet possint determiare dictū ppositionis et pnotare passionē nō tñ sūt termini modales pmi modi ex eo qz habēt viz faciēdi tale dictū appellare formā. ideo sensus pposit° in pmo modo causat qñ termin° modalis totaliter pcedit aut finaliter subseqt totū dictū totius ppositionis in qua ponit aut finaliter subseqt. Sensus vō diuisus causat qñ terminus modalis mediat īter partes ppinquas totius dicti: vñ ptes ppiquas dicti appello totū qō regit a pte ante: et a pte post respectu vbi illius dicti. i. a verbo oīois ifinitiue vel piūctiue vnde hec ē in sensu diuiso album possibile est esse nigrum.

2^m n^o^m Sē. di°. descri. i p° mō.

Sed circa hoc qz superius diximus sunt opiniones. ¶ Pria opio est cōis tenens hoc qz diximus et est opio etiā Hentisberi: Pauliveneti i logica parua: et Pauli pgulensis i hoc tractatu. ¶ Scda ē opio Strodi in pseqntijs suis. qui ponit qz qñ modus totaliter pcedit est i sensu pposito et qñ mediat ē i sēsu diuiso: sz qñ finaliter subseqt tūc ē distinguēda qz potest capi i vtroqz sensu. ¶ Tertia ē opio Petri de mātua i capitulo de modalib° ponētis modū pcedētē facere sēsuz cōpositū: mediātē vō et subseqntē facere sensū diuisuz: et hoc pōt ēt elici ex tractatu suppositionū: vbi ipe tz i octaua regula qz termini modales nō hñt viz cōfundēdi nisi terminos sequētes: et ideo qñ finaliter subsequūtur nō cōfundūt aliquem terminum: et p pñs tūc non faciūt sensum compositum.

Opio cōis

Opio Strodi

Opio P. mā.

Istarū opinionū vnaqueqz ē substētabilis et nulla ē demōstratiua et iō eligat scolaris illā q̄ sibi magis placet. Uiso g̃ qūo fiat sēsus pposit° et sēsus diuisus: et qd sit vterqz illoꝝ seqt ponē dñas int illa. ¶ Quatuor g̃ dñe assignāt iter sēsuz ppo^m et diuisū: qꝝ due pme sūt cōes ad oēs ppōnes de sēsu ppo° i pmo mō: alie vō due sūt cōes solūmō ppo

sitionibus modalib⁹ de li pōt aut li possibile aut ipsorū negationib⁹ .s. non potest impossibile.

ꝑma dr̄ia.

Prima dr̄ia ē ista qm̄ ꝓpō de sēsu ꝯp°. ē ꝓbāda rōe termini modalis: sȝ ꝓpō d̄ sēsu diui° nō: sȝ ē ꝓbāda rōne ꝑmi termini: dū mō talis termin⁹ fuerit mediat⁹: voco āt t̄minū mediatū oēȝ terminū excepto ꝓ noie demōstratiuo sigl'aris nūeri ꝓ nomē v̄o demōstratiuū singularis nūeri appello t̄minū imediatū: ⁊ qn̄ pōit̄ ꝑ sb̄o ī ꝓpōne tal' ꝓpō dr̄ imediata: vt h̄ hoc ē hō demōstrato sorte ⁊ notāter dic̄ singl'is nūeri qꝛ i nūero pl'ari ē t̄min⁹ mediat⁹ ⁊ cōis: vt vult Paulus venet⁹ in logicula.

scd̄a dr̄ia.

Secūda dr̄ia ē: qm̄ i ꝓpōe d̄ sēsu ꝯp° oēs t̄mini cōes sui dicti ꝯfūdūt̄ a t̄mio modali vt pȝ i ista: necesse ē hoiēȝ eē aīal. sȝ i ꝓpōne de sēsu diui° nō sꝑ oēs t̄mini cōes sui dicti ꝯfūdūt̄: qm̄ t⁹ modal' in sēsu diui° nō ꝯfūdūt t̄minū ꝑcedētē: vt pȝ i ista hoiem necesse ē eē al': vbi li hoiēȝ suppōit det̄minate: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ꝯfūdit̄ a t̄mino modali: ⁊ qꝛ circa istos t̄minos. pōt. pos'e. ⁊ ipoꝝ negatōes. s. nō pōt ⁊ ipos'e m'l'ta accidūt sophismata: ⁊ varie difficl'tates q̄ nō tractāt̄ i alijs mōis: ⁊ circa istos t̄minos necessariū ⁊ ꝯtigēs accidūt pauca: ⁊ ēt dr̄ia eoꝝ. s. sēsus ꝯpositi ⁊ diuisi aliqual'r tractat̄ i scd̄o mō hic ē ꝙ iste alie due dr̄ie dāt̄ solū iter ꝓpōes de sēsu ꝯp° ⁊ diu° de li pōt ⁊ pos'e ⁊ ipoꝝ negatōibus: ꝓ q̄ ē notādum ꝙ ista v̄ba ꝑt: ꝯtigit tūc faciūt sēsū ꝯp^m qn̄ stāt ipsonal'r: vt dicēdo pōt eē ꝙ tu curras qn̄ v̄o tenēt̄ ꝑsonal'r tūc faciūt sēsū di^m: vn̄ qn̄ regūt casū a ꝑte āte tenēt̄ ꝑsonalit̄ qn̄ v̄o nō: ipsonaliter tenētur sicut pȝ ex grāmatica.

tertia dr̄ia

Tertia dr̄ia ē: qꝛ ꝓpō de sensu ꝯp° de li pōt aut de li pos'e ⁊ eoꝝ negatōibus reqrit v̄ificationē istētaneā: ꝓpō de sēsu diui° nō reqrit illud: vn̄ hec dr̄ia ē sic limitanda ꝙ ꝓpō de li pōt: aut de li pos'e cuȝ dicto p̄n̄tꝫ tp̄is ad hoc ꝙ sit v̄a reqrit hmōi v̄ificatōeȝ istētaneā: ⁊ notāt̄ dixi cū dc̄ō p̄n̄tꝫ tp̄is: qꝛ cū dicto futuri tp̄is aut ꝑteriti nō reqrit hoc: nā hec ꝓpō pos'e ē te ꝑtrāsiuisse. a. spatiū: nō reqrit hmōi v̄ificatiōeȝ eo ꝙ ipa ē v̄a ⁊ talis v̄ificatio nō pōt sibi corrn̄dē: ⁊ sil'r ista: pos'e ē albū fore nigꝝ q̄ est v̄a: ⁊ tn̄ talis v̄ificatio nō pōt sibi corrīspōdē: vt patebit: sȝ bn̄ iste pos'e ē albū eē nigꝝ: pos'e ē te ꝑtrāsire h̄ spatiū reqrūt hmōi v̄ificationē: ⁊ qꝛ huiusmōi v̄ificatio nō pōt eis corrn̄dere iō nō p̄n̄t eē v̄e sȝ sūt ipos'es: ⁊ iō Hētisber negat eas. Propōnes v̄o d̄ sēsu di° nō reqrūt hmōi v̄ificatiōeȝ: lȝ sint d̄ dc̄o p̄n̄tꝫ tp̄is: qꝛ stat ꝙ ille sint v̄e ⁊ hmōi v̄ificatio n̄ eis corrn̄deat vt v̄bi gr̄a: iste ꝓpōnes albū pōt esse nigꝝ: tu potes ꝑtrāsire h̄ spatiū: q̄ sūt v̄e: vt pȝ: ⁊ tn̄ eis nō pōt corrn̄dē tal' v̄ificatio.

Quidē regrere v̄ificatione istē taneam

¶ Un̄ reqrere v̄ificatōeȝ istētaneā: diuersi diuersimode exponūt: nā qdā doctor dic̄: ꝙ ꝓpō d̄ sēsu ꝯp° de li pōt ⁊c̄. reqrit hmōi v̄ificationē: vtputa ista: pos'e ē te moueri nō qꝛ ꝑtū seu res iportata ꝑ ꝑtū mēsuret̄ istāti: qꝛ mot⁹ nō mēsurat̄ istāti ex q̄ ē de nūero successiuoꝝ sȝ ꝙ ponāt̄ i eē id ꝙ iportat̄ ꝑ ꝓpōnē: vtputa v̄itas illi⁹ ꝓpōis seu significatū: vt sit sēsus ꝙ i hoc istāti tu mouearis nō tn̄ ꝙ sit ita: sȝ sibi nō repugt̄ ꝓ tali istāti verū eē te moueri.

Cōtra istā opinionē istatur

¶ Sȝ iste doctor iuditio meo volēs istā dr̄iaȝ declarare intricauit se: ⁊ nesciuit eā exꝑmer̄ ⁊ dictū ei⁹ ē falsū: nā q̄ro ꝑ v̄ificatiōeȝ instētaneā: aut ipe itelligit ꝙ sua ꝓpō d̄ i eē sit v̄a i istāti aut ꝙ suū significatū sit veꝝ i istāti aut ꝙ sibi nō repugt̄ eē veꝝ i istāti mō qūocūqȝ intelligat seqt̄ ꝙ ois ꝓpō v̄a reqrit v̄ificatōeȝ istētaneā ꝙ ē falsū: ⁊ ꝯtra Hētisbeꝝ

in tractatu de icipit et desinit: vbi ponit q aliq̃ ē ppō q̃ p sui vitate reqrit tps limitatū: vn̄ ois ppō vera ē vera i istāti q pbo: qr si ē vera nūc ē vera: g̃ i h istāti ē vera: tz p̄ña a puertibili ad cōuertibile: vbi p li nūc: et p li h demonstrat idē et si ē vera i h istāti suū significatū ē vex i h istāti: et ex p̄ñti sibi nō repugñt eē ita p tali instāti. vn̄ h ē reª gñalis. s. q ois ppō vera in istāti ē vera.

Alia opnio — ¶ Alij dicūt q ppō de sēsu pposito reqrit vificatōez instētaneā: qr ad h q sit vera reqrit q sua de ineē sibi corrñdēs p infinito modico tpe possit vificari.

Contra istā opinionez instat. — Ista ēt expō nō vr ad mētē Hētisberi: qr ex eo seqt q h eēt vera pose ē te ptrāsire aliqd spatiū: qr sua de inesse potest pro infinito modico tpe vificari q pror: nā h propositio tu per trāsis aliqd spatiū pt pro aliqnto tpe vificari puta pro medietate hore et pro in duplo minori tpe: vz pro medietate medietatis et pro in triplo minori et in infinituz g̃ et c. p̄ña tz et añs probat ponēdo istū casum: q tu ptrāsibis vnum possibile spatiū in hora adequate. vniformiter: et eque velociter: ita q cuilibz pti hore correspōdebit ps spatij: vz vni medietati hore correspondebit vna medietas spatij: et vni tertie vna tertia: et sic de singulis: tūc in isto casu antecedens est vex qr p medietatē hore tu ptrāsibis aliqd spatiū qm̄ medietatē illius pedalis et in duplo minori tpe pt vificari qm̄ in q̃rta illius hore ptrāsis aliquod spatiū: qr q̃rtā ptē pedalis et cū cuilibet pti tpis correspōdeat ps pedalis q̃ ptrāsit in tali tpe et ptes illius tpis sint minores: et minores i ifinitū seʳ q in tali casu talis propositio potest in infinitum modico tpe vificari: et p p̄seqñs illa de sēsu pposito eēt vera cū sibi correspondeat vificatio instētanea: consequens est falsū et contra Hētisbe negat eā in mult locis immo ponit eā reqrere tempus limitatuz.

opinio propria. — Ideo puto aliter eē dicēdū: videlicet q propositio de sensu ppsito de li potest et c. reqrit vificationem instentaneā: idest reqrit ad hoc q sit vera q arguēdo a sua de inesse de preterito vel de futuro ad suā de inesse de presenti cum tali determinatione ita fuit seu ita erit si sit de futuro consequentia valeat: vt verbi gratia: hec propositio de sensu pposito possibile est te esse rome requirit verificationem instentaneā idest requirit ad hoc q sit vera q arguendo ab ista de preterito tu fuisti Rome vel sibi consimili ad talem de presenti tu es Rome cum ista determinatione: Aliquando fuit ita q consequētia valeat: et quia huiusmodi consequentia valet: scilicet tu fuisti Rome: ergo aliquādo fuit ita q tu es rome: ideo illi de sensu composito correspondet veritas instētanea ideo illa est vera immo est necessaria: qnia omnes tales propositiones de sensu composito vere sunt necessarie: et eodem modo dicatur de futuro: et si talis p̄sequētia non valeret d̄ pterito aut de futuro: tūc illa ppō d̄ sēsu pposito nō possz eē vera imo eē ipossibilis.

Alia responsio — Vel dicat et breuius q ppō de sēsu ppº d̄ li pt et c. reqrit vificationē istētaneā. i. reqrit ad hoc q sit vera q sua de ineē de psēti si sit in mūdo: sic adeq̃te significādo sit possibilis: et si sit illa de sēsu ppº de negationibus pdcōx ēminox potest et pose reqrit q sua d̄ inesse. i. indicatiua illius dicti absq̃ negatiōe sit impossibilis et c.

quarta dr̄ia. — Quarta dr̄ia int sēsū ppᵐ et diᵐ: ē qr ppō d̄ li pt aut pose seu ipox negatiōibus posita ineē nullū seqt incōueniēs: sz bñ interdū de sēsu diuˢ: et h dr̄ia dz sic intelligi: q ppō de sēsu ppº de li pt et c. vera si accipiat sua d̄ ieē sibi correspō

dens ⁊ tibi ponat᷑ dȝ admitti ⁊ eã ad
mittẽdo nõ seq᷑ icõueniẽs: cuiꝰ rõ ẽ:
qm̃ si talis ꝑpõ de sẽsu ꝯpº sit ṽa sua
de ieẽ sibi corñdẽs si sit i mũdo erit
poꝉis ⁊ oẽ poꝉe ẽ admittẽdũ p pᵃᵐ re
gulã obligationũ q̃re ⁊c. Sȝ ꝑpõ de
sẽsu diuiº aliqñ seq᷑ icõueniẽs nam
ista: albũ põt eẽ nigꝝ ẽ vera: ⁊ si tibi
ponat᷑ sua de ieẽ nõ dȝ amitti qꝛ seq̃
ret᷑ icõueniẽs qm̃ talis ẽ ipossibilis.
Nota. 5. regꝉas. His visis: pono q̃nq̃ regulas.
regꝉas. ¶ Pꝛia regꝉa ẽ ꝙ arguen
pᵃ regᵃ. do a sẽsu diuiº ad sẽsũ ꝯpᵐⁱ affirmatᵉ
mediãte li põt aut li poꝉe: aut ecõtra
negatiue mẽdiãte ṽbo aut pticipio
requirẽte tp̃s limitatũ p ṽitate talis
ꝑpõnis nõ valet argumẽtũ: ista reᵃ
ꝑbaʳ dupꝉr: pº p dr̃ias supiꝰ assig̃tas:
2º p exẽꝑla: vñ nõ seq᷑ tu potes ptrã
sire hoc spatiũ: g̊ poꝉe ẽ te ptrãsire h̄
spatiũ añs eni ẽ poꝉe ga sigᵗ ꝙ tu hẽs
po tẽtiã ptrãseũdi hoc spatiũ i diuer
sis ptibꝰ tpis successiue ꝯñs ãt ẽ ipoꝉe:
eo ꝙ reqrit ṽificatiõeȝ istẽtaneã q̃ si-
bi corñdere ñ põt ẽt sua pᵃ officiãs
ẽ falsa: ⁊ ipoꝉis: vȝ: hec ꝑpõ ẽ poꝉis
tu ptrãsis hoc spatiũ: qꝛ ad ptransire
h̄ spatiũ reqrit᷑ siꝉ i tpe pñti quãlibȝ
eiꝰ ptẽ ptrãsire: ⁊ hoc nullo mõ fieri
põt: qꝛ ad hoc ꝙ ptrãseat᷑ q̃libet ps
opȝ pus ꝙ ptrãseat᷑ pᵃ medietas quã
scda: ⁊ prius medietas medietatꝫ in
isinitũ: ⁊ p ꝯñs nũq̃ erit veꝝ ꝙ siꝉ i
tpe pñti ptrãseat᷑ q̃libet ps illiꝰ spatij
⁊ ex ꝯñti illa ẽ falsa ⁊ ipoꝉis tu ptrã-
sis hoc spatiũ: siꝉr nõ seq᷑ tu potes ꝑ
ferre. a. ꝑpositionẽ posito ꝙ. a. sit ista
deꝰ est: ergo possibile est te ꝑferre. a.
ꝑpõnẽ pp eãdẽ cãȝ: vñ ꝯcedit Hen-
tisber i. 5. pncipali pmi sophimatꝫ ꝙ
ptrãsiẽs ptrãsit ⁊ nullũ spatiũ ptrãsit
posito ꝙ soꝛ. moueat᷑ ptrãseũdo vnũ
spatiũ pedale: qm̃ tũc soꝛ. moueat᷑ ⁊ ta
lis motꝰ ẽ ptrãsitio: g̊ soꝛ. ptrãsit: ⁊ tñ
nullũ spatiũ ptrãsit ꝙ ꝑbo nã da op-
poᵐ. s. aliqd̄ spatiũ ptrãsit h̄ ẽ fᵐ: qꝛ q̃
cũq̃ spatio dato illd̄ nõ ptransit᷑ qꝛ p
pus dȝ ptrãsiri vna ps q̃ȝ alia i isini-
tũ simiꝉr ꝯcedit ꝙ agẽs agit et nihil
agit ⁊ ꝯcedimꝰ sȝ viã eiꝰ ꝙ sapiẽs hõ
loq᷑ ⁊ tñ nihil dič: vñ ẽ notãdũ ꝙ ꝑ Noᵐ.
põnes q̃ hñt ṽbũ vꝉ pticipiũ iportãs
motũ seu successiõeȝ absq̃ pto expli
cito oẽs tales sũt poꝉes: ṽbi grã: tu
curris: tu moueris: ⁊c. siꝉr cũ pticiº:
vt tu es currẽs: tu es disputãs ⁊ hñt
ṽificatõeȝ istẽtaneaȝ eo mõ q̊ dictũ ẽ
supiꝰ: sȝ si ꝯponũt᷑ cũ pto expliᵗº pter
pticipiũ fere sũt oẽs ipoꝉes scdȝ viã
Hẽti. queãdmodũ sũt iste: tu mouerꝫ
sup isto spatio: tu loq̃rꝫ aliqd tu scri-
bis. a. ꝑpõeȝ: ⁊ sic d̄ multꝫ: qm̃ tales ꝑ
põnes reqrũt tp̃s limitatũ: vñ reqrẽ
tp̃s limitatũ nihil alid̄ ẽ quẽ qd̄ argu
ere a ꝑpõe de pterito vꝉ d̄ futuro ad
suã de pñti cũ tali ꝯdeteriatiõe aliqñ
erit ita: aliqñ fuit ita: ꝯña nõ valeat:
⁊ iõ qꝛ ista ꝯña nõ vȝ: tu ptrãsiuisti h̄
spatiũ g̊ aliqñ fuit ita ꝙ tu ptrãsis h̄
spatiũ: iõ ista de pñti tu ptransis hoc
spatium requirit tempus limitatuȝ.
Realiste ṽo ꝯcederet ꝯñtias Reali.
supiꝰ fcãs ⁊ negarẽt opinio
istã pᵃᵐ rᵃᵐ: imo dicũt ꝙ hmõi ꝑpõ
nes sũt poꝉes. s. tu ptrãsis h̄ spatiũ i-
mouẽ dato ꝙ tu sis i ptrãseũdo: vñ
dicũt ꝙ sič i tpe dãtur istãtia idiuisi-
bilia ita dãtur mutata eẽ i motu ⁊ p
trãsita eẽ i ptrãsitiõe spatij q̃ oĩa sunt
idiuisibilia copulatiua ptẽ pteritã cũ
pte futura motꝰ vꝉ ptrãsitionis: ⁊ qñ-
cũq̃ ẽ veꝝ dicẽ ꝙ aliqd̄ mutatũ eẽ est
alicuiꝰ motꝰ tũc ẽ veꝝ dicẽ ꝙ ille mo
tus ẽ ẽt cũ aliqd̄ ptrãsitũ eẽ alicuiꝰ spa
tij ẽ: tũc ẽ veꝝ dicẽ ꝙ ptrãsitio illiꝰ spa
tij ẽ: ⁊ cũ illi ptrãsito eẽ illiꝰ spatij coꝛ-
respõdeat istãs i tpe: g̊ i tali istãti ẽ ve
rũ dicere ꝙ p trãsitio illiꝰ spatij ẽ ⁊ p
ꝯñs i tali istãti ẽ veꝝ dicẽ ꝙ aliqd p-
trãsit illd̄ spatiũ. ¶ Petrꝰ ṽo de man opinio
tua totaꝉr discrepat ab istis imo ipe Pe. de
negat oẽs tales ꝑpõnes de pñti ipoꝛ mãtua

tātes successiōez siue hēant ptū explic
siue nō imo tz oēs tales ꝑpōes regrē
tp̄s limitatū ꝛ dic: oēs tales eē ipoſes
vt puta ista tu mouerꝭ: tu currꝭ ꝛc. cu
ius fūdamētū hꝫ i suo tractatu de pº
ꝛ vltio istāti i q̄ ipe tz ꝙ ad h ꝙ mot⁹
sit: regrit ꝙ q̄libꝫ ps ei⁹ sit: sꝫ cū repu
gnet ptib⁹ mot⁹ eē ex q̄ vna ē pterita ꝛ
iā corrupta: ꝛ alia ē futura q̄ nūc nō ē
ḡ repugāt motui eē ꝛ p ꝯñs mot⁹ ñ pōt
hīe eē: ꝛ ex ꝯseq̄nti tal' ꝑpō mot⁹ ē seu
tu mouerꝭ ē ipoſis: nec ēt ex ꝯtra negᵉ
vꝫ argᵐ: vñ nō seqꝛ nō ē poſe te ptrā
sire h spatiū: ḡ tu nō potes ptrāsire h
spatiū: añs .n. ē vex ꝛ ꝯñs fᵐ: vt pꝫ ꝑ
bādo vtrūqꝫ per suum ꝯtradictoriū.

2ª reª. **Secūda** regª ē ista arguēdo a sēsu ꝯpº ad s̄ē. di.
affirᵉ vl' ex ꝯtra negᵉ sēp itelligēdo me
diāte li pt aut li poſe i tminis ꝯpositꝭ
seu distributꝭ a pte p̄ti nō valꝫ ꝯña de
forma: lꝫ ǒ mā valē possit ista reª ꝑba
tur 2ʳ: pº p dr̄ias supi⁹ assigātas: 2º idu
ctiue vñ ñ seqꝛ poſe ē te eē oēz hoiez
ḡ tu potes eē ois hō añs .n. ē poſe vt
pꝫ ꝛ ꝯñs ipoſe qm̄ sigᵉ ꝙ tu potes eē
ois hō q pōt eē ꝛ cū mlti hoies pos
sint eē puta sor. ꝛ plo seqꝛ ꝙ tu potes
eē sor. ꝛ ꝙ potes eē plo ꝙ est ipoſe.
¶Pro q̄ ē notᵐ ꝙ terius distribut⁹
a pte p̄ti mediāte isto v̄bo pōt: appel
laꝛ ter⁹ ꝯposit⁹ eo ꝙ appellat āpliati
onē ǒ li pōt ꝛ suppōit seu equalꝫ vni
ꝯpōni v̄bali de li pōt nā i ista tu po
tes eē ois hō li ois hō supponit ꝑ oi
hoie q pōt eē rōne appellatōis: ḡ eq
ualet vni ꝯplexo: ꝛ p ꝯñs tmio ꝯpoº
nec ēt ex ꝯª negᵉ: vñ nō seqꝛ: tu nō po
tes eē ois hō: ḡ nō ē poſe te eē oēz ho
minē cū añs sit vex ꝛ ꝯñs falᵐ. ¶De
primo mā tñ valē pōt: ꝛ h 2ʳ. ¶Prio i tmis
cōib⁹ necessarijs: vñ bñ seqtur poſe ē
aliquē solē eē oēz solē: ḡ aliqs sol pōt
eē ois sol ꝛ h ē qꝛ nō pōt eē i mūdo ni
si vn⁹ sol: vñ tmini necessarij appellā
tur tmini q̄b⁹ corrñdet tm̄ vnū idiui
duū ꝙ ē ꝑpetuū ꝛ eiernū queādmo
dū sūt isti tmini: sol: de⁹: luna: mercu
ri⁹ ꝛc. ēt si corrñdeāt plura idiuidua
dūmō illa sint ꝑpetua ꝛ etna adhuc
appellāꝛ tmini necessarij queādmo
dū sūt isti tmini celū: itelligētia. ¶2º scdo
i tminis singlarib⁹ nō etnis ꝯña vꝫ
ǒ mā: vñ seqꝛ poſe ē sortē eē oēz sortē
ḡ sor. pōt eē ois sor. ꝛ hoc qꝛ ñ pōt eē
nisi vn⁹ sortes lꝫ possit eē ꝙ sint pl'es
hoies q̄rū iste sit sor. ꝛ ille sit sor. ꝛ ex
his ponunꝛ due ꝯclōnes tāq̄ꝫ poſe.
¶Pria tu es ois hō ꝛ tñ tu nō potes pria ꝯº
eē ois hō lꝫ poſe sit te eē oēz hoiem.
¶2ª ꝯº: iste hō ē sor. ꝛ iste hō ē sor. et scdā ꝯº
tñ nō sūt pl'es sor. nec pl'es q̄x qlibet
sit sor. imo tātū vn⁹ hō ē sor. pª ꝯº pꝫ
pōito cāu ꝙ nūc nō sit aliqs hō i mū
do nisi tu: tūc pª ps ē v̄a in isto cāu: ꝛ
2ª silr eo ꝙ suū ꝯtradictoriū ē fᵐ: vt
pꝫ: ꝛ 3ª ps pꝫ officiādo qm̄ officiātes
sue sūt v̄e: vt pꝫ: 2ª ꝯº ꝑʳ ponendo ꝙ
sint duo hoies q̄x vterqꝫ appelletur
sor. autētice tūc pꝫ pª ps qm̄ iste ꝯce
pt⁹ sor. sigᵗ hāc māṁ ꝛ hāc formā sil'
mō iste hō ē h mā ꝛ h forma sil': ḡ iste
hō ē sor. tꝫ ꝯªa ꝯuertibili ad ꝯuertibᵉ
ꝛ añs ē vex tenēdo ꝙ totū sit sue ptes
collectiue: ḡ ꝛ ꝯñs ꝛ eodē mō ꝑbeꝛ: 2ª
ps ꝯclōnis ꝛ alia ps ꝑʳ qꝛ da oppoᵐ
.s. pl'es sūt sor. ḡ pl'es hoies sunt h mā
ꝛ h forma tꝫ ꝯña a ꝯuertibili ad ꝯuer
tibile ꝛ ꝯñs ē fᵐ: ḡ ꝛ añs ēt alia ps eo
dē mō ꝑʳ: qm̄ nō sūt pl'es hoies q̄rꝫ
quilibet sit hec materia ꝛ hec forma
etiā vltia pꝫ qm̄ tātū vn⁹ hō ē hec mā
ꝛ hec forma: vt patet exponendo.

Tertia rª arguēdo a sēsu diui⁹ ad sēsū ꝯpᵐ mediāte li 3ª regª
pōt ꝛc. affirmatiue aut ex ꝯtra negᵉ cū
tminis p se aut p accñs repugnātib⁹
nō vꝫ ꝯña hec rª ꝑʳ duplr: pº p dr̄ias
supi⁹ assignatas. 2º iductiue: vñ nō se
qꝛ albū pōt eē nigrū ḡ poſe ē albū eē
nigx: vñ voco tminos p se repugnāre
oppositos ꝯtrarie: vt albū ꝛ niᵐ. cō

tradictorie:vt hō:ꝛ ñ hō ꝓuaᵉ vt cecū
ꝛ vidēs:relatiue vt dñs ꝛ ꝓu⁹:ēt gñaliter illos tmios appello ꝑ accñs re
pugñre:q nō opponūt ꝓꝓe aliq̄ istoꝝ
modoꝝ tñ nō pñt de eodē affirmatie
ꝟificari:vt.a.loc⁹ꝛ.b.loc⁹ꝛ eē adeq̈te
i.a.ꝛ eē adeq̈te i.b.istāti:vñ ēt ñ seq̄r i
tminis ꝯtradictorie oppōitꝫ:vꝫ:non
currēs pōt eē currēs:ḡ pōt eē ꝙ non
currēs sit currēs:silr i ꝓuatie oppōitꝫ
nō seq̄r iiust⁹pōt eē iust⁹:ḡ pōt eē ꝙ i
iust⁹sit iust⁹ eodē mōi relatiue oppo
sitis nō seq̄r dñs sortꝫ pōt eē ꝓu⁹sortꝫ:
ḡ pōſe ē ꝙ dñs sortis sit ꝓu⁹ sortꝫ:silr
i tminis ꝑ accñs repugnātib⁹ ñ seq̄r
i vtroqꝫ istoꝝ locoꝝ tu potes eē i. a.
istāti ḡ pōſe ē te eē i vtroqꝫ istoꝝ locoꝝ i.a.istāti ꝛ loquor de locis adeq̈
tis nec ēt seq̄r vtrūqꝫ istoꝝ duoꝝ cōtradictorioꝝ pt esse veꝝ i.a.istāti:ḡ
pōſe ē vtrūqꝫ istoꝝ duoꝝ ꝯtradictorioꝝ eē veꝝ i.a.istāti d̄mōstratꝫ duobus ꝯtradictorijs ꝯtigētib⁹nā i q̄libet illaꝝ ꝯtrariaꝝ añs ē veꝝ ꝛ pōſe
ꝛ ꝯñs f^{m}ꝛ ipōſe nec ēt eꝯtra negatᵉ
vꝫ qꝛ arguēdo i ħmōi exēplis a ꝯtra
dictorio ꝯñtꝫ ad ꝯtradictoriū añtꝫ ñ
vꝫ ꝯña:ꝛ tūc arguit̄ eꝯtra negatiue.

4ª regª **Quarta** rª argᵒ a sēsu ꝯpᵒ ad
sēsū diuisū affirmatiue cū relatiuo iplicāte aut eꝯtra negatiue ꝯña nō valet:hec rª ꝓʳ duplr.
ꝓᵒ ex dr̄ia supi⁹assignata.2ᵒ iductiue
vñ nō seq̄r pōſe ē antixp̄m eē hoiem
q ē ḡ ātixp̄s pōt eē hō q ē añs eni est
veꝝ ꝛ ꝯñs falsū:qꝛ i ꝯñte relatiuū iplicās supponit determinate ꝛ lꝫ re
soluere ipꝫ i ꝛ:et ille.a.illud ꝛ facere
copulatiuā ꝛ erit sensus:ꝙ ātixp̄s pt
esse hō ꝛ ille ē ꝛ ista copulatiua ē falª
ꝑ 2ª ꝑte vt pꝫ:ēt nō seq̄r pōſe ē te esse
hoiēꝫ q disputat:ḡ tu potes eē hō q
disputat pōito ꝙ solū sor.disputet nc̄
ꝛ crastia die disputabis tu:ꝛ ñ ali⁹tc̄
añs ē veꝝ ꝛ pōſe:vt pꝫ ipꝫ offiādo:ꝛ
ꝯñs ē f^{m} qꝛ ex ipo seq̄r ꝙ tu potes eē
sor.ꝙ ē ipōſe:ēt eꝯª negᶜ ñ vꝫ:vt pꝫ
argᵒ a ꝯtradictorio ꝯñtꝫ ꝛ ad ꝯtradi
ctoriū añtꝫ tñ q̄ñqꝫ vꝫ gr̄a mā̈e vñ bñ
seq̄r pōſe est istū solē esse solēꝫ q est:
ḡ iste sol pōt esse sol qui est ꝛc̄.

Quita rª gñaſ ad oēs terios ꝓ 5ª regª
mi mōi ē ꝙ argᵒ a sēsu
ꝯpᵒ ad sēsū di^{m}.aut eꝯª i tmis cōib⁹
ñ vꝫ ꝯª de forma ꝓʳ rª duplr:ꝓᵒ qꝛ i
sēsu ꝯpᵒ oēs tmini cōes ꝯfūdūt a tᵒ
modali:sꝫ i sēsu diᵒ nō.ꝓʳ 2ᵒ iductie
qꝛ ñ seq̄r necesse ē hoiēꝫ eē aial:ḡ hominē necesse ē eē aial cū añs sit verū
vt pꝫ ipꝫ officiādo:ꝛ ꝯñs falsū:ēt nō
seq̄r a sēsu diᵒ ad sēsū ꝯpo^{m}:ꝟbi gr̄a.
aliquē hoiēꝫ cōtigēs ē eē aial:ḡ ꝯtingēs ē aliquē hoiēꝫ eē aial:nā añs est
veꝝ ꝛ ꝯñs fal^{m}:vt pꝫ.Ex oib⁹his regulis seq̄r ħ corre^{m} vꝫ ꝙ argᵒ a sēsu
ꝯpᵒ ad di^{m}:aut eꝯª itermis singlaribus dūmō ñ arguat̄ i aliq̄ ꝑdctāꝝ re
glaꝝ ꝯña vꝫ ꝓʳ qꝛ tūc sēsus ꝯposit⁹
ꝛ diuisus ꝯuertūt̄ ꝓʳ ēt iductie qꝛ bñ
seq̄r tu potes eē papa:ḡ pōt esse ꝙ tu
sis papa:ꝛ eꝯª tu potes currē̈:ḡ pōſe
ē te currē̈ ꝛ eꝯª.cōtigēs ē sortē eē hominē:ḡ sortē ꝯtigēs ē eē hoiēꝫ ꝛ ecōtra:ꝛ sic de singulis.

Cōtra ꝑdicta argʳ:ꝛ ꝓᵒ ꝓbo ꝙ Contra ꝑdicta arguit̄
nō oēs illi sex tmini supius noīati faciūt sēsū ꝯp^{m}:nā li veꝝ
ꝛ li f^{m} nō faciūt sēsū ꝯp^{m} ꝙ ꝓʳ q̄m ꝓᵒ
de li veꝝ ꝛ li f^{m} ꝯuertit̄:cū sua d̄ ieē:
ḡ talis ꝓᵒ de li veꝝ ꝛ li f^{m} nō ē in sēsu
ꝯpᵒ ꝓʳ ꝯña qa ois ꝓᵒ de sēsu ꝯpᵒ dꝫ
eē diuersa a sua d̄ ieē ꝛ ħ maxie i terminis cōib⁹ ꝓʳ mō añs:nā ois ꝓᵒ de
ieē ifert vnā sibi corrñdētēꝫ de li verū:vt hꝛ i post ꝑ̈mētis:nā ibi dꝛ ꝙ ois
ꝓᵒ ifert suū dcm̄ fore veꝝ vñ bñ seq̄r
tu currꝫ:ḡ veꝝ ē te currē̈:ꝛ eꝯª:ꝛ eodē mō ē dicēdū d̄ li f^{m}:nā bñ seq̄r falsū ē te currē̈:ḡ tu ñ curris:ꝛ eꝯª.ideo
isti tmini nihil faciūt i ꝓpōne ex q̊ ñ
diuersificāt sēsū ꝓpōnis ꝛ ꝑ ꝯñs ñ faciūt sēsū ꝯp^{m}:i opp^{m} vꝛ eē iētio Illē

tiſberi i iſto ſuo tractatu q pōit ꝑ exē
plo tales t̄mios facē ſēſū ꝯpm ⁊ dim.
Ar 2° 2° argr. ꝙ li poſſe ⁊ li neceſſe ⁊ li cō-
tigēs nō faciūt ſēſū ꝯpm i p° mō qm̄
t̄mini modales: nō dicūt̄ modales qꝛ
ꝓpōnē i q̄ ponūt̄ i ſēſu ꝯp° modifi-
cāt ſꝫ p̄dicti t̄mini n̄ ſūt hmōi: g̊ n̄ fa-
ciūt ſēſū ꝯpm tꝫ ꝯn̄a cū maiori ⁊ mi-
norꝑr: nā dicēdo poſſe ē ſorte currē
li poſſe ē ps hui9 ꝓpōnis ⁊ li ſorte cur
rē ē alta ps eiuſdē: ⁊ ſolū li ſorte cur-
rē modificat̄ a li poſſe: vt pꝫ officiā°
g̊ nō tota illa ꝓ° i ſēſu ꝯp° i q̄ ponit̄
li poſſe fuit modificata: ſꝫ ſola ps ei9
⁊ p ꝯn̄s dꝫ appellari ꝓ° d pte modifi
Ar 3° cata: ⁊ n̄ modal. 3° arr ſic li ipoſſe n̄ ē
t̄min9 modalis: g̊ n̄ fac ſēſū ꝯpm i p°
mō tꝫ ꝯa ⁊ an̄sꝑr: nā dicēdo hoiez eē
aſinū ē ipoſſe li ipoſſe n̄ modificat ꝙ
ꝓbo: nā illd ꝙ dſtruit aliqd n̄ dr mo-
dificare illd cui9 rō ē qꝛ mod9 pōit rē
ſbeē tali: ſꝫ li ipoſſe deſtruit rē ſbeē ta
li qm̄ dſtruit tale ſignifim .ſ. hoiez eē
aſinū eo qꝛ ipoꝛtat h ſignifim nō eſſe
Ar 4° tale: g̊ ⁊c. 4° argr: ꝙ li poſſe qn̄ tota-
lit ſbſeqt̄ nō faciat ſēſū ꝯpom qm̄ di
cēdo ſorte currē ſcio eē poſſe li poſſe
i iſta ꝓpōne finalr ſubſeqt̄ ⁊ tn̄ n̄ ē in
ſēſu cōp° ſꝫ i ſēſu diui° g̊ ⁊c. ſilr dicen
do hoiez poſſe ē eē poſſe talis ꝓpō ē i
Ar 5° ſēſu diuiſo: lꝫ mod9 totalr ſeqt̄. 5° arr
ꝯtra pam ream: nā iſta ꝯn̄a ē bona: tu
potes ptrāſiuiſſe hoc ſpatiū: g̊ poſſe ē
te ptrāſiuiſſe h ſpatiū: ⁊ eꝯa: negae ēt
vꝫ ꝯn̄a: ⁊ tn̄ arr p ream: g̊ rea pa ē falſa
tꝫ ꝯn̄a ⁊ an̄sꝑr: qm̄ oppōita ꝯn̄tiū re
Ar 6° pugnāt an̄cedētib9. 6° arr ꝯtra ſcdaz
regulā: nā h ꝯn̄a ē bōa poſſe ē te ptrā
ſire quālibꝫ ptē. b. ſpatij: g̊ tu potes p
trāſir quālibꝫ ptē. b. ſpatij ⁊ eꝯa nege
⁊ tn̄ arr p ream: g̊ rea fala tꝫ ꝯn̄a ⁊ an̄s
ꝑr qm̄ illi9 pe ꝯn̄e an̄s ē ipoſſe ſꝫ viā
Mēti. ⁊ ex ipoſſi ſeqt̄ qdlibꝫ g̊ ⁊c. ⁊ in
ſcda ꝯn̄a ꝯns ē neceſſariū ⁊ neceſſa-
Ar 7° riū ſer ad q̄dlibꝫ g̊ ⁊c. 7° arr ꝯtra 3am
ream ſic: nā iſte ꝯn̄e ſūt bone .ſ. albuz

poſſe ē foꝛe nigꝝ: g̊ poſſe ē albū foꝛe
nigꝝ: ⁊ eꝯtra ſilr genitū pōt eē gn̄a-
bile: g̊ poſſe ē gētū eē gn̄abile ⁊ eꝯa
nege ⁊ tn̄ arr p reglaz: g̊ regla falſa: tꝫ
ꝯn̄a ⁊ an̄sꝑr: qm̄ i dc̄is ꝯn̄tijs oppm
ꝯn̄tis repugt an̄ti g̊ ⁊c. 8° arr ꝯtra q̄r Ar 8°
tā reglaz ſic: nā iſte ꝯn̄e ſūt bōe poſſe
ē ſorte eē hoiez q diſputabit: g̊ ſor. pt
eē hō q diſputabit: poſſibile ē Adaz
eē hoiez q fuit papa: g̊ Adā poſſe ē eē
hoiez q fuit papa: ⁊ tn̄ arr p reglaz: g̊
regla falſa: tꝫ ꝯn̄a ⁊ an̄s pꝫ de ſe. 9° Ar 9°
arr ꝯtra qntā reglaz: nā oēs iſte ꝯn̄e
ſūt bone poſſibiliter hō currit: g̊ hō
poſſibilr currit: cōtigēter hō ſedet: g̊
hō ꝯtigēt ſedet: ipoſſibilr hō ē aſin9:
ergo hō ipoſſibiliter ē aſin9: falſū eſt
hoiez eē aſinū: ergo hoiez falſū ē eē
aſinū: ⁊ tn̄ i oib9 iſtis arr p reglaz: er
go regla falſa: tꝫ ꝯn̄a ⁊ an̄s pꝫ ex cōi
ſn̄ia logicoꝝ dicentiū ꝙ tales t̄mini
modales ſiue noialr ſiue aduerbiali
ter ſūmātur faciūt ſēſuꝫ cōpoſitū ⁊c.
10° arguit̄ ꝯtra coꝛrelariū qd ponit̄ Ar 10°
ꝓ regla a Paulo pgulēſi ⁊ ēt ab alio
doctoꝛe. Nā iſte ꝯn̄e nō valēt hoiez
ipoſſe ē ridere: ergo ipoſſe ē hoiez ri
dere: poſſibile ē chymeraz non eſſe:
ergo chymera poteſt nō eſſe: poſſibi
le eſt ꝙ creans nō ſit de9: ergo creās
poteſt non eſſe deus: poſſibile ē deū
contingenter mouere celuꝫ: ergo ds
ꝯtigēt pōt mouē celū: ds neceſſario
pōt creare: g̊ poſſe ē ꝙ de9 neceſſario
creet: nā i oib9 iſtis ꝯn̄tijs caſu poſſi
bili pōito an̄s erit veꝝ ⁊ ꝯn̄s falm ꝙ
ꝑr: ⁊ p pꝛia ꝯn̄a pono iſtū caſū: ꝙ ſit
aliqs hō nat9 abſqꝫ labijs: ⁊ nō poſſit
nec poterit illa hr̄e: ſꝫ ſint multi alij
hoies habētes labia: tūc pꝫ i iſto cāu
ꝙ antecedēs pe ꝯſeq̄ntie ē veꝝ: vt pꝫ
ipꝫ reſoluēdo ⁊ ꝯn̄s fm: vt pꝫ ipꝫ offi
ciādo. 2e ꝯn̄tie abſqꝫ cāu an̄s ē verū
vt pꝫ ipm officiādo ⁊ ꝯn̄s falm cū ſit
ꝓpō affirmatiua cui9 ſbiectū ꝓ nullo
ſuppōit: t̄tie ꝯn̄e an̄s ē poſſe: vt pꝫ ipꝫ

officiādo ꝛ ꝯñs ipoſſe: qꝛ sigᵗ ꝙ illð
ꝙ ē vł pōt eē creās pōt non eē deus
ꝙ est impoſſe qꝛ ex eo seqᵗ ipoſſe: naꝫ
seqᵗ id qð ē vel pōt eē creās: pōt nō
eē deᵒ: sed oē qð ē vel pōt eē creās est
deᵒ: ģ deᵒ pōt nō eē deᵒ ꝙ ē ipossibile
4ª ꝯña. ¶ Quarte ꝯñe añs ē veꝝ: vt pꝫ ipm
officiādo ꝛ ꝯñs falsū: qꝛ sigᵗ ꝙ pōt eē
ꝙ deᵒ nō possit mouere celū: imo ē
dicēdū ꝙ deᵒ necessario pōt mouere
celū: ꝛ necessario pōt creare licet nō
possit hoc nec illud necessario facē.
Sicut dicimᵒ ꝙ hō necessario pōt ri
dere: licꝫ nō possit necessario ridere.
¶ Et eodem mō dꝛ de q̄nta ꝙ añs ē
verum ꝛ consequens falsum: ꝛ tamē
ī omnibᵒ istis arguiᵗ ꝑ regulā ģ ꝛc̄.
Rn. pmum. Ad hec argumēta rñdeᵗ: ꝛ ad
pmū dꝛ ꝙ li veꝝ: ꝛ li
falsū ꝓpꝛie nō faciūt sēsū ꝯpᵐ ꝛ hec
videᵗ eē itētio phi ī 2° ꝑiermeniarū
vbi determinādo de oppositiōe mo
daliū nullā fecit mētionē de li veruꝫ
ꝛ li falsū: ꝛ hoc ē sigᵐ ꝙ p̄dicti termi
ni nō faciūt sēsuꝫ ꝯpᵐ neqꝫ diuisū et
obiectō si ꝯtra hoc obiceret. ¶ Nā eis ꝯpe-
tit diffinitio terminoꝝ modaliū fa-
ciētiū sēsuꝫ ꝯpoᵐ ꝛ diuisū: ģ ꝛc̄. tꝫ cō
sequētia ꝛ añs ꝓbaᵗ: nā tales termini
sūt determinatiui alicuiᵒ dicti: ꝛ ꝯno
Rn. tatiui ꝛc̄. ¶ Ad hoc rñdeᵗ negando
añs ꝛ ad ꝓbationē dicēdū ē ꝙ illa de
scriptio dꝫ sic limitari ꝙ vltra p̄di-
cta talis terminᵒ ponat differētiā in
ter ꝓpōnē de sēsu cōpᵒ ꝛ suā de iesse
ꝙ nō faciūt p̄dicti duo termini: ꝛ iō
descriptio termini modalis ꝯpleta ē
Termiᵒ moda. ista. ¶ Terminᵒ modalis ē terminus
determinatiuᵒ dicti ꝓpōnis ꝛ cōno-
tatiuᵒ alicuiᵒ passiōis eiusdē nō faciēs
tale dictū appellare formā ꝛ ponēs
dr̄iam īter modaleꝫ de sensu ꝯpoᵒ ꝛ
obiectō suā de ieē. Et si ꝯtra hoc obiceret ꝓ
bādo ꝙ li falsū vltra cōnotāt ponat
differētiā īter modalē de sēsu ꝯpᵒ et
suā de ieē: nā iste due ꝓpōnes diffe-
rūt aliqs hō nō ē doctoꝛ: ꝛ falsū ē ali-
quē hoieꝫ eē doctoreꝫ: nā pª ē vª: vt
pꝫ resoluēdo: ꝛ 2ª ē falsa: vt pꝫ ipsam
officiabiliter ꝓbādo. ¶ Ad hoc rñ- Rn.
deᵗ negādo añs ꝛ ad ꝓbatiōeꝫ dꝛ ꝙ
illa n̄ ē sua de ieē: sꝫ sua ð ieē dꝫ eē ta-
lis: nullᵒ hō ē doctoꝛ q̄ ē falsa: sicut et
sua modalis ꝛ hoc ē qꝛ li falsū īclu-
dit negationē ꝛ determinat totū di-
ctū: iō dꝫ sibi assignari vna de iesse ꝑ
oppositas q̄litates. i. ꝯtradictoꝛia ꝓ-
positiōi īdicatiue coꝛrespōdēti illi di
cto. ¶ Ad 2ᵐ rñdeᵗ: ꝙ aliq̈ ē ꝓpositō Ad 2ᵐ.
de simplici īherētia: ꝛ est illa in qua
denotaᵗ p̄dicatū īherere sbo simplr̄:
vt ī ista hō ē aīal: alia vero est modi-
ficata ꝛ est illa ī q̈ denotaᵗ p̄dicatum
modalr̄ iesse sbo: vt est in ista hō ne-
cessario est aīal. Alia vō ē: q̄ ē partiꝫ
modalis ꝛ partim de inesse: ꝛ est illa
in qua modus modificat partē ꝓpo
sitiōis tātū. s. dictū alicuiᵒ ꝓpōnis: vt
in ista. Soꝛtē currere ē poſſe ꝛ talis
ꝓpō ꝓpe non dꝫ appellari modalis
simplr̄ sed modalis scðm qd. i. scðm
partem quoniam in tali propositiōe
solūmō dictū modificaᵗ ꝛ nō tota ꝓ-
positio in qua poniᵗ dictū. Ex q̊ se-
quiᵗ ꝙ magis ista dꝫ dici modalis.
Necessario ðs ē q̈ꝫ ista necesse ē deū coꝛelᵐ.
esse ex q̊ in pma modificaᵗ tota ꝓpō
ꝛ ī 2ª vna ꝑs solū foꝛmaliᵗ ergo ad
argumētū rñdēdo negaᵗ añs qꝛ ter-
mini modales nō dicūtur modales
quia modificet totam propositioneꝫ
ī q̈ ponūtur: sꝫ sufficit ꝙ possint mo-
dificare totum dictum alicuiᵒ ꝓpōis.
¶ Sed ꝯtra hoc aliqs posset argue ꝯtra h̄ arguiᵗ
re nā li necessario possibiliᵗ ꝛ ꝯtigē
ter ꝛ aduerbia alioꝝ t̄minoꝝ moda
liū nō videᵗ facere ꝓpōnē modaleꝫ:
ģ falsū ē ꝙ ista ꝓpō necessario deᵒ est
sit simplr̄ modalis tꝫ ꝯña ꝛ añs ꝓbaᵗ
qm̄ si tales t̄mini facēt ꝓpōnē moda-
lē: hoc maxᵉ eē ī pᵒ mō: vt igt Paulᵒ
ꝑgulēsis sꝫ hoc ē fᵐ ģ ꝛc̄. tenet ꝯña

cū pͣ pte ãteceñtis ⁊ scðа ꝓbat̃ qm̃
tales termini aduerbialiter sumpti
nō pñt determinare dictū alicuiꝰ ꝓ-
pōnis nec cōnotãt aliquã passionez
ꝓpōnis:ḡ nō faciūt ꝓpōnē modalez
Rn. alioꝝ in primo mō. ¶ Rñdet ad hoc qdaz
doctor ꝙ li necessario fac̃ sẽsum cō-
positū q̄ꝛ cōuertit̃ cū li necesse: nam
oīo idē ē dicere necessario hō ē aīal
⁊ necesse ē hoīez eē aīal:li aūt possi-
biliter nō facit sẽsum cōpositū eo ꝙ
Opio ꝓpria nō ꝯuertit̃ cū li poſſe. ¶ Ego ãt pu-
to fūdamẽtū eiꝰ esse friuolū qm̃ ad-
uerbia istoꝝ terminoꝝ nō dicūt̃ fa-
cere sẽsum cōpositū:q̄ꝛ ꝯuertãt̃ cū se
ipis noīalit̃ sumptis sꝫ q̄ꝛ ponūt dif
ferẽtiã iter modales ⁊ suas de iesse
⁊ pp hoc li necessario ⁊ li cōtingẽt̃
faciunt ꝓpōnes modales:li possibili
ter ⁊ li vere ⁊ li false nō:q̄ꝛ ñ ponūt
talē differẽtiã imo dicimꝰ ꝙ ꝓpe lo
quẽdo li possibiliter nihil facit i ꝓ-
pōne:nec ꝓprie talis ꝓpō ē exponē
da:qm̃ sua expositio ē nugatoria: nã
dicendo possibiliter tu es ⁊ exponē
do sic tu es ⁊ pōt esse ꝙ tu sis secūda
exponens est superflua ⁊ nihil pōit
vltra primam nisi vellemus dicere
ꝙ li possibiliter conuertatur cum li
contingenter quemadmodum dicit
philosophus in secundo perierme
niarum in capitulo de oppositione
modalium vbi accipit possibile pro
contingens ⁊ tunc possibiliter sic sū
ptum bene faceret sensum compo-
situm quemadmodum li contingen
ter:nam li contingenter ponit diffe
rentiam inter modalem ⁊ suam de
inesse:nam iste due propositiones
multum differunt contingenter ho
mo est animal:⁊ homo est aīal:nam
pria ē falsa ⁊ scðа ē vã:vt patꝫ. ¶ Jō
alr Rm ad argumẽtuz alit̃ respōdet̃: negan-
do añs ⁊ ad probationem dr̃ ꝙ ta-
les termini proprie faciūt sẽsū ꝯpm

in secundo modo cuz habeant vim
cōfūdendi ⁊c. iproprie ãt faciūt sen-
sum ꝯpositū in pͦ:⁊ cū dr̃: ꝙ nō pñt
modificare dictū ꝓpōnis rñdet̃: ꝙ
ꝓprie loquẽdo veꝝ ē:sed improprie
pñt modificare:q̄a licet ipi termini
aduerbialr̃ sūpti nō modificẽt: suffi-
cit tñ ꝙ ipi noīalit̃ sumpti modificẽt:
sicut solemus dicere ꝙ rōnalitas q̄
ē differẽtia p̄dicat̃ in quale:q̄a suum
cōcretū p̄dicat̃ i quale similr̃ ⁊ albe-
do cū sit accidẽs p̄dicat̃ i q̄le q̄a suū
ꝯcretū p̄dicat̃ in quale ⁊ ex his ifer
tur talis ꝯclusio tãq̃ vã. ¶ Nō possi Cōclo.
bilit̃ tu nō es:tñ ꝯtigẽs ē te nō eē:li-
cet ꝯtingenter tu sis: posito pͦ ꝙ tu
sis in mūdo tūc pꝫ pͣma ꝑs qm̃ ꝯtra-
dictoriū eius ē falsuz:ex quo ponit
te nō eē:⁊ 2ª pꝫ ꝑ suas officiãtes:⁊ 3ª
ꝑ suas exponẽtes. ¶ Ad 3m rñdetur Ad 3m.
negãdo añs ⁊ ad ꝓbatiōez:iteꝝ ne-
gatur añs ⁊ ad ꝓbationē dr̃ ꝙ aliq̄d
pōt dici destructiuū alterius duobus
modis. Uno mō realiter q̄ꝛ ē corru-
ptiuū sui ꝯtrarij sicut dicimꝰ: ꝙ cali-
ditas ē destructiua frigiditatis:⁊ ta-
le destructiuū nō modificat nec facit
ꝓpōnē modalē. Alio mō aliq̄d dr̃ de
structiuū q̄ꝛ ē negatiuū vl̃ includẽs
negatiōem iuxta sn̄iam beati Augu- Mali-
stini in sua logica dicẽtis: ꝙ negatio gnitas
ē tãte malignitatis ꝙ q̄cq̄d iuenit de nega. ꝑꝫ
struit ⁊ oppom iducit:⁊ tales destru Augu.
ctiuum pōt multū bñ modificare ꝓ-
positionē queãdmodū ē li ipoſſe ex
quo icludit negationē. ¶ Ad 4m rñ Ad 4m.
det̃ negãdo añs ⁊ ad ꝓbatiōem dr̃:
ꝙ regula debꝫ sic itelligi ꝙ termini
modales qñ totaliter p̄cedūt aut fi-
naliter subsequūtur faciūt sẽsum cō-
positū dūmodo determinẽt totū di-
ctū ꝓpōnis:mō li poſſe i dictis ꝓposi
tionibꝰ licet finaliter subsequat̃ non
tñ determinat totū dictū:eo ꝙ ē pars
ipius dicti ex quo regit̃ ab illo v̄bo

Ad 5m. infinitiui modi eẽ. ¶Ad 5m rñdetur cócedédo totũ argm nec hoc ẽ cõtra ꝑmã regulã: qm̃ pª regula ẽ itelligẽda ꝙ arguaꝛ cũ dicto pñtis tpis ꝗliter nõ ẽ ip̄ropoſito. ¶Ad 6m rñdeꝛ ꝙ illa ꝯñtia ẽ bona de mã eo ꝙ añs ei9 ẽ ipoſ'e ꝛ regula itelligiꝛ ꝙ ſic arguẽdo ꝯñtia non valet de forma.

Ad 7m. ¶Ad 7m rñdeꝛ cócedendo ꝓdictas ꝯñtias nec hoc ẽ ꝯtra regulã: qꝛ regula itelligiꝛ ꝙ arguaꝛ cũ dicto pñtis tpis abſq3 ampliatiõe ꝙ nõ ẽ i ꝓpoſito.

Ad 8m. ¶Ad 8m rñdeꝛ negãdo añs ꝛ ad ꝓbationẽ nego iteꝝ añs qm̃ in pª ꝯña cãu poſ'i poſito añs erit veꝝ ꝛ ꝯñs falſũ: qm̃ poſito ꝙ ſortes nũq̃z erit: ſed bñ poterit eẽ ꝛ diſputare tũc talis ꝓpõ i iſto cãu ẽ va.ſ.poſ'e ẽ ſortẽ eẽ hoĩez q diſputabit: vt p3 officiãdo ꝛ ꝯñs ẽ falſũ: vt p3 reſoluẽdo relatiuũ in ꝛ: et ille.a.d.ꝛ ſuũ añs. Silr añs ſcðe ꝯñtie ẽ veꝝ: vt p3 officiãdo ꝛ ꝯñs falſũ qꝛ põit Adã fuiſſe papaz vt p3 ꝑ reſolutionem relatiui.

Ad 9m. ¶Ad 9m rñdeꝛ ꝯcedendo ꝓdictas ꝯñtias eo ꝙ aliqua illoꝝ nec ſunt in ſenſu compoſito nec in ſenſu diuiſo: qꝛ dictum fuit ſuperius ꝙ li poſſibiliter ꝛ li falſum ꝛ li verũ nõ faciũt ſenſuz compoſitum cuius ratio fuit ſuperi9 aſſignata. Et qꝛ dictum fuit ꝙ li contingenter facit ſenſum compoſitum ideo ad illã ꝯſequẽtiã factã in argto de li ꝯtingẽter dico ꝙ illa ẽ bona de mã ꝛ nõ de forma: ꝛ hoc nõ ẽ ꝯtra regulã.

Ad 10m ¶Ad 10m rñdeꝛ ꝯcedẽdo totũ ꝛ dico ꝙ argm ꝯcludit niſi eoꝝ regª ſic limiteꝛ ꝙ arguaꝛ i t'minis ſimplicib9.i.ſingl'arib9 cũ dctõ affirmatiuo quẽadmodũ nõ ẽ i dictis ꝯſequẽtijs.

¶Secundus modus.

¶Arguẽdo a ſẽſu ꝯpoſito ad ſẽſũ diuiſũ mediãte termino hñte viz ꝯfũdẽdi fallit argumentum ꝛc.

Ista eſt ſecũda ps principalis iſtius tractatus i qua declaraꝛ qualiter fiat ſenſus ꝯpoſit9 ꝛ diuiſus in ſecũdo mõ: ꝛ continet tres ꝑticulas: nam in ꝑma declaraꝛ qualiꝛ fiat ſenſus ꝯpoſit9 ꝛ diuiſus: in 2° mõ ac ẽt poniꝛ differẽtia inter ipos: in 2ª ponũtur regule generales: in tertia vo ꝯtra ꝓdicta arguiꝛ. ¶Circa ꝑmã ꝑticulã dĩ ꝙ ſenſus cõpoſitus ꝛ diuiſus cauſaꝛ mediãtib9 terminis potẽtib9 cõfundere cõfuſe tãtũ vel diſtributiue mobil'r vl' imobil'r dũmodo tales termini nõ ꝯnotẽt paſſionẽ ꝓpõnis nec faciãt appellare formaz: vt ſunt iſti termini. ¶Incipit: dẽſinit: careo: indigeo cũ gerũdio: ſemp: imediate: ab eterno: ꝛ his ſimilia: pro cui9 notitia ẽ intelligẽdũ: ꝙ ſenſus ꝯpoſitus fit qñ termin9 cõis ꝯfũdiꝛ in tali propoſitiõe ꝯfuſe tãtũ mobil'r vel imobiliter vel diſtributiue imobil'r. Sẽſus vero diuiſus fit cũ talis termin9 in tali ꝓpõne nõ cõfundiꝛ aut diſtribuiꝛ mobil'r reſpectu tñ eiuſdẽ ſincathegorematis vel equalẽtis quãtum ad determinatiõem alteri9 extremi. ¶Exẽplũ ꝑmi: oĩs hõ ẽ aĩal que eſt in ſenſu ꝯpo° rõne ꝓdicati ꝛ iſta animal ẽ oĩs hõ ẽ ſua de ſenſu diuiſo. ¶Exemplũ ſecũdi: tãtũ hõ ẽ aĩal q̃ ẽ in ſenſu ꝯpo° hec vero hõ ẽ tãtũ animal nõ ẽ ſua de ſenſu diuiſo: lic3 i ea ponaꝛ idẽ ſincathegorema cuius rõ ẽ: qꝛ li tãtũ in iſta ſcða nõ diſtribuit li aĩal quẽadmodũ faciebat in pª: ideo nõ ſufficit ponere idẽ ſincathegorema: ſed op3 ponere vnũ equiualens ꝙ exerceat eadẽ vim ꝛ iõ ſua de ſenſu diuiſo erit iſta: hõ eſt oẽ animal.

ꝑm 10m Sẽſ9 cõpoſi.deſcriptio i 2° mõ. Sẽſ9 di. dẽſcrip°. i 2° mõ.

¶Exẽplũ ẗtij: nã ista ẽ in sensu ꝯposito: Necessario ois hõ est aial. ⁊ ista ẽ in sensu diuiso: ois hõ necessario ẽ aial: ẽt ista icipit oẽ ens eẽ: est in sensu ꝯpo°: ⁊ ista oẽ ens icipit eẽ: nõ obstãte ꝙ i vtraqꝫ oẽs termini ꝯfũdaꝛ sed qꝛ in ꝑma li hõ distribuiꝛ imobiliter ⁊ i scđa mobilr̃: silr̃ li ens: ideo vna ẽ de sensu ꝯposito ⁊ alia de sensu diuiso. ¶Et notãter dixi a ꝑncipio dũmõ tales termini nõ sint connotatiui ⁊c̃. vt ꝑ hoc differat secũdus modus a ꝑmo: dixi etiã nõ faciẽtibꝰ appellare formã: vt ꝑ hoc differat a septimo. Et siqs diceret ꝙ iste particule sũt supflue: qꝛ nõ ẽ icõueniẽs ꝙ eadẽ ꝓpõ sit in ꝑ° modo ⁊ i scđo diuersimode: ẽt sit in scđo ⁊ in septimo diuersimode: vt ꝟbi gr̃a: hec ꝓpõ necesse ẽ hoiem eẽ aial ẽ i ꝑmo modo: qꝛ dictũ determinaꝛ a termino modali: ⁊ ẽ in scđo mõ qꝛ li hõ cõfundiꝛ cõfuse tãtũ: ⁊ in sẽsu diuiso stabit determinate. Similr̃ ista: ego scio aliquã ꝓpõnẽ eẽ verã ẽ in sensu cõpo^to in septimo mõ rõne appellatiõis forme illiꝰ dicti: ⁊ ẽ etiã in sensu ꝯposito i scđo mõ rõne cõfusiõis illius termini aliquã ꝓpõnẽ: qui terminꝰ i sua de sensu diuiso stabit determinate iõ nõ opꝫ separare scđm modũ a ꝑmo ⁊ a septimo.

Rn.

¶Ad hoc rñdeꝛ ꝙ licet hec opinio sic arguẽs sit ꝓbabilis tñ magis cõsonũ videꝛ veritati ſm mẽtẽ Hẽtisberi ipm separari qꝫ nõ: qm̃ Hẽtisber in exẽplificãdo nõ fec̃ mẽtionẽ de aliqua ꝓpõne existẽte in ꝑ° aut i septio modo: sed solũ de terminis nõ ꝯnotatiuis ⁊c̃. nec ꝯcernẽtibus actũ mẽtis ⁊c̃. ¶Etiã si scđs modus nõ separeꝛ ab illis: tũc Hẽtisber errasset in isto suo tractatu: qm̃ scđs modus eẽt cõior ⁊ subalternãs ꝑmũ ⁊ septimũ: sed cõiora sũt ꝑmittẽda in doctrina teste Arist. ⁊ Comẽtatore i primo phisicoꝝ textu comẽti. 57. et ẽt 3°. phisicoꝝ textu comẽti secũdi: ḡ Hẽtisber debuisset tractatũ suũ incipere a secũdo modo: ⁊ nõ fecit: ḡ errasset.

ꝑ° phi. text. co. 57. ⁊. 3°. phi. tex. co. 2.

obietio

¶Et si ꝯtra h̃ argueret sic li necessario ⁊ li ꝯtigẽter faciunt sensũ ꝯpositũ in ꝑmo modo vt cõiter dr̃ et etiã faciũt sensũ ꝯpo^m in scđo mõ ex quo hñt vim ꝯfundendi ḡ eadẽ ꝓpõ de li necessario erit i ꝑmo modo ⁊ i scđo.

Rn.

¶Rñdetur ad hoc: ꝙ talia aduerbia ꝓprie faciũt sensũ ꝯpo^m in scđo mõ ⁊ nõ in ꝑmo: ex quo nõ ꝓꝑe ꝯnotãt passionẽ alicuꝰ ꝓpositionis ⁊ ad dictũ cõe dr̃: ꝙ talia aduerbia faciũt sensũ ꝯpo^m in ꝑmo mõ iꝓꝑe sicut iproprie dicũtur cõnotare ⁊ sic pꝫ solutio.

2^m no^m

¶Intelligẽdũ scđo ꝙ duplex ẽ differẽtia iter sensũ ꝯp^m ⁊ diuisũ in isto scđo mõ.

duplex dr̃a in h̃ mõ iter sen. cõ. ⁊ di.

¶Prima ẽ qm̃ ꝓpositio de sẽsu diuiso ad hoc ꝙ sit vera reqrit uerificationẽ in suppositis termini cõis cũ descẽsu copulatiuo vel disiũctiuo.

ꝑ^a dr̃a.

¶Propõ ꝟo de sẽsu ꝯpo° nõ: qꝛ vterqꝫ descẽsus sibi repugnat. ¶Exẽplũ ꝑmi: qlibet ens icipit eẽ: sub tali subiecto licet descendere copulatiue: vt pꝫ: sed in ista icipit quolibet ens eẽ: sub eiꝰ subiecto nullo mõ licet descendere. ¶Exemplũ scđi: nã i ista aliqđ ens icipit eẽ: ad hoc ꝙ sit vera reqriꝛ ꝙ sub eius subiecto liceat descẽdere disiũctiue sed in sua de sensu ꝯpo° sub eiꝰ subiecto nullo mõ licet descẽdẽ.

2^a dr̃a.

¶Secũda differẽtia ẽ: qm̃ ꝓpõ de sẽsu cõposito vt plurimũ ꝓbãda est rõe termini ꝯfundẽtis: sed sua de sensu diuiso nõ: ꝟbi gr̃a: in ista ꝓpõne semꝑ fuit aliqs hõ: ꝑdicta ꝓpõ ẽ ꝓbãda rõne de li semꝑ q ẽ terminus ꝯfusiuus sed sua de sensu diuiso non est ꝓbanda sic: vt pꝫ ex logica.

r^a gñal.

His visis poniꝛ vna regula generalis. s. q̃ ẽ ista. ¶Arg° a

sensu ꝯposito ad sensum diuisuꝫ aut ecōtra in isto scdo modo nō valet cōsequētia: ꝓbatur regula dupliciter. ¶Primo rōne differētie supiꝰ assignate. ¶Scdo vero exēplariter sic: ¶Tu icipis ptrāsire aliquā ptē .a. spatij ergo aliquā ptē .a. spatij icipis pertrāsire: ista ꝯñtia nō valet nā cāu posibili pōito añs erit veꝝ ⁊ ꝯñs falsū: vnde ponamus ꝙ .a. spatiū sit vnum spatiū pedale qd ptrāsibit a te in hora futura adequate cuius instās pñs sit pmū instans in quo icipias ptrāsire p remotioneꝫ de pñti: tunc pꝫ in isto casu ꝙ añs ē veꝝ: qꝛ nūc nō pertrāsis aliquā ptē .a. spatij: ⁊ imediate post hoc istās qd ē pñs ptrāsibis aliquā p .a. spatij: ergo ⁊c̄. tꝫ ꝯñtia cum maiori eo ꝙ i hoc istanti nō moueris sup .a. spatio p casuꝫ: ⁊ minoꝛ pꝫ p exponētes d li imediate: ⁊ ꝙ ꝯñs sit falsū ꝓbaṫ: qm̄ cū li aliquā ptē i ꝯñte supponat determinate ⁊ hēat verificari p vna: sit ergo illa .b. ⁊ arguitur ꝙ .b. nō icipis ptrāsire qa da opposituꝫ .s. .b. icipis ptrāsire ista ē falsa: qꝛ 2ª eiꝰ exponēs ē falsa .s. ⁊ imediate post hoc ptrāsibis .b. qm̄ scda exponēs de li imediate ē falsa .s. ⁊ nullū erit istās post hoc qn iter illud ⁊ hoc ptransibis .b. vt pꝫ intelligenti. Itē nō seqṫ incipit oē ens eē: g̊ oē ens incipit eē. Semp fuit aliqs hō: g̊ aliqs hō fuit sēp: Desinit eē qdlibet ens: g̊ quolibet ens desinit eē. Incipit eē aliqua pars huiꝰ hoꝛe: ergo aliqua ps huiꝰ hoꝛe icipit eē nam in oibꝰ istis añs ē veꝝ ⁊ ꝯñs falsū: vt pꝫ itelligēti materiam: itē nō sequiṫ. Incipit aliqua ps huiꝰ spatij eē ptrāsita: g̊ aliq̄ pars huiꝰ spatij icit eē ptrāsita: pōito casu ꝙ .a. mobile icipiat moueri super .b. spatio p remotionē de pñti: silr̄ non sequitur. Incipis videre aliquā ptē .a. magnitudinis: ergo aliquā ptē .a. magnitudinis icipis videre: posito eniꝫ ꝙ .a. sit vna magnitudo tibi totaliter occulta ⁊ ꝙ icipiat tibi manifestari p partē ante ptē in infinitū: ita ꝙ prius hec medietas q̄ꝫ totū: ⁊ pus medietas medietatis: ⁊ sic in ifinitū: tunc eni i isto casu añs ē veꝝ ⁊ ꝯñs falsuꝫ: ēt nō sequiṫ. Incipit esse aliqd istās futuꝝ: ergo aliqd istās futurū icipit eē añs eniꝫ ē veꝝ exponendo p remotiōeꝫ de pñti ⁊ ꝯñs falsuꝫ qꝛ nullū erit istās futuꝝ qd erit imediate post hoc eo ꝙ nulla istātia sūt nec erūt imediata: etiā nō seqṫ cū termino cōi distributo vnde nō valet. ¶Tu icipis scire oēm ꝓpōnē: g̊ oēꝫ ꝓpōnē icipis scire posito eni ꝙ nūc sint decē ꝓpōnes quaꝝ nouē sciuisti ⁊ scies: decimā vͦ nūc pmo scias: et nō sint alie ꝓpōnes i mūdo tūc i isto casu añs ē veꝝ ⁊ ꝯseq̄ns falsum. Similiṫ cū isto vͦbo desinit: nō vꝫ ꝯñia: vnde non seqtur. ¶Tu desinis pertransire aliquā ptē .a. spatij ergo aliquā pteꝫ .a. spatij desinis ptrāsire: posito .n. ꝙ nūc scis in vltimo istāti hore pͥterite i qua adequate ptrāsiueris .a. spatiū ⁊ nūc desinas moueri p remotionē de pͥsenti tūc pꝫ ꝙ antecedēs ē veꝝ ⁊ ꝯseq̄ns falsū: nec seqtur Desinit eē aliqua pars ꝓpoꝛtiōalis huius hoꝛe: ergo aliqua pars ꝓpoꝛtionalis huiꝰ hoꝛe desinit eē: antecedens .n. est veꝝ exponendo antecedens p remotiōeꝫ de pͥsenti ⁊ ꝯseq̄ns est falm̄: vt pꝫ dato ꝙ p li huiꝰ demōstreṫ hora pͥterita: diuisa i ptes ꝓpoꝛtiōales minoꝛibꝰ terminatis versus istans pͥsens: nec sequitur. Desinis videre aliquā ptē .a. g̊ aliquā pteꝫ .a. desinis videre posito .n. ꝙ i pncipio hoꝛe pͥterite videbas totū .a. sincathegoꝛematice: ⁊ ita hora fuerit diuisa i ptes ꝓpoꝛtionales ⁊ eodē mō ipsuꝫ .a. minoꝛibꝰ terminatis ad istās pñs

ꝛ ꝙ in ꝑma parte ꝓportionali: ꝑma ps ꝓportioalis .a. desinit videri a te ꝛ in scḋa secūda ꝛ sic i īfinitū tūc pꝫ i isto casu ꝙ añs est veꝝ ꝛ ꝯñs falsuꝫ.

cōcl'oes seq̄ntes ex supi⁹ dictis. ꝑ^a ꝯcl'o. ¶ Et ex his possumus elicere istas ꝯcl'ones: quaꝝ ꝑma ē ista: sortes desinit scire deceꝫ ꝓpōnes ꝛ plato quatuor ꝛ tñ sortes nō desinit scire plures q̄ꝫ plato pōito casu ꝙ sortes sciuerit cōtinue ante hoc instans deceꝫ ꝓpositiōes ꝛ nūc ꝑ⁹ vnā desinat scire ꝑ remotiōeꝫ de pñti tūc pꝫ ꝑ^a ps ꝯcl'onis. ¶ Similis casus ponatur de Platone .s. ꝙ ꝯtinue añ hoc sciebat q̄tuoꝛ ꝓpōnes ꝛ nō ꝑmo vnā desinit scire ꝑ remotionē de pñti ꝛ tūc pꝫ scḋa pars cōclusiōis: tertia vo ꝓbaꝛ: qm̄ sortes nūc scit plures ꝓpōnes q̄ꝫ plato: ꝛ imediate añ hoc sciebat plures q̄ꝫ plato: ꝛ etiaꝫ imediate post hoc sciet plures q̄ꝫ plato. g̃ non desinit scire plures ꝓpōnes q̄ꝫ plato tenet consequentia per vnam regulam generalem que talis est.

r^a gñal'. ¶ Quando res est talis ꝛ immediate ante hoc fuit talis ꝛ imediate post hoc erit talis illa non icipit nec desinit eē talis.

¶ Nec valet hoc argumentū: sortes desinit scire decē: ergo decē desinunt sciri a sorte: nam añs ē verū i casu ſu perioꝛi ꝛ ꝯñs ē falsū ſm Hētisberū i capitl'o de icipit ꝛ desinit: nā qñ terminus pluralis numeri regiꝛ a pte añ a tali vbo icipit vel desinit regrit verificationē ꝓ quolibet supposito de pse ꝛ seorsuꝫ accepto: ꝛ iō talis ꝓpō .s. decē desinūt sciri a sorte significat ꝙ q̄libet illaꝝ desinit sciri a sorte ꝙ

2ª ꝯcl'o. ē falsum in casu. ¶ Scḋa ꝯclusio sortes desinit scire quālibet ꝓpōnē quā ipse sciuit: ꝛ tñ nō desinit scire aliquā ꝓpositionē quā ipse sciuit: imo tātuꝫ vnā propositionē desinit scire probaꝛ conclusio exponendo ꝑmā pteꝫ ꝛ secundaꝫ. in casu prioꝛi ꝑ remotionē de ꝓsenti: vt pꝫ intuēti similiter et tertia pars pꝫ per suas exponentes ratione note exclusiue: ꝛ ad hāc regulam reduciꝛ illō ꝙ cōiter solet dici ꝙ a termino stātē ꝯfuse tātum ad eundem stātē determinate respectu eiusdē sincathegorematis vel equalētis ꝯñtia nō valet: vt vbi grā: nō sequiꝛ oīs hō hēt caput: g̃ caput hꝫ oīs hō ab eterno fuit aliq̄s hō g̃ aliq̄s hō ab eterno fuit: ꝛ sic de singulis.

Contra ꝓdicta arguiᵗ: nā oēs iste ꝯñtie dicūꝛ eē bone vꝫ. incipit hō eē aīal: g̃ hō incipit eē aīal. incipit aliq̄s hō eē: g̃ aliq̄s hō icipit eē tātū aīal ē hō: g̃ aīal ē tantuꝫ hō: qꝛ nō pōt esse ita sicut significaꝛ ꝑ añcedētia eaꝝ quin scit: ita sic̄ significaꝛ ꝑ ꝯña: vt pꝫ ēt ista alia ꝯña ē bona imediate añ istās ꝙ ē pñs .a. fuit veꝝ g̃ .a. imediate añ istās: ꝙ est pñs fuit veꝝ: posito ꝙ hora pterita fuerit diuisas i ptes ꝓportionales minoribus terminatis versus finē: ꝛ ꝙ i q̄libet ptē pari .a. fuit veꝝ: ꝛ i q̄libet pte ipari .a. fuit falsū tūc pꝫ i isto casu: ꝙ nō pōt eē ita sicut adequate significatur ꝑ añs qn sit ita sicut significaꝛ per ꝯñs ergo ꝛc. itē ista alia ꝯña ē bona ego sum⁹ maioꝛ te vno pedali: ergo vno pedali ego sum maioꝛ te: tꝫ consequentia: qꝛ si sum maioꝛ te vno pedali videꝛ ꝙ aliq̄s sit excessus determinatus per quem te excedā. Itē sequiꝛ lapis indiget oculo ad videndum: ergo oculo indiget lapis ad videndum.

ꝑ^a ꝯña. 2ª ꝯña. 3ª ꝯña. 4ª ꝯña. 5ª ꝯña. 6ª ꝯña.

Rn. **Ad hec** omnia respōdeꝛ ꝛ diciꝛ ꝙ due ꝑme ꝯñtie — Ad ꝑ^{am} ꝛ scḋaꝫ

sūt bone de materia eo ꝙ antecedēs
in vtraqꝫ ē ipoſſe nō tñ sunt formales
nec de forma qm̄ casu posiposito ad
imaginationē añs i vtraqꝫ erit verū
⁊ ꝯñs falsum: vt posito ꝙ nūc nullus
homo sit in mundo: ⁊ hora futura sit
diuisa i ptes proportionales ꝓpor-
tione dupla minoribus terminatis
versus instās pñs ⁊ ꝙ i qualibꝫ pte
proportionali deus producat vnum
hominē tūc stāte isto cāu vtriusqꝫ cō
sequentie añs ē verū exponēdo li in-
cipit p remotionē de pñti ⁊ ꝯñs ē fm
cū nō detur primus homo ꝓducen-
Ad 3am. dus ab eo i tali cāu. ¶Ad tertiā con-
sequētiā dico: ꝙ illa ē bona ⁊ forma
lis: nō tñ ibi arguitur p regulā eo ꝙ
ꝯsequēs nō est sua de sensu diuiso cū
li tātū in ꝯsequēte nō distribuat illū
terminū hō quē distribuebat in ante
cedēte: ideo sua de sensu diuiso ē ista
aīal ē oīs hō ⁊ arguēdo ad istā: ꝯse-
quentia nō valet: vt pꝫ: ⁊ ꝙ pma cō-
sequētia fuerit bona ⁊ formalis pro
batur deducēdo eā de primo ad vlti-
mū sic tātū aīal ē hō: g aīal est homo:
tenet ꝯsequētia ab exposita ad vnā
suarū exponētiū: ⁊ vltra: aīal ē homo
ergo aīal ē tātū homo: ⁊ ꝯseqñtia a
cōuertibili ad cōuertibile: p q sit ta-
lis regula gñalis: ꝙ oīs ꝓpositio af-
firmatiua cui⁹ nota exclusiōis pcedit
pdicatū ⁊ sit posita post subiectū con
uertit cū seipa absqꝫ nota exclusiua
regula pꝫ discurrēdo p oēs ⁊ tūc de
primo ad vltimū bene seqr tātū aīal
ad 4am ē hō: ergo aīal ē tantū hō. ¶Ad qrtā
conseqñtiā dr: ꝙ illa ē bona, nec ibi
arguit cōtra regulā qm̄ talis ꝓposi-
tio: nec ē in sensu ꝯposito: nec in sen
su diuiso cum sit de terminis singula
ribus qui nullo modo possūt cōfun
di: ⁊ ex ꝯsequēti i talib⁹ terminis nō
Ad 5am. fit sensus ꝯposit⁹. ¶Ad quintā nega
tur: ꝙ illa ꝯsequētia sit bona: ⁊ dicit
ꝙ antecedēs illi⁹ est verū in cāu posi
⁊ cōsequēs falsū ex quo in ꝯsequēte
li vno pedali stat determiate: ⁊ quo-
cūqꝫ pedali signato p quē ego sū ma
ior te potero signare aliud per quē
sum maior te qm̄ si tu signabis vnū
pedale ex pte superiori ego signabo
aliud ex pte iferiori ⁊c. ¶Ad vltimū Ad 6am
dr: ꝙ illa ꝯsequētia ē bona de mate-
ria ⁊ nō de forma eo ꝙ añs eius est
ipossibile: qr significat ꝙ lapis ē: ⁊ est
apt⁹ nat⁹ ad videndum: ⁊ si dꝫ vide-
re opꝫ vt hēat oculū: vbi li opꝫ deter
minat totā cōditionalē ⁊ nō ꝯseqns
⁊ cū vna pars hui⁹ significati sit ipos
sibilis: ideo totum antecedēs ē ipoſſe
sed similis consequētia i alijs termi-
nis nō tenet qm̄ nō sequit: hō idiget
oculo ad videndū: ergo oculo hō in
diget ad vidēdū: vt ex se pꝫ.

¶Tertius modus.

¶Item respectu termio rum relatiuorū non valet consequentia ⁊c.

Ista est tertia ps principa-
lis hui⁹ tractat⁹: in q de-
claratur qliter fiat sēsus cō-
positus ⁊ diuisus in tio
mō: ⁊ diuidit in tres pticulas: nā i p
ma declarat qliter causetur sēsus cō
posit⁹ ⁊ diuisus in isto modo ac etiā
ponit differētia iter sēsum cōpositū
⁊ diuisū. In secūda ponūtur regule
gñles. In 3a vo arguit ꝯtra pdicta.
Circa primā particulā ē intelli
gēdū ꝙ terti⁹ modus cō- nom pm
positiōis ⁊ diuisiōis causat mediāti-
bus terminis relatiuis gramaticali-
bus: vt sūt ista relatiua. qui que qđ il
le illa illud. Pro cuius notitia pmit
tit: pmo ꝙ sensus cōposit⁹ in isto ter
tio mō causat quādo relatiuū: g que

quod: ponitur i edē cathegorica cū suo ātecedēte: et nō licz resoluere ipz in et: et ille illa illud: vt verbi grātia: ois hō q ē iust⁹ est virtuosus: sensus vero diuisus fit quādo tale relatiuū predicte prepositionis est actu resolutū vl' pōt resolui in et, et ille illa illud: exēplū primi. Omnis hō est iustus et ille ē vtuosus. Exēplū secūdi: Ois hō ē iust⁹ q ē virtuosus.

nō^m 2^m Dr̄ia inter sen. ɔp^m et di. i isto 3° mō.

Premittitur secundo q differentia ē inter sensū compositū et diuisū: qm̄ relatiuū i sensu composito semp supponit sicut suū antecedens: in sensu vero diuiso non semp sic supponit: et hec est dr̄ia vniuersalis inter sensuz compositū et diuisū in isto tertio modo: sub qua multo plures speciales continent quas declarabim⁹ in regulis subsequentibus et qm̄ multis modis cōtingit: vt relatiuū positū in eadē cathegorica: cū suo antecedente nō liceat resoluere ipm in et: et ille illa illud: ea propter p clariori notitia sex regulas ponemus quaruz prima est ista.

p^a reg^a

Cum relatiuū in eadē cathegorica cū suo antecedente refert antecedēs stās cōfuse tātūmo biliter vel imobiliter tūc talis propositio est in sensu composito in isto modo: et tale relatiuū nullo mō licet resoluere: vt verbi gratia: omnis hō est animal: qd est rationale. Etiā ista necessario: homo ē aial qd est rōnale: sua vero de sensu diuiso ē ppositio in qua relatiuū ē actu resolutū: vt ista: omnis homo ē aial: et illud ē rationale. filr dicatur d illa necessario homo ē aial: et illud ē rōnale. Unde circa istā regulā pmā: dr̄ia est inter sensū ɔpositū et diuisū duplex. Pria qm̄ relatiuū in sensu ɔposito supponit sicut suū ans: et refert ipm absolu

duplex dr̄ia int sē. ɔp^m. et di. in ista p^a regula.

te, i, in ordine ad totā ɔpōnē: et in sensu diuiso supponit determinate et in ordine ad totā ɔpositionē. Secūda dr̄ia ē qm̄ sub relatiuo in sensu composito nō licet descēdere disiūctiue: et in sensu diuiso sic: et propter istas differētias: arguēdo a sensu ɔposito ad sēsuz diuisū secūdū istā pmā regulā ɔña nō valet d forma: probat hoc dupliciter. Primo ex differētijs assignatis. Secūdo exēplariter sic qz nō sequr. Promitto tibi denariū quez tibi pmitto: ergo pmitto tibi denariū: et illū tibi pmitto. necessario hō ē aial qd est rōnale: ergo necessario hō ē aial et illud est rōnale.

Secunda regula q tūc sēsus cōposit⁹ fit cū hoc relatiuo q que qd qn̄ immediate additur añti distributo: ita q inter ipm relatiuuz et terminū distributuz nō mediet vbū pricipale et talis propositio sit affirmatiua: vt verbi gr̄a: ois hō q est alb⁹ currit. Sēsus vo diuisus fit qn̄ tale relatiuū ē actu resolutū: aut qn̄ iter relatiuū et añs distributū mediat verbū principale. Exēplū primi (vt dicēdo) ois homo est albus et ille currit. Exemplum secūdi: vt omnis homo est albus qui currit: et iuxta istam regulam differētia est inter sensum compositum et diuisum qm̄ maior distributio est in propositiōe de sensu diuiso respectu antecedētis qz in ppositione de sensu composito quoniam in tali ppōne d sēsu ɔp⁹ nō distribuit li hō absolute, p oib⁹ hoib⁹: sz tātūmō p hoib⁹ albis rōne restrictiōis illi⁹ relatiui qui cū tali adiectiuo albus: et hoc scdm viā cōmunē: lz oppositū hui⁹ sentiat Petrus de mantua in capitulo d relatiuis: in sensu vo diuiso distribuit li hō p oib⁹ hoib⁹: et ideo i sēsu ɔp° tale relatiuum non est resolubile in

2^a reg^a.

dr̄ia int sē. ɔpo. et di. in ista 2^a. regula.

sensu vero diuiso aut est actu resolu
tū aut ē resolubile: ⁊ propter huius/
modi differētiā arguēdo a sensu cō/
posito ad sēsuꝫ diuisū in ista scđa re/
gula ꝯsequētia nō valet: ꝓbatur hoc
dupliciter: ꝓmo rōne differētie assi/
gnate: secūdo iductiue: vnde nō seq/
tur: oīs hō q ē albus currit: ergo oīs
hō currit: ⁊ ille ē albꝰ: nā cāu possibi
li posito añs erit verū ⁊ ꝯñs falsuꝫ:
vt posito ꝙ oīs homo albus currat
⁊ nigri sedeāt. itē nō sequitᷣ: oīs pro
positio cuius ꝯtradictoriū ē verū est
falsa: ergo oīs ꝓpositio est falsa: cuiꝰ
ꝯtradictoriū ē veꝝ cū añs eius sit ve
rū: vt pꝫ ꝑ suas exponentes: ⁊ ꝯñs sit
falsū: cū liceat resoluere relatiuū i ⁊:
⁊ ille illa illud: ⁊ sic dictū ꝯñs eqpol
let vni copulatiue: videlicet isti: oīs
ꝓpositio ē falsa: ⁊ illiꝰ ꝯtradictoriuꝫ
ē veꝝ cuiꝰ copulatiue: ꝓma ꝑs est fal
sa: itē nō seqtur oīs ꝯña cuius añs ē
ipoſſe ē bona: ergo oīs ꝯñtia ē bona
cuiꝰ añs est impoſſe ꝑꝑ eādē cām. Si
militᷣ nō seqᷣ: tu differs ab hoie q est
rome: ergo tu differs ab hoie: ⁊ ille
est rome: ⁊ sic de singulis.

3ª regl̃a **Tertia** regula: sensus cōposi/
tus fit ēt in isto tertio
modo cū relatiuū ponitᷣ i eadē cathe
gorica cū suo añte: ⁊ verbum princi
pale in tali ꝓpōne negatᷣ: sensus v̊o
diuisus fit cum relatiuū actualiter ē
resolutū. ¶ Exēplū ꝓmi chymera q̄
currit nō mouetur. ¶ Exēplū secūdi
chymera currit: ⁊ ipsa nō mouetᷣ ex
quo sequitᷣ: ꝙ arguēdo a sēsu ꝯposi
to ad sensū diuisum ꝯñtia non valet
de forma: probatᷣ hoc duplr̃: ꝓmo ꝑ
regulā generalē que est ꝙ ex negati
ua nō seqtur affirmatiua: secūdo exē
plariter: vnde nō sequitᷣ. tu nō es hō
q es fur: ergo tu nō es homo ⁊ ille ē
fur: ⁊ multa his similia adduci pos/
sent que causa breuitatis omitto.

Quarta regl̃a ē: ꝙ fit sensus 4ª regª
cōpositus in isto ter
tio modo cū in ꝓpōne ponitᷣ relati/
uū. qui: cū termio potēte stare cathe
gorematice ⁊ sincathegorematice:
vt sunt isti termini infinitꝰ. a. m. totꝰ
. a. m. dūmodo p̄cedat talis terminus
totā ꝓpositionē ⁊ stet sint cathegore
matice diuisus vero cū relatiuū actu
resoluitur vel ē actu resolutū: vt ver/
bi gratia: infinitas partes hꝫ hoc pe
dale equales nō cōicantes que sunt
partes eius: sua vero de sensu diuiso
est hec infinitas partes hēt hoc pe/
dale equales nō cōicantes ⁊ ille sūt
partes eius. Unde differentia ē iter
sensum cōpositū. ⁊ diuisum scđm istā
regulā qm̄ relatiuū in sensu cōposito
suppōit cōfuse sicut suū añs: ⁊ refert
ipm cum tali termino stāte sincathe/
gorematice: sed in sensu diuiso suppo/
nit determinate: ⁊ replicat añs cū ta
li termino stāte cathegorematice: et
ex hoc sequitᷣ: ꝙ arguēdo a sensu cō
posito ad diuisuꝫ ꝑ istā regulā: ꝯñtia
nō valet: ꝓbatur ꝓmo ꝑ differentias
assignatas: ꝓbatur etiā ꝑ exēplū Hē/
tisberi: vnde nō seqtur. infinitas ꝑtes
hēt hoc pedale equale nō cōicātes q̄
sūt partes eiꝰ: ergo ifinitas ꝑtes hēt
hoc pedale equales nō cōicātes ⁊ il
le sunt ꝑtes eius: nam antecedens est
veruꝫ: quod ꝓbatur: quia duas me/
dietates habꝫ hoc pedale eq̄les non
cōicātes que sūt partes eius: tres ter
tias habet hoc pedale equales non
cōicantes que sunt partes eius: qua/
tuor quartas: quinqꝫ quintas: deceꝫ
decimas: mille millesimas: ⁊ sic in in
finitum ergo ⁊c. consequens vero ē
falsum: quoniam est vna copulatiua
cuius secunda pars principalis est
falsa: qꝛ significat ꝙ ille infinite ꝑtes
illius pedalis equales nō cōmunicā
tes sunt partes eius: ⁊ hoc est falsuꝫ:

quia est sensus q̄ ille partes carentes pncipio ⁊ fine sunt ptes illius pedalis ex quo li ifinite stat cathegorematices modo mille sunt ptes illius pedalis que careāt principio ⁊ fine: pro quo ē notādū. q̄ ille ptes dicūt cōmunicātes q̄ sic se hn̄t q̄ vna ē ps alterius: vel aliqd vni⁹ ē ps alterius: vel ābe sūt partes vnius tertij: vn̄ si accipiat vnū pedale: ⁊ designēt i eo due medietates: tres tertie: ⁊ quatuor quarte: tunc pma quarta ⁊ pma medietas sūt ptes cōicātes qꝛ vna ē ps alterius. Exēplū secūdi: si accipiant due tertie pro vna pte: ⁊ secūdo medietas pro alia pte. Exēplū tertij si accipiatur vna tertia ps illi⁹ pedalis: ⁊ vna quarta eiusdē: ptes v̇o nō cōicātes sūt ille que se hn̄t opposito mō .s. q̄ vna nō ē ps alteri⁹ nec aliqd vnius est pars alterius: nec ābe sunt partes alicuius tertij: vt v̇bi gratia: due medietates alicuius quarti tres tertie: ⁊ sic de singulis.

Quinta regula ē: q̄ fit sensus ꝯposit⁹ cū in propositiōe ponit relatiuū qui pcedēte termino modali faciente eam de sensu cōposito. Diuisus v̇o cū terminus modalis facit eā de sēsu diuiso relatiuo tamen referente an̄s nō cōfusū a tali termino modali vel quādo relatiuum est actu resolutū. Exēplū primi possibile est hominem esse aīal q est parisius. Exemplum secundi hominem possibile est esse animal qui est parisius. Exemplum tertij possibile est hominem esse animal: ⁊ ille est parisius: vnde duplex differentia est inter sensum cōpositū ⁊ diuisum in ista regula: quoniam in sensu cōposito relatiuū semp supponit eodem modo sicut suum antecedens: in sensu vero diuiso non semper sic supponit: secunda differētia est quoniam relatiuum in sensu composito ampliatur quemadmodum suum antecedens: in sensu vero diuiso non sic ampliatur ex quo sequitur: q̄ arguendo a sensu composito ad diuisum: affirmatiue: aut econtra negatiue consequentia nō valet: probatur primo per differentias assignatas: probatur secundo inductiue: vnde non sequitur. possibile est te esse hominem qui est parisius: ergo possibile est te esse hominem ⁊ ille est parisius. vnde posito casu q̄ tu nō sis parisius: tunc antecedens est verum: et consequens falsum: vt patet etiā nō sequitur. possibile est q̄ antixp̄s sit homo qui est: ergo possibile ē q̄ antixp̄us sit homo: ⁊ ille est necessario homo est animal q̄ est rationale: ergo necessario homo est animal: ⁊ illud est rationale: nam in vtraq; antecedēs est veruꝫ ⁊ ꝯsequens falsū: vt patet. Et si dicerdtur q̄ ista regl'a continetur sub p̄ria ex quo termin⁹ modalis habet vim cōfundendi ⁊ p consequens facit sensum compositū simul cum relatiuo scd̄m primam regulam: ergo ista quīta est superflua. Ad hoc respōdet negādo ꝯn̄tiā: vn̄ licet terminus modalis: qn̄ cōfūdit an̄s: ⁊ relatiuū faciat sensū cōpositū scd̄m pmā regulā: tn̄ aliqn̄ facit sēsuꝫ cōpositū cū relatiuo: ⁊ nō confundit neq; antecedēs: neq; relatiuū (⁊ hoc) qn̄ an̄s est terminus discret⁹: vt pꝫ in exēplis superi⁹ positis: ⁊ tūc nō facit sēsū cōpositū scd̄m primā regulā: iō ꝯueniēs fuit assignare istā qntā.

Sexta regula est q̄ fit sensus cōpositus cū tali determinatione ita erit ita: fuit seu aliquādo erit ita: aliqn̄ fuit ita: ⁊ tali relatiuo qui que quod posito in eadē cathegorica cū suo an̄cedēte ⁊ tali determinatiōe precedente: vt v̇bi grā:

Margin notes: No^m. — 5^a reg^a. Dr̄ia int̄ sē. ꝯp. ⁊ di. i ista ^a regl'a — obiectō — Rn. — 6^a reg^a. Dr̄ia it̄ sē. ꝯp. ⁊ di. i ista 6^a reg^a

aliquādo erit ita ꝙ tu es homo qui est rome: diuisus vero fit cū nō ponitur talis determinatio: sed accipitur propositio cathegorica de v̓bo ꝑncipali eiusdeʒ tēporis cuʒ v̓bo illius determinatiōis: vt (v̓bi grā) Tu eris hō qui ē rome ex quo sequit̄ nō valere argm a sensu ꝯposito ad sensuʒ diuisum qm̄ diuersi sensus ꝑ ipsos importantur vnde nō sequit̄ aliqñ erit ita ꝙ tu es hō qui ē Rome ergo tu eris hō qui ē rome nā casu possibili posito aῆs erit verū ⁊ ꝯῆs falsum: vt posito ꝙ nūc nō sis rome: sʒ hinc ad annum eris Rome.

ꝯa regulas supius positas arr. ⁊ ꝑo ꝯa ꝑmam.

Contra predicta arguit̄ ⁊ ꝑo ꝯtra primam regulā nā ista ꝯñtia ē bona. Ois hō est aial ꝙ ē rōale ergo ois homo ē animal ⁊ illud est rōnale ꝙ probatur quia si ista non foret bona hoc maxīe esset quia aῆs esse verum ⁊ ꝯsequens falsum sʒ probo ꝙ consequens sit veꝝ quemadmodū ⁊ aῆs quoniā ꝯῆs ē vna copulatiua cuius prima pars ē vniuersalis cuius quelibet singularis est vera cū secunda parte illiꝰ copulatiue ergo illa vniuersalis est vera cū secunda parte illius copulatiue tʒ ꝯsequentia ⁊ aῆs probatur nā iste sunt singulares illius vniuersalis que sunt vere cū secunda parte. s. iste hō est animal ⁊ illud est rationale ⁊ iste homo est animal ⁊ istud est rationale: ⁊ sic de singulis: ergo oēs singulares illiꝰ vniuersalis sūt vere cuʒ secunda parte: ⁊ per cōsequens talis vniuersalis est vera cū secūda parte: ergo ꝑma ꝯsequētia fuit bōa: ⁊ ex ꝯsequēti regula prima fuit falsa etiā ista cōsequētia est bona omnis sol est sol qui lucet: ergo omnis sol ē sol: ⁊ ille lucet: ⁊ tamen hic arguitur per regulam: ergo prima regula est falsa.

Arr 2o. ꝯa 2am. regulā.

Contra secūdaʒ regulam arguitur sic: naʒ ista cōsequentia est bona. vterqʒ illoꝝ qui est sortes currit: ergo vterqʒ illorum currit: ⁊ ille est sortes: ⁊ tamē arguitur per regulam: ergo regula falsa: tenet ꝯsequentia ⁊ antecedēs probatur: quoniā antecedēs illius cōsequētie est ita bene impossibile quemadmodū ⁊ ꝯsequens quoniā relatiuuʒ qui positum in eo refert antecedens distributum: videlicet illū terminuʒ homo inclusum in li illoꝝ ⁊ cum li vterqʒ sit partitiuum duorū sequitur ꝙ illud relatiuuʒ qui stet pro duobꝰ qui sunt sortes: ⁊ per consequēs ponit ꝙ sint duo hoies q sint sortes ꝙ ē ipossibile. ⁊ ꝯtra Hētisbeꝝ in q̈rto argumēto primi sophismatis. Item ista ꝯña ē bona. ois ꝑpositio cuiꝰ cōtradictoriū ē veꝝ ē falsa: ergo ois ꝑpositio est falsa: cuiꝰ ꝯtradictoriū est verū: ⁊ tamē arguit̄ ꝑ regulā: ḡ ⁊c̄. tʒ ꝯñtia ⁊ aῆs ꝑbat̄: nā si talis ꝯña nō foret bona: hoc maxime esset: qꝛ aῆs eiꝰ esset veꝝ: ⁊ ꝯῆs falsū: sed ꝑbo ꝙ ꝯῆs est veꝝ queādmodū ⁊ aῆs: nam exponētes illiꝰ ꝯñtis sunt v̓e: qm̄ prima est vera: vt pʒ simil̓r ⁊ secūda exponēs est vera ꝙ probo: nā cōtradictoriū eius ē falsuʒ: ergo ista est vera tʒ ꝯña ⁊ aῆs ꝑbat̄: nā suū cōtradictoriū ē hoc. s. aliqua ē ꝑpositio q̄ nō est falsa: cuiꝰ cōtradictoriū ē verū ⁊ ista ē falsa: ꝙ ꝑbatur resoluēdo li cuius: ex quo supponit determinate sicut suū aῆs: ⁊ resoluet̄ in istaʒ copulatiuā falsaʒ. s. aliq̄ ē ꝑpō que nō est falsa ⁊ illius cōtradictorium est verū.

Arr 3o ꝯa 3am regulā.

Contra tertiaʒ regulā arguitur: nā ista ꝯña ē bona. chymera que ē nō intelligitur: ergo chymera est ⁊ ipsa non intelligit̄ ⁊ tamen arguitur per regulam: ḡ ⁊c̄. tenet ꝯña ⁊ antecedēs ꝑbat̄: nā scd̄ꝫ

viaʒ Hentisberi antecedens eius est ipossibile eo φ ponit scdm ipʒ in capitulo de relatiuis chymeram esse φ est impossibile.

Ar 4º. ɔa 4am regulã.

Contra quartã regulã arguitur: naʒ ista ɔ̃ntia est bona. Sortes habet ĩfinitas ptes eq̃les nõ cõicãtes que sũt ptes sortis: ğ sortes hʒ infinitas ptes ꝛc̃. ꝛ ille sunt ptes sortis ꝛ tamẽ arguit̃ p regulam ergo ꝛc̃. tʒ ɔ̃ña ꝛ añs ꝓbat̃: nã in dicta ɔ̃sequẽtia illõ relatiuũ refert añs tã in añte q̃ʒ in ɔ̃ñte cũ illo termino infinitas stante cathegorematice: ꝛ p ɔ̃ñs nulla ẽ diuersitas iter tales ꝓpositiones respectu relatiui ẽt i dicta ɔ̃ña tã añs q̃ʒ ɔ̃ñs est ipossibile.

Ar 5º. ɔa 5am regulã.

Contra q̃ntã regulaʒ arguit̃ sic: nã ista ɔ̃ña ẽ bõa põt eẽ φ antixp̃s sit hõ q ẽ: ğ põt esse φ antixp̃s sit homo: ꝛ ille ẽ ꝛ tñ arguit̃ p regulã: ğ ꝛc̃. tʒ ɔ̃ña ꝛ añs probat̃: ꝛ arguo sic: ista ɔ̃ña ẽ bona. s. antixp̃s ẽ homo q ẽ: ergo antixp̃s ẽ hõ ꝛ ille ẽ ꝛ añs eius est possibile: ergo eius ɔ̃ñs ẽ possibile: sed ɔ̃ñs eius significat φ antixp̃s ẽ hõ ꝛ ille ẽ: ergo possibile ẽ φ antixp̃s sit hõ: ꝛ ille est oẽs iste ɔ̃ñtie sunt bone ꝛ añs p̃mũ ẽ verũ: ergo vltimũ ɔ̃ñs ẽ veꝝ: sed vltimũ ɔ̃ñs est ɔ̃ñs prime ɔ̃ñtie i qua arguebat̃ ɔtra regulã: ğ tale ɔ̃ñs est verũ queadmodũ ꝛ antecedens.

Ar 6º. ɔa 6am regulã.

Contra sextã ꝛ vltimã regulã: arguit̃ sic: ista consequẽtia est bona aliquãdo erit ita: φ tu eris hõ q ptrãsibit. b. pontẽ: ergo tu eris homo qui pertransibit. b. pontem ꝛ tamen arguitur per regulaʒ ergo ꝛc̃. tenet ɔ̃sequentia ꝛ antecedẽs probatur quoniam non videtur modus per queʒ talis consequẽtia possit falcificari ꝛc̃.

Ad p̃m ɔa p̃am regulã.

Ad hec argumẽta respondet̃ ꝛ primo ad p̃mũ negatur φ illa consequentia sit bona ꝛ cũ ꝓbat̃ φ illud ɔ̃ñs sit verũ negatur ꝛ vlteri⁹ nego φ q̃libet singularis illius vniuersalis sit vera: cũ secũda pte illi⁹ copulatiue: ꝛ ad ꝓbationẽ negat̃ φ illa ꝓpositio de relatiuo sumpta cũ illis singularib⁹ sit secunda pars illius copulatiue q̃ erat ɔ̃ñs ꝛ hoc ꝓpter variationẽ relatiui: q̃m li illud in secunda parte copulatiue refert illuʒ terminũ aĩal i ordine ad totã cõpositionẽ: ꝛ tãtũ valet li illud quãtũ hoc cõplexũ illud aĩal quod ẽ omnis homo: sed cũ predictis singularibus non tantũ valet: vt pʒ ğ ꝛc̃.

Ad 2m. ɔa 2am regulã.

Ad secundũ dicit̃ φ illa ɔ̃ña ẽ bona de mã seu gr̃al terminoꝝ: ꝛ hoc nõ ẽ ɔtra regulã: ꝛ ad aliud argumẽtũ cõtra secũdã regulã r̃ndet̃ negãdo añs ꝛ ad ꝓbationẽ negat̃ φ añs ei⁹ sit impossibile: ꝛ ad ꝓbationẽ di̇ φ illõ relatiuũ qui distribuit̃ queadmodũ et ille terminus hõ inclusus in li illoꝝ ꝛ nõ verificat̃ ille termin⁹ hõ distribut⁹ nisi pro vno illoꝝ: propter restrictionem factam a relatiuo cũ sua cõpositione ꝛc̃. ꝛ ex hoc sequr̃ correlarie φ aliq̃s termin⁹ supponit cõfuse distributiue mobilit̃: ꝛ talis terminus hẽt multa supposita: ꝛ tñ non verificatur nisi pro vno: vt pʒ in antecedente superius posito: ꝛ φ dicta ɔ̃sequẽtia nõ sit bona: ꝓbatur sic: naʒ posito φ per li illoꝝ demõstrẽt̃ sortes ꝛ plõ ꝛ sortes currat ꝛ plato nõ: tunc in isto casu antecedens est veꝝ φ probat̃: quia exponitur sic: alter illorum qui est sortes currit: ꝛ non est alter illorum qui est sortes quin ille currat ğ ꝛc̃. ꝛ ɔ̃ñs dicte ɔ̃ñtie ẽ falsuʒ .s. vterqʒ illoꝝ currit ꝛ ille est sortes q̃m ponit φ tã sortes quã plato currit: ꝛ φ vterqʒ illorum est sortes φ ẽ falsum: ꝛ sic patet solutio.

Ad 4m 2a 4am. regulã. **Ad quartum** respondetur negãdo antecedens ꝛ ad ꝓbationẽ dicit̃ ꝙ ꝯsequens est falsum:ꝛ ad probationem negatur ꝙ secunda exponẽs sit vera:ꝛ ad ꝓbationẽ nego ꝙ contradictoriũ eius sit falsũ:ꝛ ad ꝓbationeʒ negatur ꝙ illa debeat resolui in copulatiuã predictã: eo ꝙ li cuiꝰ nõ refert subiectum illius indefinite absolute:sed refert in eodem ad li falsa:qḋ est terminus distributus a li nõ quẽadmodũ facit in pria vniuersali:ꝛ sic patet solutio.

Ad 5m. 2a 5am regulã. **Ad quintum** respondetur negãdo illam cõsequentiã eẽ bonã ḋ forma:ꝛ ad probationẽ dico scḋm viaʒ Hentisberi in capitulo de relatiuis: ꝙ illa est bona ḋ materia ex quo antecedẽs eiꝰ est impoẽ:qꝛ ponit chymerã esse:Scḋm tamẽ viã cõmuneʒ illa ꝯñtia nec est bona de forma nec de materia nec ãtecedẽs eius est impossibile immo ẽ vna ꝓpositio pure negatiua que nihil ponit inesse pro quo est notandũ:ꝙ relatiuuʒ positũ in eadẽ cathegorica negatiua ẽ resolubile in notã disiunctiuã vel:ꝛ non per notam copulatiuam.et.

Nom.

Ad 6m. 2a 6am. regulã. **Ad sextum** respondet̃: ꝙ illa ꝯsequẽtia est bona ꝛ nego ꝙ arguat̃ ꝑ regulaʒ pro quo ẽ notãduʒ: ꝙ tũc ꝓpositio ẽ in sensu cõposito scḋʒ illaʒ regulam qñ relatiuũ posituʒ in ea refert antecedens cũ tali termino sincathegorematice sumpto ꝛ aliter non qualiter non est in proposito.

Nom.

Ad 7m. 2a 7am. regulã. **Ad septimũ** respõdet̃ negando añs: ꝛ ad probationẽ dĩ: ꝙ illa ꝯñtia ẽ bona:ꝛ cũ vlterius arguit̃:ista ꝯñtia est bona:ꝛ añs eius ẽ possibile:ergo cõsequẽs est possibile dicit̃ cõcedendo cõsequentiã:ꝛ postea cuʒ arguitur cõsequens est possibile ꝛ significat adequate ꝙ antixp̃s est homo et ille ẽ ergo possibile ẽ ꝙ antixp̃s sit homo:ꝛ ille est:distingo istã ꝯñtiaʒ: nã ille terminus possibile aut determinat totũ ꝯñs.s.illã copulatiuam ꝛ ẽ sensus:ꝙ illa copulatiua.s.antixp̃s ẽ hõ ꝛ ille est possibilis:ꝛ tũc est probanda more cathegorico ꝛ non hypothetico:ꝛ tũc dicta ꝯñtia est bona ꝛ hoc non ẽ contra regulã:qꝛ quando arguitur scḋʒ regulã termini modales in sensu diuiso ratione relatiui resoluti nõ determinãt totam copulatiuam:sed solum vnam partem si autem li possibile in vltima consequentia determinat solum vnã pteʒ tunc talis consequentia non valet: ꝛ sic patet solutio.

Ad vltimũ argumẽtũ respondetur cõcedendo dictam consequentiaʒ ꝛ nego ꝙ arguatur per regulam quoniã regula ẽ sic intelligẽda:ꝙ arguendo a sẽsu cõposito cuius sua de inesse requirit istãs pro sui verificatione ad sẽsum diuisũ consequẽtia non valet modo non arguitur sic in ꝓposito. Ad 8m. 2a 8am. regulã.

¶ Quartus modus.

¶ Sʒ respectu terminorum qui sumũtur aliquãdo cathegorematice ꝛc.

ISta est quarta ꝑs principalis istius tractatus ĩ qua declarat̃ qualiter fiat sensus compositus ꝛ diuisus in quarto modo:ꝛ diuiditur in tres particulas:naʒ in prima declaratur qualiter fiat sensus compositus ꝛ diuisus:ac etiam eoꝝ differentie:in secunda ponuntur regule generales:

in tertia vero cõtra predicta arguitˀ.
nom pm **Circa** primã particulã intelli-
gẽdũ: p̃io ꝙ sensus cõ-
positus ⁊ diuisus in quarto modo fit
mediãtibus terminis potẽtibus sta-
re cathegorematice ⁊ sincathegore-
matice: sicut sũt illi termini infinitus
Dr̃ia it .a.m. totus .a.m. ⁊ tunc sensus cõposi
sẽ.ꝯp. ⁊ tus fit cũ tales t̃mini cathegorema-
di.i isto tice tenentur: verbi gratia: aliqs nu-
4oo. merus ẽ infinitus: similiter in oculo
tuo ẽ totum ꝙ ẽ in mundo: cum v̊o
sincathegorematice tenẽtur faciunt
sẽsum diuisum: v̊bi gratia: infinitus
numerus numerabitˀ: ⁊ totꝰ sortes est
2m nom minor sorte. Pro quo est itelligẽdũ:
ꝙ li infinitus .a.m. ꝓprie loquendo:
quãdo cathegorematice tenetˀ signi
ficat idez ꝙ aliquod quãtũ carẽs ꝑn
cipio ⁊ fine ⁊ hoc infinitũ negatˀ ab
Aristotele in .3o. phisicoꝝ. Quando
v̊o sincathegorematice tenetˀ signifi
cat idem quod aliqȯ quãtũ dari ⁊ in
duplo maius illo si iũgatˀ cũ termio
ĩportãte excessũ ⁊ in triplo maius il-
lo ⁊ in quatruplo ⁊ sic in infinitũ: et
etiã suo modo dicatˀ si iũgatˀ cũ ter-
mino ĩportãte defectũ. qm̃ tũc debet
exponi ꝑ in duplo minꝰ: ⁊ in triplo:
⁊ sic in infinitũ. Sed li totus ꝓprie lo
quẽdo quãdo tenetˀ cathegoremati-
ce significat idẽ ꝙ ens ꝑfectũ seu cõ-
pletũ ex oibus ꝑtibꝰ suis sincathego
rematice vero sonat idẽ ꝙ quelibet
nom 3m ps. Unde ẽ intelligẽdũ ꝙ scd̃m cõi-
ter disputãtes li infinitus .ta.tuz: ⁊ li
totus .ta.tuz: tenenˀ sincathegorema
tice qñ p̃cedũt totã ꝓpõnẽ absq; ali-
quod determibili p̃cedẽte: vt dicẽdo
infinitus numerus numerabitˀ: totus
sortes ẽ minor sorte. Et notãter dixi
absq; aliquo detˀminabili: qꝛ si p̃ce-
deret aliqȯ determinãs ipsũ: tũc te-
neretˀ cathegorematice: vt dicẽdo ali
quod totũ qȯ ẽ in mũdo est in oculo
tuo. Tenentur aũt cathegorematice
cuz eos p̃cedit aliqȯ determinabile:
vel ponũtur a ꝑte p̃dicati: vt v̊bi gra
tia: dicẽdo in oculo tuo ẽ totuz qȯ ẽ
i mũdo seu numerabitˀ nnmerꝰ ĩfini-
tus. Ulteriꝰ ẽ notãdũ qȯ differẽtia ẽ nom 4.
ĩter sensũ cõpositum ⁊ diuisuz q̈dru- In isto
plex. Prima ẽ diuersitas in significã mõ qua
do. Secũda ẽ qȯ quãdo tales termi- drupłˀ.
ni tenentur sincathegorematice: de- dr̃ia ẽ ĩ
notãt ꝙ faciũt stare terminuz cui ad ter sẽ.ꝯ.
iacẽt pro aliquibus suppositis: de q- ⁊ diui.
bus nõ verificatˀ talis terminus i eo ꝑa dr̃ia.
dẽ sensu. Sed cathegorematice de- 2a dr̃ia.
notãt: vt stet terminus pro aliquibus
suppositis de quibus vł de aliquo il
loꝝ in eodẽ sensu: talis terminus est
verificabilis. ¶ Exẽplũ primi infini
ta sunt finita: nã in eadẽ notatur li in
finita stare ꝑ duobꝰ ⁊ tribꝰ: ⁊ sic ȯ sin
gulis ⁊ de illis talis terminus ĩfinita
nõ ẽ verificabilis. Similiter dicen-
dũ ẽ de li totus .ta.tũ. Tertia differen 3a dr̃ia
tia ẽ: nã quando tales termini sinca-
thegorematice tenẽtur sunt termini
cõfusiui ⁊ distributiui: ⁊ hñt duo of-
ficia .s. distribuẽdi ⁊ cõfundẽdi cõfu-
se tãtũ mobiliter queadmodum ⁊ si-
gna vniuersalia affirmatiua: ꝙ pz:
nã dicẽdo infinitꝰ nũerus numerabi
tur ista equipollet huic vniuersali
quocũq; numero dato: maior nume
rus numerabitur ⁊ ex cõsequẽti li in
finitus hẽt vim signi vniuersalis af-
firmatiui: eodez modo dicatur de li
totus quãdo tenetˀ sincathegorema-
tice: ⁊ ex ista tertia differẽtia oritur.
Quarta q̃ ẽ ista .s. ꝙ quãdo tenentur 4a dr̃ia
sincathegorematice faciũt ꝓpositiões
exponibilẽ vigore p̃dictoꝝ termino
rum: sed quando tenentur cathego
rematice non faciunt hoc.
His declaratis ponũtˀ due rege ꝑa rega
gñales: quaꝝ ꝑma est ista. gñalis.
Arguendo a sensu diuiso ad sensum

compositum affirmatiue aut ecōtra
negatiue mediante tali termino īfi-
nitus.ta.tuz.nō valet ꝯña: hec regl'a
ꝓbaṫ dupl'r: p̄mo ꝑ rōnes supius assi
gnatas: secūdo exēplariter sic: vnde
non sequiṫ. Infinitas ptes hēt sortes
equales nō cōicātes: ergo sortes ha-
bet infinitas partes equales non cō
municantes antecedens eniz ē verū
qm̄ duas medietates hēt sortes eq̄-
les nō cōicantes: tres tertias: q̄tuor
quartas: ⁊ sic in infinitū: ḡ ⁊c̄. ꝯñs ve
ro ē falsū: q2 significat ꝙ sortes habz
ptes carētes p̄ncipio ⁊ fine: nec seqṫ
Infinita erit aliqua linea: ḡ aliqua li
nea erit infinita ꝙ ꝓbaṫ: posito casu
ꝙ deus in prima pte ꝓportiōali ho-
re future ꝓducat vnā lineā pedalez:
⁊ in secūda pte proportionali vnam
aliā in duplo maiorē: ⁊ in tertia vnā
aliā in triplo maiorē prima ⁊ sic pro
cedēdo secūdū partes ꝓportionales
in infinitū: tūc in isto casu añs ē veꝝ
⁊ ꝯñs falsum: q2 significat ꝙ aliqua
linea erit absq3 p̄ncipio ⁊ fine ꝙ est
falsū: nec seqṫ. Infinita tarditate mo
uebitur. Sortes ergo sortes moue-
biṫ tarditate infinita. posito eni casu
ꝙ in p̄ma parte ꝓportionali hore
future: sortes mouebiṫ aliquāta tar-
ditate ⁊ in secunda in duplo tardiꝰ:
⁊ sic in infinitū: tunc in isto casu ante
cedēs est veꝝ ⁊ ꝯsequens falsum: vt
patet: item non sequiṫ. In infinitum
hoc quātum excedit aliquā partem
sui: ergo hoc quātū excedit aliquam
partem sui in infinitum antecedens
enim ē veruz demōstrato vno peda-
li per li hoc: ⁊ ꝯsequēs falsuz: qm̄ si-
gnificat ꝙ hoc quātū excedit aliquā
partem sui per quantitatem carente
principio ⁊ fine.

2a reg. gñalis. **Secunda** regula arguen-
do a sensu com-
posito ad sensuz diuisuz affirmatiue
mediante li totus.ta.tuz.aut econtra
negatiue nō valet ꝯsequētia: probaṫ
regula dupl'r: p̄mo ꝑ rōnes supiꝰ assi-
gnatas: ꝓbaṫ etiā īductiue: vnde nō
seqṫ. Hō ē totū in quātitate: ergo to-
tū in quātitate ē hō: añs. n. ē verū q2
significat: ꝙ homo est ens ꝑfectū in
sua quātitate ꝯñs v̄o ē falsū: q2 signi-
ficat: ꝙ q̄libz pars in quātitate ē hō:
etiā nō seqtur. Aia itellectiua ē tota ī
te: ergo tota aia itellectiua ē in te an
tecedens enim est veꝝ: q2 significat
ꝙ aia intellectiua q̄ est ens ꝑfectum
in sua essētia ē in te: ꝯñs vero ē falsū.
q2 significat ꝙ q̄libet pars aie itelle
ctiue ē ī te ꝙ est falsum: q2 aia intelle
ctiua nō hz ptes ex quo ē īdiuisibilis.

Contra p̄dicta arguiṫ: ⁊ prio
cōtra p̄mā regulam: Arr ꝯa p̄dcā et p̄o ꝯa p̄ mā ram
nam ista cōsequentia est bona. Infi-
nitus numerus est numerabilis: er-
go numerabilis ē numerus īfinitus
etiā ista alia. Infinita sūt finita: ergo
finita sūt infinita: ⁊ tamē arguiṫ ꝑ re-
gulā: ergo regula falsa: tenet ꝯña et
antecedēs probatur qm̄ in vtraq3 ar
guiṫ per cōuersionē simplicē. ¶ Se- Arr 2o.
cūdo ad idem arguiṫ sic: ista ꝯñtia ē
bona: īfinita erit ista linea: ergo ista
linea erit infinita: posito casu cōi ꝙ
.a. pūtus incipiat fluere supra primā
partez proportionalem corporis co
lunnaris bipedalis longitudinis ⁊
pedalis spissitudinis: ita ⁊ taliter ꝙ
giret primam partem proportiona-
lem predicti corporis ex transuerso
in prima parte proportionali hore
future: ⁊ in secunda giret secundam
partem proportionalem ex trāsuer-
so semper: ⁊ sic in infinitum ita ꝙ in
fine hore ista linea erit termiata ad
radicem corporis colunnaris: tunc
stante isto casu non potest antecedēs
predicte consequentie esse veruz si-
ne consequente ad bonum sensum

ergo ista consequentia est bona: tenet consequentia et antecedens probatur: quia si infinita erit ista linea: etiam ista linea erit infinita: quia ista linea nullius quantitatis determinate erit et omnem quantitatem finitam scilicet longitudinem excedet ergo erit infinita: etiam probo aliter quoniam ista linea erit quanta: aut ergo erit finita aut infinita: sed non est dicendum quod erit finita: quia omnis quantitas finita est mensurabilis: et est determinate quantitatis: sed ista non est mensurabilis. quia nec per mensuram finitam nec infinitam: quod probo: et primo quod non per mensuram infinitam: quia talis non datur: nec per mensuram finitam: quia quero de illa mensura finita: aut est sibi adequata: aut minor: aut maior: non sibi adequata: quia illa est nobis ignota: nec etiam maior: quia talis non datur: nec minor: quod probo: quia talis minor mensurando: aut finicies replicabitur aut infinicies non infinicies quia talis replicatio est nobis impossibilis: et ignota: nec etiam finicies quia quacumque mensura data finita finicies replicata numquam attinget mensuram predicte linee: et per consequens predicta linea non erit finita: sed erit infinita

Arr 3°. quod erat propobandum. ¶ Tertio ad idem arguitur sic: ista consequentia est bona infinita sunt alba: ergo alba sunt infinita: etiam ista alia infiniti sunt homines: ergo homines sunt infiniti: et quod iste consequentie sint bone: probatur quoniam non potest fieri casus per quem tales consequentie falcificentur: idem est iudicium de ista alia consequentia scilicet. Infinitas partes equales non communicantes habet sortes: ergo sortes habet infinitas partes equales non communicantes: nam Hentisber eam concedit in sophismate decimo octavo expresse. Etiam probatur alio modo presupposito isto fundamento quod est verum apud Hentisberum et alios terministas. scilicet quod totum est sue partes tunc arguitur sic: antecedens illius consequentie est impossibile: ergo consequentia est bona: tenet consequentia et antecedens probatur nam duas medietates habet sortes et non plures partes: ergo falsum est quod infinitas partes habeat sortes: tenet consequentia et antecedens probatur: quia si plures partes haberet sortes quam duas medietates hoc maxime esset quia sortes haberet tres tertias: et quatuor quartas: et sic de singulis: sed tres tertie et quatuor quarte sunt idem quod due medietates quod probo stante presupposito: nam quecumque sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se: sed tres tertie sunt eadem cum ipso toto per presuppositum: et quatuor quarte eodem modo: et due medietates similiter: ergo tres tertie sunt due medietates: et quatuor quarte sunt due medietates: et per consequens tres tertie: et quatuor quarte non sunt plures quam due medietates tenet consequentia: quia aliter sequeretur quod aliqua essent plura seipsis. ¶ Quarto arguitur contra secundam regulam. Nam ista consequentia est bona in anima tua: est tota scientia mundi: ergo tota scientia mundi est in anima tua: et tamen arguitur per regulam: ergo regula falsa: tenet consequentia et antecedens probatur. Nam in dicta consequentia arguitur per conversionem simplicem igitur etc. 4° arr. contra 2am regulam.

¶ Quinto contra eandem regulam arguitur sic: nulla est differentia inter significationem illius termini totus tota totum cathegorematice et sincathegorematice tentum: ergo arguendo ab uno ad alterum: et econtra consequentia est bona: tenet consequentia: et antecedens probatur: quia si aliqua foret differentia hoc maxime esset: quia li totus sincathegorematice significat idem quod qualibet 5° arr. contra 2am regulam.

pars. Sed contra: quia tunc ista propositio esset vera: tota. a. linea est minor. a. linea. Forte tu respoderes concedendo sed contra: quia tunc sequitur quod aliqua propositio vniuersalis affirmatiua esset vera: cuius predicatum non significat illud quod significat subiectum quod est falsum: et quod hoc sequatur: probatur sic: quia subiectum in dicta propositione est li pars. a. linee inclusum in li totum: et predicatum est li. a. linea: sed li pars. a. linee: et li. a. linea non significant idem ergo subiectum et predicatum illius propositionis non significant idem.

Rn. ad pm cõa p má ram.

Ad hec argumenta respondetur: et ad primum dicitur negando antecedens et ad probationem dico quod illa non bene conuertitur cuius ratio est: quia dicta propositio equipollet vniuersali affirmatiue: puta isti: quocunque numero dato in quacunque propositionne maior est numerabilis: et dicta propositio est conuertenda per accidens: vt intelligenti patet: eodem modo est dicendum de secunda: nam illa equipollet tali vniuersali. scilicet quibuscunque finitis datis et in quacunque proportione finita sunt plura: que est conuertenda per accidens vt patet.

Ad 2m. Ad secundum respondetur concedendo illam consequentiam: nec hoc est contra regulam: quia dicta regula debet intelligi quod arguatur cum termino communi determinato ab illo termino infinitus: qualiter non est in proposito.

obiectõ Et si argueretur contra quoniam in dicto casu: antecedens illius consequentie est verum: vt patet. et consequens falsum: quod probatur: quia illa linea habebit principium et finem: vt patet ex casu: ergo erit determinata et finita.

Rn pa. Respondetur ad hoc dupliciter: primo non admittendo casum: quoniam talis casus implicat contradictionem quod probatur. quoniam aut talis linea terminabitur ad radicem mediante aliqua parte proportionali: aut mediante aliqua parte non proportionali: ista diuisio patet ex casu: non est dicendum quod mediante aliqua parte proportionali: quoniam si sic esset tunc illa pars proportionalis foret vltima: sed hoc implicat contradictionem in tali diuisione ergo etc. nec est dicendum secundum: quia tunc talis punctus non girasset omnes partes proportionales quod est contra casum.

alia R. Secundo respondetur admittendo casum ad bonum sensum et dico quod consequens dicte consequentie est verum: et cum arguitur ista linea. a. habet principium et finem: ergo est terminata et finita: negatur consequentia: quoniam ad hoc quod aliqua quantitas sit finita requiritur non solum quod illa habeat principium et finem: sed quod illa sit alicuius quantitatis determinate qualiter non est in proposito.

Ad 3m. Ad tertium respondetur: concedendo primam et secundam consequentiam de mente Hentisberi sophismate decimo octauo in quantum per regula generali quod quando terminus communis determinatus li infinitus habet supposita infinita per se et seorsum existentia que omnia satis possibile sit assignare: tunc arguendo a sensu diuiso ad sensum compositum et econtra consequentia valet: sed quando non possumus omnia subposita assignare tunc consequentia non valet: et sic patet quod regula est intelligenda quod arguatur a sensu diuiso cum termino communi: cuius non possunt omnia supposita assignari: et per hoc patet solutio ad tertiam consequentiam: quoniam tali termino in tali propositione de sensu diuiso non possunt assignari omnia supposita: quoniam mille sunt omnes partes equales contecte sub subiecto.

instãtia Et cum dicitur quod Hentisber concedit eam.

Rn. Respondetur quod opinio Hentisberi est: quod talis terminus infinitus. ta. tum. quando precedit totam propositionem absque aliquo determinabili potest

teneri cathegorematice τ sincathegorematice: vnde talis cōsequētia in sophismatibus conceditur ab eo: q2 accipit in antecedēte li infinitas cathegorematice: τtūc nō arguitur per regulā: sed in isto tractatu de sēsu cōposito negat eā: q2 accipit li īfinitas sincathegorematice in añte. Et ad secūdā ꝓbationē respōdet̄ cōcedendo ꝑsuppositū: τ negando ꝙ ātecedēs illius cōsequētie sit ipossibile: τ ad ꝓbationē cū arguit̄ duas medietates h3 sortes τ nō plures. ℂDico ꝙ partes pñt cōsiderari dupl'r. Uno mō secūdū ꝙ ꝯstituūt ip3 totū absq3 hoc ꝙ itellectus discernat inter illas: τ isto modo concedo ꝙ duas medietates hēt sortes nō plures ptes: vbi li ptes dicit multitudinē tātu3 absq3 discretione facta ab aīa iter illas. Alio mō sumitur li partes ꝓ quāto dicit multitudinē cū discretione facta ab aīa iter illas τ isto modo li plures determinās li partes dicit multitudinem cōnotādo discretionē: τ tūc nego illud antecedēs. s. ꝙ duas medietates hēt sortes: τ non plures ptes: in modico ꝙ isto modo sumēdo li ptes: ꝙ due medietates nō sūt tres tertie: nec quatuor quarte: τ sic de singulis.

partes pñt ꝯsiderari dupl'r

ℂAd quartū respōdet̄ negādo antecedēs: τ ad ꝓbationē dicit̄ ꝙ illa nō ē sua cōuertēs: qm̄ li tota in antecedē te stat cathegorematice: τ in ꝯñte sincathegorematice: sed sua cōuertens debet eē ista aliqđ totum qđ ē scīētia mūdi ē in anima tua. ℂAd qntu3 respōdet̄ negādo añs: τ ad ꝓbatione3 cōcedit̄ ꝙ illa ꝓpositio ē vera: τ ad ꝓbationē in cōtrariū negatur ꝙ sequat̄: ꝙ aliq̄ propositio vniuersalis affirmatiua sit vera: τc̄. τ dico ꝙ in dicta ꝓpositione subiectum est li ps .a. linee inclusum in li totum: τ predicatū est li minor .a. linea τ tale predicatum. s. minor .a. linea cum significet omnia minora .a. linea significat etiam omnes partes .a. linee τ ꝑ consequens significat illud idem quod significabatur per subiectū. ℂPro quo est notandū ꝙ li totus .ta. tum. sincathegorematice potest capi dupliciter. Uno modo vt significat idē ꝙ quelibet pars quātitatiua: τ sic accepit Paulus in logica magna: i capitulo de li totus: τ sic concedimus talem propositionem totus sortes ē minor sorte. Alio modo accipitur: vt significat idem quod quelibet ps absolute: τ tunc talis ꝓpositio eēt falsa: quia tota materia sortis ē pars sortis: τ non est minor sorte imo ē sibi equalis: τ sic patet solutio.

Ad 4m ꝯa 2am. reglam

Ad 5m ꝯa 2am. reglam

Nom. Dupl'r sumit̄ tot9 sincathe.

ℂQuintus modus.

ℂRespectu note huius coniunctionis: τ: si fiat cōpositio vel diuisio: faciliter potest τc.

Ista est qnta pars principalis istius tractatus in qua declaratur qualiter cōstituat̄ sensus cōpositus τ diuisus in qnto mō: τ diuiditur i tres pticulas: nam in ꝑma declaratur qualiter causet̄ sensus cōposit9 τ diuisus in isto modo: ac ēt ponitur differētia inter ipsos: in secunda vero particula ponūtur regule generales: in tertia τ vltima contra predicta arguitur.

Circa primā pticulā dico ꝙ sēsus cōpositus τ diuisus causatur mediātib9 his terminis: τ: τ vel. Pro cuius notitia ē notādu3. primo ꝙ tunc fit sensus compositus quādo tales termini tenentur colle-

nom ꝑm

ctiue diuisus vero cuꝫ tenentur diui
siue. Exēplū primi: duo hoīes sunt i
.a.ꝛ.b. loco oīs nūer⁹ ē par vel ipar.
Exēplū secūdi: vt sortes ꝛ plato sunt
no^m 2^m i platea sortes vl' plato currit. Pre-
mittendū secūdo: ꝙ tūc copulatuꝫ
tenet collectiue: quādo nō licet ipꝫ
resoluere in copulatiuam: ꝛ tūc dis-
iunctum tenetur collectiue: quādo
non licet ipsum resoluere in disiun-
ctiuam. Diuisiue vero tenētur cū co
pulatū licꝫ resoluere in copulatiuā:
ꝛ disiunctum in disiunctiuam: vnde
(vt clarius innotescat) quando co-
pulatum stat collectiue vel diuisiue
ponūtur iste regule generales qua-
rum prima est ista.

pᵃ regᵃ. gn̄alis. **Quandocūqꝫ** termin⁹ copula-
tus vel pronomē demonstratiuum
pluralis numeri subijcitur respectu
verbi nō habētis appositū explicite:
siue illud verbum fuerit adiectiuuꝫ
siue substātiuū: supponit talis termi
nus diuisiue: vt v̄bi gratia: Sortes ꝛ
plato sunt: nā bene sequit̄: igitur sor
tes ē ꝛ plato ē. Isti currūt: ergo iste
currit ꝛ iste currit.

2ᵃ regᵃ. gn̄alis. **Secūda** regula ē ꝙ quādo-
cūqꝫ terminus co-
pulatus vl' pronomē demōstratiuuꝫ
pluralis numeri subijcitur respectu
v̄bi substātiui habētis appositū t'mi
num pluralis numeri sine ipsi⁹ aliq̄
determinatione: supponit ille termi
nus diuisiue: vnde bn̄ seq̄t. Sortes ꝛ
plato sūt hoīes: ergo sortes est hō ꝛ
plato ē homo etiā sequit̄. Isti sūt cur
rētes: ergo iste ē currēs: ꝛ iste ē cur-
rens (Et notāter dixi mediante v̄bo
substantiuo) quia cū verbo adiecti-
uo aliquando regula fallit: vnde nō
seq̄t. Sortes ꝛ plato sufficiunt ferre
duos lapides: ḡ sortes sufficit ferre
duos lapides ꝛ plato similiter aiis

eni esset verū in casu posi et pn̄s fal
sum: etiā notāter dixi sine ipsius ap-
positi aliqua determinatione qꝛ cū
determinatione aliquādo nō valet:
vnde nō sequit̄: Sortes ꝛ plato sunt
domini istius ciuitatis: ergo sortes
est dominus istius ciuitatis: ꝛ plato
similiter: posito eniꝫ ꝙ sortes sit do-
min⁹ vnius medietatis ꝛ plato alte-
rius: ita ꝙ nullus eoꝝ sit domin⁹ to
tius tunc in isto casu antecedens est
verum ꝛ cōsequens falsuꝫ.

Tertia regula est quādocūqꝫ 3ᵃ regᵃ
terminus copulat⁹ vel gn̄alis.
pronomē demōstratiuū pluralis nu
meri: supponit respectu verbi sb̄stā-
tiui habētis suppositū vel appositū
singularis numeri: suppōit talis ter
minus collectiue: vt patet de istis.
Materia ꝛ forma sunt homo. Aliqs
homo est materia ꝛ forma. Album ꝛ
nigrū sūt .a. scutū .a. scutū ē albū ꝛ ni-
grū: ꝛ hoc scd̄ꝫ viā Hētisberi ꝛ ter-
ministaꝝ tenēdo ꝙ totū sit sue ptes.

Circa disiūctū ponūtur iste re- regule
gule. ¶ Et prima est ista circa
quādo disiūctū supponit cōfuse tātū disiūctū
tenet collectiue: vt dicendo necessa- pᵃ regᵃ.
rio aīal ē rōnale vel irrōnale: oīs nu
merus ē par vel ipar. ¶ Scd̄a regl'a
ē ꝙ quādo disiūctū supponit distri- 2ᵃ regᵃ.
butiue mobiliter vel immobiliter
tenet collectiue: vt pꝫ de ista: sortes
differt ab hoīe vel ab asino: tu nō es
hō vel asinus. ¶ Tertia regula est ꝙ
qn̄ disiūctū nō recipit in ppōne con- 3ᵃ regᵃ.
fusionē ab aliquo sig⁹ tūc semp tene
tur diuisiue: vt pꝫ de ista: tu es hō vel
asinus. Notādū tertio ꝙ differentia
est inter sēsū cōpositū ꝛ diuisum qm̄ no^m 3^m
qn̄ copulatū tenetur in sensu diuiso Dr̄ia iter sen.
tūc talis ppositio requirit verifica- cōpo^m ꝛ
tionē pro vtraqꝫ parte copulati de p diuisuꝫ
se ꝛ seorsū accepta: ex quo licet eam
resoluere in copulatiuā. In sēsu vo

compositio nō requirit hoc: cū non
liceat ipsū resoluere in copulatiuaȝ:
simili modo dicendū est de disiūcto
nā quādo tenet in sensu diuiso req-
rit verificationem pro altera parte
seorsum accepta eo q licet ipsum re
soluere in disiunctiuaȝ. In sensu vero
composito non requirit talē verifi-
cationē: eo q nō licet ipsuȝ resolue-
re in disiunctiuam: ⁊ omnia hec pa-
tent in exemplis superius positis.

rª gnāl His sic declaratis ponitur vna
regula generalis que ē ista
Arguendo a sensu composito ad di-
uisum: aut ecōtra in isto quinto mo-
do non valet consequentia: Ista re-
gula probatur dupliciter. Primo per
differentias superius assignatas: Se-
cundo exemplariter sic: vnde non se
quitur: sortes ⁊ plato sufficiunt ferre
.a. lapidem: ergo sortes sufficit ferre
.a. lapidem ⁊ plato similiter: nam po
sito casu q .a. lapis sit maioris resistē
tie quā sit potentia actiua sortis de
per se: ⁊ etiam platonis de per se: ta-
men ābo simul sufficiāt portare: tūc
in isto casu antecedens est verum et
consequens falsum: etiam non seq-
tur: omne animal est rationale vel
irrationale: ergo omne animal ē ra-
tionale: vel omne animal est irratio
nale: etiam a sensu diuiso ad compo
situm non valet cōnā: vñ non sequit:
posse ē q sortes sit beatus ⁊ posse est q
sortes sit dānatus: ergo posse ē q sor
tes sit dānatus ⁊ beatus. Etiā nō seq
tur: aliquādo erit ita: q sortes ē senis
⁊ aliquādo erit: ita q sortes ē rome:
ergo aliqn erit ita q sortes ē senis ⁊
rome ⁊ ex ista regula sequuntur duo
pm correlarium correlaria. Primū q arguēdo a parte
disiuncti ad totū disiunctū distributi
ue tētū: cōnā nō valet: probatur correlari
um dupliciter: primo quia disiunctuȝ
est superius cōiter loquēdo ad quāli-
bet sui parteȝ de per se q probatur:
quia predicatur de qualibet sui par-
te de per se ⁊ distributa ⁊ nō ecōtra:
nā quicqd ē hō ē hō vel planta ⁊ nō
ecōtra: ⁊ ideo arguitur ab inferiori
ad suū superius distributiue: ⁊ ideo
cōsequētia nō valet: probatur etiā exē-
plarit: vnde nō seqtur: tu differs ab
asino: ergo tu differs ab hoie: vel ab
asino: tu es sapientior petro: ergo tu
es sapientior petro vel deo: nam in
omnibus istis casu possibili posito
antecedens erit verū: ⁊ cōsequēs fal-
sum. Secundum correlarium arguē 2m correlarium
do a toto copulato collectiue tento
ad alteraȝ partē: cōsequentia nō va-
let: vnde nō sequit. sortes ⁊ plato suf
ficiūt trahere .a. nauim. ergo sortes
sufficit trahere .a. nauim. Sortes et
plato non sunt hic tāqȝ in loco pro-
prio ⁊ adequato: ergo sortes non est
hic tāqȝ in loco proprio ⁊ adequa-
to vbi per li hic demōstret locus pro
prius: ⁊ adequatus ipsius sortis añs
eni ē verū: ⁊ cōñs falsuȝ: vt patet.

Sed in hoc loco solet dubita- dubit°.
ri cū li: et: aut li: vel: poni-
tur a parte subiecti precedēte signo
distributiuo vtrum totum disiunctū
vel copulatum distribuatur: vel so-
lum prima pars: vt in his exemplis.
Omnia duo ⁊ tria sunt quinqȝ. Om
nis homo vel planta est planta. Et Arr p°. pro parte negatiua
arguitur primo q non distribuatur
totum: quia tunc illa propositio om-
nis homo vel planta est planta esset
falsa: vt patet per suas exponentes:
sed Hentisber videtur eam concede
re: ergo in ea non distribuitur to-
tum: eodem modo est dicendum de
ista alia omnia duo ⁊ tria sunt qnqȝ.
Nam Hentisber concedit eam: er-
go habet ipsam pro vera: ⁊ ex cōñti
in ea nō distribuitur totū copulatū.
Secundo ad idē arguitur sic. Nam Arr 2°.

omnes singulares predictaruꝫ vni-
uersaliū sunt vere: ⁊ cuilibet suppo
sito subiecti corrńdet sua singularis:
ergo dicte vniuersales sunt vͤe: tunc
vltra ille vniuersales sūt vere: ergo
in eis nō distribuitur: nisi vna pars:
iste ꝯñtie patēt de se: ⁊ añs ṕme pro
batur: nā iste singulares sunt vere .s.
iste hō vel plāta ē plāta: ⁊ iste homo
vel plāta ē plāta: ⁊ sic de singulis: et
iste alie singulares sunt etiam vere:
videlicet. Ista duo ⁊ tria: sūt quinqꝫ:
⁊ ista duo ⁊ tria: sunt qnqꝫ: ⁊ sic d sin-
gulis ergo ⁊c̄.

In contrariuꝫ arʳ ṗᵒ. **In oppositum** ⁊ ꝑ al-
tera ꝑ-
te arguit̄ .s. ꝙ totū distribuat̄: nā pre
dicte ꝓpositiōes sūt false: ergo i eis
distribuit̄ totū: tꝫ cōsequētia ⁊ añs ꝓ
bat̄: nā ex vna quaqꝫ illaꝝ seqt̄ vnū
fᵐ: ꝙ ꝓbat̄: nā seqt̄ oīs hō vel plāta
ē plāta: sortes est hō: vl' plāta ġ sortes
ē plāta: ꝯñtia ē bona: qꝛ ē sillogismᵒ
in darij: ⁊ ꝯñs ē falsū: ergo altera ṕ-
missaꝝ nō minor: vt pꝫ: ergo maior.
Et eodē modo ē dicēdū de illa vni-
uersali oīa: duo ⁊ tria sunt qnqꝫ. Ad
Arʳ 2ᵒ. idē arguitur sic: ista ꝯseq̄ntia ē bona
oīs homo vel plāta ē plāta: ergo tā-
tū plāta ē homo: vel plāta: tꝫ ꝯña ab
vniuersali ad suā exclusiuā de termi
nis trāspositis: ⁊ ꝯñs ē falsū: ergo et
Arʳ 3ᵒ. añs. ¶ Itē ad idē arguit̄ sic: nā si ps
disiūcti in ṕdicta ꝓpōne solūmodo
eēt subiectū seq̄ret̄ hoc icōueniēs ꝙ
aliqua ꝓpositio vniuersalis eēt vera
hñs ṕdicatū explicite: cuiᵒ tñ subie-
ctū ⁊ ṕdicatū nō supponūt ꝓ eodeꝫ:
ꝯñs est falsū: igit̄ illud ex quo seqt̄:
⁊ ꝙ hoc sequat̄ ꝓbatur sic: qꝛ in illa
oīs homo vel plāta ē plāta ex parte
subiecti nō est nisi li homo: ⁊ ex pte
ṕdicati li plāta: vt pꝫ que sic significā
Rn. do nō pñt supponere ꝓ eodeꝫ. Et si
instātia dicat̄ ꝙ hoc nō ē icōueniēs. ¶ Cōtra
in propositiōe affirmatiua cathego
rica ⁊ vera: ṕdicatū v̄ificat̄ de subie-
cto .s. ꝓ significato: vt pꝫ: igit̄ opꝫ sub
iectū ⁊ predicatū supponē ꝓ eodē.

Ad hoc dubium inuēti sunt Rn.
plures modi respō- ad duᵐ
dēdi. ¶ Primᵒ ē Petri. M. q tenet opinio
ꝙ totū disiunctū ⁊ totū copulatū sit P. mā.
subiectū. ¶ Scōs est Pauli veneti. opinio
cuiᵒ opinio i diuersis opibᵒ ē diuer- P. ve.
sificata: naꝫ sophismate nono tenet
ꝙ prima pars solū sit subiectū: ⁊ i q̄-
dratura tertio dubio secūdi princi-
palis: ⁊ i logica magna ⁊ etiā in par
ua tenet ꝙ totū disiūctū vel copula-
tum sit subiectū attamē soluꝫ prima
pars ē distributa: ⁊ illa appellat̄ ab
eo subiectum distributionis. ¶ Ter opinio
tius modus est Hētisberi sophisma Hētisb.
te septimo: qui dicit: ꝙ talis propo-
sitio est distinguēda eo ꝙ subiectuꝫ
pōt eē totum disiūctū: aut vna ps tā-
tū: quapropter vtrāqꝫ ptē sustētando
respōdet̄ ad argumēta ꝓbātia: ꝙ nō
distribuat̄ totū. ¶ Ad ṗmuꝫ dꝛ ꝙ ta- Ad ṗᵐ.
les ꝓpōnes sunt false queādmoduꝫ icōtraᵐ
ꝓbat argumētū: ⁊ cū tu dicis Hētisb
cōcedit eas: respōdet̄ ꝙ cū tales ꝓpo
sitōes scdꝫ ipꝫ sint distinguēde: ideo
si subiectuꝫ sit solūmodo pria ps sic
eas cōcedit ⁊c̄. sed ex hoc nō sequit̄
quin totū disiūctū possit eē subiectū:
imo ex suo mō loquēdi seqt̄ ꝙ totuꝫ
disiūctū possit esse subiectū cum ipse
dicat illas eē distinguēdas. ¶ Ad se- Ad 2ᵐ.
cundum respondetur negādo añs ⁊
ad probationem dicitur: ꝙ ille non
sunt singulares illiᵒ vniuersalis: sed
sue singulares debent assignari per
pronomen demōstratiuū neutri ge-
neris ⁊ relatiuo importāte ṕdicatio
nē de qualibet pte subiecti distributi
mediante hoc verbo est (exēpli gra
tia) singularis istius vniuersalis oīs
homo vel planta est planta sunt iste:

hoc qd ē hō vel plāta ē plāta: ⁊ hoc qd ē hō vel plāta ē plāta: ⁊ sic de singulis: vbi p li hoc demōstret hō ē in alijs singlaribus demōstrēt oēs plāte: vn̄ oēs singulares i qbus p li hoc demōstrat hō sūt false: ⁊ ille in qbus p li hoc demōstrat plāta sūt ve: ⁊ p hoc soluitur argumētū magistri Alexandri sarmonete dicēdo q ipse nō bene assignauit singulares illius vniuersalis. Et si qs diceret q etiā iste due singulares sunt simul vere. s. hoc q ē hō vl plāta ē plāta: ⁊ hoc q ē hō vel plāta n̄ ē plāta. ⁊ ista sūt duo cōtradictoria: ergo duo ꝯtradictoria sunt simul vera. Respōdet ad hoc dupl'r. Primo si p li hoc demōstret idez in vtraqꝫ nego q sint simul vera: vt pꝫ. Secūdo dico q illa nō sunt ꝯtradictoria: qm̄ de lege cōtradictoriorum est q si termin9 cōis posit9 in vna nō distribuat q in alia debꝫ distribui: mō illud disiunctū in neutra illarum distribuit: ⁊ ē termin9 cōis: ergo nō sūt cōtradictoria. Jō cōtradictoriū illius singularis affirmatiue dꝫ assignari per negationē ꝑpositā toti. Et si dicat q i singlaribus non refert preponere: ⁊ postponere negationē subiecto. Respōdet q hoc ē verum in singularibus de subiecto simplici: nō āt in illis de subiecto cōposito: puta disiuncto vel copulato. Et eodē mō r̄ndetur ad singulares illius vniuersalis d̄ sbiecto copulato: nā singulares sue sūt iste: videlicet: hec que sunt duo ⁊ tria sūt qnqꝫ: ⁊ hec que sūt duo ⁊ tria sunt quinqꝫ: ⁊ sic de singulis: ⁊ sic patet solutio.

instātia (margin)

R̄nsio. (margin)

Alia R̄n. (margin)

instātia (margin)

R̄n. (margin)

Substētādo aliā ptē. scꝫ q distribuatur tātūmō pria ps disiūcti: vel copulati ⁊ alia se teneat a pte ꝑdicati tūc dico q ꝑdicte sūt vere: ⁊ q debēt

R̄n. ad obiecta (margin)

expōi queadmodū declarauit Paulus. V. in logica parua: ad argumenta in ꝯtrariū respōdet. ¶ Ad pmum negat an̄s: ⁊ ad ꝓbationē iterum negatur an̄s: ⁊ ad ꝓbationē negat q illa ꝯn̄tia sit bona: nec ē sillogismus i dari cuius rō ē: qꝛ plus ꝑdicat in minori quā distribuat i maiori: vt pꝫ. ¶ Ad secūdū respōdet negādo illā ꝯn̄tiam ⁊ ad ꝓbationē dicit q illa nō est sua exclusiua sibi correspōdēs: qm̄ in dicta vniuersali subiectum ē tātūmō li hō ⁊ illa vniuersalis resoluit in istam ois hō ē ens qd vl plāta ē plāta: ⁊ idō exclusiua sibi corr̄ndēs erit ista tātum ens qd vl plāta ē plāta: ē hō q ē vera sicut sua vniuersalis: vt pꝫ p exponētes. ¶ Ad tertiū r̄ndet dupl'r: p° scꝫ Hētisberū cōcedēdo ꝯclusionē. s. q aliq ē ꝓpositio affirmatiua vera ⁊c. vt pꝫ ab eo in septimo sophismate: alij tñ vt Strod9 ⁊ gaetan9 super illo sophismate vident dicere oppositū ⁊ hn̄t ꝯseqnter dicere q ista vocalis in rei veritate nō hēt ꝑdicatū: sed bene sbordinat vni habenti. s. isti ois hō ē aliqd qd vl plāta ē plāta in qua subiectū ⁊ ꝑdicatū supponūt pro eodem: ⁊ sic patet solutio.

Ad pm. (margin)

Ad 2m. (margin)

Ad 3m. (margin)

Sed cōtra ꝑdicta arguit: ⁊ prio ꝓbat q a sensu diuiso ad sensū cōpositū ꝯn̄tia sit bona: qa bene seqt: pōt eē q tu sis Rome: ⁊ pōt eē q tu sis senis: ergo pōt eē q tu sis Rome ⁊ q tu sis Senis q probat: qꝛ cū an̄s sit vna copulatiua cuius qlibet ps pncipalis ē modalis in sensu cōposito de li pōt: dꝫ ergo qlibet ps poni ineē: ⁊ sic seqtur q dꝫ poni ieē q sortes sit senis: ⁊ q sortes sit rome ⁊ illud idez iportat p ꝯn̄s: g dicta cōseqntia fuit bona. ¶ Scdo arguit: q a sēsu ꝯposito ad diuisū ꝯn̄a valeat: vn̄ bn̄ seqt. Sortes ⁊ plato nō sūt hic

ꝯa supius dc̄a. (margin)

Arr p°. (margin)

Arr 2°. (margin)

g̃ sortes non ē hic: ⁊ plato nõ ē hic: ꝙ ꝓbat̃ q2 seq̃t̃. Sortes ⁊ plato nõ sunt hic: ergo isti non sunt hic demõstratis illis met: tunc vltra isti nõ sũt hic: ergo nullus istoꝝ ē hic: g̃ plato nõ ē hic: ⁊ sortes nõ ē hic: g̃ de ꝑmo ad vl
Arʳ 3°. timũ ꝯña ꝑdicta fuit bona. ¶ Tertio ad idē arguitur sic: ista ꝯña ē bona tã tum animal ⁊ rationale est hõ: ergo tãtũ aĩal ē hõ: ⁊ tãtũ rõnale ē hõ: ⁊ tñ arguit̃ a sẽsu ꝯpᵒ ad sẽsũ diuisũ: g̃ ⁊c.
Arʳ 4° ⁊ ꝙ ꝯña sit bõa: pꝫ ꝺ se. ¶ Quarto arguit̃ ꝙ nõ sit possĩe totũ disiũctũ eẽ sbiectũ: q2 tũc seq̃ret̃: ꝙ aliqꝺ eẽt sbm cuiꝰ nulla eẽt suppositio: pꝫ de sbiecto huiꝰ vniuersalis. Ois hõ vel sortes ē sortes: nã si huiꝰ sbi eẽt aliq̃ suppositio: illa eẽt cõis vl' discreta: sꝫ i tali ꝑpõne illꝺ disiunctũ nec supponit cõiter nec discrete: q2 nõ ē maior rõ de vno q̃ꝫ de alia: g̃ nulla ē suppõ.

Rñ. ad ꝑmũ **Ad hec** argumẽta rñdet̃. Et ad ꝑmũ negat̃ añs: ⁊ ad ꝓbationẽ di: ꝙ ille due modales de sẽsu ꝯposito cõponẽtes añs nõ debẽt poni ieẽ simul: sed vna queqꝫ de ꝑ se ⁊ seorsũ absqꝫ alia: cuiꝰ rõ ē: quia sue de ieẽ repugnãt iter se: ⁊ iõ nõ debẽt simul poni iesse: sꝫ si nõ repugnarẽt inter se aut alicui posito ⁊ bñ admisso cũ cõcesso: vel cũ concessis ⁊c.
Ad 2ᵐ. tũc bñ possẽt poni ieẽ sil'. ¶ Ad scðm rñdet̃ negãdo añs ⁊ ad ꝓbationẽ: cõcessa ꝑma ꝯña: nego scðaꝫ. s. isti non sũt hic: g̃ nullus istoꝝ ē hic: vt pꝫ per
istãtia. sniaꝫ Strodi i ꝯseq̃ntijs suis: ⁊ si cõtra hoc argueret̃ sic: ista ꝯña ē bona isti sũt hic: g̃ q̃libet illoꝝ ē hic demõstratis semꝑ eisdẽ: ergo pariformiter ꝺꝫ valere negatiue. ¶ Rñdet̃ negãdo ꝯñtiã: q2 nõ ē similitudo: nã i tali affirmatª isti sũt h̃ li isti icludit notã copulatõis diuisiue tẽtã ⁊ i negatiua
Ad 3ᵐ. collectᵉ. ¶ Ad 3ᵐ rñdet̃: ꝙ illa ꝯñtia ē bona de mã ⁊ nõ de forma: ⁊ hoc ñ ē ꝯª regᵃᵐ. ¶ Ad q̃rtũ rñdet̃ ꝯceden Ad 4ᵐ
do totũ argᵐ nec hoc ē icõueniẽs: imo di: ꝙ illꝺ subiectũ suppõit pluribus suppõnibꝰ q̃rũ vna ē cõis: ⁊ alia discreta: ⁊ hoc ē de mẽte Pauli Veneti ⁊ Petri. M. i capl'o de suppõnibus i rñsiõe ad ꝑᵐ dubiũ qꝺ ipe facit in fine capituli.

¶ Sextus modus.

¶ Itẽ cõsimiliter põt fieri sophisma mediãte hac ꝯclusione vel ratione distributionis sicut in illo sophismate ⁊c.

Ista est sexta pars ꝑncipalis istiꝰ tractatꝰ in q̃ declaratur qual'r fiat sẽsus ꝯpositus ⁊ diuisus i sexto mõ: ⁊ diuidit̃ i tres ꝑticulas: nã i ꝑª ꝺclarat̃ q̃uo cãtur sẽsus ꝯpositꝰ ⁊ diuisus in sexto mõ ac ẽt ponit̃ eoꝝ differẽtia: in scða ponunt̃ regᵉ generales: i tertia cõtra ꝑdicta arguitur.

Circa ꝑmam particulam ē itelligendum: primo ꝙ sen- noᵐ ꝑᵐ
sus ꝯpositꝰ i isto sexto mõ causat̃ me- Dria ꝑ
diãtibꝰ istis ꝺterminatiõibꝰ. ita erit. ma iter
ita fuit. aliqñ erit ita. aliqñ fuit ita. vn- sen. ꝯp.
de tũc fit sensus ꝯpositꝰ qñ in ꝑpõe ⁊ di. in
ponit̃ talis ꝺterminatõ: vt v̊bi gr̃a di- isto 6°.
cẽdo. Aliqñ erit ita ꝙ tu es Rome. modo
Aliqñ fuit ita ꝙ tu es parisiꝰ. Sẽsus v̊o diuisus fit cũ accipit̃ talis ꝑpõ cũ v̊bo ꝑncipali eiusdẽ tpis cũ v̊bo illius determinatõis: vt v̊bi gr̃a: ꝑpões de sẽsu diuᵒ corrñdẽtes supꝑdictis de sẽsu ꝯpoʳᵒ sũt iste: tu eris Rome: tu fuisti parisius: ⁊ caue ne alio mõ sũmas ꝑpões de sensu diuᵒ q2 tũc er-

rares queádmodũ τ mlti alij qui in hac materia scripserunt.

nom 2m dr̃ia 2a. **Secundo** est itelligẽdũ ꝙ differẽtia ẽ iter sensum ꝯpositũ τ diuisuꝫ qm̃ propositio de sensu cõposito requirit verificationẽ istentaneã vel limitatã ad certũ tẽpus sꝫ sua de sensu diuiso nõ requirit talẽ verificationẽ exẽplum pͥmi. Aliquãdo erit ita ꝙ sortes ẽ tãtus quãtus est plato. Ista eni pro sui veritate reqͥrit ꝙ in aliq̊ istãti futuro sit veꝝ dicere ꝙ sortes ẽ tãtus quãtus est plato sua vͦ de sensu diͦ nõ reqͥrit huiusmõi vͥficationẽ: ideo ab vna ad alterã ꝯñ a nõ valet. Vñ pro meliori noticia ponunt̃ quatuor re-

pa reg. gule gñales quaꝝ pͥma est ista. ¶ Arguẽdo a sensu ꝯposito ad sensum diuisum cum termino distributo: ꝯña non valet: ꝓbat̃ ista regula dupliciť primo per differentiam superius assignatam: secundo probat̃ exẽplariter: vnde nõ sequit̃. Aliquando erit ita ꝙ sortes est oĩs homo: ergo sortes erit oĩs homo: nã posito casu ꝙ crastina die nõ erit aliqͣs hõ nisi sortes: sed post cras erunt multi hoĩes: tũc in isto casu añs est verum τ ꝯñs falsuꝫ: nam ex illo ꝯñte: seqͥt̃ ꝙ sortes erit antixp̃us: ꝙ sic deducit̃. Sortes erit oĩs hõ Antixp̃s erit hõ: ergo sortes erit antixp̃s. Etiã nõ sequit̃. Aliquãdo fuit ita: ꝙ tu es oĩs homo: ergo tu fuisti oĩs hõ: posito ꝙ heri nõ fuit aliqͣs hõ nisi tu: sed antea fuerũt multi alij: tũc in isto casu antecedẽs est verũ τ ꝯñs falsuꝫ: nã ex illo ꝯsequẽte: seqͥtur ꝙ tu fuisti adã ꝙ sic deducit̃ tu fuisti oĩs hõ Adã fuit hõ: ergo tu fuisti Adaꝫ.

2a reg. ¶ Secũda regula arguẽdo a sensu cõposito ad sensum diuisuꝫ cũ termino habente vim cõfundendi cõfuse tantũ: ꝯña nõ valꝫ: probat̃ regula: pͥmo per differentiã assignataꝫ: ꝓbat̃ ẽt inductiue: vñ nõ sequit̃. Aliquãdo erit ita ꝙ aĩa Antichristi necessario erit: ergo aĩa antixp̃i necessario erit: põito cãu ꝙ cras gñaliter antixp̃s cuius aĩa erit imortalis: tũc añs est veꝝ: τ ꝯñs falsũ: ꝙ ꝓbat̃: nã crastina die qñ ãtixp̃s erit generatus: tunc erit ita ꝙ aĩa eiꝰ necessario erit: qꝛ tũc ipsa erit: τ tũc ipa non poterit nõ eẽ ex quo erit imortalis: τ iam creata: τ sic añs ẽ verum: τ ꝙ ꝯsequẽs sit falm: probat̃: qm̃ e xͥ q̊ aĩa antixp̃i non dum est creata poterit nõ creari: ergo poterit non esse: ğ ipsa nõ necessario erit: qͥ est oppositum ꝯñtis: ergo illud ꝯñs est falsum ẽt nõ sequitur a sensu diuiso ad compositum: vnde ista ꝯña nõ valet. Anima antixp̃i ꝯtigẽter fuit: ğ aliqñ fuit ita ꝙ aĩa antixp̃i ꝯtigẽter est: posito casu ꝙ heri fuit generatus Antixp̃s: tũc añs est verũ ꝙ probat̃: nã aĩa antixp̃i fuit: τ aĩa antixp̃i potuit nõ fuisse: ergo aĩa antixp̃i contigenter fuit: tꝫ ꝯña cũ pͥma pte añtis: τ secũda ꝓbat̃: qm̃ aĩa antixp̃i potuit nõ creari a deo: ğ potuit nõ fuisse: τ ꝙ ꝯñs sit falsuꝫ ꝓbo: qꝛ si aliqñ fuit ita τc̃. hoc maxĩe fuit heri qñ antixp̃s fuit gñatus: sed ꝓbo ꝙ tũc nõ fuit ita ꝙ ipsa cõtigẽter ẽ: qꝛ tũc fuit veꝝ dicẽ ipa ẽ τ tũc fuit veꝝ dicẽ ipa nõ põt ampliꝰ nõ eẽ ex quo ẽ creata τ imortalis: ğ tũc ipa nõ cõtigẽter est: τ p ꝯñs tunc non fuit ita ꝙ ipsa contigenter est. ¶ Et istam regulam posuerunt sub his uerbis. Arguendo a sensu composito ad diuisũ merito duplicis cõpõnis fallit argumẽtũ τ ecõtra: τ ista pticula merito duplicis ꝯpõnis itelligit̃ sic: merito duoꝝ t̃mioꝝ hñtiuꝫ vim faciẽdi sẽsuꝫ ꝯpositũ quoꝝ vnꝰ ẽ li aliquando erit ita: τ alius habens

3ª regª. vim ꝯfundēdi. ¶ Tertia regª arguē-
do a sensu ꝯpoˢᵗᵒ ad diuisū aut extra
cū relatiuo īplicāte grāmaticali .s. q
que quod: non valet consequentia:
probat̃ regula dupliciter: pᵒ p dr̃iaz
superiꝰ assignatā: secūdo p exempla:
vnde non sequit̃. Aliquādo erit ita.
ꝙ tu es homo qui est in ista domo:
ergo tu eris hō qui est in ista domo:
posito casu ꝙ tātū ego sim in ista do
mo ⁊ cras eris tu in ista domo: tunc
in isto casu añs ē verum: q2 cras erit
ita: ꝙ tu es homo qui est in ista do-
mo: ⁊ ꝯñs falsuz: q2 ex eo sequit̃: vnū
impossibile: nā sequit̃ tu eris hō qui
est in ista domo: sed solū ego sum in
ista domo per casū: ergo tu eris ego
quod est impossibile: etiā nō sequit̃:
tu fuisti homo qui disputat: ergo ali
qñ fuit ita ꝙ tu fuisti hō q disputat
posito casu ꝙ nūc primo tu disputes
⁊ nūq̃z in p̄terito disputasti: sz bene
multi disputauerūt: tunc in isto casu
añs est verū ⁊ ꝯñs falsū: veritas an-
tecedētis probatur: nā tu fuisti hō et
ille disputat: ergo tu fuisti homo q
disputat: pz ꝯña cōuertibili ad cōuer
tibile: ⁊ antecedēs est verū p casum:
ergo ⁊ ꝯñs falsitas primi ꝯñtis pz:
quoniā in nullo tpe preterito: ac ēt ī
nullo īstanti preterito fuit veꝝ dice
re: tu es homo qui disputat: vt pz per
casū: ⁊ regula dz intelligi ꝙ ꝯña nō
valet de forma: qm̄ de materia vale-
r̃e pōt: vñ bene sequit̃ aliquādo erit
ita ꝙ ista venus est venꝰ: que ē ī isto
orbe: ergo ista venus erit venus: q̄ ē
in isto orbe: ⁊ sic de multis alijs in q
bus arguit̃ in terminis necessarijs:
4ª regª valet ꝯña de materia. ¶ Quarta re-
gula arguēdo a sensu cōposito ad di
uisum: aut econtra in terminis cōpe
ratiuis aut positiuis cōpabiliter sum
ptis respectu duplicis cōparatiōis:

ꝯña non valet: probatur regula: pri-
mo per differentiam superiꝰ assigna
tam: secundo per exempla: vnde nō
sequit̃. Aliquādo fuit ita: ꝙ tu es tan
tus sicut est plato: ergo tu fuisti tantꝰ
sicut fuit plato: posito eniz casu ꝙ he
ri in .a. instanti medio illius diei: tu
⁊ plato fuistis equales in quātitate
bipedali: sed tantum plato continue
ante illud instans fuit maior te: ita
ꝙ fuerit in tpe preterito tripedalis
quātitatis: ⁊ tu nūq̃z maioris quanti
tatis quā bipedalis: tunc in isto cāu
añs est verum ⁊ ꝯñs falsum: veritas
añtis probatur: quoniā in .a. instanti
fuit verum dicere: tu es tantus sicut
est plato: falsitas consequentis pro-
batur: quoniam sequitur: tu fuisti tā-
tus sicut fuit plato: sed plato fuit tri-
pedalis: ergo tu fuisti tripedalis cō-
sequens est falsum ⁊ contra casuz: er
go ⁊c. etiam de futuro non sequitur.
Aliquādo erit ita ꝙ tu es tātus sicut
est plato: ergo tu eris tantus sic̃ erit
plato: posito enim casu ꝙ tu ⁊ plato
eritis equales in quantitate bipeda
li die crastina: sed post cras cōtinue
plato erit maior te: tunc patet ꝙ an-
tecedens in isto casu est verum ⁊ cō
sequēs falsum: quoniam li sicut in cō
sequente iūctum cum illo verbo fu-
turi temporis erit: distribuit pro to-
to tempore futuro: ⁊ est sēsus tu eris
tantus sicut erit plato .i. in aliquo tē-
pore futuro: tu eris tantus sicut erit
plato in toto tempore futuro. A sen-
su etiam diuiso ad compositum non
valet consequentia: vnde non sequi
tur: plato incipiet esse maior q̃z est
sortes: ergo aliquādo erit ita ꝙ pla-
to incipit esse maior q̃z est sortes: po
sito enim casu ꝙ sortes sit nunc bipe
dalis quantitatis plato vero pedalis
quantitatis qui plato augebitur vni

formiter per totam horam futuram vsq3 ad quantitatem tripedalem exclusiue ipso nō manēte in fine hore: ꝛ fortes similiter augeatur ad tripedalem quātitatē ipso nō manēte i fine hore: tūc in isto casu añs est verū ꝛ ꝯsequens falsuз: veritas añtis probatur: naз i medio instāti hore future Plato incipiet eē maior q̄з bipedalis: sз tm̄ bipedalis est sortes nūc p casuз: ergo i medio istāti hore future Plato incipiet eē maior q̄з ē sortes ꝯñtia pз: cuз prima ꝛ secūda pte añtis per casuз: falsitas ꝯñtis pbaꝛ: qꝛ in quolibet instanti hore future erit: ita q̧ sortes est maior platone ꝛ imediate ante illud instās: fuit ita q̧ sortes est maior platone: ꝛ imediate post erit ita q̧ sortes est maior platone: ergo nūq̄з erit ita: q̧ plato icipit esse maior q̄з est sortes. Etiam in eodeз casu nō sequitur. Plato erit tantus quātus ē sortes: ergo aliquando erit ita q̧ plato est tātus quantus est sortes: añs eniз ē verū ꝛ ꝯñs falsum in predicto casu. Iteз non seqꝛ plato erit maior q̄з est sortes: ergo aliquando erit ita q̧ plato est maior q̄з ē sortes: añs eni ē veꝝ in eodē casu ꝛ ꝯñs falsū: multa eniз his similia adduci possent q̄ causa breuitatis obmitto.

Corre^m ¶ Ex his sequiꝛ hoc correlariuз q̧ pōt poni pro q̄nta regula q̧ arguendo a sensu cōposito ad diuisū aut ecōtra: dūmō nō arguaꝛ aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ ꝯñtia ē bona: vnde bene sequr: tu eris papa: ergo aliquādo erit ita q̧ tu es papa: etiā sequiꝛ. Aliquādo erit ita q̧ tu es maior platone: ergo tu eris maior platone: quoniā in isto exēplo est ibi simplex cōpatio: sз dicendo. Aliquādo erit ita: q̧ tu eris maior q̄з est plato: ergo tu eris maior q̄з est plato: arguitur eniз ibi respectu duplicis cōparationis q̄m̄ in cōsequēte fit cōparatio inter sorteз et platonē in quātitate: ꝛ nō soluз i quātitate: sed etiaз in tēpore: vt pз.

Contra p̄dicta arguitur: ꝛ p̄mo ꝯtra primā regulā: nā ista ꝯñtia est bona. Aliquando erit ita q̄ð sortes ē oīs hō in. a. instāti: ergo sortes erit oīs hō in. a. instanti: ꝛ tamē arguiꝛ p regulā: ergo regula falsa: tenet ꝯñtia ꝛ añs pbaꝛ: quia quocūq3 casu posito nō pōt eē ita sic significaꝛ per añs: quin tūc sit ita sic significaꝛ p ꝯñs. Ar^r p^o ꝯ^a re^am p̄mam.

¶ Secūdo cōtra secūdā regulā arguiꝛ sic: nā ista ꝯña ē bona: aliquādo erit ita q̧ necessario hō ē animal: ḡ necessario homo erit aīal: ꝛ tamen arguitur per regulam: ergo regula falsa: tenet ꝯñtia ꝛ añs pз de se. Ar^r 2°. ꝯ^a re^am scđam.

¶ Tertio arguitur ꝯtra tertiā regulā: nā ista ꝯñtia est bona. Aliq̄ñ erit ita q̧ sortes incipit eē album q̄ð ē: ergo sortes icipiet esse albū q̄ð est simił̄r de p̄terito ꝛ tamē arguitur p regulā ḡ regula falsa: tз ꝯña ꝛ añs pbatur quia nō videꝛ modus p quē talis consequentia possit falsificari. Ar^r 3°. ꝯ^a re^am tertiaз.

¶ Quarto cōtra quartaз regulaз arguitur sic: nam ista ꝯseq̄ntia ē bona sortes ē albior q̄з est plato ḡ ita ē q̧ sortes ē albior q̄з est plato: tūc vltra ḡ pari rōne ista ꝯña debet esse bona sortes erit albior quā est plato: ḡ aliquādo erit ita q̧ sortes ē albior q̄з ē plato: ꝛ tñ hic arguiꝛ p regulā: ḡ regula falsa. Ar^r 4^a ꝯ^a re^am q̄rtam.

¶ Cōtra correlariū q̧ poniꝛ p q̄nta regula arguiꝛ sic. Sortes erit equalis platoni: ergo aliq̄ñ erit ita q̧ sortes est equalis platoni: naз in casu superius facto. s. q̧ sortes ꝛ plato argumentabunꝛ vniformiter ex ipsis non manentibus in fine hore: tunc in tali casu antecedens est verum quod probo: nam tota quanti Ar^r 5^a. ꝯ^a re^am quintā

tas sortes erit equalis toti quantitati platonis capiēdo li tota cathegorematice: ergo in tota hora cathegorematice erūt sortes et plato equales. Cōsequētia: qr nulla dicūtur eq̄lia nisi eorum quātitates sint equales: consequēs vero in dicto casu est falsum: qr in quolibet instāti predicte hore plato erit maior sorte: ergo in nullo instāti p̄dicte hore erūt equales: ergo nunq̄ erit ita q̄ sortes erit equalis platoni q̄ erat probandum.

Ad p^m dicitur. **Ad hec** argumēta respondet. Et p̄mo ad p̄mū di: q̄ illa ꝯ̄ña ē bona: et nego q̄ hoc sit cōtra regulā: qm̄ regula sic intelligit q̄ arguatur cum distributione absolute sumpta: et nō limitata q̄liter non est iproposito.

alia R. Posset etiā dici q̄ illa ꝯ̄ña ē bona de materia et nō d̄ forma: et hoc nō est cōtra regulā.

Ad 2^m. dicitur. Ad secūdū respondet q̄ dicta ꝯ̄ña ē bona de mataria et nō de forma.

Ad 3^m. dicitur. Ad tertium respondetur negando antecedens: et ad probationem negat iterum nam posito casu tali: q̄ sortes nunc nō sit: et in medio instanti hore future erit: et erit albus: tunc antecedens est verum et consequens falsum: vt patet intelligenti.

Ad 4^m dicitur. Ad quartum respondet: q̄ prima ꝯsequentia de p̄sēti est bona: nec ibi arguit a sensu cōposito ad diuisum in isto modo:

No^m. pro quo ē notandum q̄ tales dictiones ita et aliquando non faciunt sensum compositum in isto modo nisi quando adiungūtur cum tempore preterito aut futuro: et cum vlterius infertur q̄ pari rōne deberet illa alia valere negatur ꝯsequentia: et ratio dissimilitudinis per se patet.

Ad 5^m. dicitur. Ad vltimum respondetur negādo añs et ad probationem iterum negat añs immo cōceditur q̄ nulla erit tota quātitas sortis et nulla erit tota quātitas platonis et ex ꝯ̄nti nūq̄ erūt eq̄les.

instātia Et si contra hoc arguatur sic: quātācūq̄ quātitatē habebit plato i dicta hora: tantam habebit sortes in predicta hora: ergo sortes et plato erūt eq̄les: nō valet cōsequētia: qm̄ ppositio de simplici cōparatione reqrit istās pro sui veritate q̄ nō requirit illa de sensu diuiso: et sic patet solutio.

instātia 2^a cor^m **Sed vlterius** cōtra correlariū arguitur sic: nam iste ꝯsequentie nō sunt bone: tu pertrāsibis .a. spatiū: ergo aliquādo erit ita q̄ tu pertransis .a. spatiū: antecedens enim est verum posito q̄ tu pertrāsibis .a. spatiū i hora futura: et ꝯsequēs ē falsū: vt p3: etiā ista alia ꝯsequētia nō valet: Aliquando erit ita q̄ hec hora presens est: ergo hec hora presens erit: et tamen arguitur per regulam: ergo regula falsa: tenet consequentia et antecedens probatur: nam in quolibet instanti intrinseco hui⁹ hore p̄ntis erit verū dicere hec hora presens ē: ergo aliquādo erit ita: q̄ hec hora p̄ns est: ꝯsequēs vero est falsū: qm̄ hec hora p̄ns nūq̄ erit qr accipio p̄sens: vt distinguitur cōtra futurū: similiter nō sequitur diuisio .b. linee existentis in corpore colūnari erit: ergo aliquando erit ita q̄ diuisio .b. linee et c̄. est: et q̄ hec consequentia non valeat probatur: posito q̄ sortes diuidet .a. corpus colunnare in hora futura cuius .b. sic p̄ma linea diuidēda tūc in isto casu antecedēs est verū q̄ probatur: quia sortes faciet diuisionem .a. corporis super .b. linea: ergo diuisio .b. linee erit: consequens vero est falsum: q̄ probatur: quia in nullo instanti hore future: erit verum dicere diuisio .b. linee est: vt patet.

No^m. Intelligendum est p argumentorum responsione: ac etiam pro declaratione predicti correlarij q quando dicitur: q arguendo i terminis simplicibus &c. ꝯsequentia est bona: per arguere in terminis simplicibus non solum debemus itelligere q non arguatur in aliquo predictorum quatuor modorum ex quo omnes illi quatuor modi includunt cōpositionem quandā: sed etiam debemus itelligere q nō arguatur cū verbo adiectiuo habente appositum obliqui casus: aut cum verbo substātiuo habente suppositum vel appositum terminum verbalem includente verbum adiectiuum cum determinatione obliqui casus: aut cū termino significāte tempus determinatū: quēadmodum sunt isti termini hora dies mensis & annus &c. Istis aūt sic stātibus: patet solutio ad argumēta.
Ad p^m. dicitur: Ad pmum dicitur: q non arguitur ibi in terminis simplicibus ex q̄ arguitur cum verbo adiectiuo limitato per casum obliquum.
Ad 2^m. dicitur. Ad secundum similiter respondetur: qm̄ ibi arguitur cum verbo substantiuo habente prosupposito terminum importantem tempus determinatū puta li hora presens.
No^m. Sed nota hic q scdm mentem Hentisberi: puto q secunda cōsequentia dicatur esse bona de materia: qm̄ añs eius ē ipossibile: imo puto q oēs tales ꝓpōnes. s. hora ē: dies est: mensis est: &c. sunt impossibiles: quoniā in eis ponitur terminus importans tēpus limitatū & ex cōsequenti tales ꝓpositiōes de ꝓsenti nō possunt pro istāti verificari.
Ad 3^m. dicitur. Ad tertiū respōdet eodē modo quoniā ibi arguit: cū termino v̄bali icludēte v̄bū adiectiuū cū determinatione obliq casus puta li diuisio .b. lineae: nam ille terminus diuisio ē terminus verbalis includēs illud verbum. diuido. dis. & determinat a casu obliquo puta a li. b. linee: & notanter dixi cum determinatione obliq casus: quoniam absqz tali determinatione consequentia valeret vnde bene sequitur diuisio erit ergo aliquā do erit ita q diuisio est & econtra.

Septimus modus.

Quādo arguitur componendo vel diuidendo: mediante hac determinatione: ita est: ita fuit &c.

Ista est septia ps pncipal istius tractat in qua declaratur qualiter fiat sensus cōpositus & diuisus i septimo mō: & diuidit i tres particulas: nā i prima declarat quomō causet sensus cōpositus & diuisus in isto septimo mō: ac ēt ponit eoꝝ differētia: in secūda ponūtur regule generales: in tertia vero contra predicta obijciam & soluam.

Circa primā particulā ē intelligēdū: pmo q sensus cōpositus & diuisus in isto septimo mō causat mediātibus termini cōcernētibus actū mētis: vt sunt ista v̄ba scio cognosco: intelligo: pcipio: volo: nolo: dubito: imagior: & apparet: & his similia: vnde termini ꝯcernētes actū mentis sunt illi q importāt aliquam operationem aīe intellectiue prope loquēdo: & cū operationum anime intellectiue quedā ptineāt ad potētiam volitiuam & quedam ad potentiā intellectiuā. exēplū pmi: vt velle nolle no^m p^m

desiderare ꝛc. Exemplum secundi vt intelligere: cognoscere: scire ꝛc. ideo termini cócernétes actú métis sunt i duplici differétia: nã qdã cócernút actú volútatis vt sunt ista: vba: volo: nolo: cupio: desidero: opto: odio: ꝛ huiusmói: qdã vo iportát opationé ipsi⁹ itellectus ꝛ isti sút in duplici differentia: nã qdã iportát operationé ipsius itellectus absq; formidine vt sunt ista vba: scio: teneo: cognosco: cócedo: nego: ꝛ his similia. Quidã sunt importátes opationé ipsi⁹ intellectus cú formidine: vt sút ista verba: dubito: credo: imaginor: suspicor: ꝛ apparet: ꝛ his similia.

pulcra distictó

nom 2 m 2a dria.

Secundo é itelligédu3 q huiusmodi verba qñ cadút supra cóplexú verbale: idest supra oés ifinitiuã vel cóiunctiuã aut totaliter subsequútur: tunc faciunt sensu3 cópositum: vt verbi gra dicédo. Ego scio hoiem eé aial: sed qñ mediát inter partes dicti: túc faciút sensu3 diuisum: vt dicédo: hoie3 scio eé aial: p quo est notádú q quãdoq3 huiusmodi verba cadút supra terminú incomplexú: siue ille terminus icóplexus significet icóplexe vł cóplexe. Exéplú pmi: vt ego cognosco sorté. Exéplú secúdi: vt ego scio .a. propositioné. vñ qñ talia vba: cadút supra terminú icóplexum: ꝛ pcedunt ipsú: túc faciút sensu3 cópositú: vt dicédo: ego scio .a. ppositioné sed quãdo postponútur seu sequút talé terminú icóplexú faciút sensu3 diuisú: vt vbi gratia: dicédo .a. ppositióe3 scio ꝛc. ¶ S3 qr sermo pncipalis de huiusmodi termin⁹ é: qñ cadút supra dictú ppositióis: ꝛ nó supra terminú incóplexú ea pp pncipaliter tractabimus de eis quãdo cadút supra terminú cóplexú: licet etiã qñ cadút supra terminos icóplexos fallat argumétú: vnde nó valet sorté cognosco: ergo cognosco sorté: vt patet intelligéti cui⁹cã é: qr li sorté i pñte appellat formã ꝛ in antecedente non.

Tertio é intelligendú qd duplex é differétia inter sensu3 cópositú ꝛ sésu3 diuisu3 in isto septimo modo: ꝛ hoc qñ tales termini cadút supra cóplexú quaꝝ prima est ista: quia qñ faciút sensum cópositú cófúdút oés terminos ipius dicti capaces cófusionis: ꝛ faciút totu3 dictu3 appellare formã: sed in sensu diuiso: nó hoc faciút. Exéplú pmi. ego scio hoiem esse aial vbi tã li hoiem: q3 li aial cófúdútur ab illo vbo scio: ꝛ tale dictú appellat formam. Exemplú secúdi: vt dicendo: hoie3 scio eé aial: vbi li hoie3 nó cófúdit nec illó dictum appellat formã: quid aút sit appellatio forme puto notú eé ex logica parua: qñ ille terminus appellat formã qui representat suú significatú: sub cóceptu pprio. ¶ Secunda differentia est: qñ ppó de sensu composito: é pbanda officiabiliter dummodo post terminus fuerit imediatus: vt dicendo. Ego scio hoiem esse aial. ppositio vero de sésu diuiso nó: sed est probanda róne pmi termini mediati: vt dicédo: hoie3 scio eé aial ꝛ ex hoc patet solutio ad vnum dubium: videlicet: vtrum ista ppositio sit in sensu cóposito: hó scit hoie3 eé aial: nam dicta propositio é in sensu cóposito: qñ tale verbú determinat totú dictú ppónis. nec reqrit ad hoc q sit i sensu cóposito q sit pbáda officiabiliter: nisi primus terminus foret imediatus.

nom 3m

His notatis ponútur regłe generales: qrú prima é ista. pa reg a.

Arguédo a sésu diuiso ap sésu3 cóp m

aut ecōtra in predictis terminis nō
valet ꝯña: ꝓbaꝶ regula dupl'r: ꝑmo
rōne differētie superi⁹ assignate: secū
do exēplariter sic: vnde nō sequitur.
Alteꝝ istoꝝ scio eē veꝝ: ergo scio ꝙ
alteꝝ istoꝝ ē verum. vnde ponaꝶ ꝙ
tu habeas scriptas solum has duas i
manu tua: de⁹ ē ⁊ papa sedet: credas
tamen firmiter solū istam scriptaȝ eē
in manu tua. s. de⁹ ē quā scias eē verā:
tunc vbi ꝑ li istoꝝ demōstrēꝶ ille ꝓ-
positiōes q̄s scriptas habes i manu
tua aňs ē veꝝ ⁊ ꝯňs falsuȝ: vt pȝ re-
soluendo aňs: ꝯňs non ē falsuȝ: vt pȝ
ipm officiādo: qm̄ prima officiās est
falsa. s. hec ē scita a me altera istarū ē
vera: q2 illā de⁹ ē solū puto: ⁊ seorsuȝ
eē scriptā in manu tua: iō non scio il
lā eē alterā istaꝝ: nec seqꝶ. Alteꝝ isto
rum dubito eē veꝝ: ergo dubito alte
rū istoꝝ eē verū: demōstrādo duo cō
tradictoria mihi dubia: etiā econtra
nō seqꝶ scio alteꝝ illoꝝ eē veꝝ: ergo
alteꝝ illoꝝ scio esse veꝝ demōstratis
duob⁹ cōtradictorijs mihi dubijs. s.
rex ē lugdū: ⁊ nullus rex ē lugdū: an
tecedēs. n. ē veꝝ: vt pȝ ipsū officiādo
⁊ ꝯňs falsum: vt pȝ ipm resoluendo.
2ª regª ¶ Secūda regula arguēdo a sēsu di
uiso ad sēsū cōpoᵐ: ⁊ ecōtra in predi
ctis terminis: vbi ꝑdicatū sit iste ter-
min⁹ hoc: ⁊ sbȝ i sēsu diuiso nō sit ter
min⁹ ꝑ se not⁹ nō valet ꝯña: ꝓbaꝶ re-
gula dupl'r. ꝑ° ex differētia superi⁹
assignata. scd̄o iductiue: vñ nō seqꝶ.
veꝝ scis eē hoc: g̊ tu scis ꝙ veꝝ ē hoc
ponaꝶ eni ꝙ eclypsis lune scit ⁊ cre-
das istā eē falsam. Eclypsis lune est:
tūc aňs ē veruȝ: vt pȝ ipȝ resoluēdo:
Nomᵐ. ⁊ ꝯňs falsū: vt pȝ ipm officiādo: pro
quo ē notādum ꝙ terminoꝝ quidaȝ
sunt ꝑ se noti q̄dā oīno ignoti quidā
Termini ꝑ se no. v̊o medio modo noti. ¶ Termini ꝑ
se noti: dicūꝶ eē illi qui respectu cu-
iuscūqȝ sui significati: de quo hēmus
notitiā q̄d est imundo: scimus talem
terminū vere affirmari: ⁊ sic oēs ter
mini trāscēdētes ⁊ hoc ꝓnomē. hoc.
sunt termini ꝑ se noti. ¶ Termini ve Termini
ro medio modo noti: dicūtur eē illi ni me°
qui respectu alicui⁹ sui significati de mō no.
quo habem⁹ notitiā ꝙ est ens i mū-
do sunt certi. i. faciūt ꝓpositionē cer-
tā ⁊ manifestā: ⁊ respectu alicuius al
terius significati dicūꝶ esse dubij: vt
sunt nomina appellatiua non tran-
scendētia: ac etiā noia ꝓpria. ¶ Ter- Termi
mini v̊o omnino ignoti sunt illi qui uero
absqȝ noua impositione nihil signifi ignoti
cāt neqȝ sunt termini: vt li. a. b. c. ⁊ no
tanter dixi in regula dūmodo subie
ctum in sensu diuiso non sit termin⁹
per se not⁹: q2 si foret terminus per
se notus bene valeret ꝯñtia: vñ bene
seqꝶ. Ens scis eē hoc: g̊ tu scis ꝙ ens
ē hoc. ¶ Tertia regula: arguēdo a sē- 3ª regª.
su diuiso ad sensuȝ cōpositū: vbi sub-
iectum fuerit termin⁹ ꝑ se not⁹ absqȝ
aliquo determinabili: ⁊ ꝑdicatū fue-
rit hoc pronomē hoc: ꝯña ē bona: et
ecōtra mediāte verbo importāte sciē
tiaȝ vel certitudinē: vnde bene sequi
tur: ens scis eē hoc: g̊ tu scis ꝙ ens
est hoc notanꝶ vero dixi cum verbo
importāte scientiā: quia cuȝ isto ver
bo dubito: nō ualet ꝯñtia: unde non
sequitur. Aliquid dubito esse sorteȝ:
ergo dubito an aliquis sit sortes: po
natur. n. in casu ꝙ scias sortem eē ho
minē: nescias tamen quis determia-
te scit sortes: tunc in hoc casu: aňs est
verum: ut pȝ ipsuȝ resoluendo: nam
hoc dubitas eē sortē platone demō-
strato: imo etiā ipso sorte demōstra-
to ad sensuȝ: ⁊ hoc ē aliquid: g̊ aliq̄d
dubitas esse sortem: ꝯsequens uero
est falsum: quoniam tu non dubitas
an aliq̄d scit sortes: imo scis ꝙ aliq̄d

est sortes:ut pȝ ipsũ officiãdo.Unde
circa hos ťmios ĩfert Hẽtisber tres
regulas quarum prima est ista:⁊ ĩ or
4ª reª. dine ẽ quarta. ¶Quãdocũqȝ poniť
terminus oĩo ignotus a pte ꝑdica
ti respectu v̾bi importãtis sciẽtiam
vel notitiã:semꝑ negãda ẽ talis ꝓpõ:
pȝ qꝛ termin⁹ oĩo ignotus:nõ vide
tur vere affirmari de aliq̃ subiecto ĩ
ꝓpositione in qua per verbũ impor
tatur scientia vel notitia:pȝ etiaȝ his
exẽplis.a.scis esse.a.Aliqd scis eẽ.a.
verũ scis eẽ.a.posito ꝙ.a. sit aliq̃ ꝓ
positio mũdi nescias tu que determi
nate scit.a.posito tamẽ in casu ꝙ ta
lis terminus supponat ꝓ aliquo in
cõfuso:qꝛ aliter ille non forẽt propo
sitiões cũ nõ eẽnt intellecte ⁊c̃.Secũ
5ª ragª. da regula ⁊ in ordine qnta.¶Quan
docũqȝ terminus oĩo notus poniť
a pte ꝑdicati sequẽs hoc verbuȝ scio
aut verbũ ĩportans notitiã:vt pluri
mũ talis ꝓpõ ẽ cõcedẽda:vt pȝ ĩ his
exemplis.a.scis eẽ aliqd.a.scis eẽ ens
in casu ꝑori:⁊ notãť dixi quasi sem
per:qꝛ cum ponitur ex parte ꝑdica
ti hoc ꝓnomen demõstratiuuȝ. hoc.
talis propositio ẽ negãda:vt dicẽdo
.a.scis eẽ hoc:quacũqȝ ꝓpositio ẽ de
mõstrata in tali casu ꝑ li hoc. Tertia
6ª regª regula ⁊ in ordine sexta. ¶Quãdo
cũqȝ poniť terminus oĩo ignotus
a parte subiecti:⁊ termin⁹ medio mõ
notus a parte ꝑdicati tũc stat illã ꝓ
positionẽ eẽ ꝯcedẽda: aut dubitãda
scd̃m exigentiam casus:verbi gr̃a .a.
scio eẽ ꝓpositionẽ.a.scio eẽ veꝝ:pria
eniȝ ẽ cõcedenda in casu priori:⁊ se
cunda est dubitanda.

Ex his vt pȝ de intẽtione ma
gistri cõstat casũ posse
tripliciter variari:penes quã varia
tionẽ aliquãdo propositio est dubi
tãda:aliquãdo negãda:aliquãdo cõ
cedẽda.¶Primus casus generalis ꝑ⁹casus
est ponẽdo ꝙ.a.sit vna ꝓpositio mũ
di nescias que:tũc in isto casu oẽs ta
les sũt dubitãde.s.a ẽ veꝝ.a.ẽ scitum
a te:a.ẽ tibi dubiũ.a.dubitas eẽ veꝝ:
cui⁹ rõ est:qꝛ dubitas an.a.sit ista de⁹
est:an ista hõ est asinus:an ista rex se
det.¶Secũdus casus magis specia 2⁹ casus
lis ẽ ꝙ scias.a.eẽ alterã istaruȝ deus
est ⁊ homo ẽ asinus:⁊ que sit istaruȝ
distincte nescias:tunc ĩ isto casu hec
est negãda.a.dubitas eẽ veꝝ:qꝛ nul
lã illaꝝ dubitas esse verã:iste tamen
sũt dubitãde.a.scis eẽ veruȝ.a.scis eẽ
ĩpossibile.a.est scitũ a te:qꝛ sũt dubie
⁊ ĩpertinẽtes. ¶Terti⁹casus adhuc 3⁹casus
magis specialis est:ponẽdo ꝙ.a. sit
altera istaꝝ deus est:⁊ homo est asi
nus:⁊ que sit distincte nescias sit ta
men ista deus est:tunc ĩ isto casu iste
sunt cõcedende.a.scio eẽ verũ.a.ẽ sci
tũ a me:⁊ tñ nõ scio.a.esse verum.

Sed ꝯtra ꝑdicta arguiť:⁊ prio Contra
ꝯtra ꝑmã regulã: naȝ ista ꝑam re
ꝯñ̃a ẽ bona:scio ꝙ hoc ẽ veꝝ:g̊ hoc gulam.
scio eẽ veꝝ:⁊ ecõtra etiã ista alia est Arʳ ꝑº.
bona.sortẽ scis eẽ sortẽ:ergo tu scis
ꝙ sortes sit sortes:nã idẽ ꝑcise ipor
tať ꝑ añs ⁊ ꝑ ꝯñs ergo ⁊c̃.¶Ad hoc
argumẽtũ respõdet Hẽtisber ponen R.hen
do duas reg̃las quaꝝ pria ẽ ista. Ar tisberi.
guendo a sẽsu diuiso ad cõpositũ et ꝑª regª
ecõtra ĩ ꝑdictis terminis:vbi subie
ctũ fuerit ꝓnomẽ demõstratiuũ hoc:
absqȝ aliquo determinabili ⁊ respe
ctu cuiuscũqȝ ꝑdicati valet ꝯñ̃a:nam
tũc qcqd significať vel intelligitur in
vno sensu:intelligiť ⁊ in alio:g̊ con
uertũtur:pȝ ꝯñ̃a ⁊ añs ꝓbať: qꝛ si ali
qua foret differẽtia ĩter illos hoc ma
xime eẽt rõne cõfusiõis ⁊ appellatio
nis:sed tale ꝓnomẽ demonstratiuuȝ
nõ est capax cõfusiõis:⁊ semꝑ sb ꝓꝑa
rõne suũ significatũ repsẽtãt qm̃ sup

ponit discrete demonstrãdo ad sẽsuȝ vel ad intellectũ distincte:⁊ notãter dixi absq; aliquo determinabili: qa cũ determinatione quãdoq; nõ valȝ vñ nõ seqꝛ. hoc albũ scis currere: ergo tu scis: ꝙ hoc albũ currit: posito casu ꝙ sortes albus currat queȝ scias currere credas tñ ipm esse nigrum tunc antecedens est veꝝ ⁊ ꝯñs falsũ vt pȝ.

2ª regª. ¶Secũda regula est: ꝙ arguẽdo a sensu cõposito ad diuisũ in pdictis terminis:⁊ ecõtra: vbi subiectuȝ sit hoc pnomẽ hoc cũ suo determiabili palã cõuertibili cuȝ pdicato: aut palã superius ad ipsũ: valet cõseq̃ntia: pbaꝛ primo pma ps: qꝛ bñ sequitur: hoc albũ scis eẽ albũ: ergo tu scis ꝙ hoc albũ ẽ albũ:⁊ ecõtra: etiã scda ps pbaꝛ: vñ bene sequiꝛ: hoc aial scis eẽ hoieȝ: ergo tu scis ꝙ hoc aial est hõ:⁊ ecõtra. Iste due regl'e tenẽt gra terminoꝝ:⁊ nõ de forma: vt dicit hẽtisber.

Noᵐ. ¶Sed hic est notandũ ꝙ ab his duabus regulis excipit Hentisb hec duo verba. sc; dubito ⁊ apparet qꝛ ñ seqꝛ: dubito hoc eẽ hoieȝ: ergo hoc dubito esse hoiem: vñ posito casu ꝙ per li hoc demõstreꝛ sortes taȝ corruptꝰ ⁊ dubitẽ: an sortes sit in mũdo tunc añs ẽ veꝝ: vt pȝ ipsũ officiãdo: qm̃ hec ꝓpositio est mihi dubia hoc est hõ demonstrato sorte corrupto ꝙ probo: nã hec ꝓpositio ẽ mihi dubia: sortes ẽ hõ:⁊ ista tãtum valet quãtũ illa hoc ẽ hõ demõstrato sorte ḡ ista etiã ẽ mihi dubia: ꝯñs vero est falsuȝ: qꝛ li hoc in ꝯñte supponit solũ p eo ꝙ ẽ hoc: mõ nihil qđ est hoc dubito eẽ sortẽ: ergo hoc nõ dubito eẽ sorteȝ.

Dubiũ ¶Sed dubitaꝛ de isto v̈bo apparet vtꝝ sequaꝛ. Apparet ꝙ hoc est hõ: ḡ hoc apparet hõ.

Rñsio Hẽtisb ¶Ad hoc dubiũ rñdet magister in suo tractatu de scire ⁊ dubitare: vbi dicit: ꝙ talis ꝯña nõ valet: cuius rõ diꝛ eẽ ista: qm̃ illud verbũ apparet in sensu diuiso nõ facit ampliationẽ circa subiectũ: sȝ in sensu cõposito bñ facit ampliationẽ: vñ vbi p li hoc in ꝯñte demõstreꝛ aliqd nõ existẽs: sed tibi appareat existere:⁊ appareat tibi homo: tunc añs ẽ verũ:⁊ ꝯñs falsũ:⁊ eodeȝ mõ ẽ dicedũ de li dubito.

opinio cõis. Cõis tamẽ via tenet qđ taȝ li dubito q̃ȝ li appet tã in sensu diuiso q̃ȝ in sensu cõposito: faciunt ampliare oẽs terminos a pte ante: ideo oẽs dicte ꝯñe scđꝫ viã cõem sũt bone ⁊ ex his seqꝛ correlarie ꝙ in dictis terminis sensus compositus ⁊ diuisus cõuertũtur: nec ꝓprie ibi ẽ sensus cõpositꝰ ⁊ diuisus: nisi scđm vocẽ: qꝛ in intellectu nulla ẽ diuersitas:⁊ sic patet solutio ad argumenta contra primam regulam.

Arʳ ꝯª. 3ᵃᵐ rᵃᵐ **Contra** tertiã regulã arguiꝛ sic. Ista ꝯña nõ valet ens nõ scis eẽ hoc: ergo tu nõ scis ꝙ ens ẽ hoc:⁊ tñ arguiꝛ scđꝫ regulã: ḡ regula falsa: tȝ ꝯña ⁊ añs pbaꝛ: nam añs ẽ veꝝ: qꝛ nolo ꝙ p li hoc demõstreꝛ sortes:⁊ arguo sic: istũ asinũ nõ scis eẽ hoc:⁊ iste asinꝰ ẽ ens: ḡ ens nõ scis eẽ hoc: ꝯñs v̊o ẽ falsũ: eo ꝙ suuȝ cõtradictoriũ est veꝝ. s. tu scis ꝙ ens est hoc: posito ꝙ tu scias sortẽ esse in mundo: vt pȝ ipsũ officiãdo.

Arʳ ꝯª. q̃rtã regulam. **Cõtra** 4ᵃᵐ reᵃᵐ i ordie arʳ sic nã hec ꝓpõ ẽ ꝯcedenda .a. ẽ .a. ẽt ista alia tu scis ꝙ .a. est .a. qm̃ tu bñ scis ꝙ idẽ ẽ seipm ⁊ ꝙ illa ꝓpõ ẽ cõcedẽda in q̃ idẽ pdicaꝛ de seipso

Ad idẽ arguiꝛ. Itẽ ad idẽ arguiꝛ sic: hec ꝓpõ ẽ cõcedẽda aliqd scis eẽ .a. ⁊ tñ i ea põitur terminꝰ oino ignotus a pte predicati: vt pȝ: ergo regula falsa tȝ ꝯña cum minori ⁊ maior pbaꝛ: nã ista ꝯña est bona .a. scis eẽ aliqd: ḡ aliqs scis esse .a. in casu poñ p ꝯuersionẽ simplicẽ

& antecedens est concedendum per secūdā regulā correlariā: q̄ est q̄nta i ordine: ergo & cōseq̄ns: sed ɔñs ē ta lis ꝓpositio aliq̄d scis esse. a. ergo re gula quarta ē falsa. Itē. a. scis eē hoc & hoc est. a. ergo. a. scis eē. a. tenet cō sequētia & antecedēs ē cōcedendum in tertio casu: ergo & ɔñs. Item cōtra secūdū casum: arguit̄ ꝙ. a. scis eē ve rum: nā tu scis alterꝝ istoꝝ esse veruz . a. ē alterum istorum: ergo. a. scis esse verum: tenet ɔsequentia & ātecedēs est concedenduz: ergo & ɔñs. Itē ar guo cōtra p̄mū casuz: in quo dictum fuit ꝙ tales ꝓpōnes sunt dubitande scz. a. est scitū a te. a. est tibi dubium: nā tunc sequitur ꝙ essz possibile: ali quē dubitare se scire: & se dubitare: cōsequēs ē īpossibile & contra magi strū in capitulo de scire & dubitare: & ɔñtia ꝓbat̄ sic: quoniā si. a. ē tibi du bium: ergo suū significatū est tibi du bium: ergo tu dubitas suū significa tum: & per cōsequens dubitas te du bitare: similiter hec est, tibi dubia. a. est scitum a te: ergo tu dubitas te sci re. a. ¶ Cōtra tertiū casū arguit̄ sic: ꝓ bādo ꝙ ego scio. a. eē veruz: nā be ne sequit̄: ego scio alterū istoꝝ eē ve rum demōstratis illis duabꝰ deus ē & hō ē asinus: & scio ꝙ. a. ē alterꝝ istoꝝ: ergo scio ꝙ. a. ē verꝝ: tz ɔña &c. Item cōtra eūdē casū arguit̄ sic: ꝓbādo ꝙ . a. nō est scitū a te q̄m. a. est vna ꝓpō de qua tu cōsideras: & nō scis illā eē verā: nec scis illā eē falsā ꝑ casū: ex q̄ tu nescis que illaꝝ scit. a. ḡ. a. est tibi dubiū: tz ɔña ꝑ descriptionē datā de ꝓpōne dubia ab Hētisbero i caº de scire & dubitare: tūc vltra. a. ē tibi du biū: ḡ. a. nō ē scitū a te q̄d erat ꝓbādū.

Ad hec argumēta r̄ndet̄: & p̄mo ad argumētū cō tra tertiam regulam dicitur ꝙ regu la est intelligenda affirmatiue q̄liter nō ē i proposito. ¶ Ad aliud ɔtra q̄r tā regulā dr̄: ꝙ regula itelligit̄ ꝙ ter minus oīno ignotus ponatur a pte p̄dicati cū verbo iportante sciētia ac cepto in sēsu diuiso: & hoc voluit di cere Hētisber cū dixit: ꝙ terminꝰ oī no ignotꝰ regatur a verbo importā te sciētiam mediāte li esse nisi infini tiui modi: q̄liter non est in ꝓposito. ¶ Ad aliud r̄ndet̄ negādo p̄mā con sequētiā: nec ibi arguit̄ ꝑ cōuersionē simplicē: sz sua cōuertēs dz eē ista q̄d scis eē aliq̄d ē. a. Pro solutōe alteriꝰ argumēti ponit̄ hec regula ab Hen tisbero. s. ꝙ arguendo a magis noto ad minus notū ɔña nō valet: siue ar guatur a sensu diuiso ad diuisuz aut a cōposito ad cōpositū. Exēplū pri mi: vt hoc scis eē aīal: ergo hoc scis esse hominem. Exemplum secundi: tu scis ꝙ hoc est animal: ergo tu scis ꝙ hoc est homo. vnde est intelligen dum: quod quanto termini sunt ma gis vniuersales: tāto sunt magis no ti scd̄m sententiam philosophi in p̄ mo Phisicoruz: & ꝑ hoc patet solu tio ad argumentum: quoniam ibi ar guitur ab illo termino hoc: ad illuz terminum. a. & ille terminus hoc est terminus notissimus &c. ¶ Ad aliud argumentum contra secundum ca sum: negatur consequentia: quoniaz ex maiori de sensu composito cum minori de inesse: non sequitur pro positio de sēsu cōpº: nec ēt d̄ sēsu diº. licz ex maiori de sēsu diuiso & sua mi nori de ieē sequat̄ cōclusio de sensu diuiso: nam sic arguēdo dicta cōclu sio in sensu diuiso poterit probari ꝑ sillogismum expositoriuz sicut & ma ior. Et ex hoc sequit̄: primo ꝙ si mi nor erit i sēsu cōpº cū hoc v̄bo scio tūc seq̄tur cōclusio de sensu ɔposito

cum eodem verbo: ⁊ notanter dixi ꝙ arguatur in tali ꝯsequentia cū tali verbo scio posito in maiori ꝑpōe: quia cū isto verbo dubito: non valet ꝯsequētia: sed opportet addere i minori vltra illud verbū scio: dictionē exclusiuā tātū: vnde nō sequit̃. Ego dubito oēm hominē esse albū: ⁊ scio ꝙ sortes est homo ergo dubito sortē esse albū posito enī casu ꝙ sortes sit amicus meus quē sciā esse albū: dubitē tamē de multis alijs an sint albi nec ne: tūc in isto casu aṅs est veruz: vt pz: ⁊ ꝯn̄s falsū. Item nō sequit̃: tu dubitas an .a. scit verū: ⁊ scis ꝙ hoc ē .a. ergo dubitas an hoc sit verū: posito casu ꝙ .a. sit ista rex sedet ⁊ aliud .a. sit ista: deus est quam scias esse verā ⁊ per li hoc in ꝯsequente demōstret̃ .a. ꝙ est ista deus est ⁊ in minori demōstret̃ illa rex sedet quā scias esse aliud .a. tunc enim antecedens ē verū ⁊ cōsequēs falsum: iō in miori debet addi dictio exclusiua tantū: vt sic arguendo i minori prime ꝯntie: tu scis ꝙ tātū sortes est homo: simil'r in minori secūde debebas dicere: tu scis ꝙ tantum hoc est .a. Unde hic ē itelligēdū ꝙ ex maiori de sensu cōposito cū minori de sensu composito mediante illo termino potest; siue possibile: nō valet cōsequētia: vnde nō sequitur: possibile est; ꝙ hoc sit album ⁊ possibile est ꝙ hoc sit nigrū: ergo possibile est ꝙ albū sit nigrū: sed minor debet esse de sensu cōposito de li necesse: ⁊ tūc antecedēs erit impossibile queadmodū ⁊ ꝯn̄s. Item cū verbo importāte actū volūtatis: nō valz ꝯsequentia: vnde nō sequit̃: volo videre regē ⁊ scio ꝙ Ferdinandus est rex: ergo volo videre Ferdinandū: posito enim casu ꝙ ferdinandus sit rex quem nollem videre: ⁊ sciaz ipm eē regem: tamen nollem ꝙ esset rex tunc in isto casu antecedens est vez ⁊ cōsequens falsum ideo in minori oportet addere non solum dictionē exclusiuā: sed etiā istud verbū volo: vnde minor debet esse talis scio ⁊ volo ꝙ tātū ferdināndus sit rex: ⁊ tūc cōsequentia foret bona.

No^m.

¶ Ad aliud argumētū cōtra ꝑmū casū respondet̃ negādo ꝯsequētiam: ⁊ ad probatōez dr̄ ꝙ nō est incōueniens dubitare se scire .a. sed est inconeniens scdm̄ Hetisberum dubitare se scire sic eē vel sic: aut dubitare se dubitare sic esse vl' sic: q̄liter nō est in proposito. Ad 5^m. ꝯ^a ꝑmū casum.

¶ Sed arguitur ꝙ in primo casu nulla illarū erat dubitāda. s. a. est tibi dubiū. a. est scitum a te: qr cedat tempus obligationis: tūc hec cōsequētia erat bona in tēpore obligationis scita a te. sc3 hec est scita a te: demonstrata ista deus est: ⁊ hec est .a. ergo .a. est scituz a te: ⁊ antecedēs tūc fuit cōcedēdum: qr verū dato ꝙ .a. fuerit illa deus est ergo ⁊ ꝯsequēs fuit cōcedendum: et ex consequenti non dubitandum. instātia

¶ Ad hoc argumentum respondet Hentisber: ꝙ consequentia illa fuit dubitanda: ⁊ causa est quia licet maior esset scita tamen minor erat dubia: vt pz: ⁊ propter hoc consequentia non fuit concedenda. R̸. hēti sberi.

¶ Secūdo magister dat aliam responsionē meliorē: concedendo ꝙ consequentia erat concedenda imo plus dicit credo primam responsionem non esse tutam: quia licet minor fuerit dubia: non tamen propter hoc consequentia fuit dubitanda: sicut nec ista rex sedet: ergo rex sedet: sz si minor fuisset dubia quia non intellecta a te sicut est ꝑpositio hebraica vel greca: tūc haberet locum responsio. Secunda ergo responsio est melior: ⁊ tunc ne Alia R̸nsio.

go ꝙ antecedens fuerit concedendum: licet tunc eſſet verum: ⁊ impertinēs: neqȝ oē verū ⁊ impertinēs eſt cōcedēdū: ſed verū ⁊ impertinēs ſcitum eſſe tale ꝙ nō ſic eſt in ꝓpoſitio

No^m. ¶ Unde eſt aduertēdū ꝙ in obligatione eadē ꝓpō primo loco ꝓpoſita erit dubitāda ⁊ poſtea in eadē obligatione ꝓpoſita erit ↄcedēda ꝙ probatur quia primo loco ꝓpoſita ſtat illā eſſe dubiā ⁊ impertinētē: ⁊ ſecundo loco ſequentē expoſito cū cōceſſo ⁊c̄. vt (verbi gratia) pono tibi iſtā rex ſedet: vel tu curris: qua admiſſa ꝓpono rex ſedet: Iſta eſt dubitanda quia dubia ⁊ impertinēs: deinde ꝓpoſita iſta tu curris eſt negāda quia falſa ⁊ impertinēs: poſtea propoſita iterū iſta rex ſedet eſt cōcedēda quia ſequens expoſito cū oppoſito bene negati deinde Hētiſber ex dictis infert ꝙ licet ita ſit: tamē incōueniens foret ꝙ eadem propoſitio poſtq̄ȝ ſemel eſt conceſſa in eadem obligatione poſtea negetur quia tunc tu haberes cōcedere duo contradictoria pro eodem inſtanti cū omnes reſpōſiones in eadem obligatione ſint retorquende ad idem inſtans. Et vlterius dicit Hentiſber: ꝙ hoc dictum habet veritatem vbi nō fiat mutatio ex parte rei: quia ſi fieret mutatio manifeſta ex parte rei: tūc probabiliter poſſet dici: ꝙ eadem propoſitio i eadem obligatione eſſet concedenda ⁊ poſtea negāda: ⁊ tunc tales reſpōſiones in tali obligatione non eſſēt retorquende ad idem inſtans: vt verbi gratia: pono tibi iſtā tu es rome: qua admiſſa: propono manus mea eſt clauſa: ponendo ꝙ habeam ambas manus clauſas concedenda eſt: quia vera ⁊ impertinens deinde ꝓpono iterū manus mea ē clauſa aperiendo eam tibi: probabiliter pōt negari quia fit mutatio ex parte rei: tamen notanter dixit Hentiſber ꝙ ꝓbabiliter hoc poteſt ſubſtineri quia ſecūdum viaȝ cōmunem hoc dictuȝ ē falſum.

¶ Ad argumentum contra tertium caſum reſpondetur negando ↄſequentiam ⁊ ad probationem dicitur: ꝙ nō accipere debita minor de ſenſu compoſito: ſȝ ſua minor de ſēſu compoſito debet eſſe talis ⁊ ſcio ꝙ .a. ē alterum iſtorum ꝙ eſt verum: ergo ⁊c̄. ⁊ tunc cōſequentia foret bona: ſȝ illa minor ē falſa in caſu. — ↄd 6^m. ↄ^a 3^m c ſuȝ dr̄.

¶ Ad vltimum reſpondetur negando conſequentiam: ſed ex illo antecedente ſequitur ſolum ꝙ tu dubitas .a. licet .a. non ſit tibi dubium: quoniam illa propoſitio que eſt .a. in tertio caſu non eſt tibi dubia: ſed bene tu dubitas .a. quia tu dubitas que illaruȝ ſit .a. ⁊ ſic patet ſolutio. — Ad vltimū dr̄

¶ Octauus modus.

¶ Item mediātibus terminis connotatiuis accidentalibus poſitis: quandoqȝ a parte ſubiecti: quādoqȝ a parte predicati ⁊c.

Ista eſt vltima pars iſtius tractatus in qua declaratur qualiter fiat ſenſus compoſit⁹ ⁊ diuiſus in octauo ⁊ vltimo modo: ⁊ diuiditur in tres particulas: nam in prima declaratur qualiter cauſetur ſenſus compoſitus ⁊ diuiſus in iſto vltimo modo: ac etiam ponitur eorum differentia: in ſecunda vero ponuntur regule generales: in tertia ⁊ vltima contra predicta arguit.

no^m p^m Circa primam partem e intelligendum: primo q sensus compositus & diuisus in isto octauo modo fit mediantibus terminis conotatiuis accidentalibus positis quandoq; a parte subiecti quandoq; a parte predicati respectu verbi de preterito aut de futuro vel sui participij pro cuius noticia est intelligendum q quando dicti termini concreti appellant tempus preteritum vel futurum: talis propositio est in sensu composito: vt verbi gratia: sortes fuit albus: diuisus vero fit quando non appellant tale tempus sed ponuntur a parte subiecti vbi ampliantur: vt verbi gratia: album fuit sortes & notanter dixi q sensus compositus fit mediantibus terminis connotatiuis accidentalibus idest depredicamento accidentis: quia cum terminis substantialibus non fit sensus compositus & diuisus eo quia non ponunt differentiam tales q vna sit vera & altera falsa sed propositiones ille conuertuntur. ¶Secundo est intelligendum q differentia est inter sensum compositum & diuisum duplex quarum prima est ista: nam talis terminus concretus in sensu composito appellat tempus & non ampliatur: In sensu vero diuiso non appellat tempus sz ampliatur vt patet in exemplis superius positis. Secunda differentia est quoniam propositio de sensu composito infert vnam de presenti cum tali determinatione ita erit: seu ita fuit secundum exigentiam sui verbi principalis: vt (verbi gratia) ista de sensu composito sortes fuit albus infert istam aliquando fuit ita q sortes est albus: sed propositio de sensu diuiso non facit hoc: nam ista de sensu diuiso: album fuit sortes: non infert istam: aliquando fuit ita q album est sortes.

no^m 2^m duplex dr̄ia it se. cp. & di. i isto modo

r^a gnal^r His habitis ponitur vna regula generalis arguendo a sensu composito ad diuisum aut econtra non valet consequentia: probatur regula dupliciter primo ex parte differentie superius assignate: secundo exemplariter: vnde non sequitur musicum fuit hoc: ergo hoc fuit musicus: posito enim q sortes nunc primo sit musicus & vixit decem annis: tunc antecedens est verum & consequens falsum similiter non valet de futuro scilicet musicum erit sortes: ergo sortes erit musicus: posito q sortes nunc sit musicus & nunq post hoc erit musicus: sed bene viuet per tempus futurum tunc antecedens est verum & consequens falsum similiter non sequitur sortes incipit esse albus: ergo albuz incipit esse sortes dato q sortes nunc primo sit albus qui vixerit decem annis. ¶Sed contra predictam regulam arguitur: nam videtur q quelibet talis consequentia sit bona quia arguitur per conuersionem simplicem quare &c. ¶Ad hoc respondetur q ibi non est bona conuersio nam illa musicum fuit sortes: habet sic conuerti scilicet quod fuit sortes: est vel fuit musicuz: & ratio quia illud quod tenetur appellatiue in vna aut ampliatiue debet consimiliter teneri in altera: vnde ex his sequitur hoc argumentum non tenere: hoc fuit minor sorte & hoc est sortes: ergo sortes fuit minor sorte: posito enim casu q sortes continue ante hoc fuerit pedalis cum dimidio: & nunc primo ab scissum sit membrum vnum per quod remaneat pedalis: tunc in isto casu antecedens est verum & consequens fal-

Ar^r 2^a regulam

Rn.

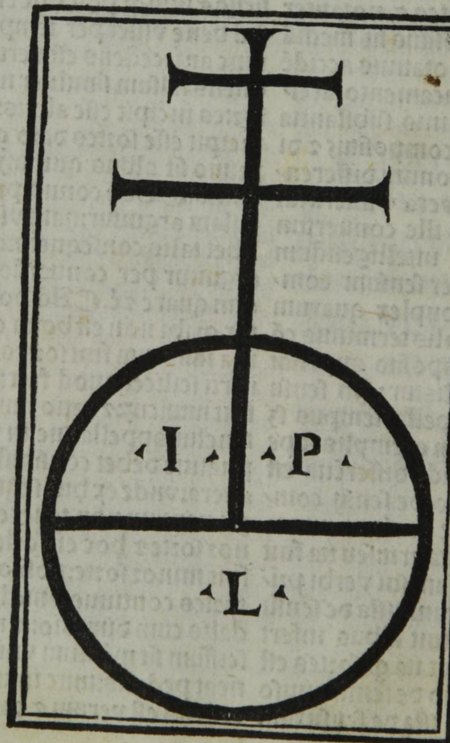
No^{m}. sum. Unde est notandum: q̄ iste modus reduci solet ad fallaciam figure dictionis tamen propter appellationem temporis vel appellationē ampliationis non inconuenit q̄ tales propositiones in quibus talia concreta accidentalia ponuntur sint in sensu composito vel diuiso: z quia huiusmodi fallacia reduti solet ad fallaciā figure dictionis: ideo Hentisber de isto octauo modo nullam fecit mentionem: z sic est finis istius Tractatus.

¶Explicit tractatus de sensu composito z diuiso: Editus a Reuerendo sacre Theologie magistro Bernardino Petri de Senis de landucijs ordinis Carmelitarum. Philosophiam Senis ordinarie legētez.

Laus Deo.

¶Impressuz Venetijs per Jacobū Pentium de Leuco: Anno domini M.ccccc. Die. xx. nouembris: Regnante inclito Augustino Barbadico serenissimo venetiarū principe.

¶ Incipit expositio de sē-
su ꝯposito ꝛ diuiso acutis-
simi doctoris Pauli per-
gulensis.

Um se-
penumero co-
gitarē non me-
diocrez iuueni
bus fructuz af-
ferre si cōposi-
tionis ꝛ diuisio
nis materiā cla
rissime intelligerent: hanc horam ti
bi Petre de guidonibus hodie isti
tui vt breuissimo spatio: certoq3 ordi
ne: infinitam pene difficultatem tibi
eripiaz. Nō ꝙ nouuz aliqd me age-
re hodierna die arbitreris: s3 ꝙ alio
ruz dicta in hac materia: tū confuse:
tū disperse: breui quadā tabella ordi
natissime collegi: que si memorie cō
mēdaueris omniū sophismatū ꝑple
xiones certissimis regulis quā pri-
mum dissolutas videbis.
¶ Septem modis cōmittit̄ fallacia
compositionis ꝛ diuisionis: de qbus
ꝑ ordinē videamus exempla.

¶ Primus modus.

Primo mediantibus termi-
nis modalibus posse
esse vel nō posse esse significantibus:
siue sūmantur noialiter siue verbal̄r
siue aduerbialiter ꝛc̄. ¶ Et fit sensus
cōposit⁹ cū aliqs dictoꝝ modoꝝ seu
terminoꝛuz precedit vel subsequitur
dictuz ꝓpōnis: diuisus vero cū me
diat inter partes dicti seu extremoꝝ
ꝛ cū li pōt personaliter tenet̄: q2 im-
personaliter facit sensuz cōpositum.
Differt aūt sensus ꝯpositus a diuiso
in hoc primo mō tripliciter. ¶ Pri- ꝓ[a] dr̄ia
mo q2 sensus cōpositus reqrit v̄ifica i isto ꝓ-
tionē instētaneā respectu totius cō- mo mō
pōnis sequētis: diuisus v̄o nō. ¶ Se- 2[a] dr̄ia.
cūdo q2 ꝓpositio de sēsu cōposito d3
poni inesse: sed de sensu diuiso hoc
nō reqrit: ꝛ ideo cū dicit̄ cōiter possi
bili ieē posito nulluz sequit̄ iconue-
niēs: hoc itelligitur de sensu cōposi-
to. ¶ Tertio q2 ꝓpositio de sensu cō- 3[a] dr̄ia.
posito ꝓbat̄ offi ciabiliter: sed de sen
su diuiso scd̄m exigētiā termini me-
diati ꝑcedētis fiqs fuerit talis. ¶ A sē regula.
su diuiso ad sēsuz cōpositūz in hoc ꝓ
mo modo: ꝛ ecōtra valet argumētuz
tribus cōditionibus obseruatis.
¶ Prima ꝙ ꝯpositio sit verificabi- ꝓ[a] ꝯdi[o]
lis pro instāti ꝛ non exigat tempus
limitatū: ideo non sequit̄: tu potes ꝓ
ferre a ꝓpositionē ergo pōt eē ꝙ tu
ꝓferas a propositionē. ¶ Secunda 2[a] ꝯdi[o]
cōditio ꝙ relatiuū iplicās non aliud
denotet in sensu cōposito q̄3 in sensu
diuiso. Ideo non sequit̄: pōt eē ꝙ tu
sis homo q sit Rome: ergo tu potes
eē hō q est Rome. ¶ Tertia ꝙ fiat re 3[a] ꝯdi[o]
spectu terminoꝝ nullo mō repugnā
tiuz: ideo nō sequit̄ iustus pōt eē iiu-
stus: ergo pōt esse qd̄ iust⁹ sit iiustus.
Sed bn̄ seqt̄ tu potes eē papa: ergo
potest esse quod tu sis papa.

¶ Secundus modus.

Item mediātibus terminis cō dr̄ia in
fundētibus cōfuse tm̄ ꝛc̄. isto 2[o]
¶ Et fit sēsus cōposit⁹ cū termin⁹ cōis
supponit cōfuse tātū: diuisus vero cū
supponit determinate. ¶ Differt sen
sus cōpositus a diuiso: q2 sensus cō-
positus nō requirit v̄ificationē disiū
ctiuā respectu suoꝝ suppositoꝛū: di-
uisus vero sic. Ideo a sensu ꝯposito
ad diuisuz: ꝛ ecōtra: nō valet argumē
tuz de forma: vnde nō sequit̄. Pro-
mitto tibi denariū: ergo denariū ti-

bi pmitto: semp fuit homo: ergo hō fuit semp: Ois hō est hō: ergo hō est ois hō: Ois hō currit: ergo currens est ois hō. Et ecōtra nō sequitur: vt Aliquid incipit esse: ergo incipit eē aliquid. Aliquis hō desinit esse. ergo desinit esse aliquis hō. Aliqd ens cō tingenter est. ergo ꝯtingenter est ali quod ens. & sic de similibus.

¶ Tertius modus.

Item respectu terminorum re latiuorum grāmaticali um &c. ¶ Fit autez sensus cōpositus et diuisus dupliciter: primo median te relatiuo iplicāte: sicut qui que qd: diuisus vero mediāte hac ꝯiūctione &: et cū hoc pnomine demōstratiuo ille illa illud: secundo cū solo relati uo qui que quod: et est sensus ꝯposi tus cū li qui pcedit verbū pncipale: & vnit suo antecedenti: diuisus vero
dr̄ia in isto 3ᵒᵒ cū sequit. ¶ Differt pmus sensus cō positus a diuiso: quia qui que quod refert & nō replicat cōpositionem sui antecedentis cū sit in eadez cathego rica & depēdentia ꝯstructibiliū scd̄m bonā grāmaticaz speculatiuā. ¶ Sz sensus diuisus cū &: et ille illa illud refert: replicādo totaz cōpositionez antecedentis: qz est in diuersa cathe gorica siue ypotetica: & replicādo se pe implicat multa ipertinentia prio sensui. ¶ Sed secūdus sensus ꝯposi tus differt a diuiso sicē minus distri
dr̄ia in isto 3ᵒᵒ butū a magis distributo: vt dicēdo. ois hō q est prudens est iustus: & ois homo est prudens qui est iustus: & si
pᵃ regᵃ. cut ois homo albus currit differt ab hac ppositione ois homo currit. Et vniuersaliter sicut termin⁹ distribu tus cum restrictione: differt ab eodē termino distributo simpliciter & ab solute sumpto. ¶ A resolutione de q̄ in &: et ille illa illud: valet argumen tuz gnq; cōditionibus obseruatis.
¶ Primo q non referat antecedēs pᵃ ꝯdiᵒ
stās cōfuse tātuz: ideo non seqr. Ois hō ē animal qd ē rationale: ergo ois hō est aial: & illud ē rationale: qz se
cūda replicādo iplicat falsuz. ¶ Se 2ᵃ ꝯdiᵒ
cūda q nō precedat terminus distri butus: iō nō sequit. Tu differs ab ani mali: qd ē asinus: ergo tu differs ab aiali: & illud est asinus: qz hui⁹ copu
latiue prima pars ē falsa. ¶ Tertia q 3ᵃ ꝯdiᵒ.
verbū pncipale non sit negatū: ideo nō sequit. Tu nō es homo qui ē fur: ergo tu non es hō & ille est fur: quia hui⁹ copulatiue prima pars ē falsa.
¶ Quarta qd non pcedat termin⁹ q 4ᵃ ꝯdiᵒ
indifferenter potest teneri cathego rematice & sincathegorematice: ideo nō sequit infinitas ptes habet sor. q̄ sunt finite: g isinitas ptes hz sor. & ille
sunt finite. ¶ Quinta q nō precedat 5ᵃ ꝯdiᵒ
modalis de sensu cōposito: iō nō seq tur possibile est q antixps sit hō qui est: ergo possibile est q antixpus sit
hō & ille est. ¶ A sensu cōposito scd̄o 2ᵃ regᵃ.
ad sēsum diuisum: nō valet argumē tum: sed bene ecōtra: vnde nō sequit ois propositio cuius ꝯtradictoria ē vera est falsa: ergo ois ppositio ē fal sa cuius cōtradictoria ē vera: sed be ne ecōuerso: vñ bñ sequit: ois ppositio est vera: cui⁹ cōtradictoria ē falsa: ergo omnis propositio cuius cōtra dictoria est falsa est vera.

¶ Quartus modus.

Sed respectu tmioɽū q aliquādo sincathegorematice & aliquando ca thegorematice tenentur sicut tot⁹ to ta totū: infinitus ta tum &c. ¶ Fit aūt sensus cōpositus quādo tenentur ca thegorematice: diuisus vero quādo tenentur sincathegorematice: & tenē tur cathegorematice: quando subse

quũtur verbũ ꝑncipale: vel cũ prece dit aliquod determinabile: sincathe gorematice vero quãdo ꝑcedũt nullo determinabili ꝑcedẽte. ⁋ Differt autẽ sensus cõpositus a diuiso: q: li infinitꝰ cathegorematice significat aliquod determinatũ eẽ ĩfinitũ idest sine ꝑncipio ⁊ fine: sed sincathegorematice significat quocũq: ente dato dari potest maius in omni ꝓportiõe possibili: ⁊ totus sincathegorematice significat idẽ qḋ quelibet ps: sʒ cathegorematice significat idẽ q ens cõpletũ seu perfectũ cui nihil deest. Ideo a sensu cõposito ad diuisum et ecõtra nõ valet argumẽtũ: vnde non sequit ĩfinitũ numerũ potes numerare: ergo potes numerare numerũ infinitũ: ⁊ ecõtra nõ valet: vnde nõ sequitur: tu vides totũ qḋ deus põt ꝓducere ergo totum quod deus põt ꝓducere tu vides.

dr̃ia in isto 4°

regula

⁋ Quintus modus.

Respectu note huius cõiũctiõis ⁊: et vel ⁊c. ⁋ Fit aũt sensus cõpositus qñ teneť collectiue: diuisus vero cũ teneť diuisiue: fit ẽt aliquãdo sẽsus cõpositus quãdo totũ copulatũ vel disiũctum se tenet ex parte vnius extremi: diuisus vero quando vna pars copulati vel disiuncti se tenet ex parte vnius extremi ⁊ altera ex parte alterius extremi. ⁋ Differt sensus cõpositus a diuiso quoniam sensus compositꝰ requirit verificationẽ totius copulati vel disiuncti simul ⁊ non seorsum: diuisus vero requirit verificationẽ cuiuslibet partis copulati vel disiuncti seorsũ vel diuisim ⁊ per se. Ideo a sensu cõposito ad diuisũ formaliť in hoc q̃nto modo: ⁊ ecõtra nõ valʒ argumentum. Unde non sequiť sor. ⁊ plato trahunt nauim: ergo sortes trahit nauiʒ. Sor. ⁊ plato nõ sũt hic ergo sor. non ẽ hic: nec sequiť. Põt esse q tu sis saluus: ⁊ q tu sis dãnatꝰ ergo potest esse q tu sis saluus ⁊ dãnatus. ⁋ Notandũ q disiunctum ẽ superius ad quãlibet eius partem: sequitur enim hoc est hõ: ergo hoc ẽ homo vel asinus: ⁊ nõ econtra: similiter sequitur hoc est asinꝰ: ergo hoc est homo vel asinus: ⁊ non econtra: sicut sequitur: hoc ẽ homo: ergo hoc est animal: ⁊ non ecõtra: quia li animal est superius ad li homo. ⁋ Et ex hoc notabili sequitur quod a pte disiuncti ad totum disiunctum cũ termino distribuente non valet argumentũ: vnde nõ sequitur: tu differs ab asino: ergo tu differs ab homine vel ab asino: sicut non sequitur. Tu non es asinus: ergo tu nõ es homo vel asinus: nã arguitur ab inferiori ad suum superiꝰ distributiue. ⁋ Preterea aduertendum est: quod tales propositiones sunt distinguende secundum sensum compositum ⁊ diuisum cũ signo distributiuo quare ⁊c. Omnis propositio vel eius contradictoria est vera: homo est asinus est propositio vel eius contradictoria: ergo homo ẽ asinꝰ est vera: maior est falsa. Omnis propositio vel eius cõtradictoria ẽ vera: homo ẽ asinus est propositio ergo homo ẽ asinꝰ vel eiꝰ cõtradictoria est vera maior ẽ vera. Omnia duo ⁊ tria sunt quinq: quatuor sunt duo ⁊ tria ergo quatuor sũt quinq:. Omnia duo ⁊ tria sunt q̃nq: duo sũt duo: ergo duo ⁊ tria sũt q̃nq: maior ẽ vera.

dr̃ia in isto 5°

regula.

nom̃ ꝓm̃

corre m̃.

nom̃ 2m̃

⁋ Sextus modus.

Quando arguitur componẽdo vel diuidẽdo mediãte illa deťminatiõe: ita fuit ita erit: ita põt eẽ ⁊c. ⁋ Fit ãt sẽsus cõ

posit⁹ cū sūmitur ꝓpō cū dicta determinatione: diuisus vero cū sūmitur absolute. ¶ Differt sensus cōposit⁹ a diuiso: qꝛ sensus cōpositus restringitur ad determinatū tēpus vel istās: diuisus vero absolute. Ideo a sensu cōposito ad diuisū fallit argumētū tripliciter. ¶ Primo cū termino distributo: vnde nō seqtur. Aliquando fuit ita qḋ adā ē omnis homo: ergo adā fuit oīs homo. ¶ Secundo mediāte termino cōfūdente cōfuse tantū: vnde nō sequit̄. Aliqñ erit ita ꝙ aīa antixp̄i necessario ē: ergo aīa antixp̄i necessario erit. ¶ Tertio respectu duplicis cōpationis: vnde nō sequit̄. Aliquādo erit ita ꝙ tu es tātus quāt⁹ est plato: ergo tu eris tāt⁹ quātus est plato: ⁊ ecōtra. Unde nō seqt̄: Anima antichristi cōtingenter erit: ergo aliquādo erit ita ꝙ aīa antixp̄i cōtingenter est. ¶ Sed in terminis simplicibus ⁊ sine distributione ⁊ sine termino ꝯfundente respectu simplicis cōpationis: a sēsu cōposito ad sensum diuisū: ⁊ ecōtra valet argumentū: vnde bene sequit̄. Aliquando erit ita: ꝙ tu es papa: ergo tu eris papa: ⁊ ecōtra: silr̄ seqtur. Aliquādo erit ita ꝙ tu es maior vel minor platone: ḡ tu eris maior vl̄ minor platone: ⁊ ecōtra: qꝛ hec ē cōpatio simplex deducta ad vnam differentiam temporis. vnde nō sequit̄: tu eris maior platone: ergo tu eris maior quā erit plato: nec ecōtra: ꝓpositiones enim simplicis ⁊ duplicis comparationis sunt sibi inuicem impertinentes.

regula.

primo.

secūdo.

tertio.

dr̄ia in isto 7ᵒᵒ

¶ Septimus modus.

Item mediantibus verbalib⁹ terminis actus mētales seu voluntatis significātibus ⁊c̄.

¶ Fit āt sensus cōpositus cū termin⁹ mētalis p̄cedit vel sequit̄ dictū ꝓpositionis: diuisus vero cū mediat īter partes illius dicti. ¶ Differt sēsus cōpositus a diuiso: qꝛ sensus cōpositus est aptus nat⁹ ad cōfusionē ⁊ appellationē rationis: dūmodo termin⁹ fuerit capax: diuisus vero hoc nō exigit simpliciter. In hoc modo ꝓpter multiplices fallacias pono nouē reglas.

¶ Prima regula ē ista a sensu cōposito ad sensū diuisū: ⁊ ecōtra cū istis terminis: nō valet argumētū: vñ nō sequit̄. Scio alteꝝ istoꝝ eē verū: ergo alteꝝ istoꝝ scio eē verū: nec seqt̄: Alterū istoꝝ dubito eē veꝝ: ergo dubito alteꝝ istoꝝ esse veꝝ nisi in trib⁹ casibus. ¶ Primo cū termino demōstratiuo simplicit̄ sūpto: vt hoc scio esse verū: ergo scio hoc eē verum: qꝛ nec cōfusio īpedit: nec appellatio rōnis. ¶ Secūdo cū ꝓnomini demonstratiuo addit̄ determinatio palā cōuertibilis cū predicato: Ideo bñ seqtur. Hoc albū scio eē albū: ergo scio hoc albū eē albū: ⁊ ecōuerso. ¶ Tertio cū pronomini demōstratiuo additur determinatio palā supior predicato: vt hoc coloratū scio eē albū ergo scio hoc coloratū esse album.

¶ Fallit tamē regula respectu horū verboꝝ: dubito: credo: imaginor: suspicor. appareo: Et ideo a sensu cōposito ad diuisum nō valet argumentū: vnde nō sequit̄. Apparet ꝙ hoc sit homo: ergo hoc apparet hō: quia stat apparere hoc esse: licet hoc non sit verum tamē cū omni termino mētali in dictis tribus casibus valet argumētum a sensu ꝯposito ad diuisū.

¶ Pro secunda regula notandū: ꝙ terminorum aliqui sunt omnino noti: aliqui omnio ignoti: ⁊ aliqui medio modo noti. Exemplū primi: vt ens: aliquid: et hoc. Exemplum secūdi: vt. a. b. c. ⁊c̄. Exemplum tertij: vt substātia corpus animal homo sor.

p̄ᵃ reg ͣ.

p̄ᵒ casus

2ᵒ casus

3ᵒ casus

Noᵐ.

Noᵐ.

2ª regª. ¶ A termino magis noto ad minꝰ
notũ: vel oĩno ignotũ in terminis
mẽtalibꝰ nõ valʒ argumẽtũ: nec a mi
nus noto ad magis notũ: vñ nõ seqꝛ
scio ꝙ hoc est aĩal: ergo scio ꝙ hoc
est homo. Similiter nõ sequit᷑: scio
ꝙ soꝛ. est hoc: ergo scio ꝙ soꝛ. est. a.
quãuis per li hoc demõstrat᷑ .a. simi-
liter nõ seqtur: ecõtra: cũ istis verbis
dubito: ignoꝛo: nescio: vt dubito an
hoc sit soꝛ. ergo dubito an hoc sit ho
mo: ⁊ sic de similibꝰ non valet argu-
3ª regª. mentũ. ¶ Tertia regula casus de ter
minis oĩno ignotis tripliciť põt fie-
ri. Pꝛimo generaliter vt pono: ꝙ .a.
sit aliqua ꝓpositio ⁊ nescias que: tũc
omnes iste sũt dubitãde .a. ẽ verũ. a.
ẽ falsuʒ .a. est scituʒ .a. est dubitãdũ .a. ẽ
nescitũ: qꝛ foꝛte .a. est ista deus ẽ: vel
ista homo ẽ asinus: vel ista rex sedet:
Secũdo minus generaliť: vt pono
ꝙ .a. sit altera istarũ deus est: ⁊ homo
ẽ asinꝰ ⁊ nescias que: tũc ẽt ille ꝓposi-
tiones sunt dubitãde .a. est verũ .a. ẽ
falsũ .a. ẽ scitũ .a. ẽ. nescitũ: sed ista ẽ ne
gãda a te: .a. ẽ a te dubitãdũ: qꝛ nulla
istaꝝ ẽ a te dubitanda. Tertio magis
spãliter: vt pono ꝙ .a. sit altera istaꝝ
deus ẽ: ⁊ hõ ẽ asinꝰ: ⁊ sit ista deus est:
licet nescias que istaꝝ sit .a. tunc iste
non sũt dubitãde: .a. ẽ veꝝ: .a. ẽ nescitũ
imo ꝯcedẽde ⁊ ille negãde: .a. ẽ falsũ:
.a. ẽ nescitũ: .a. ẽ dubitãdũ: q̃ʒuis sit ne-
gãdũ: ꝙ scias .a. eẽ verũ. In his tñ oĩ
bus casibꝰ ẽ cõcedẽdũ: ꝙ scio .a. eẽ .a.
⁊ in ꝑmo scdo ⁊ ťtio casu nihil scio
eẽ .a: qꝛ nec hoc nec hoc: sed in ꝑmo
⁊ secũdo casu: ista ẽ dubitãda .a. scio
eẽ aliqd: vel veꝝ: ⁊ in tertio ẽ cõcedẽ
4ª regª da. ¶ Quarta regula postponendo
terminũ oĩno ignotũ respectu v̾bi si
gnificãtis sciẽtiã quocũqꝫ existẽti sb
iecto in sensu diuiso talis ꝓpositio ẽ
negãda: vt aliqd scis eẽ .a. ergo .a. scis
eẽ .a. q̃ʒuis sit cõcedẽdũ ꝙ scis .a. eẽ .a.
Sed ꝑponẽdo ťminũ oĩno ignotũ
respectu hoc v̾bi scis. aliqñ ꝓpositio
ẽ ꝯcedẽda: aliqñ negãda: aliquando
dubitãda: vt dato ꝙ .a. sit altera istaꝝ
deꝰ ẽ ⁊ hõ ẽ asinꝰ: ⁊ lateat te que ista-
rũ sit: tñ sit ista deꝰ ẽ: ⁊ tũc ista ẽ conce
dẽda .a. scio eẽ aliqd: sed hec .a. scis eẽ
.a. ẽ tibi dubiũ ẽ negãda: vbi v̾o ꝓpo
neret᷑ in genearli: ꝙ .a. eẽt aliq̃ ꝓpo-
sitio vel altera istaꝝ: ⁊ nescias q̃: tũc
ille sũt dubitãde: .a. ẽ veꝝ: .a. ẽ scitũ: .a.
ẽ nescitũ: .a. ẽ falsũ. ¶ Quĩta regula a 5ª regª.
sensu ꝯpº ad sẽsũ diuisũ ᷤ foꝛma nõ
valet argumẽtũ: vñ nõ valʒ .a. scio eẽ
veꝝ: ergo veꝝ scio eẽ .a: Soꝛ. cogno
sco eẽ epm: ergo cognosco epm esse
soꝛ. Et dꝛ argumẽtũ: vʒ ꝑ cõuersionẽ istãª Rx
simplicẽ dic ꝙ nõ bene ꝯuertit᷑: sʒ sic
dʒ cõuerti: ergo scitũ esse verum ẽ .a.
¶ Sexta regula ex maioꝛi de sẽsu cõ 6ª regª.
posito cũ minoꝛi de inesse simpliciť
ad sẽsũ ꝯpositũ nõ valʒ argumẽtũ: vt
scio ꝙ omnis mula ẽ sterilis: ista est
mula: ergo scio ꝙ istaẽ sterilis. Sed
ad cõcludẽdã ꝓpõnẽ de sensu cõpo-
sito opʒ sumere maioꝛeʒ de sensu cõ-
posito cũ eodẽ termino modali: ⁊ mi
noꝛẽ cũ hoc v̾bo scio: vñ bene sequi
tur. Scio ꝙ omnis mula est sterilis:
⁊ scio ꝙ ista ẽ mula: ergo scio ꝙ ista
est sterilis: ⁊ adhuc iste modꝰ arguẽ-
di non valet de foꝛma nisi in minoꝛi
addat᷑ ista dictio tantũ vł nisi: vñ nõ
seqꝛ. Dubito an iste chꝛistianꝰ salua-
bit᷑: ⁊ scio ꝙ ille xp̃ianus ẽ aliqs hõ:
ergo dubito an aliqs hõ saluabit᷑: sʒ
minoꝛ dʒ eẽ talis: ⁊ scio ꝙ tãtũ iste ẽ
chꝛistianꝰ: vel scio ꝙ iste ẽ oĩs xp̃ia-
nus: vel scio ꝙ nullus ẽ xp̃ianus nisi
iste: ergo ⁊c. argumẽtũ ẽ optimũ cuʒ
oĩbus terminis requisitis ⁊ pertinẽ-
tibus ad cognitionẽ. Fallit tamẽ iste Nºm.
modus arguẽdi sic limitatꝰ cũ v̾bis ꝑ
tinẽtibꝰ ad volũtatẽ. Unde nõ seqtur
odio illũ: ⁊ scio ꝙ tantũ ille ẽ papa:

ergo odio papā: valet tñ arguēdo h
modo volo ꝙ iste moriatˀ: ⁊ scio ꝙ
iste ē papa ⁊ volo ꝙ sit papa: ergo vo
7ª regª lo ꝙ papa moriatur. ¶ Septīa regu
la ex maiori de sensu diuiso cū mino
ri de inesse simplr optime seqtˀ ꝓpo
sitio de sensu diuiso. Unñ bñ sequitur:
Hoc scio currere ⁊ hoc ē .a. ergo .a.
scio currē. Oēz mulā scio eē sterilez.
a. ē mula: ergo .a. scio eē sterilē: qꝛ pri
mus ē sillogismus resolutoriꝰ: scd̄s ē
8ª regª. in darij. ¶ Octaua regula pulcherri
me īfertˀ ꝓpositio de sēsu ꝯposito for
mādo ꝯñaz bonā de īesse simpliciter
⁊ modificando añs determinatione
q̈ vis modificare ꝯñs: dūmō ꝯñe sint
bone nō cōtradicētes regulis: verbi
gratia: Si vis ꝓbare ꝙ scias sor. cur
rere: īferas de īeē sortē currere hoc
mō vl' quouis alio mō ex quo sequatˀ
sor. currere: hoc currit: ⁊ hoc est sor.
g̃ sor. currit: tūc ꝓcedas vlteriꝰ sic: ista
ꝯña ē bona scita a te eē bona: ⁊ añs ē
scituz a te: ergo ⁊ ꝯñs: sꝫ ꝯñs signifi
cat adequate sortē currere ergo scis
sor. currere. Itē si vis ꝓbare istā: pōt
eē ꝙ antichristꝰ sit homo q ē. arguo
sic antichristꝰ ē aliqs hō q ē ergo an
tixp̄s ē hō q ē: ista ꝯñtia ē bona: añs ē
possibile: ergo ⁊ ꝯñs ē possibile: sed
cōsequens significat adequate ꝙ an
tichristꝰ est homo q ē ergo pōt eē ꝙ
antixp̄s sit hō q ē. Similiter si vis ꝓ
bare istā: ꝙ aliqñ fuit ita ꝙ adā ē ois
hō: argue sic. Adā ē homo ⁊ nihil est
homo qui adā sit illud: ergo adaz est
omnis homo: ista ꝯña est bona ⁊ ali
quando fuit ita sicut adequate signi
ficatur ꝑ antecedens: ergo tunc fuit
ita sicut adeq̈te significatˀ ꝑ ꝯñs suuz:
sed ꝯñs significat adequate ꝙ adā ē
ois hō ergo aliquādo fuit ita ꝙ adā
ē ois hō. Sed caue: ne assūmas mo
dū arguēdi nisi formalē: qꝛ nō est re
gula ꝙ si aliqua ꝯsequētia sit bona ⁊
añs sit cōtingens ⁊ cōsequēs sit cōti
gens: vl' si añs sit dubiū ꝙ ⁊ ꝯsequēs
sit dubiuz quantūcūqꝫ cōsequētia sit
bona ⁊ scita esse bona. Et ista octa
ua regula deseruit pluribꝰ modis sē
sus cōpositi ⁊ diuisi ⁊ ṕsertim prio
sexto ⁊ septimo modo. ¶ Nona re 9ª regª.
gula. In hoc septimo mō sensus cō
positi ⁊ diuisi maxime ordo ꝓpositio
nū notādus est ⁊ qd sit ptinēs ⁊ iper
tinens. Nā in hoc modo fere omnis
difficultas respondendi est per casū
obligatorium: ⁊ secunduz variatio
nez casus aliter ⁊ aliter: est variāda
responsio ad propositionem prepo
sitam de sensu composito vel diuiso:
vt patuit in tertia regula huius septi
mi modi. Et ideo non potest iste tra
ctatus ꝑfecte ītelligi: nisi post artem
obligatoriaz: aliter nemo sentiet qd
dicatur in hac materia. Finis.

¶ Explicit expositio de sensu com
posito ⁊ diuiso subtilissimi doctoris
magistri Pauli pergulensis.

¶ Incipit expositio de sēsu composito ꝛ diuiso sacre theologie professoris magistri Baptiste de fabriano.

Uia nulla ē via facilior vt respōdēti ab opponente i oi ferme disputationis genē facilius cōcludaturq; fallacia cōponēdi ꝛ diuidēdi: eo qꝛ ꝓpōnes magnā vocū affinitatē hn̄tes sēsu equales extimāt̄: iō i qualibet disputatiōe opis ꝓtiū ē maxieq; necessariū hos sēsus scire distinguere. Qua ex re: vt hoꝝ sensuū diuersitas in singulis ꝓpositionib⁹ facili⁹: ꝛ abinde cauti⁹ discernatur: ꝛ vt mō sepenumero flagitantib⁹ morē gererē tractatum Hentisberi imitatus qbus modis hij duo sensus nascātur in hoc breui ꝛ compendioso opusculo intēdo mōstrare

nom p° ¶ Prim⁹ tn̄ aduertere opꝫ: ꝙ arguēdo a sēsu cōposito ad sēsū diuisuꝫ aut ecōuerso: vt plurimū ꝛ frequēter cōsequētia nō tenet: vn̄ nō seqꝛ. Album pōt eē nigꝝ ergo pōt eē ꝙ albū sit nigrū: arguit̄.n.a sēsu diuiso ꝟo ad sensuꝫ cōpositū falsū. Nec seqꝛ. Nō pōt eē ꝙ albū sit nigrū: ergo nullū albū pōt eē nigꝝ: qm̄ arguit̄ a sēsu cōposito ꝟo ad sensuꝫ diuisum falsū vt pꝫ.

nom 2°. ¶ Scdo aduertēdū est: ꝙ cū plurib⁹ modis fiat sensus cōposit⁹ ꝛ diuisus: nō pōt diffiniri sēsus cōpositus vl' diuisus vnica diffinitione: vt dicat̄ ꝓpositio in sensu cōposito ē illa. i qua modus ꝓcedit vel sequit̄ dictuꝫ: ꝛ in sensu diuiso est illa in qua mod⁹ mediat iter ptes dicti: qꝛ tūc nulla eēt ꝓpositio i sensu cōposito aut diuiso nisi haberet modū ꝛ dictū qđ falsū ē: vt in sequētib⁹ oñdetur: sed quo ad alios modos oportet alias descriptiones assignare secūdū vnāquāq; spēꝫ vel modū cōpositionis ꝛ diuisionis.

¶ Tertio est notādū: ꝙ octo sūt gn̄ales modi cōpositiōis ꝛ diuisionis. nom 3°

¶ Prim⁹ mediātib⁹ hijs terminis pōt nō pōt: possibile: ipossibile: contigit: cōtingēs: necesse: ꝛ similibus.

¶ Scđs mediātibus terminis habētib⁹ vim cōfūdēdi cōfuse tātuꝫ tā mobiliter quā imobiliter cuiusmodi sūt requiro: indigeo: ꝓsuppono: debeo: ꝑmitto: icipio: desino: ꝛ similibus.

¶ Terti⁹ mediātib⁹ relatiuis grāmaticalib⁹: vt qui que qđ ꝛc̄. ¶ Quart⁹ mediātib⁹ terminis aliqn̄ cathegorematice aliqn̄ sincathegorematice sūptis: vt ifinit⁹ ifinita ifinitū ꝛ hmōi.

¶ Quint⁹ mediātib⁹ ꝯiūctionib⁹ ꝛ: et vel: qn̄q; tenet̄ collectiue qn̄q; aūt diuisiue. ¶ Sext⁹ mediātib⁹ hijs terminis sic: ꝛ ita: restrigētib⁹ ꝓpōnē ad aliqđ tp̄s determinatū vel ad certuꝫ.

¶ Septim⁹ mediātib⁹ t̄minis actuꝫ itellect⁹ vl' volūtatis iportātib⁹: vt scio credo: volo: imaginor: ꝛ hmōi. ¶ 8⁹ ꝛ vltim⁹ mediātib⁹ terminis accidētalib⁹ vel ꝯnotatiuis qn̄q; positis a pte ꝓti qn̄q; a parte sbi: respectu ꝟbi de ꝓtō vl' đ futuro: vel respectu ꝟbi ꝯcernentis actū mētis: q mod⁹ magis reducit̄ ad fallaciā figure dictiōis: vel accn̄tis: ꝛ sic i hoc octauo mō assignetur ꝯpositio vl' diuisio hoc erit pp appellatōeꝫ forme quā hꝫ termin⁹ a pte ꝓdicati: ꝛ nō hꝫ idē termin⁹ a pte sbi vt iferi⁹ oñdet̄. Termini connotatiui sūt termini ꝓmētoꝝ accidentis: vt albus: pater: magnus: dn̄s: ꝛ hmōi.

¶ Primus modus.

¶ Arguendo a sensu cõposito ad diuisum mediãtibus his terminis posse vel non posse significantibus ⁊c.

Iste est primꝰ modus sẽsus cõpositi ⁊ diuisi q fit mediãtibꝰ his terminis potest: nõ põt: possibile: impossibile: cõtingit: cõtingẽs: necessarium: ⁊ necesse. ¶ Pro quo ẽ notandum. ¶ Primo ꝙ ista duo vba põt: ⁊ nõ potest: dupliciter sumũtur. s. psonaliter ⁊ ipersonalitẽ: psonalr qñ cõstruunẽ cũ recto a pte ante ⁊ tunc est ꝓpõ in sensu diuiso: vt albũ põt esse nigrũ ⁊ est terminus imediatus silr in ista hõ nõ potest esse asinus illud verbũ negatiuũ tenet psonaliter ⁊ ẽ ꝓpõ in sensu diuiso. Sed ista verba sumunt ipersonalit qñ nõ recipiũt suppositũ per rectũ sed totaliter cadunt sup adequatũ significatũ alicuius ꝓpositionis: vñ huius ꝓpositionis antixp̃s est albus significatũ pricipale est ꝙ antixp̃s sit albus vel antixp̃m esse albũ: ideo dicẽdo põt esse ꝙ antixp̃s sit albus: aut nõ potest esse ꝙ antixp̃s sit albꝰ: illa duo verba tenẽtur in sensu cõposito silr li possibile ⁊ li impossibile tenent duobus modis in sensu cõposito ⁊ in sensu diuiso: in sensu cõposito cũ totaliter pcedũt vel sequunt tale dictũ: in sensu diuiso cũ cadũt inter ptes dicti. Exẽplum primi: vt possibile est hoiem currere. Sedẽtẽ currere est ipossibile. Exemplũ secundi. Sedentẽ possibile ẽ currere ⁊ hominez ipossibile est esse asinũ: Idẽ est iudiciũ de istis terminis cõtingit: cõtingẽs: ⁊ necessrium: ⁊ necesse. Ex hijs oibus colligi potest quid sit ꝓpositio in sensu cõposito ⁊ quid in sensu diuiso quo ad hũc modũ primũ. corre^m.

no^m p^o

¶ Secũdo est notandũ ꝙ triplex est differentia inter sensum cõpositũ ⁊ diuisuz cũ li põt et li possibile. no^m 2°.

¶ Prima qꝛ ꝓpositio i sensu diuiso vniuersaliter probat se cũduz exigẽtiã termini mediati precedentis sigs fuerit talis de sensu cõposito autem probat officiabiliter. p^a d'ria.

¶ Secunda est qꝛ propositio de sensu diuiso cũ li possibile nõ ponit in esse sed de sensu cõposito cũ li potest vel possibile ponit in esse: sicut ista possibile est te esse rome: aut põt esse ꝙ tu sis rome: iste due debẽt poni in esse idest si possibile est te esse rome ⁊ ponat tu es rome: nullũ sequit impossibile: ⁊ similiter si potest esse q̃ tu curas ⁊ ponat in esse q̃ tu curas hoc admisso: nullũ sequit ipossibile ⁊ hoc modo itelligit possibili posito inesse nullũ seqtur ipossibile. Sz de sensu diuiso nõ ponit inesse: vt albũ põt aut possibile est esse nigrũ nõ ponit in esse: qꝛ de facto albũ possibile est esse nigrũ et tamẽ si ponat i esse seqtur ipossibile vt patet. Similiter de ista sedẽtẽ possibile est curre re si ponat inesse sequit ipossibile videlz sedẽs currit. 2^a d'ria.

¶ Tertia differẽtia est: qꝛ ꝓpositio in sensu cõposito cũ li possibile vel põt: reqrit vificationẽ instẽtaneã respectu cõpositionis sequẽtis hoc est: reqrit cõpositionẽ sequẽtẽ posse vificari pro instãti mediãte ista nota est vt patet: sed de sensu diuiso hoc nõ reqrit sed significat successionẽ respectu diuersarum ptiuz tpis respectu illoꝝ terminoꝝ positoꝝ in illo dicto: vñ hec. Albũ põt aut possibile ẽ esse nigrũ: significat q̃ aliqd potest esse albũ ⁊ nigrũ 3^a d'ria.

c

successiue z in diuersis partibꝰ tēporis: z ista tu potes ptransire hoc spatiū significat quod tu habes potentiam vel habere potes vt pertranseas hoc spatiū successiue in aliquo tēpore z hoc ē verū. Hijs visis pono aliq̄s regulas.

pa rega. Prima arguendo a sensu diuiso ad cōpositū mediante li potest vel possibile cū verbo vl' termino regrente tēpus limitatū p sui verificatione nō valet cōsequētia vnde nō sequit̄. Tu potes ptransire hoc spatiū: ergo possibile est te pertransire hoc spatiū: ancedens enī ē verū significās pncipaliter. q̄ tu hēs potentiā vel habere potes pertransiendi hoc spatium in tempore z successiue: z cōsequēs falsū: cū significet principaliter hanc cōpositionē esse possibilē pro instanti: tu pertransis h spatiū z hoc ē falsū: qz ptrāsitio spatij quātūcūq; parui regrit tēpus limitatū: cū i qualibet ptransitione spatij pus erit ptransita medietas quā totū spatium: z pus medietas medietatis quā tota medietas: z sic in ifinitū: similiter nō sequitur. Tu potes pferre vnā propositionē: ergo possibile est te pferre vnā propositionem: añs enim ē verum cū verificetur cū tempore: cōsequēs falsū cum regrat verificationē pro instāti respectu cōpositionis sequētis: z hoc ē ipossibile: qz i loquēdo aliquā ppositionē: priꝰ loqueris subiectū quā copulā: z prius copulā quā predicatū: z tota ista successio nō pōt esse in instanti sed regrit limitatū tēpus. Similiter nō seq̄t tu potes moueri per aliquod spatium: ergo possibile ē te moueri per aliqḋ spatiū añcedēs enī est verū: z ꝯñs est falsū: vt pz. Similit̄ nō sequit̄ tu potes edificare aliquā domū: ergo possibile est te edificare aliquā domum antecedēs enim verificat̄ vt pus: cōsequēs āt falsū ē: ista. n. ē ipossibilis: tu edificas aliquā domū: cum regrat vificationē pro instanti: z impossibile ē te edificare aliquā domū subito z in istāti sz bn̄ successiue: z ita de ifinitis alijs. ¶ Similiter argumētādo ex contradictorio ꝯsequētis ad ꝯtradictoriū antecedētis in istis ꝯsequētijs z similibus nō valet argumētū. Unde nō sequitur ipossibile est te ptrāsire hoc spatiū ergo tu nō potes pertrāsire hoc spatiū: Nec sequit̄ ipossibile est te proferre aliquā ppositionē ergo tu nō potes pferre aliq̄ propositionē: Nec sequit̄ ipossibile est te moueri p aliquod spatiū ergo tu non potes moueri p aliquod spatium. Nec sequit̄ ipossibile est te edificare aliquā domū ergo tu nō potes edificare aliquā domū. Et ita de similibus quasi infinitis: ex hoc quia huiusmodiꝰ verba requirūt tempus determinatū ad suā vificationē. ¶ Aduertēdū tamē q̄ omnes iste sunt possibiles: tu loqueris: tu ptrāsiris: tu moueris: tu curris: tu edificas: tu scribis z ita de alijs: sed oēs iste sunt impossibiles tu loqueris aliqḋ: tu moueris per aliquod spatiū: tu curris p aliq̄ viaz: tu edificas aliquā domū: tu scribis aliquē librū: z ita de alijs in qbꝰ verba significant opatiōes vel actiones vel passiones successiuas vt pz: si aūt significarēt actiōes subitas tūc essent satis possibiles. Et nō sequit̄: tu loqueris: ergo tu loqueris aliqḋ: nec sequitur: tu edificas: ergo tu edificas aliquod edificiū: z ita de alijs. Omnia ista patēt in illo sophismate oīs hō q ē albꝰ currit. Nom.

2a rega. ¶ Secūda regula arguēdo a sensu cōposito ad diuisum cū li possibile vel potest in terminis cōpositis non valet ꝯña: for-

maliter ꝛ ſimpliciter. Unde nō ſequitur: poſſibile eſt te eſſe oēm hoiez ergo tu potes eſſe omnis homo. Nec ſequit̄ poſſibile ē vnū hoiem eē oēz hoiem ergo vnus homo pōt eē ois hō. Nec ſequit̄ poteſt eſſe ꝙ.a.ſit ois homo: ergo.a.poteſt eē ois homo. Nec ſequit̄ poſſibile ē aliquē hoiez eſſe oēm hoiez: ergo aliquis hō pōt eſſe ois homo: pꝫ enim manifeſte ꝙ oium iſtarum cōſequentiarū antecedēs eſt verum ꝛ cōſequēs falſū: quia cōſequēs huius poſſibile ē.a.eē oēm hoiem: ergo a poteſt eſſe ois hō ſignificat principaliter quod.a.pōt eē
3ª regª. omnis homo qui poteſt eē. ¶ Tertia regula arguendo a ſenſu ꝯpoſito ad diuiſuz aut ecōtra cuz terminis ꝑ ſe aut ꝑ accidens repugnātibꝰ nō va
Qui ſt tmini repugnātes let cōſequētia: voco aūt terminos repugnātes: ſcilicet oppoſitos contrarie aut cōtradictorie aut relatiue vel priuatiue. Unde nō ſequit̄: impoſſibile eſt album eſſe nigrū: ergo albū īpoſſibile ē eſſe nigꝝ. Nec ſequit̄ albū poteſt eſſe nigrū: ergo poſſibile ē albū eſſe nigrū. Nec ſequit̄ vtrunqꝫ iſtoꝝ poteſt eē veꝝ in.a.inſtanti demōſtrādo duo cōtradictoria cōtingētia iter ſe ꝯtradicētia: vt tu ſedes ꝛ tu nō ſedes: ergo poſſibile eſt vtrunqꝫ iſtoꝝ eſſe verū in.a.inſtanti: notū eſt ꝙ antecedēs ē veꝝ ꝛ cōſequēs falſū. Nec ſequit̄ in vtroqꝫ iſtoꝝ locoꝝ tu potes eſſe in.c.iſtāti: ergo poſſibile ē te eſſe in vtroqꝫ iſtorū locoꝝ i.c.iſtanti. Nec ſequit̄ ſedentē poſſibile ē currere: ergo poſſibile eſt ſedentem currere: ꝛ ſimiliter arguendo ex cōtradictorio cōſequentis ad ꝯtradictoriuz antecedētis ꝯſequētia nō valet in ali
4ª reª. qua iſtaꝝ. ¶ Quarta regula a ſēſu cōpoſito ad diuiſum aut ecōtra cū iplicatione relatiui non valet cōſequentia formaliter. Unde nō ſequit̄ poſſibile ē te eſſe hoiem qui ē rome: ergo tu potes eē homo qui ē rome: anūcedens enim eſt verum: vt patꝫ officiando ꝛ ꝯſequēs falſū: quod probat̄: ſequtur eniꝫ tu potes eſſe homo: q eſt rome: ergo tu potes eē homo: ꝛ iſte eſt rome: patet cōſequētia per reſolutionem relatiui ſtantis determinate: et ꝯſequēs eſt falſum: ergo ꝛ ātecedēs: ꝙ ꝯſequēs ſit falſū: probat̄: qꝛ tu potes eſſe hō ꝛ ipſe eſt rome: ꝛ nō pōt eē aliquis homo niſi iſte te demonſtrato: ergo iſte homo eſt rome demonſtrando te quod eſt falſuz: vt pꝫ. Item non ſequitur poteſt eſſe ꝙ āntichriſtus ſit homo qui eſt: ergo antixp̄s poteſt eſſe homo qui eſt: antecedēs enī ē verū: vt patet officiando: ꝛ conſequens eſt falſum: vt patet reſoluendo relatiuū ſtantem determinate: vt dictum eſt ī precedentibus. Itē non ſequitur poſſibile eſt te eſſe animal quod eſt currens: ergo tu potes eſſe animal quod eſt currēs: dato.n. quod tātū aſinus currat eſt ātecedēs veꝝ ꝛ conſequens falſum: vt patet. Similiter conſequentia nō valet arguendo ex cōtradictorio cōſequētis ad contradictorium antecedentis in aliqua iſtarum cōſequentiarum vel ſimilium. ¶ Ex hijs colligitur quin
ta regula quod arguendo a ſenſu cōpoſito ad diuiſum aut ecōtra in hoc ꝑmo modo cum li poteſt vl' non poteſt ꝛ ſuis modis ſine termino requirente pro ſua verificatione tempus limitatum: ꝛ in terminis ſimplicibꝰ: nec ꝑ ſe per iplicatōnem relatiui aliud iportatur ꝑ ſenſum compoſitum quam per diuiſum ſatis generaliter valet conſequentia. Unde bene ſeqtur tu potes eſſe epiſcopus: ergo poſſibile eſt te eſſe epiſcopum: ꝛ ecōtra. Item ſequitur tu potes videre papā ergo poſſibile eſt te videre pepam ꝛ 5ª regª.

ecõtra. Itez tu potes esse rome: ergo possibile e[st] te esse rome: ⁊ sic de infinitis similibꝰ: Similiter nõ valet cõsequẽtia simpliciť ⁊ formaliter a sẽsu ꝯposito ad diuisũ aut ecõtra cũ hijs terminis necesse: necessariũ: necessario: ꝯtingit: de necessitate: ꝯtigẽs: cõtingit: Unde nõ sequiť sedẽtẽ ꝯtigẽs est currere: ergo ꝯtingens ẽ sedentẽ currere. Nec sequitur albũ cõtingit eẽ nigrũ: ergo ꝯtigit albũ eẽ nigruz. Nec sequiť: aliqs hõ cõtingẽter ẽ: ḡ cõtingẽter aliqs hõ ẽ. Nec seqtur cõtingẽter aĩa tua: ẽ ergo aĩa tua ꝯtigẽter ẽ. Nec sequitur: necesse est omnẽ hoiem eẽ: ergo omnem hominez necesse est eẽ. Nec sequitur necessario homo est: ergo homo necessario est Nec sequitur de necessitate omne futuruz erit: ergo omne futuruz de necessitate erit. nec sequitur necessariũ est alterum istoꝝ eẽ veruz: ergo alterũ istoꝝ necessariũ est eẽ veꝝ: ⁊ ita ď similibꝰ infinitis. Similiter nõ valeret ꝯña argumẽtãdo ex cõtradictorio ꝯñtis ad ꝯtradictoriũ añtis: valẽt tñ qñq; huiusmõi ꝯñtie de materia: sed nõ simpliciter ⁊ formaliter. Unde bene sequitur necessario deꝰ est: ergo deus necessario est. Iste sol necessario lucet: ergo necessario iste sol lucet: ⁊ econtra. Tu contingenter es homo: ergo contingenter tu es homo: ⁊ econtra: ⁊ ista sufficiant quo ad primum modum.

Secũdus modus.

Arguendo a sensu cõposito ad sensum diuisuz mediante aliquo termino habente vim confundẽdi terminum ⁊c.

Iste est secundus modus cõpositionis ⁊ diuisionis. Et fit cuz terminis cõfundentibus cõfuse tm̃: cuiusmodi sunt requiriť: presupponitur: indigeo: incipit: desinit: imediate: ineternum: eternaliter: ab eterno: semp: ⁊ huiusmodi: ⁊ est sensus ꝯpositꝰ i hoc modo: cũ terminus cõis stat ꝯfuse tãtũ sequẽs aliquẽ istoꝝ terminoruz. Vel melius sensus cõpositus est cuz terminus cõis stat cõfuse tãtũ: vel immobiliter: sensus vero diuisus est cũ terminus capax confusionis stat determinate vel mobiliter: nam dicendo promitto tibi omnẽ denariũ hec est in sensu cõposito quãtum ad hunc modum ⁊ terminus cõis nõ stat confuse tantũ: vel dicatur ꝙ sensus compositus est: cum terminus confundibilis ab hijs terminis sequitur aliquem hoꝝ terminoꝝ: diuisus ṽo cũ terminus cõfundibilis precedit vel cũ idẽ terminus stat determinate. vñ iste imediate post hoc erit aliqđ instãs: icipit aut desinit eẽ aliquod instãs: ꝓmitto tibi denariũ: ad vidẽdũ requiriť oculus: ⁊ similes oẽs sunt i sẽsu ꝯpº: s; aliqđ istãs imediate post h erit: aliqđ istãs icipit aut desinit eẽ denariũ tibi ꝓmitto: oculꝰ reqriť ad vidẽdũ ⁊ siĺes sť oẽs i sẽsu diuiso: oĩa nãq; huiusmõi significatiõe dicũť ꝓprie facere sẽsũ ꝯpositũ qñ ṕcedunt terminũ ab eis ꝯfũdibilẽ: dicũť ãt facere sẽsũ diuisuz qñ sequũť talẽ ťminũ: vt pz. Et differt sẽsus cõpositꝰ a diuiso quãtũ ad istũ modũ dupliciter.

Prio q2 ista de sensu cõposito est pª dr̃ia.
ꝓbabilis rõne termini faciẽtis sẽsuz ꝯpositũ: s; illa ď sẽsu diuiso rõne ťmini ṕcedẽtis Scđa q2 ꝓpõ ď sẽsu diuº 2ª dr̃ia.
reqrit ṽificatõez disiũctiuã vĺ copĺatiuã: vt denariũ ꝓmiꝰ tibi: aut oẽz dna-

rium tibi promitto: illa vero de sen-
su cōposito nō reqrit talē verificatio
nem: vt promitto tibi denarium: nō
requiritur qđ promittam tibi .a. de-
narium: vel quod promittaȝ tibi .b.
denariuȝ: ⁊ ita de alijs similiter. Pa
tet igitur sensuȝ cōposituȝ ⁊ diuisum
quo ad istuȝ modū esse adinuicē im-
ptinentes. Unde multū differūt hec
due ⁊ similes. Ad vidēdū requiritur
oculus ⁊ oculus requirit ad viden-
nom pm dū. ¶ Et notandum quod indigeo:
requiro: presuppono: ⁊ huiusmodi:
non confundunt cōfuse tātū: nisi cū
gerundio. Unde si dicatur: indigeo
oculo: li oculo stat distributiue: sȝ di-
cendo: indigeo oculo ad videnduȝ:
li oculo stat cōfuse tm̄ imobiliter: et
non plus significāt iste ppōnes indi
geo oculo ad vidēdū: requirit equ9
ad eqtādū: psupponit nauis ad naui
gādum: nisi q nō posset videri sine
oculo: ⁊ q nō pōt eqtari sine equo:
⁊ q nō pōt nauigari sine naui: ⁊ oīa
ista sunt vera: vt pȝ intuēti. Jō nō se-
quit ad oēm motū reqrit proportio
maioris inequalitatis ergo propor-
tio maioris inequalitatis requit ad
omnē motum: antecedēs enim ē veꝝ
cū significet pncipaliter qđ null9 pōt
eē mot9 sine pportione maioris ieq̄-
litatis: ⁊ ꝯñs falsū: requirit eniȝ vifi-
cationē disiūctiuaȝ qꝛ li pportio stat
determinate ⁊ quacūqȝ pportiōe ma
ioris ineq̄litatis demōstrata illa nō
requirit ad omnē motum: vt pȝ: imo
nulla pportio maioris iequalitatis
nom 2m reqrit ad oēm motū. ¶ Pro quo est
notādū q triplex ē pportio. s. eq̄litatꝭ
maioris ieq̄litatꝭ ⁊ minoris ieq̄litatꝭ
pportio eq̄litatis ē duoꝝ equaliū ad
inuiceȝ cōparatio: vt duorū ad duo:
⁊ triuȝ ad tria: ⁊ ita de alijs. Propor
tio maioris iequalitatis ē maiorꝭ ad
min9 cōparatio: vt duoꝝ ad vnuȝ: et
triuȝ ad duo vel ad vnū. Proportio
minoris inequalitatis ē minoris ad
maius cōparatio: vt vnum ad duo ⁊
duoꝝ ad tria: ⁊ triū ad q̄tuor vel ad
qnqȝ vel ad sex: ⁊ vltra. ¶ Jtē notan- nom 3m
dū ē: qđ qñ motiui potētia ⁊ potētia
mobilis seu resistenti mobilis sunt
equales: ita qđ q̄ntū vnū sufficit age-
re vel mouere tātū aliud scilicet mo
bile sufficit resistere: motiuū nunq̄ȝ
mouebit illud mobile stāte illa ppor
tione equalitatis: ⁊ multo min9 mo-
uebit: si mobile esset maioris resistē-
tie quā motiuū ad agere: ⁊ ideo ad h
vt fiat motus reqritur q motiuū ex-
cedit suā resistētiā: ita qđ motiui ad
mobile sit pportio maioris iequali-
tatis: ⁊ nulla pportio maioris ineq̄li
tatis reqrit ad oēm motū. Jtē nō seq
tur ad oēm visionē reqrit oculus: er
go oculus reqrit ad oēm visionē: an
tecedēs eni ē veꝝ significās qđ visio
nō pōt fieri sine oculo: ⁊ cōsequēs fal
suȝ: quia quicunqȝ oculus detur ille
non requiritur ad omnem visioneȝ.
Jtem non sequitur: ad equitandum
requiritur equus: ergo equus requi
ritur ad equitandum: antecedens ve
rificatur: vt prius: ⁊ consequens est
falsum. Similiter non sequitur: tu
teneris: aut debes: aut obligaris sol-
uere isti denarium: ergo denarium
teneris: aut debes: aut obligaris isti
soluere. Nec sequitur promitto tibi
denarium: ergo denarium promit-
to tibi. Nec sequitur: semper fuit vel
erit aliquod instans: ergo aliquod
instans semper fuit vel erit. Nec se-
quitur eternaliter fuit vel erit aliqs
homo: ergo aliquis homo fuit vel
erit eternaliter. ¶ Similit argumen
tādo cū his terminis ab eterno: per-
petuum: perpetualiter: perpetuo: et
vniuersaliter cū terminis iportātib9
obligationē aut promissionem non

valet consequentia a sensu composi
to ad diuisuz:semp enim in ante ter-
minus cōis stat cōfuse vel imobilit:
⁊ in ꝯsequēte nō. Similiter si arguat
ex ꝯtradictorio cōsequētis ad ꝯtradi
ctoriū antecedētis alicuius istaꝝ nō
valet ꝯn̄a:vnde nō sequit:nullū de-
nariū teneor aut debeo tibi dare:er-
go nō teneor aut debeo tibi dare ali
quē denariū:⁊ ita de alijs. ¶Ad istū
modū reducit vniuersaliter quādo
arguit a termino stāte cōfuse tātū ad
eūdē stātez determinate remanente
eadē distributione vel eodē termio
sincathegorematice:vnde nō sequit
omnis hō habet caput: ergo caput
habet ōis homo: Nec seqt post qd̄li
bet instās erit aliqd̄ instās:ergo ali-
quod instās erit post quodlibet istās
Nec sequit ante quodlibet istās erit
istās:ḡ istās erit an̄ qd̄libet istās. Si
milr nō seqt imediate post h̄ erit ali
qd̄ instās.ḡ aliqd̄ istās erit imediate
post hoc:antecedēs eniz est verū: vt
patet ꝑ exponētes ⁊ ꝯsequēs ē falsuz
qꝛ nullū instās erit imediate post h̄:
qꝛ quodcūqꝫ istās erit post hoc: iter
illud ⁊ hoc erit tunc mediuz in quo
erunt infinita instātia:qꝛ nullū istās
ē imediatū instāti. Nec seqt:tu icipis
ꝑtrāsire aliquā ptez.a.spatij:ergo ali
quā patē.a.spatij incipis ꝑtrāsire:po
no enim ꝙ tu icipias moueri super
.a.ꝑ remotionē de ꝓ̄senti:tūc an̄s est
verū:vt pꝫ exponendo:⁊ cōsequēs ē
falsū ꝙ ꝓbat:et primo ꝙ an̄s sit veꝝ
arguendo sic:tunc nō pertransis nec
ꝑtrāsisti aliquā ꝑtē.a.spatij:⁊ imedia
te post istās pn̄s ꝑtrāsibis aliquā ꝑtē
.a.spatij:ergo icipis ꝑtrāsire aliquaz
ꝑtē.a.spatij:pꝫ cōsequētia cū maiori:
⁊ minor ꝓbat:post istās ꝓ̄sens ꝑtran
sibis aliquā ꝑtē.a.spatij ⁊ nullū erit
instās post istās ꝓ̄sens qn inter id et
hoc istans ꝓ̄sens ꝑtrāsibis aliquam
ꝑtez.a.spatij:ergo ⁊c̄.pꝫ ꝯsequētia ⁊
antecedens similiter: modo arguit
falsitas cōsequētis cōsequētie princi
palis:qꝛ si aliquā partē.a.spatij inci-
pis ꝑtransire sit ista.b.⁊ arguit ꝙ .b.
nō incipis ꝑtransire:exponit eni sic:
in instanti ꝓ̄senti nō ꝑtransibis.b.qa
nūc nō moueris:⁊ imediate post in-
stās ꝓ̄sens ꝑtrāsibis.b.mō hec ē falsa
habet eniz sic exponi ista exponēs:
post instans ꝓ̄sens ꝑtrāsibis.b.⁊ nul
lū erit instās post pn̄s instās qd̄ iter
illud ⁊ pn̄s istans ꝑtrāsibis.b.⁊ hoc
est falsum:imo erit aliqd̄ instās post
hoc istās pn̄s:⁊ inter illud ⁊ hoc pre
sens istās nō pertrāsibis.b. ꝙ ꝓbat:
⁊ capio illud tp̄s in quo ꝓ̄cise ⁊ ade-
quate ꝑtrāsibis.b.ita ꝙ in nullo ma-
iori nec in aliquo minori:⁊ vocetur
.d.⁊ capio mediū instans illiꝰ tꝑis d:
⁊ sit.c.⁊ pꝫ ꝙ.c.istās erit post hoc in
stās pn̄s:⁊ inter.c.⁊ hoc istās presēs
nō ꝑtrāsibis:b.cū istud tp̄s sit minus
.d.⁊ in nullo minori .d. ꝑtrāsibis . b.
vt patuit:ergo.c.erit instās post hoc
⁊ inter illud ⁊ hoc non pertransibis
.b.ergo aliquod erit instās post hoc
⁊ inter illud ⁊ hoc non pertransibis
.b.ergo non imediate post hoc per-
transibis.b.ꝙ erat probanduz. Itez
non sequitur incipit esse aliqua ꝑs
huius hore:ergo aliqua pars huius
hore incipit esse :antecedens eniz ē
verum ⁊ consequens falsum:antece
dens probatur:quia in instanti pre-
senti non est aliqua pars huius ho-
re ⁊ imediate post instans presens
erit aliqua pars huiꝰ hore ergo ⁊c̄.
patet consequentia cum maiori ⁊ mi
nor probatur: post instans presens
erit aliqua pars huius hore:⁊ nullū
erit instans post hoc instans presēs
ꝙ inter id ⁊ instans presens erit ali-
qua pars huius hore ergo ⁊c̄. patet
consequentia cum maiori ⁊ minor

probatur: quoniaꝫ si aliquod erit instās post hoc ꝛ inter illud ꝛ hoc nō erit aliq̄ pars hui⁹ hoꝛe: sit illō istās .b. ꝛ patet qꝺ inter .b. instās ꝛ presēs istās cadit tēpus mediū qꝺ erit aliq̄ ps hui⁹ hoꝛe: patet igiꝉ qꝺ añcedenſ pncipalis cōsequētie ē veruꝫ. Et qꝺ ꝯsequens eiusdē sit falsum arguiꝉ: qꝛ si aliqua ps huius hoꝛe incipit eē sit illa .c. ꝛ patet ꝙ .c. nō incipit esse: qm̄ si .c. icipit esse ꝛ in instanti preſēti nō est: ergo imediate post presēs instās .c. erit qꝺ ē falsū: vt patet: qm̄ eius secūda exponēs ē falsa: scilꝫ ꝛ nullum erit instās post hoc pn̄s: instās qꝺ inter illud ꝛ hoc presens istās .c. erit: qꝛ tūc .c. foꝛet antequā sua medietas foret: ꝛ etiā qꝺ .c. foꝛet ante suū mediuꝫ istās qꝺ ē ipossibile. Jtē nō sequitur incipit aliqua pars hui⁹ hoꝛe eē ptrāsita: ergo aliqua pꝫ huius hoꝛe incipit eē pertrāsita: añs enim ē veruꝫ et cōsequēs falsuꝫ: demōstrādo hoꝛam futuraꝫ incipientē ab hoc istāti ꝙ pbatur ꝛ primo ꝙ añs sit veꝝ. nūc nō ē aliqua pars huius hoꝛe ptrāsita: et imediate post hoc aliqua ps hui⁹ hoꝛe erit ptransita: ergo incipit aliqua pars huius hoꝛe eē ptrāsita pꝫ ꝯña cū maioꝛi ꝛ minoꝛ pbaꝉ post hoc aliqua ps hui⁹ hoꝛe erit ptrāsita ꝛ nullū erit istans post hoc ꝙ inter illud ꝛ hoc aliqua ps hui⁹ hoꝛe erit ptrāsita ergo ꝛc. pꝫ ꝯn̄s ꝛ añs p maioꝛi pte ē manifestū ꝛ minoꝛ pbaꝉ vt pri⁹: ꝙ ꝯn̄s sit falsuꝫ: pꝫ qꝛ si aliqua pars huius hoꝛe incipit eē ptransita deꝉ ista: ꝛ sit .b. ꝛ patet quod .b. pars nō incipit eē pertransita: ꝛ deducatur: vt prius. Similiter nō sequitur icipit aliqua pars huius spatij eē pertransita ergo aliqua pars hui⁹ spatij incipit esse pertransita: posito qꝺ .a. mobile incipiat moueri per remotioneꝫ de presenti super .b. spatio: ꝛ deducitur vt prius quod antecedens sit verum ꝛ consequens falsum. Similiter nō sequitur incipis videre aliquā ptem .a. magnitudinis: ergo aliquā ptē .a. magnitudinis icipis videre: posito eniꝫ quod .a. sit vna magnitudo que nūc sit tibi occulta ꝺm se: ꝛ quodlibꝫ sui: ꝛ quod icipiat tibi manifestari p partē ante partem in infinitū: ita qꝺ prius ei⁹ medietas quā totum: ꝛ pri⁹ medietas medietatis: ꝛ sic in ifinituꝫ: ꝛ patꝫ quod totuꝫ antecedens est verum ꝛ consequēs falsum et deducaꝉ vt prius similiꝉ nō sequiꝉ icipit aliq̄ pars ocultari ergo aliqua pars incipit ocultari posito eni qꝺ .a. sit vnuꝫ coꝛpus visuꝫ a te scꝺm se ꝛ quālibet sui partē extremā et qꝺ incipiat ocultari per partē ante partē ifinitū: ꝛ patet qꝺ antecedēs est verū ꝛ ꝯsequēs falsum: Similiter nō sequitur icipit esse aliqꝺ instās futuꝝ: ergo aliquod instans futuꝝ incipit esse: notuꝫ eniꝫ est quod antecedens est verū: ꝛ consequēs falsū: quia quodcūqꝫ instans futurum signeꝉ: ipsum non incipit eē qualitercūqꝫ exponatur: ex eo qꝺ nullum instans futuꝝ imediate post hoc erit. Similiter nō sequiꝉ cū termino cōmuni distributo: vnde nō sequitur: tu incipis scire omnem propositionem: ergo omnem propositioneꝫ incipis scire: posito enim qꝺ non sint nisi .xi. ꝓpositōes quaruꝫ .x. scias: ante sciuisti: ꝛ post hoc scies: sit tamen vna quā nō sciuisti que desinat esse per remotionē de presenti: ꝛ nulla alia incipiat eē: ꝛ tunc pꝫ qꝺ antecedēs ē veꝝ ꝛ ꝯsequēs falsum: vt pꝫ. Similiter si arguaꝉ ex cōtradictoꝛio ꝯsequētis ad ꝯtradictoꝛiū antecedentis: consequentia non valebit. ¶ Jteꝫ cū isto verbo desinit non valet. vnde non sequitur tu desinis pertransire aliquā partē .a. ergo ali-

quaȝ partē.a.desinis pertransire:po
sito.n.ꝙ nūc sis in vltimo instāti ho
re p̄terite in qua adequate ꝑtranscie
ris.a.spatiū:ita quod nunc desinas
moueri per remotioneȝ de presenti
antecedens est verum:⁊ consequēs
falsum:ergo illa consequentia non
valet:quod antecedens sit verum in
casu isto.probatur:quia in īstanti p̄
senti non pertransis aliquaȝ partē.a.
⁊ imediate ante instās presens ꝑtrā
sisti aliquā parteȝ.a.ergo ⁊c̄.patet cō
sequētia cū maiori:quia in hoc instā
ti nō moueris:⁊ arguit̄ minor Ante
instans presens pertransisti aliquaȝ
parteȝ.a.⁊ nulluȝ fuit instās ante in
stans presens:quod inter id ⁊ instās
presens pertransisti aliquam parteȝ
.a.ergo ⁊c̄.patet cōsequentia cū ma
iori:⁊ arguitur minor:qꝛ det̄ oppo
situm:aliquod fuit instans ante .a.⁊
inter illud ⁊.a.non pertransisti ali
quā ꝑtē.a.contra sit illud instans.b.
⁊ cuȝ inter.b.⁊ presens instās fuerit
tēpus mediū in quo fuisti motus lo
caliter:⁊ aliquod ꝑtransisti aut totuȝ
.a.aut partē.a.sed nō totū.a.ergo ꝑtē
.a.ꝙ erat probandum:Et ita reliq̄
tur antecedēs ꝓncipalis consequen
tie verū.Quod autē cōsequēs sit fal
sum arguitur:quia si aliquā partē .a.
desinis pertransire sit illa.b.⁊ argui
tur quod.b.non desinis pertransire:
quia nunc non pertransis.b.nec im
mediate ante hoc pertransisti .b.er
go ⁊c̄.tenet ꝯsequentia cū maiori ex
quo nūc nō moueris ꝑ casū:⁊ minor
ꝓbat̄:qꝛ si nō ē vera:da tu oppositū:
scilicȝ imediate āte hoc ꝑtransisti.b.
⁊ tunc arguo sic:imediate ante hoc
pertrāsisti.b.g̊ nullū fuit īstās añ hoc
qn īter illō ⁊ h̄ ꝑtransisti.b.tȝ ꝯñ a ab
exposita ad alterā suaꝝ exponētiuȝ:
sed ꝯñs ē falsū:g̊ ⁊ añs:g̊ oppositum
añtis ē veꝝ.Sȝ tale oppositū fuit mi
nor:g̊ illa minor erat v̄a:sȝ ꝓbo falsi
tatē ꝯñtis:qꝛ oppositū ei⁹ ē veꝝ.s.ali
qđ fuit īstās ante hoc ⁊ īter illud:⁊ h̄
nō pertrāsisti.b.qđ ꝓbo.⁊ accipio to
tū tp̄s in quo adequate pertrāsisti.b.
⁊ sit illud.d.tūc capio mediū īstās il
lius tp̄is.d.qđ sit.c.⁊ arguo sic:īter.c.
īstās ⁊ hoc īstās nō ꝑtrāsisti.b.vt pȝ:
qꝛ.c.fuit mediū īstās toti⁹ tp̄is.d.in q̊
tp̄e.d.adequate ꝑtrāsisti.b.ꝑ casuȝ:⁊
.c.fuit aliqđ īstās añ hoc:ergo aliqđ
fuit īstās añ hoc ⁊ īter illō:⁊ hoc nō
ꝑtrāsisti.b.g̊ nō īmediate añ h̄ ꝑtrāsi
sti.b.qđ erat ꝓbādū ⁊ si sic:g̊.b.nō de
finis ꝑtrāsire.et sicut arguit̄ đ ip̄o.b.
ita de q̄libet alia ꝑte.a.data vl̄ dabili
Itē nō seq̄t̄ đsinit eē aliq̄ ꝑs ꝓportio
nalis hui⁹ hore demōstrādo horā p̄
teritam terminatā ad h̄ īstās:g̊ aliq̄
ꝑs ꝓportiōalis hui⁹ hore desinit esse:
añs.n.ē veꝝ exponēdo ꝑ remotiōeȝ
de p̄nti qꝛ alit̄ nō pōt exponi:⁊ ꝯñs
ē falsū q̄cūqȝ ꝑs det̄.Itē nō seq̄t̄ desi
nit eē aliqđ īstās p̄teritū:g̊ aliqđ īstās
p̄teritū desinit eē:añs enī ē veꝝ:vt pȝ
qm̄ nūc nō ē aliqđ īstās p̄teritū:⁊ im
mediate añ hoc fuit aliqđ īstās p̄teri
tū:g̊ desinit eē aliqđ īstās p̄teritū:pȝ
ꝯña cū maiori ⁊ minor ꝓbat̄:añ hoc
fuit aliqđ īstās p̄teritū:⁊ nullū fuit ī
stās añ hoc qđ īter illō ⁊ hoc fuit ali
qđ īstās p̄teritum:g̊ imediate añ hoc
fuit aliqđ īstās p̄teritū:⁊ tñ ꝯñs ꝯse
quētie ꝓncipalis ē falsū aliqđ īstās p̄
teritū desinit eē:qꝛ signet̄ illō:⁊ sit.c:
⁊ arguit̄ ꝙ.c.nō desinit eē:qꝛ.c.nunc
nō ē:nec īmediate añ h̄ fuit:nec ime
diate post hoc erit:g̊ ⁊c̄.Nec seq̄t̄ de
finis vidē aliquā ꝑtē.a:g̊ aliquā ꝑteȝ
.a.desinis videre:posito.n.qđ ī ꝓnci
pio hui⁹ hore p̄terite tmīate ad hoc
īstās videbas totū.a.ita qđ tūc icepis
set occltari ꝑ ꝑtē añ ꝑtē īfinitū ꝯtinue
vsqȝ ad h̄ īstās:ita qđ ī īstāti p̄nti ñ vi
debas.a.nec aliquā ei⁹ ꝑtē:sȝ bñ ime

diate añ hoc vidisti aliquã ei⁹ partẽ: tunc antecedens est verũ ꝛ ꝯñs falsum vt patz. Similiter si i aliqua ista rũ ꝯsequẽtiaꝝ similiũ arguaṫ ex ꝯtra dictorio cõsequẽtis ad ꝯtradictoriũ añtis ꝯña nõ erit bona ex quo nulla istaꝝ est bona: vt pz. ℂ Ultimo ẽ notãdũ qꝺ respectu terminorũ singularium ꝛ simpliciũ satis valet ꝯña: ꝛ h̃ ideo ẽ qꝛ terminus discret⁹ ꝛ singularis seruat eãdẽ suppõnem siue precedat siue sequatur. Unde bene sequitur incipio vel desino videre sortez ergo sortez incipio vel desino videre ꝛ ecõtra. Item promitto tibi. b. denariũ ergo. b. deñariũ tibi ꝓmitto ꝛ ecõtra. Item sequitur ad omnẽ motum regritur ista ꝓportio: ergo ista ꝓportio regriṫ ad oẽ motũ: ꝛ ita de alijs: ꝛ isti duo sẽsus ꝯuertũtur inter se: sed hoc non ẽ simpliciter: ꝛ formaliter: sed solũ gratia materie merito termini singularis: ꝛ hoc de secundo modo ꝛc̃. (margin: nom vltimum.)

ℂ Tertius modus.

ℂ Itẽ respectu termĩoꝝ relatiuoꝝ nõ valet consequentia a sẽsu composito ad diuisum ꝛc.

Iste est terti⁹ modus sẽsus ꝯpositi ꝛ diuisi: ꝛ fit mediante hoc relatiuo qui que quod in quocũqꝫ casu accipitur. Et ẽ sensus cõposit⁹ cuz hoc relatiuũ qui que quod: refert antecedens stãs ꝯfuse tñ: vel vniṫ imediate antecedẽti distributo: vel cum verbũ ꝑncipale fuerit negatũ. Exẽplũ primi: ꝓmitto tibi denariũ quez tibi ꝓmitto: hec ẽ in sensu ꝯposito. Exẽplũ secũdi: oĩs hõ q ẽ alb⁹ currit hec ẽ ẽt in sẽsu ꝯposito. Exẽplũ tertij chymera q̃ currit nõ moueṫ hec sit̃r est in sensu composito: in sensu diuiso ẽ cũ nõ refert ãtecedẽs: stãs ꝯfuse tãtũ: nec vniṫ imediate antecedẽti distributo: nec verbũ ꝑncipale ẽ negatuz. Exẽpluz vt aliqs hõ q ẽ alb⁹ currit. ℂ Pro istis relatiuis sit ꝑma regula ista: qñ hoc relatiuũ qui que qꝺ teneṫ in sensu cõposito tũc non licet ipsuz resoluere in ꝛ: et ille illa illud: vel in ꝛ: ꝛ ipse ipsa ipsuz. Unde nõ sequtur oĩs hõ ẽ aĩal qꝺ ẽ rõnale: g̃ oĩs hõ ẽ aĩal: ꝛ illud ẽ rõnale. Itẽ nõ seqṫ tu differs ab hoie q ẽ rome: ergo tu differs ab hoie ꝛ ipe ẽ rome. Nec sequiṫ chymera que currit nõ moueṫ: ergo chymera currit: ꝛ ipsa non moueṫ. ℂ Secũda regula ẽ ista: relatiuũ cathegorematice relatũ ad suũ antecedẽs supponit eodẽ modo sicut antecedẽs suũ: sed relatiuum ypotheti ce relatũ ad suũ añs stãs ꝯfuse tãtuz supponit determinate: vnde hoc relatiuũ qui que quod: semꝑ supponit eodẽ mõ sicut suũ antecedẽs in quocũqꝫ casu fuerit: sed ista relatiua ille illa illud: ꝛ ipse ipsa ipsũ: ꝛ hmõi semper supponũt eodẽ modo sicut suuz antecedẽs: nisi antecedẽs stet confuse tãtũ: qꝛ tũc stãt determinate replicando totã cõpositionẽ sui antecedẽtis: ũõ hec copulatiua ẽ falsa: oĩs hõ ẽ aĩal ꝛ illud ẽ ratiõale: qꝛ secũda, ps ei⁹ significat ꝑncipaliter: qꝺ aĩal qꝺ ẽ oĩs hõ ẽ rõnale ꝛ hoc ẽ falsũ: quoniã nullũ aĩal ẽ oĩs hõ. ℂ Ex diffinitiõe sensus cõpositi patet qꝺ trib⁹ modis fit sensus cõpositus mediãte hoc relatiuo q q̃ qꝺ vl' suo obliquo. ℂ Primo cuz refert antecedens stãs cõfuse tãtũ. ℂ Secũdo cũ vniṫ imediate antecedẽti distributo. ℂ Tertio cum verbũ ꝑncipale fuerit negatũ. Propterea non sequitur omnis homo ẽ

(margin notes: pᵃ regᵃ. — 2ᵃ regᵃ. — Corrᵐ. — primo. — secũdo — tertio.)

animal qd̄ ē rationale: ergo oīs hō ē
animal ⁊ illud ē rationale añs enim
est ver̄ ⁊ cōseqnens falsū. Itez nō se
quit̄ pmitto tibi denariū quē tibi p
mitto: ergo pmitto tibi dnariū ⁊ illū
tibi pmitto: añs eniz ē ver̄ in casu et
cñs falsū: qꝛ significat illud cñs de
nariū quē tibi pmitto: tibi pmitto qd̄
falsuz ē: vt patet. Itez nō sequit̄ reg
rit̄ oculus qui regritur ad vidēdū: g̃
ad vidēdū regrit̄ oculus: ⁊ ille regri
tur ad vidēdū. Itē nō sequit̄ imedia
te post hoc erit qd̄ aliquādo erit: er
go imediate post hoc erit: ⁊ illud ali
quādo erit. Itē nō seqt̄ imediate āte
hoc fuit qd̄ aliquādo fuit: g̃ imediate
ante hoc fuit ⁊ illud aliqñ fuit: in oī
bus huiusmōi cōsequētijs: est añs ve
rū ⁊ cñsequēs falsū: ⁊ in oib⁹ relatiuū
in cōsequēte stat determinate ⁊ i āte
cedēte stat cōfuse tantū: ⁊ in cōsequē
te relatiuuz replicat totā cñpositiōez
sui antecedētis: vt patet. ⸿Similiter
fit sensus cōposit⁹ cū relatiuū vnitur
imediate antecedenti distributo: ita
qd̄ inter relatiuū ⁊ añs nō cadit vbū
pncipale: sicut hic oīs homo q ē al
bus currit: oīs ppositio cuius cōtra
dictoriū ē falsuz ē vera: si aūt iter an
tecedēs distributuz ⁊ relatiuuz cadit
verbū pncipale affirmatū: est talis p
positio in sensu diuiso: vt hic omnis
homo currit qui est albus: ⁊ oīs pro
positio est vera cuius cōtradictoriū
est falsuz. Et differūt iste ppositiōes
oīs hō q est alb⁹ currit: ⁊ oīs hō cur
rit qui ē albus ⁊ similes: qꝛ i eis non
sunt distributiones equales: i ista .n.
oīs hō currit qui est alb⁹: ē maior di
stributio quā in ista: oīs hō q ē alb⁹
currit: in prima eni distribuit̄ li hō p
oibus suis suppositis: ⁊ significat co
pulatiue q oīs homo currit ⁊ quod
oīs hō ē albus: sed i secunda: qꝛ rela
tiuū cōiūgit̄ antecedēti imediate li
mitatur antecedēs a cñpositione rela
tiui ⁊ distribuitur li hō solū pro ho
minibus albis: ideo nō plus signifi
cat ista: oīs hō qui ē albus currit: ni
si qd̄ oīs hō albus currit: ⁊ ideo plus
significat illa de sensu diuiso quā illa
de sensu composito: vnde si omnis
homo currit qui est albus: sequit̄ qd̄
oīs hō q est albus currit: sꝫ nō sequi
tur oīs homo qui est albus currit: er
go oīs homo currit q est albus: naz
posito q oēs homines albi currant
nigri sedeant ē antecedens ver̄ ⁊ cō
sequens falsuz: vt patet: ⁊ eodēz mō
dicitur de alijs similibus. Unde non
sequitur oīs propositio cuius cōtra
dictorium ē falsum est vera: ergo oīs
propositio est vera cuius cōtradicto
rium est falsuz. Itez nō sequit̄ oīs cō
sequentia cuius antecedens est ipos
sibile est bona: ergo omnis cōsequē
tia est bona cuius antecedens est i
possibile. Item non sequitur oē aīal
quod est rudibile est asinus: g̃ omne
animal est asinus quod est rudibile.
Itē nō sequit̄ oīs hō qui habet iusti
tiā est iustus ergo oīs hō est iustus q
habet iustitiā: in oibus his arguit̄ a
sensu cōposito vero ad sensuz diuisū
falsuz. ⸿Arguēdo tamē ecōuerso in
oibus hijs cñsequētia est bona qꝛ in
his qcqd significat sensus cōpositus
significat sensus diuisus ⁊ plus vt di
ctū ē. ⸿Itez in illis de sensu diuiso re
soluēdo relatiuū in ⁊: et ille illa illud
vel ipse ipa ipm: valet cñsa: Uñ bene
seqtur oīs hō currit qui est albus er
go oīs hō currit ⁊ ipse est albus. Si
militer seqtur oīs ppositio est vera
cuius cñtradictoriuz ē falsuz ergo oīs
ppositio est vera ⁊ illi⁹ cñtradictoriū
est falsuz ⁊ sic de alijs. ⸿Sed in illis
de sensu cñposito tale relatiuuz nō de
bet resolui. Unde nō seqt̄ oīs homo
q est albus currit ergo oīs hō currit

ꝛ ipse est albus. Nec seqᷓ ois ꝓpositio cuius ɔtradictoriuꝫ est falsuꝫ est vͣa ergo ois ꝓpositio est vera ꝛ illiꝰ ɔtradictoriuꝫ est falsuꝫ. Nec seqᷓ tu differs ab aiali qḋ est asinus ergo tu differs ab aiali ꝛ illud ē asinus. Nec seqᷓ tu differs ab hoie qui est rome ergo tu differs ab hoie ꝛ ipse est rome. Nec sequiᷓ tu es fortior aiali qḋ ē musca ergo tu es fortior aiali: ꝛ illud ē musca: ꝛ ita de alijs silibꝰ. In oibus eni his ē aña veꝝ vt pꝫ exponēdo: ꝛ ɔña falsū vt pꝫ cuꝫ sit copulatiua falsa manifeste. ¶ Ualeret tñ quādoqꝫ gr̄a materie sed nō formaliter: vñ bñ seqᷓ ois hō q est risibilis ē animal. ergo ois hō est risibilis q ē animal. Itē ois hō q ē substātia est coloratus ergo ois hō est substātia q ē coloratus. Et silr̄ resoluēdo. Uñ sequr ois hō q ē aial est substātia: ergo ois hō ē aial ꝛ ipa est substantia: ꝛ ita de alijs. ¶ Silr̄ fit sensus cōpositꝰ cū tale relatiuū p̄cedet vl̄ seqᷓ vbū p̄ncipale negatū: vt chymera q̄ currit nō moueᷓ: vl̄ chymera ñ currit q̄ mouetur: ꝛ tūc tale relatiuū ñ hꝫ resolui: ꝛ si resoluaᷓ i ꝛ: et ille illa illḋ vl̄ ipe ipsa ipꝫ: nō valꝫ ɔña de forma licet valēt qñqꝫ gr̄a materie. Uñ nō seqᷓ tu ñ es iste hō q est latro demōstrato te: ergo tu nō es iste hō ꝛ iste est latro. nec seqᷓ tu nō es iste hō q est asinus ergo tu non es iste homo ꝛ ille est asinus semp demōstrādo te: nec sequr chymera que est hō nō est aial: ergo chymera ē hō ꝛ ipsa nō est aial: Nec seqᷓ chymera q̄ currit nō moueᷓ: ergo chymera currit ꝛ ipsa nō moueᷓ. In oibꝰ. n. his est aña verum ꝛ ɔña falsū vt pꝫ. Qñcūqꝫ tale relatiuū nō refert aña stās ɔfuse tñ: nec vniᷓ antecedēti imediate distributo: nec verbū p̄ncipale fuerit negatū tūc ɔñtia erit vniuersaliter bona resoluēdo tale relatiuū per ꝛ: et ille illa illud ꝛc̄.

¶ Quartus modus.

¶ Sꝫ respectu terminorū qui sumūtur aliquādo cathegorematice: aliquādo sincathegorematice inferēdo sēsuꝫ ɔpositum ex sensu diuiso ꝛc.

Iste est q̄rtus modꝰ cōpositiōis ꝛ diuisionis. Et fit medianti bus terminis qñqꝫ cathegorematiᶜ qñqꝫ sincathegorematice sūptis. Uñ hȳ termini. Infinitꝰ ta tuꝫ: totus ta tuꝫ: tā i singulari quā pluralist̄ant cathegorematice: qñqꝫ vo sincathegorematice. Primo mō tenētur in sensu ɔposito. Et teneᷓ cathegorematice qñ ponunᷓ a p̄te p̄tivl̄ a p̄te subiecti p̄cedēte substātiuo vel adiectiuo eiꝰ: vt aliqs numerus ē isinitꝰ: aut aliqd isinitū ē: aut linea est isinita: iꝫ vnaquaqꝫ istaꝝ teneᷓ cathegorematice ꝛ i sensu cōposito: Sed tenenᷓ sincathegorematice qñ ponūtur a p̄te subiecti nō p̄cedente aliquo ꝙ sit ɔterminatio eiꝰ: vt isinitus numerꝰ ē aliqs nūerꝰ. Eodē mō dicitur de hoc termino totus ta tuꝫ. ¶ Et differt valde sensus ɔpositus a diuiso mediante hoc termino infinitus ta tuꝫ. Primo qꝛ in sensu cōposito significat aliqḋ certū ꝛ determinatū: esse sine p̄ncipio ꝛ sine fine: vt linea est infinita significat ꝙ aliq̄ certa ꝛ determinata linea vt. a. linea: vl̄ .b. linea: est sine p̄ncipio ꝛ sine fine. Similiter hec numerus isinitꝰ est: significat ꝙ aliquis certꝰ ꝛ determinatus numerus est sine p̄ncipio ꝛ sine fine: Sed in sensu diuiso sincathego p̄ͣ dr̄ia.

rematice significat quocūqȝ finito dato vł dabili dari maius ĭ q̄cūqȝ ꝓpoꝛtiōe: vt īfinitꝰ numerꝰ est significat ꝙ quocūqȝ numero finito dato vel dabili datur maioꝛ in duplo: ⁊ ĭ triplo: ⁊ ĭ q̄druplo: ⁊ sic ĭ īfinitū.

2ª dr̄ia. ¶ Est etiaȝ vna alia dr̄ia q2 sincathegoꝛematice est signū ꝯfusiuū ⁊ redit totā ꝓpōneȝ exponibileȝ. Vn̄ hec est exponibilis īfinitꝰ est aliq̄s numerꝰ ⁊ p̄dicatū stat ꝯfuse tm̄ vt pȝ. Sȝ hec aliq̄s numerꝰ est īfinitꝰ: nō ē exponibilis sȝ resoluitur ⁊ p̄dicatū stat determinate. Jō nō seq̄r īfinitū numeꝝ potes numerare ḡ potes nūerare numeꝝ īfinitū. Nec seq̄r īfinitꝰ numerꝰ ē numerꝰ finitꝰ: ergo numerꝰ finitꝰ ē īfinitꝰ numerꝰ: nec seq̄r īfinita sūt finita ḡ finita sūt īfinita. Jn oībꝰ his est an̄s veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsuȝ. Silr̄ n̄ seq̄r īfinita erit aliq̄ linea ḡ aliq̄ linea erit īfinita. pōito. n. ꝙ q̄s ĭ p̄ma pte ꝓpoꝛtionali huiꝰ hoꝛe produceret vnā lineā pedalē: ⁊ ĭ scd̄a bipedalē: ⁊ ĭ tertia tripedalē ⁊ sic deinceps pȝ an̄s eē veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsū. Jteȝ nō seq̄r infinita velocitate mouebit̄ .a. ḡ .a. mouebit̄ īfinita velocitate: posito ꝙ .a. sit vnū mobile ĭcipiēs moueri nūc vno certo gradu remisse velocitat̄: ⁊ ꝙ ĭ p̄ma pte ꝓpoꝛtiōali huius hoꝛe mouebit̄ a gradu: ĭ scd̄a in duplo velociꝰ: ⁊ ĭ tertia ĭ triplo ⁊ sic in infinitū: ⁊ pȝ ꝙ an̄s est veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsū: q2 ĭ q̄cūqȝ data velocitate mouebit̄ .a. illa erit finita ⁊ nō īfinita: vt pȝ. Jtē nō seq̄r īfinita tarditate mouebit̄ aliq̄s pūctꝰ ĭ celo ergo aliq̄s pūctus ĭ celo mouebit̄ īfinita tarditate: an̄s enīȝ est veꝝ de pūctis ꝓpiq̄nātibus alteri poloꝝ ⁊ ꝯn̄s falsū: an̄s pȝ q2 aliquāta tarditate mouebit̄ aliq̄s pūctꝰ ĭ celo: ⁊ nō tāta q̄n maioꝛi: q2 q̄cūqȝ tarditate d̄mōstrata: maioꝛi ista mouebit̄ aliq̄s pūctꝰ ꝓpinquioꝛ polo ĭmobili vt pȝ: ⁊ sic infinitū: ⁊ ꝙ cōseq̄ns sit falsū pȝ: q2 quocūqȝ puncto dato in celo nō mouebit̄ infinita tarditate: q2 quocūqȝ pūcto remoto dato: dat̄ pūctꝰ tardioꝛ motꝰ infinitū. itē nō seq̄r in infinituȝ a motoꝛ excedit suā resistentiā ergo a motoꝛ excedit suā resistētiā in infinitū: an̄s ē veꝝ et ꝯn̄s falsū: ḡ ꝯn̄a non valet: ꝙ an̄s sit veꝝ ꝓbat̄. Aliquātū a motoꝛ excedit totā resistētiā suā: vt pȝ: q2 ad oē motū req̄rit̄ ꝓpoꝛtio maioꝛis ineq̄litat̄: et p maioꝛē excessū excedit medietatē illiꝰ resistētie: et p maioꝛē excedit t̄tiā ptē illiꝰ resistētie: ⁊ sic in īfinitū vt patet ergo ⁊c̄.: ꝙ aūt ꝯn̄s ꝯn̄e p̄ncipalis sit falsū manifestū ē iō nō ꝓbo Jtē nō seq̄r ĭ īfinitū .b. excedit aliquā ptē sui ergo .b. excedit aliquā ptē sui ĭ īfinitū: an̄s est verū ⁊ ꝯn̄s falsuȝ ꝙ an̄s sit veꝝ ꝓbat̄: ⁊ sit .b. vna linea pedalis ⁊ arguit̄ sic. Aliquātū .b. excedit aliq̄ȝ ptē sui puta p mediū semipedale ⁊ n̄ tātū ꝙ ĭ duplo plus excedit aliquā ptē sui: ⁊ ĭ triplo: ⁊ ĭ q̄druplo ⁊ sic ĭ īfinitū ḡ .b. excedit aliquā pteȝ sui ĭ īfinitū pȝ ꝯn̄aȝ cū maioꝛi q̄m̄ pedale excedit suā medietatē p semipedale: minoꝛ silr̄ pȝ: q̄m̄ si p semipedale excedit suā medietatē: p idē semipedale excedit medietatē illiꝰ medietat̄ ĭ duplo plus: ⁊ t̄tiā ptē illiꝰ in triplo plus: ⁊ q̄rtā ĭ q̄druplo plus: ⁊ sic ĭ īfinitū. Quot āt ꝯn̄s ꝯn̄e principalis sit falsuȝ pȝ q̄m̄ nullū finitū excedit suā partē excessu īfinito. Jteȝ nō sequit̄ īfinita erit ista linea ergo ista linea erit: īfinita: ꝯn̄s enī nihil valet demōstrādo lineā giratiuā: capiatur enī vna colūna spissitudīs pedalis ⁊ diuidat̄ ad imaginē ĭ ptes ꝓpoꝛtiōales ꝓpoꝛtōe dupla: et capiat̄ linea giratiua girātē p̄mā ptē ꝓpoꝛtionalē: ⁊ aliā girātē scd̄aȝ pteȝ: ⁊ aliā girāteȝ t̄tiā pteȝ: ⁊ sic ĭ īfinitū: ⁊ q2 īfinite sūt ptes ꝓpoꝛtiōales huiꝰ colūne: iō ⁊c̄.

imaginemur vnā lineā dscēdētē a su
premo huiꝰ colūne ⁊ reuertere prio
pmā ptē pportionalē: deide secūdaz:
⁊ tertiā: ⁊ sic i ifinitū ⁊ pꝫ ꝙ añs ē ve
rū: qꝛ aliqꝫta erit ista linea ⁊ ñ erit tā
ta finita ꝙ maioꝛ erit ista linea ⁊c̄. et
tñ ꝯñs ē falsū. Jtē nō seqꝛ i ifinitū p t
hoc ꝯtinuū eē diuisū ḡ hoc ꝯtinuuꝫ
pōt eē diuisū i ifinitū: añs ē veꝝ: qꝛ in
aliquātū pōt hoc ꝯtinuū eē diuisū et
nō i tātū ꝙ ī plus ḡ ⁊c̄. ⁊ ꝯñs ē f^m: qa
significat pncipaliter ꝙ hoc ꝯtinuū
pōt eē diuisū i ifinitū. i. ī aliquā multi
tudinē nō hñtē pncipiū nec finē qð ē
ipossibile. Jtē ñ seqꝛ p ifinitū tps pōt
h ꝯtigēs eē futuꝝ: ḡ hoc ꝯtingēs pōt
eē futuꝝ p ifinitū tps: añs. n. ē veꝝ et
ꝯñs falsū ⁊ iplicat cōtradictionē: qð
añs sit veꝝ: pbaꝛ ⁊ capio vnū effectū
ꝯtigētē futuruꝫ ad vtrūlibet: vt puta
antixpꝫ eē q sit. a. ⁊ arguiꝛ sic: p aliqñ
tū tps pōt. a. eē futurū: ⁊ nō p tātū qn
p maiꝰ i duplo: ⁊ i triplo: ⁊ sic i ifinitū
ḡ ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ añs silr. Quot āt ꝯñs
ꝯñtie pncipalis iplicet: pbaꝛ: qm̄ si. a
pōt eē futuꝝ p ifinitū tps: seqꝛ ꝙ. a. pt
eē futuꝝ p totū tps eternū qð iplicat
qm̄ si. a. ē futuꝝ p totū tps eternū ḡ. a.
erit ex quo ē futuꝝ: ⁊. a. nūquā erit ex
quo ē futuꝝ p totū tps eternū: qm̄ si
aliqñ erit: seqꝛ ꝙ nō ē futuꝝ p totū tē
pus eternū: si ḡ. a. sit futuꝝ p totū tps
eternū seqꝛ ꝙ. a. erit: ⁊ ꝙ. a. nūqꝫ erit
qð ē manifesta ꝯtradictio. Jtē nō se-
qtur ifinitas ptes eqles nō cōicātes
hꝫ soꝛtes ergo soꝛtes hꝫ ifinitas par
tes eqles nō cōicātes: añs. n. ē veruꝫ
⁊ ꝯñs falsū: pbaꝛ prio ꝙ ātecedēs sit
no^m p^m veꝝ. ¶ Notādū tñ ꝙ ptes nō cōican-
tes alicuiꝰ ꝯtinui sūt ille: qrū vna est
totaliꝛ extra aliā vt due medietates:
tres tertie: qtuoꝛ qrte: exēplū vt si eēt
vna linea bipedalis cuiꝰ vnꝰ pūctus
extremꝰ sit. b: ⁊ aliꝰ. a: tūc ista duo pe-
dalia. s. a. ⁊. b. sūt due ptes eqles non
cōicātes linee date ⁊ sūt duo pedalia
ñ cōicātia qm̄. a. ē aliđ pedale ab. b. ⁊
ecōtra. b. ē aliđ pedale ab. a. ⁊ ita in li
nea data sūt solū duo pedalia nō cōi
cātia. Partes vō cōicātes sūt qrum
nulla est totaliter extra aliā: vt pꝫ i li
nea data ifinita eni ibi sunt pedalia
cōicātia: qꝛ a quolibet pūcto medio
iter. a. et. b. ad aliquē pūctū mediū in
ter. b. et. c. pōt describi pedale: sed ifi-
nita sūt pūcta iter. a. et. b. ⁊ iter. b. et. c.
vt pꝫ. ḡ ⁊c̄. Exēplum huiꝰ linee pꝫ ife
rius in margine.

b————————————————————a

His declaratis ⁊ positis pbaꝛ:
ꝙ añs pncipalis ꝯñtie sit
veꝝ ⁊ arguiꝛ sic: duas ptes eqles nō
cōicātes hꝫ soꝛtes: ⁊ tres ptes eqles
nō cōicātes hꝫ soꝛtes: ⁊ qtuoꝛ: ⁊ qnqꝫ
⁊ sic i ifinitū ḡ ⁊c̄. Vl' sic aliqt ptes eq
les nō cōicātes hꝫ soꝛtes ⁊ nō tot fini
tas ꝙ i duplo plures: ⁊ i triplo plres:
⁊ i qdruplo: ⁊ sic i ifinitū ergo ⁊c̄. pꝫ
ꝯña ⁊ añs faciliter deduciꝛ: qð ꝯñs
ꝯñtie pncipalis sit falsuꝫ pbaꝛ: qm̄ si
soꝛtes hꝫ ifinitas ptes eqles nō cōicā
tes seqꝛ qð soꝛtes sit ifinitꝰ: qꝛ oē cō- Corre^m
positū ex ifinitis ptibꝰ eqlibꝰ nō cōi-
cātibꝰ ē infinitū. Et ex his pꝫ qð ali-
qð corpꝰ ē pcise bipedale ⁊ tñ i ipso
sūt ifinita pedalia ⁊ vlteriꝰ relinqtur
hāc ꝯñaꝫ nō valē ifinita pedalia sunt
in ista linea: vel in ista linea sūt infi-
nita pedalia ergo ista linea ē infini-
ta dꝫ eni addi in añcedēte nō cōican
tia. Silr arguēdo sic infinitū numeꝝ
potes numerare ergo aliquē nume-
rū ifinitū potes numerare nō valet
ꝯña Nec seqꝛ ifinitꝰ numerꝰ ē finitus
ergo aliqs ifinitꝰ numerꝰ ē finitꝰ Nec
seqꝛ ifinita sūt finita ergo aliq ifinita
sūt finita Nec seqꝛ ifinitas ptes equa
les nō cōicātes hꝫ soꝛtes ergo aliqs
ifinitas ptes eqles nō cōicātes hꝫ soꝛ
tes ⁊ sic de alijs: ⁊ rō ē: qꝛ tale signuꝫ

particulare additū taliter uno facit
nom 2m stare cathegorematice. ¶ Etiā nota
ꝙ hec propositio: infinitus numerꝰ
est numerus finitus: nō habet cōuer
ti in hāc numerus finitus est infinitꝰ
qꝛ ātecedens est ueꝝ ⁊ consequens
falsum. Similiter ista nō habet ꝯuer
ti in īfinita sunt finita: hāc finita sunt
infinita: nā cōtinue idē terminus stat
sinchathegorematice in una ⁊ cathe
gorematice in alia: ⁊ ideo ista infini
tus numerus est numerus finitꝰ reti
net naturam uniuersalis affirmati-
ue: ⁊ ideo habet ꝯuerti ꝑ accidēs in
istam: infinitus numerus est aliquis
numerus. Et ista infinita sunt finita
hꝫ ꝯuerti in ista infinita sunt etiā ali
nom 3m qua: ⁊ sic de alijs. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ
frequenter fit deceptio in his termi
nis addito relatiuo: unde non seqᷓ i
finitus est aliquis numerus qui est fi
nitus ergo infinitus ē aliqs numerꝰ
⁊ ipse est finitꝰ: finite sunt partes sor-
tis equales nō cōicātes: ergo infini-
te sunt partes sortis eq̄les nō cōican
tes quaꝝ aliqua ē ꝑs sortis: ⁊ illas hꝫ
sortes: nulla haꝝ consequentiaꝝ ⁊ si
miliū est bona: qꝛ tale relatiuū stās
cōfuse nō hēt resolui ut dictū est: ⁊ i
qualibet dictaꝝ ꝯn̄tiaꝝ est antecedēs
ueꝝ ⁊ ꝯn̄s falsum ut pꝫ intuenti. Si
militer iste terminus totus ta tum te
netur dupliciᷓ sincathegorematice ⁊
facit sensū diuisū: cathegorematice
⁊ facit sensum ꝯpositū: teneᷓ sinca-
thegorematice quando ꝑ̄cedit in ꝓ-
positiōe nō ꝑ̄cedente alia determina
tiōe ut totꝰ sortes est ꝑs sortis: ⁊ tunc
teneᷓ in sensu diuiso: teneᷓ v̊o cathe
gorematice cum poniᷓ a ꝑte ꝑ̄dicati
uel a ꝑte sibi ꝑ̄cedēte alia determina-
tione eiꝰ: exēplum primi ut in oculo
tuo est totū ens mundi: exēplū se-
cundi: ut aliqđ totū est in oculo tuo
aut ens totū est in oculo tuo ⁊ tunc
stat in sensu cōposito. ¶ Differt sen- dr̄ia pa.
sus ꝯpositus a diuiso cū isto ᷓmino
totꝰ ⁊c̄. qꝛ i sensu diuiso reddit ꝓpōnē
exponibilē in sensu ꝯposito est ter-
minus resolubiᷓ. ¶ Itē in sensu di- dr̄ia 2a.
uiso ꝯuertiᷓ cum uniuersali ⁊ est ter
minus ꝯfusus sed in sensu composi-
to neutꝝ istoꝝ sibi ꝯuenit ut patet.
¶ Itē differunt in significato: qꝛ in dr̄ia 3a.
sēsu diuiso ⁊ sincathegorematice to-
tus idē est ꝙ q̄libet ꝑs: Unde ista ꝓ-
positio totus sortes est aliqđ sortis si
gnificat ꝙ q̄libet ꝑs sortis est aliqđ
sortis: sed in sensu ꝯposito significat
ens integrū ⁊ ꝑfectū cui nihil đest
est ut patet ex usu loquendi ⁊ accipi
endi hos terminos. ideo nō seqᷓ in
oculo tuo est totū quod est mundo
ergo totū ꝙ est in mundo est i ocu-
lo tuo: an̄s .n. est ueꝝ qꝛ in oculo tuo
est hoc demōstrādo pupillā: ⁊ hoc ē
totū qđ ē in mundo: qꝛ hoc ens in
tegrū ꝙ ē in mundo: ergo hoc ē to-
tū qđ est in mundo: pꝫ ꝯn̄a ab uno
conuertibili ad reliquū: ḡ in oculo
tuo est totū ꝙ est in mundo: ⁊ ꝙ cō
sequēs ꝑ̄ncipalis ꝯn̄e sit falsū: pꝫ qꝛ
ꝯuertiᷓ cū ista falsa quelibꝫ ꝑs entꝫ
quod est in mundo est in oculo tuo:
⁊ ꝙ hec sit falsa pꝫ qm̄ hꝫ secundā ex
ponentē falsā. Nec seqᷓ omnis hō ē
totum in quātitate ergo totū qđ est
in quātitate ē omnis hō an̄s.n. ue-
rum ⁊ ꝯn̄s falsū ut pꝫ deducēdo ut
prius. Nec seqᷓ anima est tota in ho
mine ergo totū in homine est ani-
ma antecedens est uerum ⁊ ꝯn̄s fal-
sum ut prius: ⁊ in his tribꝰ argumē-
tationibus arguiᷓ a sensu cōposito
uero ad sensum diuisum falsū. ¶ Si
militer arguendo a sensu diuiso ad
compositum nō ualet ꝯsequentia qꝛ
non sequiᷓ: totus sortes est pars sor
tis ergo sortes totus est pars sortis
an̄s.n. est ueꝝ ⁊ ꝯn̄s falsum deducen

do ut prius & ita dicat de alijs. ¶ Si quis autem probaret omnes illas consequentias: ex hoc q arguit ad conuersa ad conuertentem. ¶ Dicat q nulla illar est bona conuersio: cum continue in una tenet idez termin⁹ cathegorematice & in alia sincathegorematice: & ideo hec: totus homo est aliquid hominis conuertit sic: aliqd hominis ē pars hominis: & ista oculus tuus est totum ens mundi: non conuertit sic ergo totuz ens mundi est oculus tuus: quia antecedens est uerū & ōns falsum: sed sic oculus tu⁹ est totum ens mundi ergo aliquod totum ens mundi est oculus tu⁹ & pz quālibz istarum esse ueram &c. Rn.

¶ Quint⁹ modus.

¶ Respectu note huius coniūctionis &: si fiat compositio vel diuisio: faciliter &c.

Ste est quint⁹ modus sēsus compositi & diuisi fit mediā tib⁹ his termis & : et uel: et est sensus compositus qn̄ tenent colectiue: diuisus vo quādo tenet diuisiue. & licet multa quod ad istuz moduz fiāt sophismata inter cetera tn̄ sunt facili⁹ solubilia: qz statim cognoscit qn̄ est sensus cōposit⁹ & qn̄ diuisus. ¶ Differt sensus cōposit⁹ a diuiso mediāte ista coniunctōe &: qz sensus diuisus regrit vificationez cuiuslibz ptis copulati: vt tu es hō & alb⁹: hec est i sensu diuiso: ad cui⁹ vitatē regrit q tu sis hō & sis alb⁹: & iō a tali copulato ad copulatiuā & ecōtra ē bōa ōnā & ouertunt: Sēsus vo cōposit⁹ regrit vificationē toti⁹ copulati colectiue & non diuisiue vt sor. Dria.

& plato sunt duo homies: ista nullo mō vificat diuisiue sed collectiue: & solet cōiter teneri colectiue & i sensu cōposito: qn̄ sup tale copulatū cadit imediate signū cōfusiuū vt tu differs ab hoie & ab asino: Et silr cū tmino numerali vt sortes & plato sunt duo hoies. Sz maxie quo ad istū modū debet osiderari casus & itētio opponētis quo cognito imediate pcipit. Sensus cōposit⁹ & diuisus. ¶ Similiter differt sensus cōposit⁹ a diuiso mediāte hac oiūctōe vl: qz sensus diuisus regrit vificationē disiunctiuaz p altera pte: sensus vo cōposit⁹ nō regrit hoc: sz solū qd vificet totū disiūctū colectiue: Exēplū vt dicēdo Ois numer⁹ est par vl impar: ois linea ē recta vel curua: Iste due ppōnes sūt ve & tn̄ p nulla pte qz falsuz ē qd ois numer⁹ sit par: & falsuz ē qd ois nūerus sit ipar: Silr dī d linea: & iō iste due sunt ve i sensu cōposito: & false i sensu diuiso: Sz dicē do tu es hō vel asin⁹ ē in sensu diuiso: & regrit vificationē diuisaz p altera pte: qn̄ igit reqrit talē vificationē ē in sensu diuiso: qn̄ vo nō ē i sensu cōposito. ¶ Et ex his pz dria inter sensuz cōpositū & diuisuz quo ad hūc modū: qm̄ in sensu diuiso copulatū eqpolet copulatiue & disiūctū disiūctiue: sz i sensu cōposito nō: Pz ēt alia dria qz in sensu diuiso a copulato ad quālibz ei⁹ ptez: & a qlibet pte disiūcti ad totū disiunctū valet ōnā: sz i sensu cōposito nō valet. ¶ Item in sensu diuiso a disiūcto cū destructōe vni⁹ ptis ad alterā ptez valet ōnā: sz nō in sensu cōposito. Un̄ nō seqt oē aial est rōnale vel irrōnale sz n̄ oē aial ē rōnale ergo: oē aial ē irrōnale. Et qzuis facile discernitur iter sensum cōpositum & diuisum quo ad hūc moduz: tn̄ maxie fit sensus cōposit⁹ cum has notas & : et

Conem pª dria.

2ª dria.

3ª. dria.

vl':cum ꝑcedit signū ꝯfusiuū:vt dicē-
do tu differs ab homie ⁊ ab asino:⁊
tu es aliud ab hoie ⁊ ab asino:q̄libꝫ
istaꝝ ē i sensu cōposito vt pꝫ.¶Quā
tum ad istum modū nō seqꝉ: Isti sūt
albi ⁊ nigri:ergo isti sunt albi:denu
meratis.n.hoibꝰ albis ⁊ hoibus ni-
gris:est antecedens veꝝ ⁊ cōsequēs
falsum vt pꝫ.Item nō seqtur duo ho
mines sunt in hoc ⁊ in illo loco: er-
go duo hoies sunt in hoc loco : de-
mōstratis duobꝰ locis quoꝝ q̄libꝫ sit
adequatꝰ vniꝰ hois est antecedēs ve
rum ⁊ ꝯn̄s falsuꝫ. Itē nō seqꝉ sortes
⁊ plato hn̄t.a:⁊.b:dnarios: ergo sor
tes hꝫ.a:⁊.b:denarios:vel q̄ sortes ⁊
plato hn̄t a denarium:dato.n.quod
sortes hēat solum a:⁊ plato soluꝫ. b:
ē an̄cedens veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsum vt pꝫ.
Itē nō seqtur sortes ⁊ plato hn̄t q̄t-
tuor denarios : ergo sortes hꝫ q̄ttu-
or denarios.posito q̄ꝺ q̄libet ipsoꝝ
hēat solum duos:pꝫ ꝯn̄tiaꝫ nō vale-
re.Itē nō seqtur sortes pōt ferere a:
⁊ pōt ferere.b:ergo sortes pōt ferere
a:⁊ b:posito eni q̄ꝺ sortes sit potētie
vt octo.⁊ a:sit resistētie vt septem : ⁊
b.sir̄r vt septem:pꝫ ꝯseq̄ntiā nō vale
re.Item nō seqtur a ꝓpositio pōt eē
vera i hoc istanti:⁊.b.ꝓpositio pt eē
v̄a in hoc istanti:ergo.a:⁊.b: ꝓposi-
tiones pn̄t esse vere in hoc istanti si
mul: dato enim quod.a.⁊.b. sunt iste
tu sedes: ⁊ tu nō sedes:vl' alie due cō
tradictorie cōtingētes:est antecedēs
verū ⁊ cōsequēs falsuꝫ.Itē nō sequiꝉ
sortes potest esse in a:loco in.b.instā
ti ⁊ plato potest eē in.a.loco i.b.istā-
ti:ergo sortes ⁊ plato possunt esse in
.a.loco in.b.instāti: posito q̄ꝺ a sit lo
cus adequatus vnius hois patet q̄ꝺ
consequentia non valet . Similiter
nō sequitur sortes potest esse in a lo-
co in hoc instāti:⁊ potest esse i.b.lo-
co in hoc instāti: ergo sortes potest
esse in.a.⁊.b.loco in hoc istāti: patet
enim consequentiam nō valere. Si
militer non sequitur duo ⁊ tria sunt
quinq̄ꝫ:ergo duo sunt quinq̄ꝫ . Nec
sequitur hoc scutum est album ⁊ ni-
gruꝫ:ergo hoc scutū est albuꝫ.¶ Si
militer ꝑcedēte signo cōfusiuo: Un-
de nō sequitur tu differs:aut es aliꝺ
ab homine ⁊ ab asino:ergo tu es ali
ud vel tu differs ab homine antece-
dens eniꝫ est verū vt patet per expo
nentes ⁊ cōsequēs falsum: Nec seq-
tur tu non es homo ⁊ asinus : ergo
tu nō es homo.¶Et nota q̄ꝺ disiun- Noᵐ.
ctum est quasi superius ad quālibet
eius partem: ideo arguendo a par-
te disiuncti ad totum cuꝫ signo distri
butiuo aut negatiuo precedēte:non
valet similiter consequentia:quia ar
guitur quasi ab inferiori ad superiꝰ
cuꝫ distributione vtriusq̄ꝫ partis:Iō
nō sequiꝉ tu differs aut es aliud ab
asino ergo tu differs aut es aliud ab
homine vel ab asino:an̄s eniꝫ est ve
rum ⁊ cōsequens falsuꝫ vt patet per
exponentes. Sir̄r n̄ seqꝉ tu nō es asi
nꝰ:ergo tu nō es hō vl' asinꝰ: satis fa
cir̄r ꝑcipiꝉ sensus cōpositꝰ cū his cō-
iunctōibꝰ⁊:ꝑcipiꝉ ꝯn̄a ⁊ nō valere a
sensu cōposito ad diuisuꝫ nec cōtra.

Solet tn̄ difficultas ingerri ꝺ
q̄libꝫ istarū ꝯn̄tiaꝝ:qn̄
ista ꝯiunctio ⁊:copulat terminos a
ꝑte subiecti,positos:quoꝝ vnꝰ distri
buiꝉ ⁊ alter nō: ⁊ sir̄r qn̄ ista ꝯiūctio
vel disiungit termios a ꝑte subiecti:
quoꝝ vnꝰ ē distributꝰ ⁊ alter nō:Ex-
emplū ꝑmi vt oia duo ⁊ tria sunt qn
q̄ꝫ:Exēplum scꝺi:vt Ois hō vel asi-
nus est asinꝰ: Unde aliq̄ distinguūt
istas consequentias: Omnia duo ⁊
tria sunt qnq̄ꝫ:omnia duo ⁊ tria sunt
quattuor:ergo quattuor sunt quiq̄ꝫ:
Omnis hō vel asinꝰ ē homo:ois ho
mo vel asinus est asinꝰ : ergo homo

est asinus: vnde si totuz copulatū vel disiūctū sit subiectū: seqr ɔ̄nam eē bonā ꝛ maiorē eē negādā: si vo solū prima ps disiūcti aut copulati sit subiectū ꝛ residuū sit pdicatū negāt ɔ̄naz. ¶Sz meli9 dicit scōz Hētisbez negādo simpliciter oēz talē ɔ̄naz: qꝛ in nulla tali cōcludit tota maior extremitas de tota minori: Unde nō seqr oia duo ꝛ duo sūt q̄tuor: oia duo et duo sunt tria: ergo tria sūt quatuor. Itē nō seqr oia duo ꝛ tria sunt qnqꝫ: oia duo ꝛ tria sūt tria: ergo tria sunt qnqꝫ. Ois hō ꝛ duo hoies sunt tres hoies: ois hō ꝛ duo hoies sunt duo hoies: ergo duo hoies sunt tres homines: ꝛ sic de alijs: in nulla.n. harū ɔ̄ntiaꝝ pdicat tota maior extremitas de tota minori. Jō i pma deberet sic cōcludi. Oia duo ꝛ duo sunt q̄tuor: oia duo ꝛ duo sūt tria: g̃ duo ꝛ tria sūt duo ꝛ q̄tuor: ꝛ tūc ɔ̄na ē bona ꝛ totū añs ē veꝝ ꝛ ɔ̄ns similiter veꝝ: nam maior ē va exponēdo sic: duo ꝛ duo sūt quatuor: ꝛ nulla sūt duo q̄tuor qn illa ꝛ quatuor sit q̄tuor ergo ꝛc̃. Silr minor ē vera eodē mō exponēdo: vt duo ꝛ duo sunt tria: ꝛ nulla sunt duo qn illa ꝛ tria sint tria ergo ꝛc̃. maior patet: qꝛ hec sūt tria demōstrando.a. .b.c. ꝛ hec sūt duo ꝛ duo: qꝛ sūt.a.b.et b.c. Et scda exponēs pbat simlr. Similiter pꝫ ɔclusio: scilicet duo ꝛ tria sūt duo ꝛ q̄tuor: qm̄ hec sūt duo ꝛ q̄tuor demōstrādo.a.b.c.et hec sūt duo ꝛ tria: ergo ꝛc̃. pꝫ pma resoluēs qm̄ hec sūt.a.b.et.b.c.et ista sunt duo ꝛ q̄tuor qd̄ erat pbandū: ꝛ eodē mō pbatur scda resoluēs quare ꝛc̃. Itē seqr omnia duo ꝛ tria sūt qnqꝫ: oia duo ꝛ tria sunt q̄tuor: ergo tria ꝛ q̄tuor sūt tria ꝛ qnqꝫ. Itē ois homo ꝛ duo homines sunt tres hoies: ois hō ꝛ duo hoies sūt duo hoies ergo duo hoies ꝛ duo hoies sunt duo hoies ꝛ tres hoies: ꝛ i his cōcludit tota maior extremitas de tota minori ꝛ semp ē cōclusio va vt pꝫ. ¶Ideo cōclusio scdi sillogismi n̄ ē illa: ergo tria sūt qnqꝫ: sꝫ ista ergo tria ꝛ duo: sūt tria ꝛ qnqꝫ ꝛ hoc ē veꝝ: vt pꝫ. ¶Similiter ɔclusio tertij sillogismi n̄ ē illa: g̃ duo homines sūt tres hoies: sed ista: g̃ duo hoies ꝛ duo hoies: sūt duo hoies et tres hoies qm̄ q̄tuor hoies sūt q̄tuor hoies ꝛ tres hoies ꝛ idē: sūt tres homines ꝛ duo hoies vt pꝫ.

Sed arguit qd̄ sillogismi negati sūt boni qꝛ. Prim9 ɔuertit cū isto bono. Quecūqꝫ sunt duo ꝛ duo sūt quatuor: quecūqꝫ sunt duo ꝛ duo sūt tria: ergo tria sūt q̄tuor. Secūdus ɔuertit cū isto bono. Quecūqꝫ sūt tria ꝛ duo sūt qnqꝫ. Quecūqꝫ sunt tria ꝛ duo sūt tria: ergo tria sūt qnqꝫ. Terti9 cōuertit cum isto bono. Quecūqꝫ sūt hō ꝛ duo hoies sūt tres homines: q̄cūqꝫ sūt hō ꝛ duo hoies sūt duo hoies: g̃ duo hoies sīt tres hoies. instātia

Respōdetur qd̄ oēs isti ꝛ siles sūt bōi: tn̄ pmisse i his sillogismis repugnāt quēadmodū ɔclusiōes iplicāt ɔtradictionē: sꝫ null9 poꝝ sillogismoꝝ est silis alicui9 istoꝝ pp diuersū modum distribuēdi hic ꝛ ibi: nā i his pmissis distribuit ɔtinue totū copulatū: qd̄ n̄ fit i poribꝰ: ꝛ iō in his totum copulatuꝫ subijcit ꝛ nō i primis: qꝛ i istis signū distributiuū nō ē determinatio alicui9 ptis copulati solū: sꝫ toti9: ꝛ iō totū distribuit copulatū qꝫ nō ē in pmis quare ꝛc̃. ¶Similit cū hac disiunctione vel: nō seqr. Un̄ nō valet. Ois ppō vl ei9 ɔtradictoria ē va: ois ppō vel ei9 ɔtradictoria ē falsa: ergo ppō falsa ē va. Itē oē bonū vl nō bonū ē eligēdū: oē bonū vel nō bonuꝫ ē respuēdū: g̃ respuēdū ē eligēdum. Itē ois hō vel asin9 ē asin9: ois hō vl Rn.

asin⁹ est hõ: ergo hõ est asin⁹. Jtẽ oĩs homo vel asin⁹ est asin⁹: tu es homo vel asin⁹: ergo tu es asin⁹: Null⁹ hoꝝ sillogismoꝝ valet ꝓpter cãm superi⁹ positã: qꝛ in nullo istoꝝ cõcludit tota maioꝛ extremitas de tota minoꝛi: qꝛ in ꝑmissis solũ ꝑma ps disiũcti ꝛ nõ totũ disiũctũ est subiectũ. Jõ ꝑm⁹ sillogism⁹ dꝫ sic ꝯcludere: oĩs ꝓpositio vel ei⁹ ꝯtradictoꝛia ẽ va oĩs ꝓpositio vel ei⁹ ꝯtradictoꝛia ẽ falsa: ergo ꝓpositio que vel ei⁹ ꝯtradictoria ẽ falsa ẽ propositio q̃ vel ei⁹ contradictoꝛia ẽ vera. Scõs dꝫ sic ꝯcludere: Oẽ bonũ vel nõ bonũ ẽ eligẽdum oẽ bonũ vel nõ bonũ ẽ respuẽdum ergo qd̃ est nõ bonũ vel respuẽdum est nõ bonũ vel eligendũ. Tertius dꝫ sic ꝯcludere: Oĩs hõ vel asinus ẽ asin⁹: oĩs hõ vel asin⁹ ẽ hõ: ergo hõ est aliqd qd̃ vel asin⁹ est asin⁹. Quart⁹ dꝫ sic ꝯcludere: Oĩs homo vel asin⁹ est asin⁹ tu es hõ vel asin⁹: ergo tu es aliqd quod vel asin⁹ est asinus. ¶ Si qs dicat qd̃ sillogismi negati sunt ꝯuertibiles cũ bõis sill'is vt terius cũ isto. Quicqd est hõ vel asinus est asin⁹ ꝗcquid est hõ vel asin⁹ ẽ hõ. ergo hõ est asin⁹ ꝛ sic de alijs suo mõ. ꝗ illi sunt boni dicendũ ẽ quod nullo mõ sunt similes nec ꝯuertibiles: sꝫ ẽ magna differẽtia in ꝑmissis hoꝝ sill'oꝝ ꝛ prioꝝ vt dcm̃ est prius quare ꝛc̃. instãtia Rn⁹.

¶ Sext⁹ modus.

¶ Quando arguitur cõponẽdo vel diuidẽdo mediante hac determinatione: ita ẽ: ita fuit. ita erit ꝛc.

Ste est Sext⁹ modus compositiõis ꝛ diuisiõis; ꝛ fit mediãtibus his teris fuit: ita erit: ꝛ hm̃õi: ita restringẽtib⁹ ꝓpositiõem ad aliqd̃ certũ tps vel determinatũ: vt dicendo ita fuit qd̃ tu es oĩs hõ: ita erit qd̃ tu es oĩs hõ ꝛc̃. Et ẽ ꝓpositio cũ his determinationib⁹ in sensu cõposito de ꝑterito vel de futuro apparẽs simil' ꝓpositioni de sensu diuiso dissimilis tamẽ: Et sine his determinatõib⁹ est ꝓpositio in sensu diuiso. Exẽplũ primi vt dicẽdo: Aliqñ fuit ita qd̃ tu es hõ q est rome: Jta erit qd̃ antixp̃s ẽ hõ q est: Exẽpluꝫ scd̃i vt dicendo tu fuisti hõ q est rõme: Antixp̃s erit hõ qui ẽ. Et iste ꝓpões sunt inuicẽ oĩno impertinẽtes: Dato. n. qd̃ aliquãdo fueris rome ꝛ nũc nõ sis: Et qd̃ antixp̃s nũc nõ sit sꝫ erit: Sunt ille d̃ sensu cõposito vere ꝛ ille d̃ sensu diuiso false: ista. n. tu fuisti hõ q ẽ rome assertiue significat qd̃ tu fuisti aliqs hõ et iste iã est rome qd̃ est ipossibile dato ꝙ tu iã sis alibi: ꝛ antixp̃s erit hõ q ẽ: assertiue significat qd̃ antixp̃s erit hõ ꝛ iste iã ẽ: ꝙ ẽ mere ipossibile supposito ꝙ antixp̃s nundũ sit: sꝫ ista aliquãdo fuit ita ꝙ tu es hõ q est rome ꝓpt̃ limitatione assertiue significant ꝙ in aliquo tpe vel instãti: qꝛ i a tpe: vel in a instãti: fuit ita sicut significat̃ ꝑncipal'r ꝑ hanc tu es hõ q est rome: ꝛ nõ significat nec requirit̃ ꝙ nunc sis rome: ꝛ in istãti pñti: ꝛ sic suo mõ significat ista: ita erit qd̃ antixp̃s est hõ q est: ꝛ similes. Uniuersal'r ergo in oĩb⁹ hm̃õi ꝓpõnib⁹ ly est nõ significat tps qd̃ iã ꝛ ꝑsens: sed tps qd̃ tũc in illo instanti ad quod fit limitatio fuit ꝑsens vel erit ꝑsens. ¶ Pro isto mõ sunt quedã regule obseruãde q̃rum ꝑma ẽ ista. Arguẽdo a sensu cõposito ad diuisum: aut ecõtra cũ his terminationib⁹: aliqñ fuit ita: aliqñ erit ita: tunc fuit ita uel erit ꝛc̃. cũ terminis distributiuis ñ valet ꝯña: Un ꝑ⁹ regl'a

de nō ſeqtur: Aliqñ fuit ita quod tu
es oīs hō: ergo tu fuiſti oīs hō: vnde
poſito qđ in tota hora ꝑterita nō fue
rit aliqs hō niſi tu: lꝫ antea fuerit aliȷ̈
hoīes: ē antecedens verū ⁊ ꝯñs fal-
ſum: cū ſignificet ꝯſequens aſſertiue
qđ tu fuiſti oīs hō q vnquā fuit: Si-
militer non ſequit̃ tunc erit ita qđ tu
es omnis hō in hoc īſtāti: demōſtra
to aliquo inſtāti hore future: ḡ tunc
tu eris oīs hō: dato .n. qđ in tota ho-
ra futura nemo erit niſi tu: ⁊ poſtea
aliȷ̈ erunt: antecedens eſt veꝝ ſignifi
cās qđ erit aliquod inſtās futurum ī
quo nullus hō erit niſi tu: ⁊ ꝯſequēs
falſum ſignificās qđ tunc tu eris oīs
hō qui unquā erit qđ eſt falſum ⁊ nō
ſequit̃ ex caſu. Item non ſequit̃: erit
ita quod tu es oīs hō rome: ergo tu
eris omnis hō rome: dato .n. qđ ī vl-
tima die huiꝰ āni eris rome: ⁊ quod
nullus aliꝰ erit rome: tunc pꝫ qđ an-
tecedens eſt uerū ⁊ ꝯſequēs falſuꝫ.
Itē nō ſeqtur: aliqñ fuit ita qđ tu es
oē aīal currens vel ſedens uel albū:
ergo tu fuiſti oē aīal ſedens uel cur-
rens uel albū: poſito eniꝫ qđ in tota
die heſterna fueris currens uel ſe-
dens uel albꝰ: ⁊ qđ nulluꝫ aīal aliud
a te fuerit tūc tale uel tale: pꝫ antece-
dens eē veꝝ ⁊ ꝯſeqñs falſum. Tamē
bñ tenet econtra ut pꝫ intuenti qñqꝫ
Ualent ēt huiuſmodi ꝯſequētie grā
terminoꝝ ⁊ materie: ſicut in rebꝰ ꝑ-
petuis: ut aliqñ fuit uel erit ita quod
iſte ſol. ē omnis ſol: ergo iſte ſol. ē vl̃
fuit oīs ſol. ⁊ erit: ⁊ hoc qꝛ ſignifica-
ta hoꝝ t̃minoꝝ ſunt imutabilia quā
tum ad eē ⁊ non eē. Silr̃ cuꝫ incipit
⁊ đſinit non ualet. vnde nō ſequitur:
ita erit qđ plato incipit aut đſinit eē
oīs hō. ergo plato incipiet aut deſi-
net eſſe oīs hō. Nec ſeqtur tunc fuit
ita quod plato incipit aut deſinit eē
omnis homo ergo plato īcipiebat
aut deſinebat eē oīs hō: poſito .n. qđ
plato fuerit ī tota hora ꝑterita: ⁊ tūc
non fuerit aliqs aliꝰ homo pꝫ vtri-
uſqꝫ ꝯſequentie antecedens eē uerū
⁊ ꝯſequens falſum. ¶Alia regula ar- 2ª reg.
guendo a ſenſu cōpoſito ad diuiſum
aut econuerſo cū implicatōe relati-
ui: nō ualet ꝯſeqñtiam ſimplr̃. Unde
non ſeqtur aliquando erit ita qđ tu
es hō qui ē rome. ergo tu es homo
q eſt rome antecedens ē verum ⁊ cō
ſequens falſum ut priꝰ patuit. Itē nō
ſeqtur aliqñ fuit ita qđ tu es hō qui ē
pariſius: ergo tu fuiſti hō qui ē pari
ſius: poſito enī qđ aliqñ fueris pari-
ſius ⁊ nūc non ſis: ē antecedens ue-
rū ⁊ ꝯſequens falſum ⁊ impoſſibile.
Itē nō ſeqtur: aliqñ fuit ita qđ tu es
aīal qđ eſt currēs. ergo tu fuiſti aīal
qđ ē currens: poſito .n. qđ aliqñ cur-
rebas: ⁊ nūc non curras. ſꝫ tm̄ aſinꝰ
currat: ē antecedens veꝝ ⁊ ꝯſequēs
impoſſibile. Idē eſt iudiciū cuꝫ hoc
relatiuo ille illa illud ⁊ ipſe ipſa ipꝫ.
Similr̃ nō ualet econuerſo vt dicen
do: tu fuiſti homo q eſt in iſta domo
ergo aliqñ fuit ita qđ tu es hō qui ē ī
iſta domo. Nec ſequit̃ tu eris homo
qui ē ī iſta domo: ergo aliqñ erit ita
ꝙ tu es homo qui ē in iſta domo: ꝓ
primo ponat̃ qđ nunc ꝑmo ſis ī iſta
domo: ⁊ nunq̈ꝫ ante fueris ī iſta do-
mo. ⁊ pꝫ antecedens eē uerū ⁊ conſe
quens falſum: ꝓ ſecundo pono qđ ī
tota hora ꝑterita terminata ad hoc ī
ſtans fueris in iſta domo: ⁊ nūc ſis ī
ea. ſed nunq̈ꝫ poſt hoc eris in ipſa. ⁊
pꝫ antecedens eſſe uerum ⁊ conſe-
quens falſum. Similiter cū incipit
⁊ deſinit non ualet. Unde non ſequi
tur: tu incipis eē homo qui ē rome:
ergo fuit ita quod tu incipis eē ho-
mo qui eſt rome: poſito .n. qđ nūc ꝑ-
mo ſis rome: ⁊ nunquā ante hoc fue
ris rome: patet antecedens eſſe veꝝ

⁊ cōsequens falsum: ⁊ sic de talib⁹ q̈si
infinitis non ualet consequentia ni
si forte ualde raro ⁊ gr̄a terminorū.
Exēplum ut dicendo: Aliquādo erit
ita qd̄ incipis uidere stelam que ē in
celo. ergo aliquando incipis uide-
re stelam que est in celo ⁊ econtra.
Aliquando erit ita quod incipis ui-
dere oēm solem. ergo aliquando in-
cipis uidere omnem solem ⁊ econ-
tra. sed hoc est q᷑ significata horum
terminorum sunt incorruptibilia et
3ª regl'a immutabilia. ¶ Alia regula arguen
do a sensu composito ad diuisum et
econtra cum terminis compatiuis
aut positiuis compabiliter sumptis:
non ualet ꝯsequentia. ⁊ hec regula ē
ualde utilis ⁊ necessaria. ideo diffu-
se ꝑbanda ē. Unde non seqtur plato
incipit eē maior quā est uel fuit sor-
tes. ergo aliquando erit ita qd̄ plato
incipit eē maior quam ē uel fuit sor-
tes: supposito casu cōmuni qd̄ sortes
nunc sit bipedalis ⁊ nūquā fuit ma-
ior ⁊ quod uniformiter augeatur in
tota hora futura usq; in finē usq; ad
tripedalem q̈ʒtitatē exclusiue: ita qd̄
non remanebit in fine hore: ⁊ si re-
maneret tunc ꝓmo haberet tripeda-
lem q̈ʒtitatem. ⁊ sic in isto casu tripe-
dalis quātitas erit minimā quā non
habebit: ⁊ sit plato pedalis q̈ʒtitatis
ꝑcise ⁊ nunq̈ʒ fuerit maior: ⁊ augea
tur etiaʒ uniformiter in tota hora fu
tura ita quod ultimum istās hore fu
ture sit primū non esse platonis: ⁊ iō
etiam tripedalis quātitas erit mini-
ma quam etiaʒ ipse nō habebit: ⁊ pa
tet tunc qd̄ quādo plato incipit esse
maior quaʒ bipedalis: tunc incipiet
esse maior quā est uel fuit sortes: sed
in aliquo instanti incipiet eē maior
quā bipedalis: ergo in eodem instā
ti incipiet esse maior quam est ul' fu-
it sortes. ⁊ pʒ totum: ⁊ ita antecedēs

cōsequentie ꝑncipalis ē uerum: qd̄
autem cōsequens sit falsum ēt pʒ: q᷑
in quolibet instanti hore huius fu-
ture erit ita ꝙ plato ē minor sorte: ⁊
immediate añ illud instans fuit mi-
nor sorte: ⁊ immediate post illud in
stans erit minor sorte ergo nunquā
erit ita quod incipit eē maior quam
est uel fuit sortes. ⁊ ita pʒ cōsequenti
am non ualere. Itē non seqtur: pla-
to erit tantus q̈ʒtus ē sortes. ergo ali
quādo erit ita quod plato est tantus
sicut est sortes: in eodē casu ē antece-
dens uerum ⁊ ꝯsequens falsuʒ ut pa
tet. Similiter non sequit᷑: plato erit
maior quam est uel fuit sortes: ergo
aliquādo erit ita quod plato est ma-
ior q̈ʒ est vel fuit sortes patet in eo-
dem casu. Itē non sequitur: plato in
cipiet esse tātus sicut est sortes: ergo
aliqñ erit ꝙ incipit esse tātus sicut ē
sortes patet etiā in eodē casu. ¶ Si-
militer si arguat᷑ ex opposito ꝯsequē
tis ad oppositū antecedētis pʒ conse
quentiaʒ non valere in eodē casu si
quis bene inspiciat: Unde nō sequit᷑
nunq̈ʒ erit ita quod plato icipit esse
maior quam est vel fuit sortes: ergo
plato nunquam incipiet esse maior
quā est vel fuit sortes: Nec sequitur
nunq̈ʒ erit ita qd̄ plato incipit esse tā
tus sicut est sortes: ergo nunq̈ʒ plato
incipit esse tātus sicut est sortes. Nec
sequit᷑: ita erit quod tu es tātus quā-
tus est plato ergo aliquādo eris tan-
tus quātus est plato: ponat᷑ eniʒ qd̄
plato sit q̈dripedalis ⁊ icipiat dimi-
nui vsquequo sit tripedalis: tu auteʒ
sis bipedalis ⁊ icipias augeri q̊usq;
sis tripedalis: ita qd̄ nunq̈ʒ eris qua
dripedalis: hoc posito pʒ antecedēs
esse verū ⁊ consequēs falsuʒ ⁊ ita cō
sequentia nō valet: Similiter nō seq
tur: tu eris tātus quātus est plato: er-
go aliqñ erit ita qd̄ tu es tātus quan-

tus est plato: posito eniꝫ quod plato nūc sit tripedalis: ꝛ incipiat augeri quousqꝫ sit q̄dripedalis: ꝛ nunq̄ꝫ erit minor: tu vero sis bipedalis: ꝛ icipias augumētari quousqꝫ sis tripedalis ꝛ nunq̄ꝫ minor: patet q̄ꝺ antecedens est verū ꝛ cōsequēs falsuꝫ: ꝛ ita cōsequentia nō valet. ¶ Similiter nō sequit̄ arguendo a sensu cōposito ad diuisum respectu duplicis compositionis. vnde non sequitur. Aliquando erit ita quod anima antixp̄i necessario erit. ergo anima antixp̄i necessario erit: antecedens. n. est veruꝫ ꝛ consequens falsum. Simil'r nō sequitur aliquādo erit ita quod tu scis aiaꝫ antixp̄i necessario fore: ergo tu scis aiam antixp̄i necessario fore. Itē nō seq̄tur: ita erit q̄ꝺ tu scis te eē oēm hoiem existentē ista domo: ergo tu scies te eē oēm hoiem existentem in ista domo ꝛ sic de alijs quasi infinitis. ¶ Alia regula arguendo a sensu diuiso ad cōpositū ꝛ ecōtra respectu terminoꝛū simpliciū nō repugnantiū: aut respectu simplicis cōpationis satis valet ꝯseq̄ntia ꝛ sensus cōposit⁹ ꝛ diuisus conuertunt̄: vt ita erit quod tu es rome: vel hic: vl' ibi: talis: vel talis: ꝛc̄. g̃ tu eris rome vel hic: vel ibi: talis: vel talis: ꝛc̄. ꝛ similiter de preterito ꝛ cū alijs v̄bis adiectis. Sil'r ꝛ ecōtra vt tu eris vl' fuisti ep̄s ergo aliquādo erit ita vl' fuit ita q̄ꝺ tu es ep̄s. Similiter respectu simplicis compositōis sicut dicendo ita erit q̄ꝺ tu es maioꝛ platone igitur tu eris maioꝛ platone ꝛ cā ē: q2 ad idē instāti refert̄ determinatio ꝛ illa ꝓpositio sed non sic ē de alijs q̄re ꝛc̄. 4ᵃ regᵃ.

¶ Septimus modus.

¶ Item mediātibus verbalib⁹ terminis actus mētales seu voluntatis significantibus ꝛc.

Ste est Septim⁹ mod⁹ sensus cōpositi ꝛ diuisi: ꝛ fit mediantib⁹ termis actū intellect⁹ aut voluntatis iportantib⁹: vt scio: dubito: itelligo: hesito: percipio: imagioꝛ: cognosco: volo: cupio: desidero: appeto: ꝛ similes. ¶ Notandum p̄mo q̄ꝺ isti termini quandoqꝫ faciunt sensum compositū q̄n̄. s. determināt totā compōneꝫ alicui⁹ dicti: vt scio regē sedere: dubito an soꝛtes currat: volo ꝑcutere clericum: ꝛ volo videre soꝛtem. Aliq̄n̄ vero faciunt sensum diuisum: vt soꝛtem scio eē aliq̄d: a dubito esse verū: clericū volo ꝑcutere: ꝛ soꝛtē volo videre: et vniuersaliter fit sēsus diuisus cū hijs terminis: quādo cadūt infra partes dicti: ꝛ sūt hij duo sensus valde ad inuicē impertinentes ꝛ raro vel nunq̄ꝫ ꝯuertibiles. ¶ Differt sensus ꝯpositus a diuiso: q2 ꝓpositio in sensu cōposito: est probāda ratione termini facientis sensuꝫ cōpositū siue precedat siue sequatur: sed propositio in sensu diuiso: probanda est ratione primi termini probabilis: Unde ista dubito alteruꝫ istoꝛuꝫ esse verum habet sic ꝓbari: hec propositio est mihi dubia alteruꝫ istoꝛū est veꝛ que principaliter significat q̄ꝺ alteꝛ istoꝛ eē veꝛ g̃ dubito an alteꝛ istoꝛ sit verū: Sed alterū istoꝛ dubito eē verū: habet resolui per duas propositiones quarū vna est de sensu diuiso eiusdē v̄bi: ꝛ altera simpl'r hoc ē ꝺ ieē. vt dicēdo: hoc dubito eē veꝛ: ꝛ h̄ ē alteꝛ istoꝛ: ergo alteꝛ istoꝛ dubito eē veꝛ: ꝛ pꝫ q̄ꝺ demōstratis duob⁹ ꝯtradictoꝛijs contingentibus ꝛ dubijs: vt rex sedet: nullus rex sedet: est p̄ᵐ noᵐ dr̄ia in isto mō

ista in sensu diuiso vera ⁊ in sensu cō
posito falsa. Simil'r hec: scio alteruz
istoꝝ eē verū h3 sic ꝓbari: hec ꝑpō ē
scita a me alteꝝ istoꝝ eē veꝝ: q̄ pnci-
paliter significat ꝙ alteꝝ istoꝝ ē ve-
ruz: ergo scio alteꝝ istoꝝ eē veꝝ: sed
ista alteꝝ istoꝝ scio eē veꝝ h3 resolui
isto mō hoc scio eē veꝝ: ⁊ hoc ē alte-
rū istoꝝ: ergo alterū istoꝝ scio eē ve
rū: ⁊ p3 eodē casu q̊t vera ē ista de sē
su cōposito ⁊ falsa ista de sēsu diuiso.
Eodē mō tenēdū ē i alijs: vnde ista:
scio alteꝝ istoꝝ esse veꝝ: nō plus si-
gnificat nisi quod scio ꝙ alteꝝ istoꝝ
ē verū: sed illa alteꝝ istoꝝ scio eē ve-
rum significat quod alteꝝ istoꝝ ē ta
le determinatū qꝺ scio ipm eē veꝝ:
vnde reqrit̄ verificatio disiunctiua:
vt hoc scio eē veꝝ demōstrādo illaz
rex sedet: vl' hoc scio eē veꝝ demon-
strādo illā nullus rex sedet quā po-
tes dubitare: Licet ḡ scias alteꝝ isto
rū eē veꝝ: tn̄ alteꝝ istoꝝ nō scis esse
veꝝ ex quo p3 hos duos sēsus oino
eē ipertinētes. Jō ēt n̄ seqt̄ alteꝝ isto
rum dubito eē veꝝ ergo dubito alte
rū istoꝝ eē veꝝ: p3 eni3 ex illo nota-
bili pcedēte aн̄s eē veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsuz:
Similiter nō seqt̄: scio qꝺ alteꝝ isto
rum ē veꝝ: ergo alterū istoꝝ scio eē
veꝝ. Nec valet ꝯn̄a si arguat̄ ex op-
posito cōsequentis ad oppositū aн̄s
alicuius istaꝝ. Jtē nō seqt̄: scio .a. esse
veꝝ: ergo .a. scio eē veꝝ: posito qꝺ sci
as .a. eē vnū illoꝝ: nescias tn̄ qꝺ illo-
rū ē veꝝ: p3 aн̄s eē veꝝ ⁊ ꝯsequens
falsū: ⁊ igit̄ ꝯn̄tiaz nō valere. Jtē nō
sequit̄: dubito .a. eē veꝝ. ergo .a. dubi
to eē veꝝ: posito qꝺ scias oē .a. eē al-
teꝝ istaꝝ de⁹ est: ⁊ hō ē asin⁹: quaꝝ p̄-
mā scias eē verā ⁊ necessariaz: scꝺaz
v̊o ipossibilē: nescias tn̄ q̄ illaꝝ sit .a.
p3 aн̄s eē veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsū: q2 nullum
istoꝝ dubito eē veꝝ: oē .a. ē alteꝝ isto
ruz ergo nullū .a. dubito eē veꝝ pat3

ꝯn̄a i scꝺo p̄me figure. Jtē nō seqtur:
patrē tuū credis esse asinū: ergo cre-
dis p2e3 tuū eē asinū: ꝯn̄s est falsū: q2
pncipalit̄ significat qꝺ tu credis qꝺ
pater tuus sit asinus qꝺ falsū ē: ⁊ qꝺ
aн̄s sit veꝝ ꝓbat̄. Ponēdo p casū qꝺ
pater tuus sit taliter disposit⁹: qꝺ ap-
pareat tibi asinus: ⁊ tūc p3 ꝙ hoc cre
dis eē asinū demōstrato patre tuo: ⁊
hoc ē pat̄ tu⁹: ergo patrē tuū credis
eē asinū: Sil'r nō seqt̄: pr̄ tu⁹ apparet
tibi asin⁹: ḡ apparet tibi qꝺ pater tu⁹
sit asin⁹: aн̄s ē veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsū vt p3 i
eode3 casu: Similiter nō seqtur: qua
dratū apparet aut credis esse circu-
lare: ergo apparet aut credis q̈dra-
tū esse circulare: in certo eni casu est
aн̄s veꝝ ⁊ cōsequēs falsū: ponat̄ eni
vnu3 quadratū adeo remotū ꝙ eius
anguli occultent̄ tibi: ita qꝺ credas
illud esse circulare: ⁊ tunc p3 qꝺ aн̄s
est veꝝ: q2 hoc apparet vl' credis eē
circulare: ⁊ hoc est quadratū ḡ ⁊c̄. et
ꝯn̄s est falsu3 q2 pncipaliter signifi-
cat qꝺ apparet tibi: vel credis q̈dra-
tu3 esse circulare. Jte3 nō sequitur: tu
scis aliquā ꝑpositiōe3 esse verā quā
dubitas esse verā: ḡ aliquā ꝑpōnem
scis esse vera3 quā dubitas esse verā:
ꝯn̄s: n. est ipossibile: q2 ex eo seqt̄ qꝺ
eadem ꝑpō sit scita a te ⁊ tibi dubia:
⁊ tn̄ aн̄s est veꝝ vt p3: qm̄ hec ꝑpō ē
scita a te aliqua ꝑpō est vera quā du-
bitas esse verā: que adequate signifi
cat aliquā ꝑpositione3 esse verā quā
dubitas esse veram ergo ⁊c̄. pat3 ma
io2 quoniā vtrāq3 istaꝝ dubitas esse
veram demonstratis tibi duobus cō
tradicto2ijs tibi dubijs: ⁊ tamen tu sis
qꝺ aliqua ꝑpō est v̊a quā dubitas eē
verā ḡ ⁊c̄. Jte3 nō seqt̄: volo: cupio:
desidero: appeto: videre so2tem esse
ep̄m: ergo so2te3 volo: cupio: deside-
ro: appeto: esse ep̄m: si eni so2tes ami
cus meus quem vellem esse ep̄m: ⁊

fit sortes coram me quem credaz esse
platonez meuz inimicũ quez nollez
vidẽ: ⁊ pz qꝺ aňs est veruz ex casu: ⁊
ꝯñs falsũ vt pz resoluendo: qꝛ hz sic
resolui: istũ vellē esse epz: ⁊ ista ꝑma
ē falsa: ⁊ ita ꝺ ĩfinitis alijs q̃s cã bre-
uitatꝭ omitto. Aliqñ tñ tenet grã ma-
terie ⁊ terminorũ arguendo a sensu
cõposito ad diuisum vel econtra: pro
nom pm quo est notãdũ qꝺ terminorum alij
de se sunt noti vt termini transcendẽ
tes sicut ens: res: aliquid: ⁊ huiusmo
di: ⁊ isti termini scitum a te: tibi dubi
um: propositio affirmatiua: proposi
tio negatiua: pronomen demonstra
tiuum per se posituz absqꝫ aliquo ter
minabili. Et dicuntur per se noti ter
mini transcendentes: quia eoĩpo qꝺ
aliqd scitur: ipsum scitur esse ens: ali
quid: res: ⁊ huiusmodi vt pz. Et simi
liter eoipso quod scio aliqd scio ĩpz
esse hoc vel illud: vel scio non esse
hoc vel illud: patet hoc: quoniam si
scias aliquid esse: scis an hoc sit hoc
vel aliud ab hoc: ergo hoc scis esse
hoc vel aliud ab hoc: et si hoc scis es-
se hoc: ergo scis quod hoc est hoc:
igitur nõ dubitas quod hoc est hoc:
si hoc scis esse aliud ab hoc: ergo h
scis nõ esse hoc: ergo scis quod hoc
non est hoc: ergo non dubitas hoc
nõ esse hoc: ⁊ ille due penultime cõ-
sequentie tenent per vnam regulam
ponendam: patet ergo quod si scis
aliquid esse: illud scis esse hoc: vel il-
lud scis non esse hoc: quod fuit pro-
bandum. Et similiter dicuntur ẗmi-
ni de se noti: isti termini: scitum a te:
tibi dubium: propositio affirmatiua:
propositio negatiua: qꝛ eo ĩpo ꝙ ali
qua ꝓpositio est scita a te vel tibi du
bia: statim scis esse scitam illam a te:
uel tibi dubiã: ⁊ eo ĩpo quod scis ali
quã ꝓpõnez: statim cõstat illaz esse af
firmatiuam uel negatiuam: Alij ter-
mini sũt oĩno ignoti sicut. a. b. c. ⁊ hu
iusmodi. ⁊ dicuntur termini ignoti
oĩno: quia respectu cuius sũt ignoti
nõ sũt de aliquo uere ⁊ affirmatiue
ꝑdicabiles mediãte v̉bo sciẽtiã ⁊ in
tellectionẽ ĩportãte: vt dato qꝺ nihil
sciã esse a: siue a sit aliqd siue nõ: ille
terminꝰ a ẽ oĩo ignotꝰ mihi: Uniuer
salit̉ q̃libꝫ terminꝰ absqꝫ casu nullã
hñs suppositionẽ: et in casu hñs sup
positionẽ dr̃ terminus oĩno ignotꝰ
de se. Alij sunt termini medio mõ se
hñtes: q respectu aliquoꝝ signatoꝝ
suoꝝ sunt noti: ⁊ respectu aliquoruz
nõ: sicut veꝝ: falsuz: hõ: aĩal: ⁊ hmõi:
nõ enĩ eo ipso qꝺ scio aliqd eẽ: illud
scio eẽ hoĩez: vel illud scio nõ eẽ ho
minẽ: nec eo ipso qꝺ scio hoĩem eẽ:
scio eẽ sortẽ vel scio nõ eẽ sortez: nec
eo ipso qꝺ scio vel intelligo aliquã
ꝓpõnem eẽ: scio illã eẽ verã vel scio
illã eẽ falsaz. ¶ Ulteriꝰ notandũ ẽ qꝺ
nõ est incõueniẽs aliquẽ terminũ re nom 2m
spectu alicuiꝰ significati eẽ notũ ali-
cui: ⁊ respectu alteriꝰ significati esse
ignotũ eidẽ: Exẽpli grã: si oẽ a scirez
eẽ alterã istaꝝ: rex sedet: ⁊ nullꝰ rex
sedet: ⁊ lateret me q̃ illarũ esset a: pz
qꝺ tunc qꝺ scirẽ a eẽ ꝓpõnem: ⁊ tñ ñ
scirẽ eẽ affirmatiuã vl̉ negatiuã: nec
scirẽ a eẽ verũ nec falsum: nec scirez
an a sit ꝯtigens: an a sit ĩpossibile: an
a sit necessariũ. Silr̃ si scirẽ oẽ. b. esse
hoĩez vel asinum: ⁊ lateret me an sit
hõ vel an sit asinꝰ: tũc scirẽ. b. esse ani
mal: ⁊ corpꝰ aĩatũ: ⁊ corpꝰ: ⁊ substãti
am: ⁊ ens: ⁊ tñ nescirem an a sit hõ: ⁊
an a sit asinꝰ: nec scirẽ an eẽt sortes vl̉
eẽt plato: nec scirẽ an eẽt brũellꝰ ⁊c̃.

His visis sit hec ꝑma regula: cũ
v̉bo ĩportãte sciam aut in- pa regla
tellectõem vel actũ volũtatis ⁊ cum
subijcit̉ ꝓ nomẽ demonstratiuũ sine
aliq̃ determĩabili respectu cuiuscun
qꝫ ꝑdicati sensus cõpositꝰ ꝯuertit̉ cuz

diuiſo:⁊ itelligiť regula de ſubiecto
dicti ⁊ ei⁹ p̄dicato vt hoc ſcio eē albū
ğ ſcio hoc eē albū ⁊ ecōuerſo. Item
hoc ſcis eē a:ğ ſcis hoc eſſe a ⁊ econ
uerſo:hoc ſcio currē.ğ ſcio hoc cur
rere.Itē hoc itelligo eē hoiem:ğ in
telligo hoc eē hoiez:hoc cupio:deſi
dero:volo appeto eē papā:ğ volo:
appeto:deſidero:⁊ cupio hoc eē pa
pā:Sȝ nō tenet vl'r hec regl'a cū alijs
termis ꝯcernētib⁹ actū mētis:vt ſunt
dubito:heſito:apparet:qꝛ licȝ ſequať
hoc dubito eē albū:ğ dubito hoc eē
albū:nō tn̄ ecōtra:ſȝ eſſet fallacia cō
ſequētis qđ qualiť ſit demonſtrabiť.

2ª regl'a ¶ Alia regula:ſi ſubiectū dicti fuerit
p̄nomē demōſtratiuū:⁊ ſuū determi
nabile fuerit palā cōuertibile cū p̄di
cato aut palā ſuperi⁹ ad ipſuȝ:cū ver
bo ſciaȝ aut itellectionē vl' actū mētis
iportātēȝ ſenſus cōpoſitus ⁊ diuiſus
ꝯuertūtur: vt hoc albū ſcio eſſe albū
ergo ſcio hoc albū eē albū: hoc aīal
a ſcio eē homieȝ:ğ ſcio hoc aīal eſſe
hoieȝ ⁊ ecōtra. Itē hūc epiſcopū vo
lo eē ep̄m:ğ volo hūc ep̄m eē ep̄m ⁊
ecōtra:Si aūt illud determiabile nō
ſit ꝯuertibile palā cū p̄dicato:aut pa
lā ſupius ad p̄tū nō opȝ tenere ꝯn̄aȝ:
vn̄ nō ſeqť hoc albū ſcio eſſe vl' itelli
go eē coloratū:ğ ſcio vl' itelligo hoc
albū eē coloratū:ſtat.n.qđ credā hoc
eſſe nigrū:⁊ tn̄ qđ hoc ſit albū:⁊ tūc
an̄s eſt verū ⁊ ꝯn̄s falſū:⁊ ſil'r n̄ ſeqť
hūc clericū volo eſſe i foueā:ğ volo
hūc clericū eſſe i foueā: poſito.n.qđ
ille cleric⁹ ſit inimic⁹ me⁹ neſciā tn̄ an
ſit cleric⁹:ſȝ ſi ſcirē noleȝ ipȝ eſſe i fo
uea:tūc an̄s eſt veꝝ ⁊ ꝯn̄s fal^{m} ⁊ ſic đ

3ª regl'a alijs q̄ſi ifinit. ¶ Tertia regl'a ſi ſbm
fuerit terti⁹ p̄ſe not⁹:vel termin⁹ trā
ſcedēs ſimpl'r p ſe ſumpt⁹:qcqd fuerit
p̄tū:cū v̄bo iportāte ſciaȝ ꝯuertiť ſē
ſus:ꝯpoſit⁹ cū di°:vn̄ ille ꝯuertūť ali
qd aut ens: ſis vl' itelligis eē hoieȝ:ğ
ſcis vel intelligis aliquid aut ens eē
hoiem.Sil'r aliqd ſcis currere.ergo
ſcis aliqd currere:aliqd ſcis eſſe ſoꝛ
teȝ:ğ ſcis aliqd eſſe ſorteȝ: aliqd ſcis
eſſe a:ğ ſcis aliqd eſſe a:⁊ ſic đ alijs:
Si āt fuerit huic ſbo aliqđ detmia
bile additū nō opȝ vt ꝯn̄a ſit bōa:vn̄
nō ſeqť:ens a ſcio eē albū ğ ſcio ens
a eſſe albū:qm̄ i aliq̄ cāu poſ'i eſt an̄s
veꝝ ⁊ ꝯn̄s fal^{m}:vt poſito qđ eſſet vnū
ſolū aīal albū ⁊ illđ eſſet ita remotuȝ
a me:ꝙ nō diſcernerē an eſſet rē i aīa
tā exiſtimarē tn̄ illud eſſe albū:⁊ tūc
pȝ i iſto cāu an̄s eſſe veꝝ ⁊ ꝯn̄s fal^{m}.
Ulteri⁹ eſt valde diligenť obſeruan no^{m} 3^{m}.
dū ꝙ circa iſtos terios ignotos de
bem⁹ attēdeř ad caſū: ſtaret.n.illā de
ſenſu diuiſo mediāte termīo ꝯcernē
te ſciaȝ vl' itellectiōeȝ i q̄ p̄tur termi
n⁹ oīs ignot⁹ eē negādā vt plurimū:
⁊ ſi ſbijciť eē ꝯcedēdā:vt poito qđ ſci
am a eē hoieȝ vel aſinū neſcias tn̄ an
a ſit aſin⁹: nec ſciā an a ſit hō:tūc oēs
ille ſūt negāde: aliqd ſcio vl' itelligo
eē a:ens ſcio eē a:hoieȝ ſcio eē a:aīal
ſcio eē a:īmo nihil ſcio eē a:nec aīal
ſcio eē a: ſȝ ſcio qđ aīal ē a:⁊ ſcio qđ
aliqd eſt a:⁊ ſcio ꝙ ens ē a: Si tn̄ li
a poniť a p̄te ſubiecti vt a ſcio eē ali
qd:oēs ille ſunt ꝯcedēde qꝛ vtrūqȝ il
loꝛū demōſtrando hoieȝ ſcilȝ ⁊ aſi
nū ſcio eſſe aliqd ⁊ oē a ē alterū iſta
rum ergo ⁊c̄. Similiter ſi oē a eē al
teruȝ iſtoꝝ:ſcilȝ deus ē ⁊ hō ē aſin⁹:
⁊ gratia exēpli ſit illa de⁹ eſt ⁊ lateat
te: pȝ ꝙ oēs ille ſunt negāde: aliqđ
verū ſcis eſſe a:aliquam p̄poſitioneȝ
ſcis eſſe a:aliqd ſcio eſſe a: ⁊ tn̄ cōce
dendum eſt qđ ſcis aliquā propoſi
tionē eſſe a:⁊ qđ ſcis alterā illarū eē
a:lȝ nullā illarū ſcias eē a:⁊ oēs ille
ſunt ꝯcedēde i ſenſu di°: a ſcis eē ve
rū:a ſcis eē neceſſariū: a ſcis eē p̄pō
nē:ſȝ i p̄mo cāu oēs iſte ſūt dubitāde
a ſcio eē hoieȝ:a ſcio eē aſinū:pȝ: qꝛ

quacūqꝫ istarū vis resoluere. semper altera resolués est dubitanda ꝛ īper tinés ꝛ ꝯñter dubitāda: ꝛ qñ añs est dubitādū ꝯñs nō ē negādū: qꝛ nesci tur ꝑ quo supponit an pro hoīe vel pro asino. Sꝫ cū hoc verbo dubito in sensu cōposito sunt iste ꝯcedēde: dubito. a. eē hoīeꝫ: dubito. a. eē asinū sꝫ nō dubito. a. eē aīal: īmo scio. a. eē aīal: sꝫ ī sēsu diuiso sūt oēs ille negā- de. a. dubito eē hoīem. a. dubito esse asinū: pꝫ qm̄ nullū istoꝝ demōstran- do hoīeꝫ ꝛ asinū dubito eē hoīem: ꝛ nullū illoꝝ dubito eē asinū: ꝛ oē. a. ē alteꝝ istoꝝ: ergo nullū. a. dubito eē hoīem: ꝛ nullū. a. dubito eē asinū: et sic de alijs. In secūdo vero casu sunt cōcedēde oēs ille de sēsu ꝯposito cū v̄bo īportāte dubitatōeꝫ: vt dubito. a eē veꝝ: dubito. a. eē falsū: dubito. a. eē necessariū: dubito. a. eē īpossibile: sꝫ nō dubito. a. eē cōtingēs: pꝫ offician- do oēs illas. Sꝫ ī sensu diuiso posito termino ignoto a p̄te sbi oēs ille sūt negāde: a. dubito eē falsuꝫ: a. dubito eē veꝝ: a. dubito eē īpossibile: a. du- bito eē necessariū: a. dubito eē cōtin gēs: pꝫ. n. ꝙ oēs iste sūt false ꝛ nō se- quētes in casu ibidē posito. Sꝫ posi- to termino ignoto a p̄te p̄dicati sunt oēs iste ꝯcedēde videlicet: dubito. a. eē falsū: dubito. a. eē necessariū: dubi to. a. eē īpossibile: dubito. a. eē ꝯtin- gēs: ꝛ ideo valde respiciēdū ē ad ca- suꝫ positū: qꝛ forte huiusmodi ꝓposi tiones in vno sensu eēnt false: aut re pugnātes: aut īpertinētes: ꝛ ī alio sē su ꝛ eēnt sequētes: vl' vere nō īperti- nētes ꝛ cōcedēde. Itē frequēter fallit respōdēs cū arguit̄ ab vno sēsu diui so ad aliū sēsuꝫ diuisū quē credit esse cōuersū istius: vt dicēdo Sorteꝫ scis esse aliquid ergo aliquid scis eē sor- tē: dato. n. ꝙ sortes sit ante te ꝛ loque ris cū illo: credas tamē nullū sorteꝫ eē: añs ē veꝝ ꝛ ꝯñs falsuꝫ: quoniā ni hil scis eē sortē igit̄ ꝛc. Nec sequitur. a. scis esse verum ergo verū scis eē. a. sit exēpli gratia. a. illa deus est ꝛ la teat te: ē añs veꝝ ꝛ ꝯñs falsuꝫ: Et sic pꝫ qꝺ. a. scis esse idem alicui: ꝛ ideꝫ si biipsi ꝛ tamē. a. nō scis eē idē sibiipsi. a. nec alteri ab. a. Similiter sortem scis eē idem alicui: ꝛ sibiipsi: ꝛ tamen sortē nō scis eē idē sibiipsi sorti: nec al teri a sorte. Itē nō sequit̄: a. scio eē al bū: ergo albū scio eē. a. posito enī qꝺ omne. a. sit albū ꝛ lateat te: ē antece- dens verū ꝛ consequens falsum: Ha bent igitur sic cōuerti: sortē scis esse aliquid: ergo quod scis eē aliqd ē sor tes: a. scis eē sortē: ergo aliquid quod scis eē sortē ē. a. A. scis eē asinū: ergo qꝺ scis eē asinū ē. a. Sil'r nō seq̄t̄: sor- tē scis eē hoc: ꝛ hoc ē sortes: g̊ sorteꝫ scis eē sortē: pꝫ ī p̄mo casu. Nec seq̄t̄. a. scis eē hoc: ꝛ hoc ē. a. g̊. a. scis eē. a. ¶ Itē ꝺcipit̄ rn̄dēs qm̄ sic arguēdo: oē veꝝ scis eē veꝝ: a. est veꝝ g̊ scis. a. eē veꝝ n̄ seq̄t̄: qm̄ posito ꝙ. a. sit vnū istoꝝ rex sedet: nullus rex sedet: ꝛ sit ista rex sedet q̄ sit v̄a: ꝛ lateat te: totū añs ē veꝝ ꝛ ꝯñs falsū. ¶ Iō ꝓ ista reª ē gn̄alit̄ obs̄uādū: qꝺ ex vna de sēsu ꝯposito: ꝛ altera de īeē: vel de sēsu di uiso: raro vl' nūqꝫ seq̄t̄ sēsus ꝯposit⁹: vn̄ nō seq̄t̄ scis oē futurū eē futuruꝫ: b. ē. futuꝝ: g̊ scis. b. eē futuꝝ. Itē tu scis qꝺ oē veꝝ istoꝝ significat p̄cise sic ē: sꝫ illa ꝓpō rex sedet significat p̄cise sic ē g̊ tu scis ꝙ illa ē v̄a. Et sil'r cū alijs terminis vn̄ nō seq̄t̄: possibile est qꝺ hoc sit albū: ꝛ hoc ē nigrū: ergo pos- sibile ē albū eē nigrū. ¶ Alia regula ex vna de sensu diuiso: ꝛ alia ꝺ īneē: 4ª regª seq̄t̄ sēsus diuisus. Et tūc ē iste discur sus sillogismus expositorius vl' satis consil'is: vt sicut si eēt hmōi sillogis- mus vl' ali⁹ vt sic arguēdo: oē veꝝ scis eē veꝝ: a. ē veꝝ ergo. a. scis eē veruꝫ.

Ité oē futuꝝ ſcis eē futuꝝ:a. ē futuꝝ
ꝫ.a.ſcis eē futuꝝ:hoc ſcis eē veꝝ:⁊ h
ē.a.ergo.a.ſcis eē veꝝ.Ité h dubitas
eē veꝝ:⁊ h ē.a.ꝫ.a.dubitas eē veꝝ:⁊
ſic de alijs terminis:hoc poſſibile ē
eē nigꝝ:⁊ h ē albū:ꝫ albū poſſibile
ē eē nigꝝ:hoc volo ꝑcutere:⁊ hoc ē
3ª regª. ſoꝛ.ꝫ ſoꝛtē volo ꝑcutē. ¶ Alia regl'a
ex duabꝰ de ſēſu ꝯpoſito ſeqꝛ ſēſus cō
poſitꝰ:vñ bñ ſeqꝛ:ſcis oē veꝝ eē veꝝ:
⁊ ſcis ꝙ.a.ē veꝝ:ergo ſcis.a.eē veꝝ.
Ité ſcis ꝙ oē futuꝝ erit:⁊ ſcis qꝺ.a.ē
futuꝝ:ꝫ ſcis qꝺ.a.erit. Ité tu ſcis qꝺ
hoc ē veꝝ:⁊ ſcis qꝺ hoc ē.a.ꝫ ſcis qꝺ
.a.ē veꝝ.Sꝫ cū hoc verbo dubito dꝫ
addi i minoꝛi v̄bū ſignificās ſciaꝫ: et
dictio excluſiua:vt tu dubitas an hoc
ſit veꝝ:⁊ ſcis ꝙ tm̄ hoc ē.a.ꝫ dubitas
an.a.ſit veꝝ:aliter nō ſeqꝛ.Ité cū illo
termino poſſibile nō ſeqꝛ:vt poſſibi
le ē hoc eē albū:⁊ poſſibile ē h eē ni-
gꝝ:ꝫ poſſibile ē albū eē nigꝝ:ſꝫ mi-
noꝛ dꝫ eē illa ⁊ neceſſe ē hoc eē nigꝝ
⁊ ſic de alijs.Sꝫ cū hoc verbo ipoꝛ-
tāte actū volūtatis dꝫ i minoꝛi cū ver
bo ipoꝛtāte ſciaꝫ addi ꝯſimile v̄bum
vt ē i maioꝛi:⁊ terminus excluſiuꝰ:et
ſi aliqd iſtoꝝ deficiat nō valebit ꝯña:
vñ nō ſeqꝛ tu vis videre papā:⁊ ſoꝛ.
ē papa:ergo vis videre ſoꝛtē:poſito
eni qꝺ ſoꝛ.inimicus tuꝰ ſit:ita ꝙ no-
les ipſū videre:⁊ qꝺ ipſe ſit papa:pꝫ
añs eē veꝝ ⁊ ꝯñs falſū.Ité non ſeqꝛ
tu vis videre papā:⁊ ſcis qꝺ tātū ſoꝛ.
eſt papa:ꝫ tu vis videre ſoꝛtē.Ité nō
ſeqꝛ:tu vis videre regē:ſoꝛtes ē rex:
ergo tu vis videre ſoꝛtē:poſito eniꝫ
qꝺ ſoꝛtes ſit inimicꝰ tuus ⁊ ſit rex:pꝫ
añs eē veꝝ ⁊ ꝯñs falſū:ſꝫ bñ ſeqꝛ tu
vis videre papā:⁊ ſcis ⁊ vis qꝺ tātū
ſoꝛ. ſi ſit papa:ꝫ vis videre ſoꝛtē.Si
militer ſeqꝛ tu vis videre regē:⁊ ſcis
⁊ vis qꝺ tātū iſte ſit rex:igiꝛ tu vis vi
Nom. dere iſtū ⁊ ſic de alijs. ¶ Ulteriꝰ no-
4m. tādū qꝺ i oibus his argumētationi

bus cū terminis actū itellectꝰ aut vo
luntatis ſignificātibꝰ:opꝫ bñ aduer-
tere ſicut i quacūqꝫ alia obligatōe qd
ſit ſequēs:qd iptinēs:⁊ qd repugnās
qꝛ ad oēꝫ ꝓpōnē iptinētē reſpōdēduꝫ
ē ſcđꝫ ſui qualitatē.Accidit tñ frequē
ter qꝺ vna ꝓpō ꝑmo loco poſita eſt i
ꝑtinēs oino:ſꝫ i ſcđo ⁊ tertio loco ſa
tis ꝑtinēs ē:qꝛ foꝛte ex illa cū oppoſi
to bñ negati vel ꝯceſſi ſeqꝛ oppoſitū
caſus:vl' oppoſitū ſeqñtis ex caſu:vl'
oppoſitū ꝑus cōceſſe vel illa ſeqꝛ ex
caſu cū alio bñ conceſſo:vl' cū oppo
ſito bñ negati:⁊ iō quāuis ꝑus fuerit
dubitāda:erit poſtea ꝯcedēda vl' ne-
gāda:vt pono tibi iſtā diſiūctiuā rex
ſedet vel tu es rome:qua admiſſa ꝓ-
pono rex ſedet:dubitāda eſt:ꝓpono
nullꝰ rex ſedet:ſil'r ē dubitanda:ꝓpo
no deide tu es rome:negāda ē qꝛ fal
ſa ē ⁊ iptinēs:deide ſi ꝓponiꝛ rex ſe-
det:ꝯcediꝛ tāqꝫ ſeqñs ex poſito ⁊ op
poſito bñ negati:⁊ illa nullus rex ſe-
det:negaꝛ tāqꝫ repugnās vt pꝫ. ¶ Ité Nom.
aduertēdū qꝺ q̄cūqꝫ iptinēte ꝯceſſa i vltimū.
aliq̄ obligatōe:nō dꝫ āpliꝰ negari ni
ſi facta mutatōne ex ꝑte rei ſignate ꝑ
ipaꝫ:vt poſita ⁊ admiſſa illa tu es ro
me:ꝓpono manꝰ mea ē clauſa:ſi ē ve
rū ꝯcedaꝛ:deinde apte vtraqꝫ manu:
ꝓpono manꝰ mea ē clauſa:negeꝛ:licꝫ
ꝓbabil'r poſſꝫ oppoſitū ſuſtineri ⁊c.

¶ Octauus modus.

¶ Ité mediātibus termi nis accidētalibꝰ vel ꝯno- tatiuis ⁊c.

Iste eſt octauꝰ ⁊ vlti-
mus modꝰ. Et
ſit mediātibꝰ terminis ac
cidētalibꝰ vl' cōnotatiuis
poſiti qñqꝫ a ꝑte ꝑ̄ti qñqꝫ
a ꝑte ſbi:reſpectu v̄bi đ ꝑterito:aut đ
futuro:aut v̄bi ꝯcernētis actū mētis

vel itellectus: vt hoc fuit nigrū: ꝛ nigrū fuit hoc: hoc fuit albū ꝛ albū fuit hoc: cognosco ueniētē ꝛ veniētē cognosco. ¶Notādū, qd̄ ꝉminoꝝ aliꝗ̄
nom̄ p̄m sunt mere substātiales vt hō: sortes: aial: ꝛ huiusmodi. Aliꝗ̄ cōnotatiui vt cōcreta accidētalia p̄ntoꝝ accidētis:
nom̄ 2m vt pꝫ filiꝰ: albū: sedēs: iacēs: ꝛc̄. ¶Notādū secūdo quod iste octauus modus magis reducit̄ ad fallaciā dictionis vel ad fallaciā figure accidētꝭ quā ad fallaciā cōpositiōis ꝛ diuisionis: ꝛ si i hoc octauo mō assignaret̄ ꝯpō vel diuisio: hoc erit ꝑpter appellatōnē rōnis vel tpis quā hꝫ terminꝰ ꝯnotatiuus a pte p̄ti: ꝛ nō hꝫ idē terminꝰ a parte sb̄i: ꝛ dr̄ in sensu ꝯposito illa ꝑpō in qua terminus stat appellatiue: ꝛ in sēsu diuiso in qua idē terminus nō stat appellatiue vn̄ cognosco veniētē: est in sensu ꝯposito: ꝛ veniētē cognosco: est in sēsu diuiso: ꝛ hec animal fuit albū: ē in sensu cōposito: sed illa albū fuit animal: est in sensu
Corre^m diuiso. ¶Et ex his pꝫ qd sit sēsus cōpositus ꝛ qd diuisus: ꝛ differētia iter sensuꝫ cōpositū ꝛ diuisū quo ad hūc
nom̄ 3m. Quid ē appelº. tpis. modū. ¶Notādū tertio qd̄ appellatio tpis ē acceptio termini hn̄tis respectū ad solū tp̄s iportatū ꝑ verbū: vt hoc erit albū: li albū respicit solū tp̄s futuꝝ: ꝛ adhuc vt ista sit vera: requirit̄ qd̄ aliqn̄ erit ita qd̄ hoc est albū: sed in illa albū erit hoc li album stat āpliatiue: ꝛ supponit diuisiue ꝑ eo qd̄ ē vel erit albū: ꝛ non reqrit̄ qd̄ erit ita qd̄ ē albū: ꝛ similiter dicat̄ re
Quid ē appelº. rōnis. spectu vbi de p̄terito. ¶Appellatio āt rōnis ē acceptio termini limitati a termino p̄cedēte cōcernēte actū itellectꝰ: vt cognosco venietēꝫ ibi ē appellatio rōnis ē: qꝛ terminus sequēs terminū cōcernētē actū intellectꝰ supponit pro suo significato sub rōne tali: vn̄ ipa significat qd̄ cognosco aliqd sub rōne veniētis. Sꝫ sic nō significat illa: veniētē cognosco: sed qd̄ illa rē cognosco: ꝛ illa est veniēs. ꝛ iō pꝫ qd̄ valde differūt. Propterea nō seqt̄: albū fuit hoc: ergo hoc fuit albū: dato qd̄ ꝑ li hoc demōstret̄ sortes q nūc p̄mo sit albus: ꝛ ipse fuerit tn̄ ꝑ decē ānos aн̄: ē aн̄s veꝝ ꝛ ꝯn̄s fal^m vt pꝫ: seqt̄ .n. hoc fuit hoc: ꝛ hoc ē vel fuit albū: ergo albū fuit hoc: pꝫ ꝯn̄a ꝛ aн̄s totū: ꝛ qd̄ ꝯn̄s p̄ncipalis ꝯn̄tie sit falsū pꝫ qꝛ seqt̄ hoc fuit albū: ergo fuit ita qd̄ hoc ē albū idest falsū ex q̄ pꝫ qd̄ hec albū: fuit hoc: nō cōuertit̄ simpl'r ꝑ hāc hoc fuit albū: cum vna sit vera in casu ꝛ alia falsa: sed sic cōuertit̄: ergo hoc fuit qd̄ ē vel fuit albū. Itē ista albū erit hoc: nō hꝫ cōuerti ꝑ hāc hoc erit albū: sed sic: ḡ hoc erit qd̄ ē vel erit albū: posito .n. qd̄ sortes demōstret̄ qui nūc ꝯtinue sit albꝰ: ꝛ ꝯtinue pōt hoc nō erit albꝰ: ē aн̄s verū vt pꝫ resoluēdo ipsuꝫ: ꝛ ꝯn̄s falsū: qꝛ sequit̄ hoc erit albuꝫ ergo erit ita qd̄ hoc ē albuꝫ ꝯn̄s ē falsuꝫ ḡ ꝛc̄. Itē nō sequit̄: nigꝝ fuit coloratū: ḡ coloratuꝫ fuit nigꝝ: ponat̄ .n. ꝙ hoc fuerit ꝯtinue album: ꝛ nunc p̄mo sit niḡruꝫ: ē aн̄s veꝝ ꝛ ꝯn̄s falsuꝫ. Simil'r nō sequtur: albū fuit coloratum: ergo coloratuꝫ fuit albuꝫ: albuꝫ fuit aial ḡ animal fuit albuꝫ: Itē nō seqt̄: album fuit sortes: ergo sortes fuit albuꝫ: vel ergo fuit ita qd̄ albū ē sortes. Itē albū erit sortes: ergo erit ita qd̄ album est sortes. Sed bn̄ sequtur posito li album a pte p̄dicati: omnia illa patent ex casu dicto. Itē nō sequit̄: albuꝫ incipit esse sortes: ergo sortes icipit eē albuꝫ: posito ꝙ sor. iā fuit .x. ānis elapsi ꝛ qd̄ nūc p̄mo sit albꝰ: ē aн̄s verū ꝛ ꝯn̄s falsum: pꝫ qcqd eniꝫ ꝛ q̄liscūqꝫ ꝛ quātuscūqꝫ nunc est sortes illud tale vel tātum incipit esse sortes quando sortes incipit esse: licet sortes nō

incipit esse talis vel tantus: ideo licet sequatur sortes incipit eē talis vl' talis: tātus vel tātus: nō tñ seqtur: tale vel tale: tantuz vel tātum: icipit eē sortes: ergo fuit ita qđ tale vel tale: tātuz vel tātuz: incipit eē sortes: imo album icipit eē sortes iā. xx. ānis elapsis ⁊ tñ sortes nunq̄z icipit eē alb⁹. Itez nō seqẛ: imediate añ hoc istās aliqđ albū fuit sortes. g̃ imediate añ hoc instās fuit sor. aliqđ albū in casū p̄cedēti ē añs vez ⁊ p̄ñs falsū vt pz. Itē nō sequiẛ albissimuz desinet esse sortes ergo sortes desinet eē albissimuz: dato qđ sortes adhuc viuat. xx. annis: ⁊ nunc vltimo sit albissim⁹: est añs verum ⁊ p̄ñs falsum vt pz: si eni sortes sit talis vel talis: tātus vel tātus: tunc tale vel tale: tātuz vel tantuz desinet esse sor. quādo sor. desinet eē: tñ non oportet qđ sortes desinat eē talis vel tātus q̄lis vel q̄ztus nunc ipse ē. Itē nō seqẛ: imediate post hoc aliquod albissimum erit sortes ergo imediate post hoc sortes erit aliqđ albissimuz pz ex p̄cedēti. Itē non sequitur bicubitū desinet esse sortes: ergo sortes desinet eē bicubit⁹ imediate post hoc bicubituz erit sortes: ergo imediate post hoc sortes erit bicubitus: posito enim qđ sortes nunc vltimo sit bicubitus: ⁊ quādiu erit minor bicubito: ē vtriusq3 p̄ntie añs veruz ⁊ p̄ñs falsum vt pz. Itē nō sequiẛ bicubitum aut albissimuz desinit eē sortes: ergo ita erit qđ bicubitum aut albissimum desinet eē sortes: pz ex precedentibus quod añs sit verum et p̄sequēs falsū. ¶ Sed bene sequitur illis postpositis vñ seqtur sortes desinet eē albissimus aut bicubitus: ergo ⁊c. pz. n. ex p̄cedentibus casibus. Ualent tamen huiusmodi argumenta in terminis substātialibus: vnde bene sequiẛ: animal: aut homo: aut hoc erit sortes: ergo sortes erit animal: aut homo: aut hoc. Similiẛ animal fuit iste homo: ergo iste homo fuit animal. Sortes icipit eē homo: ergo homo icipit eē sortes. Animal desinet eē sor. ergo sortes desinet eē animal: ⁊ vniuersaliter hij duo sēsus in huiusmodi terminis cōuertuntur adinuicem. Cum terminis autem significantibus actum intellectus: nō tenet generaliter nec cum terminis cōnotatiuis: nisi quandoq3 cōuerterentur illi duo sēsus gratia materie: vnde nō sequiẛ sor. p̄cipio loqui: ergo p̄cipio: sortem loqui: posito. n. qđ sortes loquaẛ ante me: cui⁹ vocē bene audiaz: nesciaz tñ an sit sortes vel nō: tunc pz añs eē vez ⁊ p̄ñs falsum item nō sequiẛ venientē cognosco: ergo cognosco venientem: Egrum cognosco: ergo cognosco egruz: dato. n. quod unus magnus amic⁹ meus sit eger et ueniens: nesciaz tamen an ipse sit ueniens uel eger: pz añs eē uez ⁊ p̄ñs falsum: item non sequitur p̄rem tuum cognosco: aut intelligo: uel p̄cipio: ergo cognosco: uel intelligo. uel p̄cipio. p̄rem tuum. dato eniz qđ sortes sit pater tuus. ⁊ lateat me. sit tamē ipse ualde amicus meus ⁊ loquaẛ mecuz pz añs eē uez ⁊ p̄ñs falsum. ⁊ sic de alijs q̄si infinitis ⁊c.

¶ Explicit expositio de sensu cōposito ⁊ diuiso scd̄m mentē Eximij doctoris magistri Baptiste Fabriani.

¶ Impressuz Uenetijs p Jacobum Pentium de Leuco. Anno domini M. ccccc. Die. iij. Decembris regnāte Augustino Barbadico serenissimo Uenetiarum Principe.